

Izjava ob 4. junij 1928

Štane mesечно Din 50.—; za in-
semstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifi.

Uredništvo:

Ljubljana, Knašova ulica št. 5/1.
Telefon št. 3072 in 3064, ponoči tudi
št. 3034.

Rekopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 3036.Izposojilni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 3494Podružnice: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem okr. zavodu: Ljubljana
št. 11.445 - Praha št. 78.184
Wien, Nr. 305.241.Prihodnja številka »Jutra« izide v
sredo. — V torek jutraj izide »Pone-
deljek«.

Ljubljana, 26. maja.

Letošnje binkošne praznike praznujemo v težki politični atmosferi. Ne-srečni hegemonistični režim, ki je za-vladal v naši državi, je potisnil naš na-rod še globlje v socialno in gospodarsko nevoljo, a je preko tega vrzel ju-goslovenskega človeka v vrtnice opas-ne krize mišljenja ter izpodkopava sa-me temelje zaupanja v našo nacionalno bodočnost. Dočim se drugi narodi radostno pripravljajo, da praznujejo na-stopajoče dni spomina na svoje osvo-bojenje in ujedinjenje pred 10 leti, se pri nas o tem ne razpravlja. Ne more biti bolj karakterističnega znaka za razpoloženje, v katerem se narod na-haja. S trpkimi občutki gledajo vsi iskreni narodni ljudje, kako jim brutal-na roka vladodržev uničuje zadnje ostanke velikih iluzij, ki so baš na bin-košne praznike pred 10 leti, neposred-no po praškem majniškem kongresu do neba dvignile dušo našega človeka v pričakovanju svobode in edinstva.

Binkošti so praznik spoznanja in volje za življenje. A izgleda, da je do-bri duh Jugoslavije zapustil. Politika, ki je danes na krmlju v naši državi, je politika krize nacionalne vere, politika popolnega nerazumevanja našega na-cionalnega problema in preziranja naj-eleментарnejših pogojev za zadovoljstvo in napredek celokupnega naroda. Na-hajamo se na pogubni poti. Eno leto sem drži vso oblast v rokah koncen-tracijske vlade srbijskih strank, ki s pomočjo moralne potehe, katero jim dajejo za skledo leče najeti politični hlapci iz naših krajev, brezobzirno iz-vaja svojo sebično politiko, in ki je v teku enega leta uspešna, da je našo ljubljeno domovino razdelila v dva tabo-ra, v srbijski in prečanski, med kate-rima se boj od dne do dne postruje. Ta konflikt je eden najopasnejših, ki so mogli zadeti narod, ker povzroča nov prelom na najobčutljivejši historični in psihološki črti, ki jo je ujedinjenje iz-gledilo.

Vlastodržci gredo svojo pot naprej in se delajo, kakor da bi ne videli pogube, v katero vodijo državo. A tudi če so jim od partizanstva slepe oči, se vendar podzavestno ne morejo obraniti občut-ka vedno večje notranje slabosti, ki, na žalost, ni le njim v škodo, temveč je v nesrečo vsej državi. Pod Vukičevi-čevo vlado izgublja Jugoslavija samo-zavest mlade in za velike vloge v bo-bčnosti poklicane države. Ko išče vla-da posojilo v inozemstvu, smejo an-glijski in ameriški bankirji brez bojaz-ni, da bodo z ogorčenjem zavrnjeni, zahtevati garancije in koncesije, ki da-leč presegajo elementarna prava na-cionalne suverenosti. Tujcem se naj da pravica vmešavanja v našo notranjo upravo in celo v našo zakonodajstvo! Izgubili smo hrbtenico.

Naravnost klasično vidimo to na pri-meru z nettunskimi konvencijami. Vse, in tudi najslabotnejše dosedanje vlade so bile trdne dovolj, da so navzlic tež-kim zunanje-političnim prilikam vztrajale pri tem, da naša država nettunskih konvencij brez temeljite revizije spre-jeti ne more. Nettunske konvencije predstavljajo težko plačilo za svečano obljubljeni lojalnost in korektnost ita-lijske politike napram Jugoslaviji. Bi-le so sklenjene pod predpostavko, ki je davno že padla, ker je Italija s svojo albansko avanturo in vso svojo politiko napram nam prelomila same temelje rimskega pakta. Da sedaj hegemoni-stična vlada g. Vukičevića brez rezerve predlaga ratifikacijo nettunskih po-godb, je znak njene popolne notranje politične slabosti in da ta korak vlade sedaj branijo z naravnost ciničnimi ar-gumenti baš tisti ljudje, ki so še pred dvema letoma proglasili sprejem teh konvencij za narodno izdajstvo, je do-ka moralne gnilobe, ki jo širi režim po vsej državi.

Večina našega naroda zaprepašena gleda to početje in pogrezaajo se vedno globlje v socialne in gospodarske tež-koče, obupajoč nad sposobnostjo in nad dobro voljo državnih upraviteljev se udaja črnoglednemu pesimizmu. Boge-ve, v katero žalostno smer bi bilo raz-položenje naroda že krenilo, da nam ve-liki pokret KDK ni dal zavesti zdravo organizirane in trezno usmerjene sile, ki si je sigurna svoje končne zmage. V težki atmosferi, v kateri živimo, vzdr-žuje KDK vero v Jugoslavijo. Dvignila je na ščit jugoslovensko idejo in pravi njeno obliko in vsebino kot idejo svobo-de in enakopravnosti. Pokazala je na-rodu pot, po kateri mu je sigurno priti do cilja. Mladeniški ogenj, neumorna energija in železna doslednost v boju, ki ga vodi KDK, preganja iz duše na-roda temne duhove obupa nad lastno bodočnostjo ter v težkih dneh desete pomladi Jugoslavije zopet krepi omagu-jočo vero v lastno bodočnost. Vsi dohri duhovi Jugoslavije so danes z bojovníki in z vojsko KDK.

Kaj bo z londonskim posojilom?

Rezervirana vest „Timesov“. — Nervozna posvetovanja vlade. — Zunanji minister bo poročal kralju

Beograd, 26. maja p. Po vesteh iz vladnih krogov so pogajanja za zaklju-čitev posojila v Londonu zadnja dva dneva zastala, ker ima naša vlada prej še sklepati o zadnjih pogojih posojilo-dajalcev. Zato se bo te dni vršila seja ministrskega sveta. Posamezni radikalni in demokratični ministri izražajo gle-de pogojev londonskih posojilodajalcev svoje pridržke. V vladnih krogih ob-stoja velika razdvojenost glede na za-hteve, ki nam jih postavljajo posojilo-dajalci. Že dva dni se vrše posvetova-nja med namestnikom finančnega mi-nistra dr. Spahom, predsednikom vlade g. Vukičevićem in zunanjim ministrom dr. Marinkovićem. Nocoj se je vršila v kabinetu predsednika vlade konfe-rencija Velje Vukičevića, dr. Spaha, Stankovića in drugih gospodarskih mi-nistrov. V vladnih krogih ne prikriva-jo, da vprašanje posojila še ni rešeno in da obstojajo še razne težke zapreke.

Beograd, 26. maja p. Nocoj je zuna-nji minister dr. Voja Marinković odpo-toval iz Beograda. V njegovi okolici trdijo, da je odpotoval preko Požarev-ca nasproti kralju, ki se bo na povratku iz Južne Srbije ustavil v tamošnjih krajih. Zatrjuje se, da je zunanji mi-nister dr. Marinković odpotoval z na-menom, da poroča kralju o zunanjem položaju, zlasti pa o vprašanju ratifi-kacije nettunskih konvencij in zaklju-čitvi inozemskega posojila.

London, 26. maja č. »Times« poroča-jo na čelu svoje finančne rubrike v posebnem članku o jugoslovenskem po-sojilu in pravijo, da so vesti o skorajš-nji subskripciji prezgodne, vendar pa pogajanja za zaključitev posojila ugod-no potekajo. Treba je proučiti še mnoge podrobnosti, tako da bo treba še precej sej, preden bo posojilo podpisano.

Nova osnova za stabilizacijo dinarja

Vlada je nameravala stabilizirati dinar na osnovi 9.12, demokrati pa zahtevajo znižanje te baze. — „Politika“ napoveduje novo akcijo za koncentracijo in izbruh vladne krize

Beograd, 26. maja r. Pod naslovom »Kri-za vlade zaradi stabilizacije dinarja?« javlja današnja »Politika«, kakor zatrjuje, iz ob-veščenih vladnih krogov, da so v vladi iz-bila načelna nesoglasja glede osnove sta-bilizacije dinarja. Nekateri demokratični mi-nistri smatrajo, da se dinar ne sme sta-bilizirati na bazi 9.12, kakor je nameravano, temveč po njegovi stvarni vrednosti, ki je nižja. Stabilizacija na bazi 9.12 bi po mi-šljenju demokratov značilno katastrofo za našo narodno gospodarstvo in zlasti za našo industrijo. »Politika« pristavlja, da je, ka-kor izgleda, to stališče bilo pred par dnevi v vladi osvojeno in da so zaradi tega po-gajanja za posojilo zaostala. Napram po-skusom vrniti se na bazo 9.12 izjavljajo demokratični ministri po isti informaciji, da bodo prej izstopili iz vlade, nego opustili svojo zahtevo. »Politika« naglašja, da je po mišljenju osebnosti, ki jim je dala to infor-macijo, kriza vlade že prihodnje dni nelzo-zibna.

Kot drugo težko zadrego navaja »Politi-ka«, da Narodna banka ni sprejela v celoti predloga kakršnega je stavljal finančni mi-nister v sporazumu s posojilodajalci glede stabilizacije dinarja in da vztraja na tem, da se morajo nekatere določbe tega pred-loga spremeniti. Kot značilno za politično situacijo navaja »Politika«, da se vršijo pri dr. Marinkoviću zadnje dni živahne konfe-rence in da se v okolici g. Vukičevića zelo opaža, da »Pravda«, za katero je znano, da je organ dr. Marinkovića, popolnoma usva-ja idejo koncentracije. »Politika« tudi poro-

ča iz radikalnih krogov, da se smatra, da se situacija razvija v pravcu koncentracije in navaja, da nameravajo sedaj radikalni nezadovoljenci, videč da se bliža konec Vu-kičevića, izročiti znani memorandum radi-kalskega glavnega odbora. Ožja Vukičevi-čeva okolica se odločno postavlja proti ide-ji koncentracije, češ da sta Radić in Pri-bičević itak že pokazala, da koncentracijo odklanjata.

Sporazum med vlado in Narodno banko

Beograd, 26. maja p. Danes se je nadalje-vala seja glavnega odbora Narodne banke. Seja je trajala do 1. popoldne. Po seji je generalni direktor dr. Dragoljub Novaković podal novinarjem naslednjo izjavo: Glavni upravni odbor Narodne banke je razpravljal na svoji današnji seji o programu stabiliza-cije in zakonskem načrtu o stabilizaciji di-narja, ter odobril program in načrt kakor sta bila predložena. Ima se še nadaljevat delo na rešitvi vprašanja izpremembe za-kona in statuta Narodne banke po progra-mu in zakonskem načrtu o stabilizaciji. Z ozirom na to morete reči, da je sporazum med vlado in Narodno banko glede na za-konski načrt o stabilizaciji dosežen. Razen tega morete reči, da se s stabilizacijo ne bodo v ničemer izpremenili obstoječi odno-saji in da se z izvršitvijo stabilizacije ne bodo za nobeno ceno izpremenile gospo-darske razmere. Dinar bo veljal toliko ka-kor doslej. Uvedla se bo samo obveznost zamenjave novčanic Narodne banke.

Kako utemeljujejo v zunanjem ministrstvu predložitev nettunskih konvencij

Polslužbeno pojasnilo v beograjski »Politiki«

Beograd, 26. maja r. Današnja »Politika« objavlja o sklepu ministrskega sveta, da se predloži Narodni skupščini nettunske konvencije v ratifikacijo, sledeče polsluž-beno sporočilo:

Nettunske konvencije so, bile sklenjene že 20. julija 1925. Te konvencije definitivno regulirajo, številna vprašanja, politična, pravna, administrativna in gospodarska, ki so nastala kot posledica mirovne pogodbe, naše pogodbe z Italijo sklenjene v Rapallu, svetomargheritskih konvencij in rimskega sporazuma iz 1. 12. 1923. Način, kako so po-di-ni na teh vprašanj rešena, ni vedno najsre-nejši, vendar pa je vprašanje ali bi bilo spričo sedanjih političnih odnošajev med nami in Italijo pri novih pogajanjih ta vprašanja mogoče rešiti bolje, kakor se je to zgodilo takrat, ko je bil rimski pakt še v svoji popolni veljavi.

Obstojala je namera, da se vse to odloži dokler ne pride med nami in Italijo do splošnega političnega sporazuma, a to je

bilo takrat, ko smo imeli vzrok verjeti, da bo to v kratkem mogoče. Ker pa so se to-zadavna pogajanja bolj zavlekla kakor se je prvotno predvidevalo, bi se bila morala tu-di pogajanja o morebitni reviziji sklenje-nih konvencij in za rešitev vseh vprašanj ki jih obsega to konvencije, predložiti od-lašati. Marsikatero izmed teh vprašanj pa je za nas zelo velike važnosti in bi ne bilo mogoče brez škode za naše interese to re-gulacijo še dalje zavlačevati.

Pod takimi okoliščinami je zunanji mi-nister smatral za najumestnejše, da predloži nettunske konvencije Narodni skupščini v ratifikacijo tako, kakor so bile sklenjene. Ministrski svet je njegovo stališče usvojil: To bo začasno povečalo jasnost odnošajev med nami in Italijo in bolj dežaliralo pravi značaj vprašanj, ki obstojalo med nami in Italijo in ki onemogočajo iskrene prijateljske odnošaje in izvajanje one politike, ki se jo je hotelo ustvariti z rimskim paktom.

Vesti o demarši Male antante v Budimpešti

Praga, 26. maja č. »Narodni Listy« poro-čajo, da so tamošnji politični krogi obveščeni, da namerava Mala antanta gle-de na madžarsko-italijansko akcijo za re-vizijo trianonske mirovne pogodbe podve-ti demaršo pri madžarski vladi. Poslanci Labour Party nameravajo vložiti v spodnji zbornici v tej zadevi interpelacijo in zahtevati od zunanjega ministra pojasnila, kaj je angleški vladi o tem znanega in ali stoji tudi službeni krogi za znano akcijo lorda Rothermera.

Važen poljsko-nemški dogovor

Berlin, 26. maja (bc.) Tu je bil parafiran nemško-poljski dogovor glede socialnega zava-rovanja, ki izenačuje v tem pogledu državljane obeh držav.

Ženski protest proti zakonu o sodnikih

Beograd, 26. maja, č. Včeraj se je vršilo tukaj protestno zborovanje žen s fakultetno izobrazbo, ki so v sprejeti resoluciji protestirale proti novemu za-konu o sodnikih, ker izključuje ženske kot sodnike. V resoluciji apelirajo na Narodno skupščino, naj zavrne ta za-kon, ki tudi ne jamči neodvisnosti so-dnikov in ni v skladu z ustavo. Končno naglašja resolucija, da je bil paragraf 2., ki zabranjuje ženam dosego sodniške funkcije, sprejet v odboru le na pritisk 2 do 3 poslancev, ostali pa so glasovali proti svojemu prepričanju za ta pred-log zgolj iz strankarske discipline. Za-koni se ne sprejemajo zaradi strank in poedincev, marveč zaradi naroda.

Protitalijanske demonstracije v Dalmaciji

Veliko ogorčenje prebivalstva zaradi italijanskih izgre-dov v Zadru. — Demonstracije v Šibeniku

Split, 26. maja. 4. Izidvalno postopanje fašistov v Zadru, kjer so sežgali dve jugoslo-venski zastavi, je izzvalo med prebivalstvom nepopisno razburjenje. Dasiravno od oblasti na vse mogoče načine prizadevajo, da ogor-čenje prebivalstva ne gre preko dovoljenih mej, so spontane demonstracije po vsej Dalmaciji na dnevnem redu. Ogorčenje pa je še bolj povečala vest, da namerava vlada ratificirati nettunske konvencije.

Včeraj se je na Poljani pri Šibeniku spon-tano zbralo okrog 100 ljudi, ki so improvi-zirali protestni shod proti postopanju fašistov v Zadru in proti nameravani ratifikaciji net-tunskih konvencij. Demonstrantje so nato v povorki odkorakali v Šibenik, kjer je masa narasla na več tisoč ljudi. Povorka je med ogorčenimi protestnimi klici proti Ita-liji, proti fašistom in proti izdajstvu nad Dalmacijo z ratifikacijo nettunskih konven-cij krenila pred vilo konzula Lanzettija, ki pa ni bil doma, ker zastopa v Splitu tamoš-njega konzula Castagnettija, ki je bil odpo-

klican v Rim. Demonstrantje so pobili na vili več šip, nakar so orožniki vilo takoj obkolili in demonstrantje razgnali. Orožniki so pri tem postopali skrajno brutalno in so proti demonstrantom uporabili tudi orožje, tako da so bile tri osebe težje ranjene. Eden izmed orožnikov je s puškinim ko-pitom razbil nekemu 4-letnemu dečku, ki je slučajno zašel med demonstrante, glavo.

Demonstrantje so nato krenili pred po-stoploje »Banca Dalmatica«, kjer so razbili vse pohištvo, nato pa demolirali tudi v bli-žini se nahajajoče prostore italijanskega društva »Lega Nazionale«. Posamezne sku-pine demonstrantov so še pozno v noč de-monstrirale po ulicah in na več krajih po-bile šipe na hišah, kjer stanujejo italijanski »planti«. Pozno v noč je orožništvo zopet vzpostavilo mir in red.

Trst, 26. maja. o. Z ozirom na demonstra-cije v Šibeniku straži nocoj tukašnji ju-go-slovenski konzulat znatno število orožnikov in policijskih agentov.

Dalmatinska mesta proti ratifikaciji

Soglasne in ostre resolucije občinskih svetov v Splitu in Šibe-niku. — Apel na druga jugoslovenska mesta

Split, 26. maja r. Splitski občinski svet je na svoji včerajšnji seji sprejel soglasno na predlog posl. dr. Grisogona naslednjo resolucijo:

»Svet občine Splita je na svoji redni seji 25. maja pod vtisom splošnega zaprepašče-nja, ki ga le izzvala v primorskih krajih vest, da je ministrski svet sklenil predlo-žiti Narodni skupščini v odobritev nettuns-ke konvencije, ki bi imele skupaj z že od-obrenimi beograjskimi konvencijami stopiti v veljavo, sprejel soglasno naslednji sklep:

Svet občine Splita smatra, odzivajoč se čustvom in zahtevam celokupnega splitske-ga prebivalstva in vsega jadranskega Pri-morja, po našem mnenju tudi naroda vse države v soglasju s prejšnjimi sklepi od 23. junija 1926 in 25. oktobra 1926 svo-jeja občinskega zastopstva da so tako net-tunske kakor beograjske konvencije v veli-ko škodo našim nacionalnim, političnim prosvetnim in gospodarskim interesom, in sicer v toliki meri, da ogrožajo svobodo razvoja posebno teh krajev kakor tudi ni-

hovo varnost, vsled česar izjavlja, da pro-testira proti sprejemu in uzakonitvi ome-njenih konvencij, kakršne so bile izdelane. Ob-činski svet naroča občinskemu pravilstvu, naj opozori na vse to merodajne šinitelje ter jim dokaže potrebo, da se te konvencije podvrže vsaj stvarni reviziji z namenom, da se odstranijo klavzule, ki so proti go-spodarski neodvisnosti in nacionalni časti ter varnosti. Občinski svet posebno na-glašja, da načelo reciprocitete, poudarjeno v mnogih odredbah in konvencijah z ozi-rom na razne razmere v eni in drugi državi, ne more najti uporabe, temveč ustvarja pri-vilegirano stanje italijanskih interesov na ozemlju naše države. Občinski svet naroča obč. upravitelju naj izvrši te sklepe.

Šibenik, 26. maja č. Tukašnji občinski svet je sklenil najodločnejši protest proti ratifikaciji nettunskih konvencij. Obnem je bil sprejet sklep, da pozove šibeniška me-stna občina vsa ostala mesta v državi, da se pridružijo temu protestu.

Kralj v Skopju

Skopje, 26. maja. p. Kralj je s svojim spremstvom dospel semkaj ob 10. dopol-dne, da poseti tukašnje gospodarsko raz-stavo Na kolodvoru so ga sprejeli zastop-niki civilnih in vojaških oblasti ter mno-gostevilno občinstvo.

Delovni program Narodne skupščine

Beograd, 26. maja, p. Predsednik Na-rodne skupščine dr. Ninko Perić je dan-es konferiral s predsednikom vlade Veljo Vukičevićem o delu parlamenta. Sklenjeno je, da reši v torek 29. t. m. Narodna skupščina predlog o sladkor-nih tovarnah, v sredo 30. t. m. pa raz-pravlja o obtožbi proti bivšemu mini-stru in predsedniku kasacijskega sodi-šča dr. Subotiću. V najkrajšem času bo vlada predložila Narodni skupščini v ra-tifikacijo nettunske konvencije, za ka-tero bo zahtevala nujnost.

Zveza jugoslovenskih mest

Zagreb, 26. maja. r. Dne 6. junija se bo vršila v Zagrebu ustanovna skupščina Zve-ze mest kraljevine SHS. Pravilnik Zveze je bil že odobren na kongresu mest 7. in 8. maja lanskega leta. Mesta, ki za 1. 1927 še niso plačala članarine, morejo to sto-riti do glavne skupščine. Prometno mini-strstvo je delegatom zveze odobrilo 500-otni popust na železnikah. Program skup-ščine je nasleden: Ob 9. dopoldne otvori kongres začasni pred-sednik, župan Veko-slav Heinzl v veliki dvorani mestne posve-tovalnice. Nato bo sledila razprava o po-slovniku in blagajniški poročilo. Določila se bo članarina kakor tudi proračun za le-to 1928. seje zvezne uprave ter izvolili po-rebni odseki. Razpravljalo se bo tudi o zakonu o upravi in samoupravi mest, o osnovanju zveze slovenskih mest in dru-gih aktualnih vprašanjih.

Minister Spaho v Sarajevu

Beograd, 26. maja p. Minister trgovine in in-du-strije dr. Spaho je odpotoval nocoj v Sarajevu, da se udeleži kot delegat vlade glavne skupščine Udruženja rezervnih oficirjev.

Naši dolgov Franciji

Haag, 26. maja č. Tukašnji francoski poslanik je predložil stalnemu mednarodnemu sodišču vsebino konvencije, ki je sklenjena med Francijo in Jugoslavijo za ureditve naših dolgov. Priča-kuje se, da se bo mednarodno sodišče v Haagu še pred koncem leta bavilo s tem vprašanjem.

Tragedija mlade Subotičanke

Subotica, 26. maja č. Danes jutraj so našli v njeni sobi mrtvo 18-letno hčerko tukašnjega trgovca, Etelko Julić. Poleg nje sta ležali praz-na skatla, v kateri je bila večja doza kinina, in steklenica, v kateri je bil neki neznan strup. Preiskava je ugotovila, da je deklica izvršila sa-momor radi nesrečne ljubezni. Imela je ljubavno razmerje z nekim konjeniškim kapetanom in je bila v blagoslovljenem stanju.

Vest o odhodu g. Bodrera se potrjuje

Beograd, 27. maja p. Danes se potrjuje vest, ki jo je vaš dopisnik sporočil že pred dnevi, da bo italijanski poslanik na našem dvoru general Bodrero odpoklican. Kakor doznava vaš dopisnik, je italijanska vlada že zaprosila za agremen za novega posla-nika. Vlada še prikriva, za katero osebo je bil zahtevan agremen, vendar pa se iz po-učenih krogov zatrjuje, da pride mesto Bod-rera v Beograd dosedajni italijanski posla-nik v Lisboni g. Gallio.

Trgovinska pogajanja z Avstrijo

Velike koncesije Avstriji na račun na-šega poljedelstva in naše industrije.

Beograd, 26. maja p. Dne 7. in 9. junija se zopet pričelo pogajanja za revizijo tr-govinske pogodbe z Avstrijo. Pogajanja se bodo vršila na Dunaju. Kakor je izvedel vaš poročevalec iz zanesljivega vira je naša vlada načelno pristala na glavne zahteve avstrijske vlade glede olajšanja avstrijskega industrijskega importa v Jugoslavijo, zlasti pa glede povijanja avstrijskih carin za uvoz jugoslovenskih poljskih pridelkov. V gospodarskih krogih so vzbudile vesti o tem stališču vlade veliko vznemirjenje.

Povratak Ljube Davidovića

Beograd, 26. maja. r. Snoči se je vrnil Ljuba Davidović s svojega inspeksijskega potovanja po južni Srbiji. Z njegovim po-vratkom je ponovno postalo aktualno vprašanje odnošajev med njim in V. Vuki-čevićem, ki so se zelo poostriili zaradi Da-vidovićeve zahteve, naj se v južni Srbiji izvrši nova razporeditev velikih županov in drugih upravnih uradnikov. Ni še zna-no, kake vtise je prinesel g. Davidović iz južne Srbije in kake zahteve bo z ozirom na te vtise postavil, smatrajo pa, da pre-ko tega vprašanja ne bo mogel enostavno preiti.

Manifestacije rimskega dijaštva

Rim, 26. maja. s. Listi poročajo, da so rim-ski dijaki kot protest proti razlitalvi ita-li-janske trobojnice v Innsbrucku priredili spre-vod. V velikem številu so se zbrali na dvoristi univerze, odkoder so odšli v mesto in sicer najprej k palači Chigi, kjer so vzkl-i-kali Italiji in Mussoliniju. Nato so odkorakali čez korzo na trg Venezia ter so manifestirali na grobu neznanega vojaka.

Olimpijada

Amsterdam, 26. maja s. Ob najlepšem vre-menu se je danes popoldne pred 40.000 gle-dalci vršila v Olimpijskem stadionu hockey tekma med Nemčijo in Belgijo. Tekmi le prisostvovali mnogo zastopnikov oblasti, ter več diplomatskih članov haškega diplo-matskega zbora. Po zelo napeti in zanimivi igri je zaslužen zmagala Nemčija s 3:1 (1:0). S to zmago je Nemčija na amster-damskem olimpijskem hockey turnirju zasedla za Indijo in holandsko tretje mesto.

Venizelos sestavlja novo grško vlado

Po celonočnih pogajanjih z rojalisti, ki so odklonili koalicio z Venizelosom, je predsednik republike Konduriotis poveril sestavo vlade Venizelosu

Ateena, 26. maja, g. Po pogajanjih, ki so trajala vso noč, je državni predsednik poveril Venizelosu sestavo nove vlade. Venizelos bo še nocoj sestavil listo novega ministrstva, ki bo takoj položilo prisego. Na vprašanje vašega poročevalca je izjavil Venizelos, da v zunanji politiki ni pričakovati nobenih izprememb.

O Venizelosovem mandatu se izveže še nastopne podrobnosti: Vsa noč od petka do sobote se je na zahtevo državnega predsednika porabila za zadnja pogajanja med Venizelosom in rojalisti. Z ozirom na dejstvo, da bo prišlo do težkih notranjepolitičnih bojov, ako bo Venizelos prevzel vodstvo vlade, je državni predsednik poskušal doseči koalicio vseh strank.

Po večurnih razgovorih je Venizelos objubil državnemu predsedniku pod častno besedo, da se bo končno javno umaknil iz političnega življenja, da bo odložil predsedstvo liberalne stranke in definitivno zapustil Grčijo ter se živ nikoli več vrnil pod pogojem, da poda rojalistični šef Tsaldaris v imenu ljudske stranke izjavo pod prisego, v kateri brez vsakih pridržkov priznava repu-

blikansko državno obliko Grčije. V tej izjavi bi se moralo tudi ugotoviti, da je borba rojalistov proti republikanskemu režimu končno veljavno zaključena.

Pogajanja, ki so trajala vso noč, so bila brezuspešna, ker je Tsaldaris zjutraj izjavil, da njegova stranka ne more podati take izjave, ker zahtevajo načela ljudske stranke padec republikanskega režima. On mora pristati samo na vstop v koalicio brez Venizelosu. Tudi troletno premirje, med katerim ne bi smelo priti do vzpostavitve monarhijske, je za ljudsko stranko nesprejemljivo.

Ker je bil s tem zastavljen edini izhod iz kočljivega položaja, je državni predsednik končno veljavno poveril Venizelosu sestavo vlade.

Pangalos bo izpuščen

Ateena, 26. maja. (be.) Parlamentarna pravna komisija je sklenila, da se biviš dik-tator proti plačilu 225.000 drahem kavcije izpusti. Pangalos bo izpuščen, ako sprejme ta predlog zbornice z dvotretninsko večino.

London, 26. maja. (be.) »Daily Telegraph« poroča, da grška vladna kriza v veliki meri ovira turško - grška pogajanja. Eventuelni razpust grške zbornice bi ta pogajanja sploh preprečil.

Zanimiva polemika o Rothermereovi akciji

Rothermere meče v eno vrečo versaillesko in trianonsko mirovno pogodbo

Pariz, 26. maja. »Lord Rothermere, čigar kampanjo za revizijo trianonske mirovne pogodbe je ponovno napadel nacionalistični »Echo de Paris«, je glavnemu uredniku in izdajatelju lista poslal pismo, v katerem izjavlja, da revizija trianonske mirovne pogodbe nikakor ne pomeni izpremembe versailleske mirovne pogodbe. Versailleska mirovna pogodba je določila natančno fiksiranje meje, dočim so pogodbenci trianonske mirovne pogodbe izrecno pripomnili, da morajo biti madžarske meje lahko predmet revizije, ako se bo izkazalo, da so se godile krivice. Madžarska bi lahko postala dragocena zavezanica Francije v srednji Evropi. Taka zveza bi bila mogoča, ne da bi se oma-

jalo dosedanje prijateljstvo Francije s sosednimi državami Madžarske. Na to pismo lorda Rothermerea je odgovoril Pertinax v »Echu de Paris«, ki zavrača trditve izdajatelja »Daily Maila«, da med trianonsko in versaillesko mirovno pogodbo ni nobene zveze. Ako bi Madžarska zmagala napram Romuniji, Jugoslaviji in Češkoslovaški, bi tudi zahteve Nemčije postale nujnejše in bolj efektivne.

Praga, 26. maja. »Narodni Listy« poročajo iz Londona, da bodo zadnje budimpeštanske manifestacije proti trianonski mirovni pogodbi predmet interpelacije v spodnji zbornici.

„Italia“ izginila brez sledu

Prvotne vesti o povratku Nobila preuranjene. - Razne nasprotujoče si vesti o usodi zrakoplova

Kingsbay, 26. maja. s. Do druge ure zjutraj ni prispela nobena vest o »Italia«. Pihajo močni zapadni in severozapadni vetrovi. Parnik »Città di Milano« namerava odposlati rešilno ekspedicijo.

Kingsbay, 26. maja (lo.) O »Italia« ni bilo do 8. ure zjutraj nikakih vesti.

Berlin, 26. maja. s. Po vestih iz Kingsbaya so zaradi usode »Italia« zelo v skrbeh. V letalskih tehnikih krogi imajo malo nade, da se bo zrakoplovu posrečilo prispeti na Spitzbergo, vendar pa menijo, da se je general Nobille odločil leteti proti sibirski obali. Ako bi zrakoplovu zmanjkalo goriva in ako bi se veter spremenil, obstoji tudi za ta načrt velika nevarnost Brezčična brzojavka iz Greenly Harboura veli, da je zrakoplov ob 8. zjutraj zmanjkalo goriva. Zrakoplov se brez motorne sile ne more držati smeri. Možno je, da bodo močni severozapadni vetrovi

spravili »Italia« v Sibirijo. Ker manjkajo tudi brezčične vesti od »Italia«, upajo še vedno, da je radiopostaja zrakoplova zledenela in da je zaradi tega postala neuporabna. Poizvedbe po zrakoplovu so zaradi tega zelo težavne, ker ni niti najmanj znano, kje se »Italia« trenutno nahaja. Nameravalo se je poslati brodogoj ladij v razne smeri v Ledeno morje, norveški lovci pa so nujno odsvetovali izvedbo tega načrta, ker je zaradi leden vsako napredovanje proti severu nemogoče. Mogoče je tudi, da je vihar odnesel »Italia« proti Finski.

Oslo, 26. maja. s. Ker ni nobenih vesti o usodi »Italia«, je italijanski poslanik naprosil norveško vlado, naj odredi rešilne ukrepe. Norveška vlada je odgovorila poslaniku, da se bo takoj posvetovala o ukrepih.

Pred Pekingom

V nekaj dneh bo pozornost sveta zopet koncentrirana na Kitajsko. V predelu južno od Pekinga in Tientsina se zbirajo glavne bojne sile obeh nasprotnih táborov. armade, ki prodirajo z juga v namenu, da udarijo na Peking in s zavzetjem državne prestolnice zaključijo svoje podjetje, ki se je pričelo že pričetkom lanskega leta. Ali v istem sektorju se zbirajo tudi bojne čete severnih armad, da poskusijo obrambo poglavitve postojanke mandžurske stranke, ako smejo rabiti ta kraj za označbo Čangtsolinovih pristavev in vojska.

Kar se tiče vojaške strani same, je pomembni, da mora biti bitka pred Pekingom vsekar odločilna. Da mora priti tu do velike borbe, je jasno in zadnja poročila trdijo celo, da se je pri Pekingtu boj že pričel. Borba pa bo bržkone hujša nego so bile dosedanje bitke med južnimi in severnimi vojskami. Zakaj jedro severnih čet tvori prava armada maršala Čangtsolina, ki doslej s svojimi glavnimi silami ni posegala v boj, marveč le njene zavezniške čete pod vodstvom generalov in guvernerjev v provincah med Šanhajem in Pekingom. Čangtsolinova vojska pa se vedno opisuje kot dobro organizirana in dobro opremljena za boj, zato je pričakovati, da se bo mogla s večjo odpornostjo postaviti v bran navali južnih armad; seveda če bo mogla njena odpornost narasti do uspeha, je drugo vprašanje, ki nanj ne morejo odgovoriti niti najboljši poznavalci vojne situacije.

V južnih armadah sta glavna poveljnika: Čangkašek, ki vodi prave nankinske čete, poprej označevane z imenom Kantoncev, in pa Fengjuhsiang, nazvan običajno kot krščanski general, ker pripada zares krščanski veri, kar pa se sicer v njegovih bojnih metodah nič posebno ne kaže. Poleg teh dveh se uveljavlja v zadnji dobi še tretji poveljnik in guverner Jenhsian, ki vodi svoje bojne sile paralelno s prvima dvema.

O številčnem razmerju med nasprotnimi armadami se z nobene strani ne poroča ničesar konkretnega.

Bitka bo za nadaljnji razvoj kitajske meščanske vojne gotovo zelo odločilna. Splošno se pričakuje zmaga južnih armad. Ako

se to zares izpolni in zasedejo južne armade Peking ter Tientsin, bi se Čangtsolin umaknil v Mandžurijo, kjer je od nekdanjega njegovega provinca in njegov glavni tábor. Med zmagovalci pa bi se moralo pokazati, koliko je trdna sloga in koalicia med obojema glavnima poveljniki, ki sta si v marsičem različnega naziranja. Čangkašek je, kakor znano, v območju nankinske vladne psovod vrzel komunizma z vseh količjak pomembnejših mest in njegov afrikt zoper boljševizem se pozneje ni niti najmanj »militil. Fengjuhsiang pa je ves čas delal kot zaveznik sovjetske Rusije, ki ga je tudi založila z vojaškim materialom. Vrh tega je znano, da čete obeh generalov tekmujejo med seboj, da bi poprej dosegle do Pekinga. Fengjuhsiang ni mandatar nankinske vlade, marveč politični faktor zase, s svojimi posebnimi načrti o reorganizaciji Kitajske; vrhu tega je bil že pred nedavnim gospodar Pekinga, dokler ga nista od tamkaj vrgla Čangtsolin in Vupeifu. Ni tedaj vseeno, kdo se prvi polasti tako važne postojanke kakor je Peking.

Za razplet notranje borbe je nedvomno velikega pomena, ako Čangtsolin izgubi prestolnico. Nacionalisti bi se s tem izdatno približali svojemu cilju, rešiti Kino iz kaosa meščanskih vojn in jo zopet urediti kot veliko enotno državo, ki bi bila spodobna normalnega političnega in gospodarskega življenja ter postala osnova napredku in samostojnosti.

Boj za Peking

London, 26. maja. d. Po vestih iz Pekinga se vršijo sto milj južno od Pekinga srditi boji, katerih se udeležujejo glavne čete mandžurijske vojske. Za varstvo Pekinga in Činanfua le ostalo je 60.000 mož. Glavni boj sr vrši za Pekingtu, odkoder je dosedaj prispelo že 1500 ranljivcev. Južna vojska skuša priti v Peking in v okolico Činanfua, ker obstoji nevarnost, da bi moglo priti zaradi čet, ki so za varstvo tujece zadržane v Činanfuu, izpet do spopadov.

London, 26. maja. (be.) Južne kitajske čete so zavzele mesto Kaidzan, severozapadno Pekinga.

Peking, 26. maja. (be.) Poveljnik japonskih čet v Tientsinu je pozval tamonjske severne kitajske čete, naj se umaknejo sedem milj daleč od mesta.

SLS za brezpogojno kapitulacijo pred Italijani

Danes proglašajo za veliko državniško delo, kar so leta 1926. obsojali kot narodni zločin

Vsa država stoji pod težkim vtisom vladnega sklepa, da predloži Narodni skupščini nettunske konvencije s tem, da se sprejmejo brez spremembe. Zlasti v prečanskih krajih se brez razlike strankarske pripadnosti združuje javnost k ogorčenim protestom. Včeraj je glasno in jasno spregovorila Ljubljana, istočasno je občinski svet v Splitu sprejel svečano protestno resolucijo ter je poleg drugih govornikov tudi zastopnik klerikalne stranke povdarjal, da pomeni odobritev nettunskih konvencij narodno nesrečo. Ogorčeno protestira Sibenik in Zagreb, razburja se ves narod, zlasti v Dalmaciji in Sloveniji, ki bi bili najhujše prizadeti. Tudi v Beogradu vlada mučno presenečenje in povdarja se fatalnost vladne odločitve. Nobeden list v državi ne more zagovarjati ratifikacije konvencij, ki so bile sklenjene pod povsem drugimi predpostavkami. Le glasilo SLS se je popolnoma dalo v službo kapitulacijske politike. V imenu klerikalne stranke zagovarja »Slovenec« takojšnjo ratifikacijo nettunskih konvencij brez pridržka z argumenti, ki so vredni moralične kvalitete te nesrečne stranke. »Slovenec« proglašja kratkoma, da glasovati za nettunske konvencije znači glasovati za mir in proti vojni ter je izdal za klerikalne agitatorje parolo, da so tisti, ki ratifikaciji nasprotujejo, nekak tajni zavezniki lorda Rothermerea in — židovskega kapitala, ki hočejo naš narod strmožglaviti v novo vojno. Klerikalna stranka je formulirala ves problem tako, kakor da se glasi alternativa: ali nettunske konvencije ali pa vojna z Italijo!

Takega perfidnega cinizma je sposobna menda edino SLS in nič bi se ne čudili, če bi klerikalci pričeli jutri že z javnimi shodi »dobrega vernega slovenskega ljudstva« v prilog nettunskim konvencijam.

Glasilo SLS ima tudi drzno čelo, da označuje konvencije kot ugodne zlasti za Slovenijo, akoravno je notorično, da je po konvencijah, ki jih je v Nettunu dala Jugoslavija Italiji poleg Dalmacije in hrvaškega Primorja najhujše prizadeta Slovenija. Nettunske konvencije odpirajo italijanskim šumskim eksploatorjem, italijanskim delavcem, obrtnikom in trgovcem svobodno pot v naše kraje, dajejo italijanski ofenzivni poli-

tiki možnost, da se gumno polasti naše granice, uporabljajo naše severno pristanišče Sušak, s katerim se baš sedaj končno pripravljajo definitivna železniška zveza. Cinično pripominja »Slovenec«, da vse to ne tangira nobenih naših vitalnih interesov!

Ko je pred dvema letoma bilo vprašanje nettunskih konvencij na dnevnem redu (to je bilo takrat, ko klerikalci še niso bili popolnoma prodali sebe in slovenskih interesov radikalskim hegemonistom), je »Slovenec« bržljivo in z velikim zadoščenjem beležil vsak pojav protesta proti ratifikaciji ter je ogorčeno očital vladi, da gre le za interese beograjske porodice, ki gre brezvestno preko dejstva, da nettunske konvencije pomenijo prodor italijanske trgovine in industrije v Dalmacijo in njeno zaledje. Kar se pa tiče Slovenije, je glasilo SLS takrat dokazovalo, da bo Slovenija strahovito udarjena in je na radičevce, ki so bili takrat v vladi, naslovilo ogorčen apel: Ne moremo odpušiti bratom Hrvatim, ki so pri tej stvari ravno tako prizadeti kakor mi Slovenci, ako bodo glasovali za to pogodbo ter s tem zagrešili zločin nad narodom. Gospodje poslanci, — narod vas bo poklical na odgovor in sodba bo kruta, toda pravična! Poslanci opozicije bodo storili svojo dolžnost in odklonili ta za Jugoslavijo pogubonosni pakt; obračamo se na večino, posebno pa na brate Hrvate, naj saj v zadnjem trenutku sledijo glasu svoje vesti!

Tako je torej takrat sodila SLS o nettunskih konvencijah, pri čemer podčrtavamo, da je to bilo še pred popolnim preobratom italijanske politike, ko so bile osnove rimskega »pakta prijateljstva« iz l. 1923. še neporušene in ko se je torej ratifikacija nettunskih konvencij s stališča oportunistične politike dala braniti. »Bratje Hrvati« so takrat res preprečili ratifikacijo, da morejo sedaj »bratje Slovenci« vršiti »zločin nad narodom«, kakor je to l. 1926. »Slovenec« kratko in jedrnat formuliral.

Bilo bi končno neobičajno, ako bi »Slovenec« tudi tokrat ne branil pogubne politike SLS vsaj z enim falzifikatom. In tako je povsem v redu, da klerikalno glasilo krščanske resnice trdi, da je Italija nettunske konvencije že ratificirala, kar je gladko izmišljeno.

Zakaj kronski upokojenci še niso izenačeni

Zopet nova intriga hegemonističnega režima. — Kako skušajo izigrati prevedbo kronskih penzionistov

Iz Beograda nam pišejo:

V vseh političnih krogih, ki se bavijo s socialnimi vprašanji našega državnega uradništva, je vzbudilo postopanje Glavne kontrole in finančnega ministrstva napram kronskim upokojencem, zlasti učiteljem in profesorjem, hudo ogorčenje. Kakor znano, je lani poleti izšla na podlagi finančnega zakona uredba o prevedbi kronskih pokojnin na dinarske. Po večmesečnih pripravah in sekreturah se je polagoma izvršila prevedba in v nekaterih resorih se je tudi že menda začelo izplačevati »po novem«.

Naenkrat pa se je oglasila Glavna kontrola. Našla je, da bi n. pr. stari profesorji, kronski upokojenci, dobili — preveč. Njihove pokojnine bi bile presegale pokojnine njihovih srbijanskih tovarišev. V Glavni kontroli so se pobunili. Popreje se 10 let nihče ni razburjal, ko so prečanski staroupokojenci morali z zavistjo gledati na svoje tovariše iz Srbije. Glavna kontrola smatra, da bi bilo proti intencijam zakonodajalca, ki je hotel z uvedbo navedene ured-

be samo izenačiti kronske upokojence z dinarskimi, če bi sedaj nastala kaka razlika in je zato pozvala generalno direkcijo računovodstva, t. j. finančno ministristvo, na se izjavi, kako naj se izvrši prevedba.

Akt Glavne kontrole je običal v finančnem ministristvu, kjer zopet študirajo, ali ne bi kazalo to vprašanje predložiti Narodni skupščini. In tako so nove pokojnine, ozir. difference med kronskimi in dinarskimi pokojninami za leto 1927-28. zopet padle na partijo 65 (poprejšnjo 55). Prevedba, ki bi morala biti zaključena že lani poleti, se na ta način še vedno zavlačuje in danes se še ne more reči, kdaj bo vsled navedenih zapletitvev izvedena.

Postopanje Glavne kontrole, kakor tudi finančnega ministristva, ki v tem pogledu noče zavzeti stališča, je v vseh političnih krogih izzvalo ogorčenje. Glavna kontrola bi se morala ravnati po besedilu zakona in ji sploh ne pristojno nobeno tolmačenje. Glede te zadeve bo KDK izvedla energično akcijo.

„Slovenec“ izza plota

»Slovenec« je v nedeljo dne 22. aprila 1926. prinesel uvodnik pod naslovom »Izza plota«, s katerim obupno, a brezuspešno brani Oblastni odbor ljubljanski pred našimi dokumentarnimi ugotovitvami o pristanosti, partizanstvu in korupciji pri nastavljanju samoupravnega uradništva in pri razdeljevanju podpor po elementarnih neizgovornih prizadetih kmetom. Da so naše ugotovitve zadele v živo, nam je dokaz poostrena gonja proti uradništvu na eni strani in lov za uradniškimi glasovi na drugi strani, kar imamo priliko skoro dnevno čitati v »Slovencu«. Toda o tem še drugič.

V članku »Izza plota« navaja pisec doslovno: »... samo blati, udrihaj in krepko laži, si misli tisti, ki meče kamenje iz za plota, pa se pri tem zanaša, da je izza imunitete g. dr. Žerjaya popolnoma na varnem, ker v slučaju tožbe Narodna skupščina po svoji navadi g. dr. Žerjaya ne bi izobčila. To je korajžja zaplotnika!« V istem članku je pisec brez konkretnih navedb podal napad na uglednega mestnega župana v Trzinu. obl. poslance gosp. Lončarja, imenoma pa znanega in posebno med kmečkim ljudstvom obče priljubljenega agrarnega komisarja g. dr. Frana Spilera-Muysa. Oba sta vložila proti odgovornemu uredniku »Slovenca« tožbo po tiskovnem zakonu zaradi klevete. A kaj je storil tisti »Slovenec«, ki je drugim očital, da se nameravajo skriti za plot imunitete? Jadrno se je skril sam za imuniteto narodnega poslance, navajajoč kot avtorja članka »Izza plota« g. narodnega poslance Smodeja, ki je svedra za plotom svoje poslanske imunitete varen pred kazenskim zasledovanjem. Mesto da bi pred sodiščem dokazal s konkretnimi dejstvi svoja podtikanja in sumničnja, se je pi-

so umaknil za plot imunitete g. Smodeja, da mu v svoji časti napadeni ne more do živga in ne do svojega zadoščenja.

Kdo je tedaj zaplotnik? Kdo blati, udriha in laže, meče kamenje izza plota in se pri tem zanaša na svojo imuniteto? To je korajžja zaplotnika.

Kdo bo zastopal slovenske rezervne častnike v Sarajevu?

Na občni zbor rezervnih oficirjev v Sarajevu so odgovorili nekateri gospodje, ki so dobili v nasprotju z odredbo prometnega ministra brezplačne železniške karte in ki jih očividno nameravajo dati predstaviti kot delegate ljubljanskega pododpora, dasti jih ni nihče v to pooblastilo, in bi bili, ako bi se dali smatrati za delegate, samozvanci v najslabšem pomenu besede. Med njimi je tudi neki gospod, ki je bil sprejet v ljubljanski pododbor na podlagi lažnih podatkov in je dobil uniformo, še preden je bil sprejet v našo armado. Z njim je odstopoval v Sarajevu baje tudi njegov intimni prijatelj, za katerega bi bilo najbolje, da se čim manj pokaže v javnosti. Obzajujemo le, da so se dali speljati v Sarajevu na led tudi nekateri gospodje, ki bi bili bolje in pametneje storili, da so ostali doma.

Mednarodna komisija za kazensko pravo

Praga, 26. maja. (pr.) Dne 30. maja ali 2. junija se zbere v Pragi mednarodna komisija za kazensko pravo, ki bo razpravljala o pripravljanih delih mednarodnega kongresa za kazensko pravo, ki se vrši v Pragi leta 1930. Del komisije se udeležujejo zastopniki 24 dežel. Udeležniki se bodo sprijeli predsednik republike Masaryk

Plašč „Continental“ deluje svoj svetovni sloves s Continental cevno (zračnicami), ki imajo enako mnogo vredno gumijevo kvaliteto. Nobena cev ne zapusti tvornice, ne da bi bila prej strogo preiskavana. Torej v vsak plašč Continental cev (zračnico). 4861a

Continental

Mati umorila šest sinov

Budimpešta, 26. maja. V vasi Oroshas, za je žena nekega tamonjskega kmeta pomorila vseh svojih 6 sinov v starosti 6 mesecev do 6 let. Po svojem groznem dejanju je hotela izvršiti samomor, kar pa so preprečili sosede, ki so prhiteli na obupen krik otrok. Žena je bila takoj aretirana in oddana sodišču, kjer je izpovedala, da je izvršila dejanje iz obupa nad nevedržnimi družinskimi razmerami. Z možem, ki ga slučajno ni bilo doma, sta živela v stalnem prepiru in je zato hotela končati življenje sebi in otrokom.

Brezčičen telefon

Berlin - Buenos Aires

Berlin, 26. maja. (be.) Včeraj so poskušali prenos brezčičnih telefonskih govorov na progi Berlin - Buenos Aires. Uporabljali so se kratki valovi. Poizkus je izborni uspel. V kratkem se odpravi na tej progi tudi javni telefonski promet. Stroški bodo znatno manjši kakor za prekooceanski brezčični promet z dolgimi valovi. Upa se, da bodo lahko uporabljali brezčični telefon med Berlinom in Buenos Airesom obiskovalci klenorajnske razstave tiska.

Aretacija frančiškana, ki je govoril resnico

Budimpešta, 26. maja. Kakor poroča Az Est iz Soolomoka je policija aretirala frančiškana Ludisava Lomboszu kazensko postopanje, ker je o prišli v čast padlih junakov izjavil: junaki so padli za domovino, toda njihovi sorodniki gladujejo in prosjačijo.

Lep dan v Krškem

Krško, v drugi polovici maja. Kakor je »Jutro« kratko že poročalo, sta v soboto, dne 19. maja t. l. posetila na povabilo kulturnoprosvetnega odbora našega Sokola Krško znani mariborski glasbenik g. prof. H. Druzovič in njegova soproga, koncertna pevka ga Mila Druzovičeva. Z izredno uspešno sobotno večernim glasbeno prireditvijo je zaključil krški Sokol svojo letošnjo sezono, ki je bila v vsakem oziru bogata in pestra. Dramski odsek je vprizoril na svojem odru 1 dramo, 2 komediji, 4 veseligrte ter 2 opereti, in sicer hrvaško narodno opereto »Serežan« ter Lavtizarjevo noviteto »Opat in grof«. Dramske in glasbene prireditve v krški sokolski dvorani ne posejajo samo domačini, temveč prebivalstvo celega spodnjega Posavja, katerim je postalo Krško v zadnjih sezonah nekakšna kulturna metropola. Dramske in pevске predstave dopolnjuje vsakokrat krški salonski orkester, ki živa radi svoje umetniške višine splošno priljubljenost na celnem Posavju.

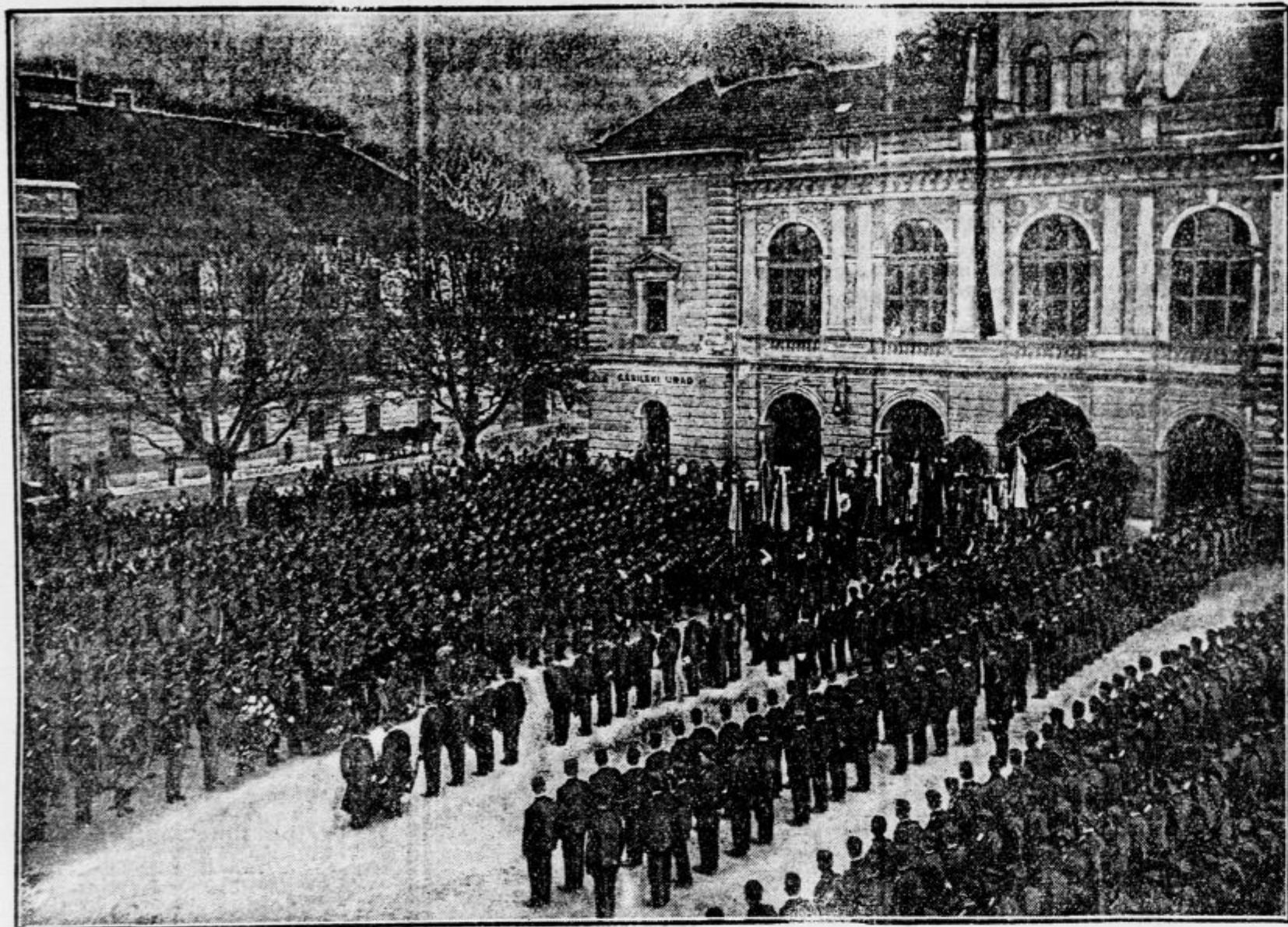
V soboto je posetilo Krško zopet mnogo tujcev radi muzikalnih prireditvev g. Druzoviča. Dopoldan je zborovalo učiteljsko krškega sresa, pred njim je obravnaval g. prof. Druzovič našo narodno pesem, podal je pregledno historični razvoj slovenske, hrvaške in srbeske narodne pesmi ter označil momente, ki so vplivali na njen razvoj. Predavanje je dopolnjeval in pojasnjeval s kakimi tridesetimi pevskimi primeri, ki jih je pela njegova soproga, sam jo je po mojstrsko spremljal na klavirju. Ga. Druzovičeva si je s svojim nad vse simpatičnim nastopom pridobila takoj arca vseh poslušalcev, ki so ji izrazili z dolgotrajnim plaskanjem svojo hvaležnost in priznanje. Enakega priznanja je bil deležen tudi g. prof. Druzovič.

Pri večernem predavanju je obravnaval g. predavatelj v nabito polni sokolski dvorani slovensko umetno pesem. Vsako razvojno dobo je obdelal najprej teoretično, nato jo pa ilustriral z muzikalnimi primeri. Gospa Druzovičeva je tudi zvečer ob klavirskem spremljevanju svojo soproga zapela 26 pesmi, ki zahtevajo velikega poglobljenja in dobre, pravilne interpretacije baš radi njihove moderne značilnosti. Vse pesmi so bile skrbno izbrane kot prava ilustracija razvoja od Trubarjevih dni do danes.

Razumljivo je, da so ogrele zlasti one pesmi starejših komponistov, ki so že znane po svoji melodioznosti in romantični vsebini. Pevka jih je zapela s lahkoto in mehko, da je zadihalo iz njih ožraje tistih dni, saj je v njih še mnogo slovenskega narodnega duha. Veliko večje pažnje in sodelovanja poslušalcev zahtevajo skladbe sodobnih slovenskih skladateljev. Umetnost hodil svojo razvojno pot k cilju, ki išče novih izrazov in se odresa starih principov. Nov čas — nov Slovec. Mojstrsko je rešila gospa Druzovičeva svojo nalogo in pritegnila vse poslušalce, da so ji sledili z vsem srcem. Za svoj trud je prejela krasen bopok cvetja in buren aplavz, da je morala na koncu dolgega programa dodati še eno pesem.

Naslednjega dne, v nedeljo dopoldne, sta oba umetnika sodelovala pri koncertni maši v kapucinski cerkvi, kjer je pela gospa za letošnjo Schubertovo proslavo njegovo »Molite«. Tudi cerkveni zbor je dobro izvajal svoje točke in imel v obilnem obisku meščanov in kmečkega ljudstva lepo zadoščenje. —

Naši kraji in ljudje

Vellčasten pogreb gasilskega staroste Barleta

Izredno lepa manifestacija pijetete do zaslužnega pokojnika

Ljubljana, 26. maja

Danes je prišlo v Ljubljano stotine in stotine gasilcev iz vseh krajev Slovenije, da se poklonijo manom poveljnika gasilske armade in počaste spomin pokojnega staroste Jugoslovenske gasilske zveze Frana Barleta, čigar krsta je ležala na katafalku v Mestnem domu. Že pred 16.30 uro se je zbralo na Kerkovem trgu pred Mestnim domom ogromno ljudstvo. Velikanske vrste gasilcev so se postavile v četverostopih, ki so se razporedile po župah. Zastopanih je bilo vseh 36 gasilskih žup, svoje zastopnike pa je odposlalo tudi skoro vseh 603 društev.

Ob 16. so prišli v Mestni dom duhovniki, ki so opravili cerkvene obrede. Po molitvah in blagoslovitvi so zbrani pevci zapeli ganljivo žalostinko »Vigred«. Takoj nato je l. podstarosta g. Josip Turk izpregovoril po slovilne besede, ki so pač vsakomur privabile solze v oči.

Nato je zalgrala vojaška godba žalostinko, medtem pa so dvignili načelnik savske župe A. Arhar, načelnik radovljanske župe Ivan Rus, načelnik slovenjgraške župe Leopold Kopač, načelnik trboveljske župe Fr. Guček, načelnik žalske župe Konrad Golobanc in blažnik Zveze France Pristovšek krsto s pokojnikom ter jo ponesli v voz, ki je čakal na trgu.

Formiral se je ogromen žalni sprevod, veliko nad tisoč uniformiranih gasilcev, poleg velikanske množice ostalega občinstva. V sprevodu je korakala spredaj vrsta Sokolov z zveznim praporom. Za Sokoli so nosili gasilci v črn flor zaviti križ, nakar je sledila vojaška godba. Za godbo so nosili venec Jugoslovenske gasilske zveze, za katerim so sledile vrste praporov 24 gasilskih društev. Za prapori so stopale vrste gasilcev pod vodstvom podstaroste Janka Salovca iz Kranja. Gasilcem so sledili nosilci 14 venec, poklonjenih od Vrhnjske župe, Savske gasilske župe St. Vid, Ljubljanske gas. župe, Hrvatske vatrogasne zajednice, Trboveljske župe, Kranske župe, Grosupeljske župe ter društev iz Rudnika, Most, Bizovika, Ljubljanskega prostovoljnega reševalnega društva, Poklicnih gasilcev, Sp. Šiške in Zaloza.

Pred vozom s krsto je nosil neki poklicni gasilec blazino s 6 odlikovanji pokojnika: z redom sv. Save IV. razreda, zlato in srebrno kolajno ter častnimi odlikovanji Českoslovaške, Poljske in Jugoslovenske gasilske zveze. Ob vozu s krsto so korakali na vsaki strani po trije gasilci s čeladami na

glavi. Takoj za vozom so stopali pokojnikov najožji sorodniki, za katerimi so šli v sprevodu podstarosta Jugoslovenske gasilske zveze g. Josip Turk, drugi podstarosta g. Jernej Vengust, načelnik prostovoljnih gasilcev v Mariboru g. Ivan Voller, tajnik Hrvatsko-slavonske vatrogasne zajednice g. Mirko Kolarčič ter načelnik Prostovoljnih gasilcev v Zagrebu g. Ante Tolović za njimi pa zastopniki vojaštva, orožništva ter vseh državnih in samoupravnih oblasti korporacij in društev, katerim je sledila dolga vrsta pokojnikov prijateljev in častilcev.

Sprevod, kakršnega Ljubljana že dolgo ni videla, je krenil po cesti Pred škofijo v Siro-

farjevo ulico in dalje čez Marlin trg na Miklošičevo cesto, odkoder je zavil po Dalmatinovi in dalje po Komenskega ulici proti Taboru in naprej po Kette-Murnovi cesti. Krsta s vozom se je ustavila pred železniškim vladom, kjer so zopet počastili pokojnika pevci, ki so zapeli žalostinko »Blagor mu«. Sprevod je nato krenil na pot proti pokopališču Sv. Križa, kjer so blagega pokojnika položili k večnemu počitku. Po blagoslovitvi krste in opravičenih molitvah sta na grobu spregovorila v čast pokojniku še podstarosta Jernej Vengust in tajnik ljubljanske župe Ivan Mikuz, nakar so pričele padati na krsto prve grude.

Pogreb I. staroste Jugoslovenske gasilske zveze Frana Barleta je pokazal, kako silno priljubljen in spoštovan je bil pokojnik in njegovi zvesti vojak so ob smrti svojega voditelja manifestirali tako veliko pijeteto, da je zbudila v vsej Ljubljani največje priznanje.

Slovensko srce

Za binkošne praznike se pa že moramo zopet maio pomeniti o letovanju slovenske dece na morju. Nabralo se je tekom zadnjih tednov prav lepo številu prijav. Večinoma so se izkazala sokolska in nekatera druga društva, ki so s priručno mirnodušnostjo sprejela »Jutrovo« povabilo in na svoje stroške prijavila po enega ali dva siromašna otročka, potrebna letovanja ob Jadranskem morju. Oglasilo se je tudi že več očetov, mater in sorodnikov, ki so prijavili svojce za našo ekspedicijsko kajpak, — 600 Din — kolikor bo predvidoma stala vsa oskrba za posameznega malčka, ni prehuho breme za kakršnokoli organizacijo in tudi ne za marsikatero govedinca, tem manj, če služi tako lepemu humanemu in obenem eminentno nacionalnemu namenu, kakor je ravno ideja, da odpošljemo sleherni otrok na morje, kjer bi hoteli na morje na stroške organizacije ali poedinca, še vedno sprejemamo.

Kakor lani, razpisuje pa »Jutro« tudi letos o binkoštnih praznikih 20 svojih prostih mest za 10 najsiromašnejših fantkov in za istotoliko revnih deklet. Posamezniki ali korporacije naj nam pošljejo čim prej priporočila onih revčkov, o katerih smatrajo, da so zares najbolj potrebni letovanja na Jadranu. Predlog naj vsebuje opis družinskih

razmer in potrdilo zdravnika, da je otrok potreben okrepitve, da pa ne bo leha na nikaki odprti bolezni.

Ob tej priliki apelira »Jutro« na svoje naročnike, da s prostovoljnimi darili podpro vso akcijo ter omogočijo, da bo število »Jutrovih« prostih mest še izdatno naraslo. Za vsakih 600 Din pojde na morje eno dete več. Dobrodošel je sleherni prispevek, predvsem pa vabimo imovitejše sloje, da manifestirajo človekoljubnost in pravilno socialno pojmovanje tako važnih zadev, kakor je ravno skrb za razvoj naše mladine. »Češko srce« je med vojno na stotisoče bedne dece rešilo propasti. Naj se v današnjih hudih časih izkaže tudi slovensko srce, ki mora venomer budno utripati za cvet svojega rodu in domovine, za slovensko deco.

Naša mladina na počitnice v Francijo

Znanje francoskega jezika postaja pri novem položaju našega naroda neobhodno potrebno za naš intelektualni naraščaj. Tega se dobro zavedamo danes vsi, obenem pa tudi čutimo, da šola sama pri sedanjem ustroju ne poda mladini zadostnega jezikovnega znanja. Treba je seči še po drugih sredstvih, ki naj ta šolski pouk izpopolnijo. Najučinkovitejšo sredstvo je pač bivanje med narodom, kojega jezika se učiš. Za učeo se mladino pride tu v poštve v prvi vrsti doba počitnice, ki naj bi se z bivanjem v tujini dobro uporabila za izpopolnitev jezikovnega znanja. »Jutro« hoče omogočiti naši mladini tako počitniško bivanje v Franciji.

Stopilo je v stik z merodajnimi francoskimi krogi, ki mu bodo pri izvršitvi tega za oba naroda koristnega načrta šli prijateljsko na roko.

»Jutro« bo organiziralo za letošnje počitnice 50 dnevno bivanje naše mladine v Franciji, in sicer v dveh skupinah. Prva skupina bo bivala v mladinskih taboriščih francoskega Touring kluba. Cena za vožnjo, 50 dnevno bivanje v Franciji (en teden v Parizu) okrog 3000 dinarjev.

Druga skupina bo obsegala tiste dijake ali dijakinje, ki žele prebiti počitnice v kaki francoski rodbini na deželi ali letovišču. Naslove teh rodbin, ki so po večini rodbine profesorjev ali učiteljev, nam prekrbe zanesljivi francoski pedagogi, tako da jim stariši lahko brez skrbi zaupajo svoje otroke. Cene za oskrbo so različne in se gibljejo med 600 in 1000 franki (1300 do 2200 Din) mesečno.

Vodili in organizirali bodo obe skupini strokovni profesorji. Skupni odhod

se objavi pravočasno.

Priglasje sprejema uredništvo »Jutra« po sledečem vzorcu: Ime gojenca, starost, šola, ki jo obiskuje. Ime staršev in stanovanje. Ali želi v taborišče ali k rodbini. Dovoljenje staršev.

»Jutro«.

Kako se je godilo ameriške-mu profesorju v Beogradu

Povabljen od vlade a od policije skoraj da izgnan...

V beograjski »Politiki« čitamo: Drugi narodi delajo na vse kriplje iz svojih neprijateljev prijatelje. Mi pa ustvarjamo iz svojih zanesljivih prijateljev, ako ne že neprijateljev, sigurno vsaj razočarane prijatelje.

Te dni se je mudil v Beogradu veliki Američan, naš rojak Suzalo, bivši rektor Columbian univerze, predsednik Carnegiejevega fonda in eden najboljših znanih znanstvenikov sodobne Amerike. Prišel je v Beograd na poziv naše vlade, da bi bil gost naše države. Vlada ga je pozvala, naj pride, preden pa je prišel, je pozabila, da ga je pozvala. Na beograjski postaji g. Suzala ni nihče pričakoval od strani vlade. Ne pomeni to komčno mnogo G. Suzala je dober Američan in gotovo ne zahteva ceremonijalnih sprejemov. Čeprav pa ni pričakoval svečanega sprejema, je vendar pričakoval vsaj najobičajnejšo ustrežljivost. Ki se v vseh državah izkazuje tujcem, pa naj pridejo od koderkoli. Toda hudo se je prevaral. Namesto vlade ga je sprejela policija, naša slavna policija s svojo proslavljeno ustrežljivostjo. Čim je vlak prišel na beograjsko postajo, je g. Suzalo namesto dobrodošlice prejel nalog, naj odide v železniški komisariat. Našim policajem no božji volji se je zdel njegov poset sumljiv. Ko so mu podrobno pregledali potni list, mu je bilo službeno obljavljeno, da se ne sme nikamor ganiti s postaje, dokler ne pride prihodnji vlak, ki ga bo odpeljal preko meje. Zakaj? Zato, ker ima samo tranzitni vizum, policija pa budno pazi, da ne ostane pri nas noben tujec, ki potuje skozi našo državo. G. Suzalo je skušal poasniti zadevo, vsako poasnjevanje pa je bilo zaman. Izprosil pa je končno toliko, da so ga pustili do hotela »Palace«, da bi se nekoliko odpočil. Ustregli so mu, toda po nekoliko urah ga je zbudil v hotelu policijski uradnik ter mu v dobri nameri sporočil, naj se ne šali in naj slučajno ne ostane v Beogradu po 6. popoldne, kakor mu je bil določen rok... Potem so se vendar našli uvidelni ljudje, ki jim je uspelo otvoriti policijski oči — da je mogla čitati, da ima potni list g. Suzala vizum za 6 mesečno bivanje v naši državi.

G. Suzalo je dober človek ter nam je gotovo oprости to brezprimerno maltretiranje. Ni vzel klobuka in zapustil Beograda v določenem roku, temveč je imel lepa in koristna predavanja ter ponudil svoje velike nenadomestljive usluge. Če pa je on oprости nam, preostaja še vprašanje, ali moremo mi oprnosti sebi, da imamo tako policijo, in ali bodo oni, ki vodijo policijo, izvajali iz tega primera nauk v interesu naše države. V razgovoru z novinarji, našimi in tujimi, je g. Suzalo o incidentu na postaji dobrodušno dejal:

— To ni ničesar, gospoda. Prepričan sem, da me ta narod ne sovraži, ker me je povabil k sebi. Zame je to samo dokaz zelo slabe organizacije. Morem vam reči, da so Bolgari zelo ustrežljivi napram tujcem, ki prihajajo k nim v posete, a Madžari so najboljši organizatorji, ki sem jih videl. Res sem gost Jugoslovenske države, zdi pa se, da sem pri prihodu vedel to samo laž.

Zatem je po nekoliko obotavljanju dodal: »Mene je na postaji sprejelo nekoliko profesorjev. To so dobri in iskreni ljudje, toda nihče se ni smel zavzeti zame. Niti slutiti nisem, da vlada tolik strah pred policijo...«

In s temi vtisi je g. Suzalo zapustil Beograd...

Jubilej Mihaela Ličarja

Te dni je obhajal v Trbovljah g. Mihael Ličar, oče znanega klavirskega virtuozu g. Cirila Ličarja, 40letnico, odkar opravlja službo organista. Rojen je bil jubilat 28. septembra 1864. v Cerknem na Goriškem. Po dovršeni ljudski šoli je stopil kot učo-

nec v orglarsko šolo v Ljubljani. Svoje prvo službeno mesto je dobil 20. maja 1888. pri Sv. Jederti nad Laškim, od koder je po 3 in polletnem službovanju prispel v Trbovlje.

G. Ličar je eden najstarejših pevskih veterinov. Bil je med prvimi članjen pri pevskem društvu »Zvon« ter je vršil več let tudi posel pevovodje. Ličar je bil že tedaj vnet za lepo slovensko pesem, čeprav so bile Trbovlje takrat še hudo prežete s črnooltim duhom.

Na predvečer jubilejnega dne je pridilo pevsko društvo »Zvon« jublantu kot svojemu ustanovnemu članu in prvemu pevovodji lepo podoknico, pri kateri so mu pevci med drugimi zapeli tudi njegovo najljubšo pesem »Na planini«. V imenu »Zvona« je čestital jublantu društveni predsednik g. inž. Vrbič in poudaril, da pevsko društvo ni pozabilo zaslug, ki si jih je pridobil g. Ličar za časa ustanovitve društva.

Vidno vzradošen se je zahvalil g. Ličar za priznanje in počastitev ter je povabil navzoče na zakusko. Med petjem lepih slovenskih pesmi je potekel večer v prijateljskem razpoloženju. G. Ličar se je počutil med pevci pomlajenega kakor pred 40 leti,

MAGNA
PURGA

Cisti

osvežuje, desinficira želodec in čreva

Odstranjuje

žeravico (zgago),

napetost,

vzpehavanje,

katar

Izdela

Laboratorij

Alga - Sušak

Za 2 poskusna omota priloge naročilo 10 Din v znakmah.

Dobiva se po vseh lekarnah omota za 4 Din.

Varujte

svoje noge ter nosite sedaj poleti sandale, katere kupite v najboljši kakovosti pri

R. STERMECKI. Celje,

po sledečih nizkih cenah:

št. 19-24 Din 32. št. 30-35 Din 68.

št. 25-29 Din 37. št. 36-42 Din 96.

št. 43-46 Din 109.—

Naročite ilustrovani cenik!

posebno še, ko sta z najstarejšim, tudi ustanovnim in še sedaj aktivnim članom g. Feštajnom obujala spomine na pretekla leta. Lep večer so zaključili pevci z Adamičovo »Zdravico« ter z željo, da bi g. Ličar dočkal najmanj še en tak jubilej! Tej želji se pridružujemo tudi mi!

Franjo Horvat †

Središče, 25. maja.

Dne 21. t. m. je umrl tukaj v starosti 75 let nagle smrti g. Franjo Horvat, gostilničar in posestnik, markantna srediska osebnost, znana in spoštovana daleč naokoli. Selfmademan v pravem smislu to

besede se je v neumornem delu iz najskromnejših razmer povzpelo do lepega blagostanja. Vse njegovo življenje se je trudil in delal in uspeh njegovemu delu ni izostal. Zdal pa, ko bi lahko v udobnosti užival sadove svojega življenjskega truda, ga je neizprosna smrt ugrabila iz naše sredine.

Kakor večina naših starejših obrtnikov, tako se je tudi pokojnik učil obrti v nemški tujini, kjer se je izuril in izobrazil, svojemu narodu pa se ni izneveril. Z njim lega v grob zadnji narodni veteran iz stare središče garde, ki je že mnoga leta pred vojno neustrašno dvigala narodni prapor. Kot dolgoletni obč. odbornik je stal ob strani narodnega župana, pok. Josipa Šinkca, ki je vodil neustrašno borbo za pravico slovenskega jezika. Po tej borbi je zaslovel trg Središče že v avstrijskih časih kot odločna narodna postojanka, iz te borbe črpa naš trg še danes svoje lepe narodne tradicije. Ugledni starina se je izven svojega poklica tudi sicer rad udeleževal za dobrobit naroda.

Bil je dolgoletni podnačelnik gasilskega društva, med ustanovniki Obrtnega društva, načelnik Obrtne zadruge, odbornik Gostilničarske zadruge itd. Vedno zavzet za vse plemenito in dobro, je pokojnik rad podpiral naša narodna društva. Dasi ravno zaveden in odločen pristaš SDS, je živel z vsemi v slogi in ljubevi in užival po svoji plemenitosti in dobrotljivosti povsod največji ugled. Kako je bil spoštovan, se je videlo na njegovem pogrebu, kateremu ni prisostvoval samo ves trg, temveč v velikem številu tudi vsa bližnja in daljna okolica. — Ob odprtem grobu so se poslovila od njega tukajšnja društva in korporacije. Tako je ob splošni žalosti legla v grob ta stara središka korenina, poštenjak, narodnjak in zaveden pristaš SDS. Naj mu bo lahka gruda domača in ohranjen časten spomin med nami!

R.

Popolnoma novo!

Bučen smeh pri včerajšnji premijeri. Publika ploska od navdušenja!

Prvič v Ljubljani!

Na binkošne praznike si mora vsakdo ogledati oba kralja smeha

PAT IN PATACHONA

v njih najboljšem, najnovešem in smehapolnem filmu

Krali Pelikanije

Ta film prekaša po izvrstnih dovtipih vse dosedanje! Pat in Patachona kot gledališki lasuljar, brivec, ljubimec, baletni mojster, diplomat, minister, kralj i. t. d.

Predstave danes in jutri ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri. —

Globoko znižane letne cene!

Telefon 2124

ELITNI KINO MATICA

NA VISOKEM

Prelepa je gorenska stran s svojimi neobčutnimi planinami, zelenimi pašniki, temnimi gozdovi in tihimi jeziri. Ne čudimo se, da je pesnik, navdušen, zapel: »Pozdravljam te, gorenska stran!« Dolgo sem že brenčala, da bi videla Poljansko dolino, ki me je toliko mikala po dr. Tavčarjevih romanih, pred vsem zaradi njegove »Visoške kronike«. In tako je prišel krasen poletni dan, ko sem stopala po beli cesti ob žuboreči Poljanski Sori. Skofješki starodavni grad, sedaj uršulinski samostan, se je že skrčil za hribom in do cilja, do gradu Visoko, sem imela še dve uri hoda. Pot je zelo zanimiva. Oko ti obstane na vedno novih, izpreminjajočih se slikah in pokrajinah. Gledaš zelene gribe, na vrhovih bele cerkvice, sočne pašnike, temne gozdove. Med njimi se tja do vrhov belilo med zelenjem bahati kmečki domovi. Po dolini pa hiti bistra Poljanska. Na čisti prozorni vodni gladini se zasveti tu pa tam poskočna posrva. Brezovi so pokrili s svetlomoderimi preproganji spominčiči.

Soro je morala pri Skofji Loki leta 1695. prebroditi Azata Schwarzkober, ki je bila obtožena za čarovnico. Po dveh uri hoji sem gledala na prijaznem griču cerkvo sv. Volbenke. Nad njim je lahka na toistom preščenju Azata, kakor so jo obdoličili tedanjí vrazjevrni rojaki. Pod gričem sem zagledala onstran Poljanske pod drevesjem grad Visoko. Po pokritem mostu sem prišla do gradu. Prvi obisk je bil namenjen grobu dr. Tavčarja.

Po lepem parku sem šla mimo graditve po lahko vzpeti stazi do groba slavnega pokojnika. Na vzhajenem prostoru stoji mavzolej, obdan od temnozelenega smrečja, ki ga je dr. Tavčar še sam zasadil. Kapelica gleda v dolino in na grad. Vseenoakoli je mimo, tih, le v dolini poje bistra Poljanska uspravno močjo, ki sniva tu pod kamenito ploščo. Temnozeleni griči z belimi, v soncu se bleščajočimi cerkvicami, stoje kakor častna straža velikemu pokopniku. In šin sv. Volbenka plove nad mavzolej zvoči zvonov in trepetajo nad njim, dokler se ne zgrube pod visokimi smrečniki. Iz gozdov, ki jih je dr. Tavčar ovekovečil v svojih delih, se oglašalo ptice. Tu so ti duša osvobodil vsakdanjih misli, postaneš mehak, gnilen. Polotila sem na kamenito ploščo šopek spominčič. Zdi se mi, da niti kraljevska vrtnica, niti ponosni kranjski nagelj, ne bi mogla lepše okrasiti groba velikega ljubitelja prirode. Narahlo je zavel veter. Ni li to dih volike duše, katere telo počiva pod kamenito ploščo? Nad vso dolino, nad temi krasnimi gozdovi, nad svetlobo livadami, nad nizkimi s slamo kritimi kočicami, nad tem žilavim, ponosnim ljudstvom plove njegov veliki duh, saj je bil njihov v navadnem življenju, še bolj pa v življenju, ki ga ni usojeno živeti navadnim zemljanom, temveč le velikim možem. Teško se je ločil od ponosnega graditve, še težje od zelenih in cvetočih livad naokoli, ko je bil v uri trpljenja in bridkosti primoran zapustiti ljubljeno Visoko. Počasi so stopali konji proti Skofji Loki in še počasneje in z žalostno povešenimi glavami so stopali čez nekaj mesecev isto pot nazaj. Peljali so sedaj le njegovo truplo, ki ga je zemlja sprejela v svoje okrilje. Ljudstvo, ki ga je oženo sprejelo na zadnji poti, se je vrnilo na svoje domove. On pa je ostal sam pod trdo težko rušo. Sam?

Ne. Če te zanese pot v to dolino in greš mimo graditve Visoko, boš videl ob mavzoleju pod visoko, temnozeleno smreko gospo. V sanjah gleda v dolino. Pred njenimi očmi se razgrinjajo pravilni časi, ki jih je prebila v preteklosti. Zasliši pasje lajanje. Iz gozda stopi krepak, stasit mož v lovski obleki, na hitu mu visi uhiljat majec. Vesel smeh mu zaigra na ustih. Zvane iz gozda zasliši svoj odmev. Zopet so jo očl varale, krepkega lovca ni in ga nikdar več ne bo. Je li res, da ga ni? V naročju ji leži knjižica. Odpre in čita: »Svoji ženi Frančiški, sedanjí Visoški, poklanja Emil Leone. Čita in čita. Senca smrek postaja daljše in daljše in le vrhovi gričev še kaže v luči, ki jo je pustilo zahajajoče solnce. Hladen pozan večer je obšel dolino. Gospa tega ne vidi, vsa je vtopljena v vrstice, iz katerih ji seva velika, lepa močevna duša.

Mavzolej v gotskem slogu ima železna vrata, na njih visi zlat kovrčev venec. Notri je marmornata plošča, kjer je z zlatimi črkami vdolbljeno: dr. Ivan Tavčar, rojen 1. 1851 umrl 1. 1923. Pred mavzolejem je kamnita plošča, ki zapira pot v grobnico. V grobnici je toliko prostorov, kolikor članov šteje rodbina. Prvi je bil k pokopu položen dr. Ivan Tavčar. Ob plošči stoji marmornata piramida. Na njej so vdolbljeni izbrani odlomki iz njegovih del. Na eni strani piramide je vklesano:

»Odprite vendar svoja srca!
Spominjajte se dobe, ko je naš kralj s svojo junaško vojsko lažil čez alpsko pogorje, kjer so jugoslovanski sinovi umirali od gladi in mraza. Takrat se je rodila naša velika, jugoslovanska domovina, a prvi korak je napravila, ko so na solunski fronti srbske, a tudi slovenske in hrvaške vrste prebile izdajalsko bolgarsko armado.« Slov. Narod 1921.

Na drugi strani stoji:
»Toliko zaplsem, da bi rajši umrl sredi domače doline, bodisi od gladi nego na zlatem prestolu nemškega cesarja, kjer bi imel vsega na kupec.« Visoška kronika.

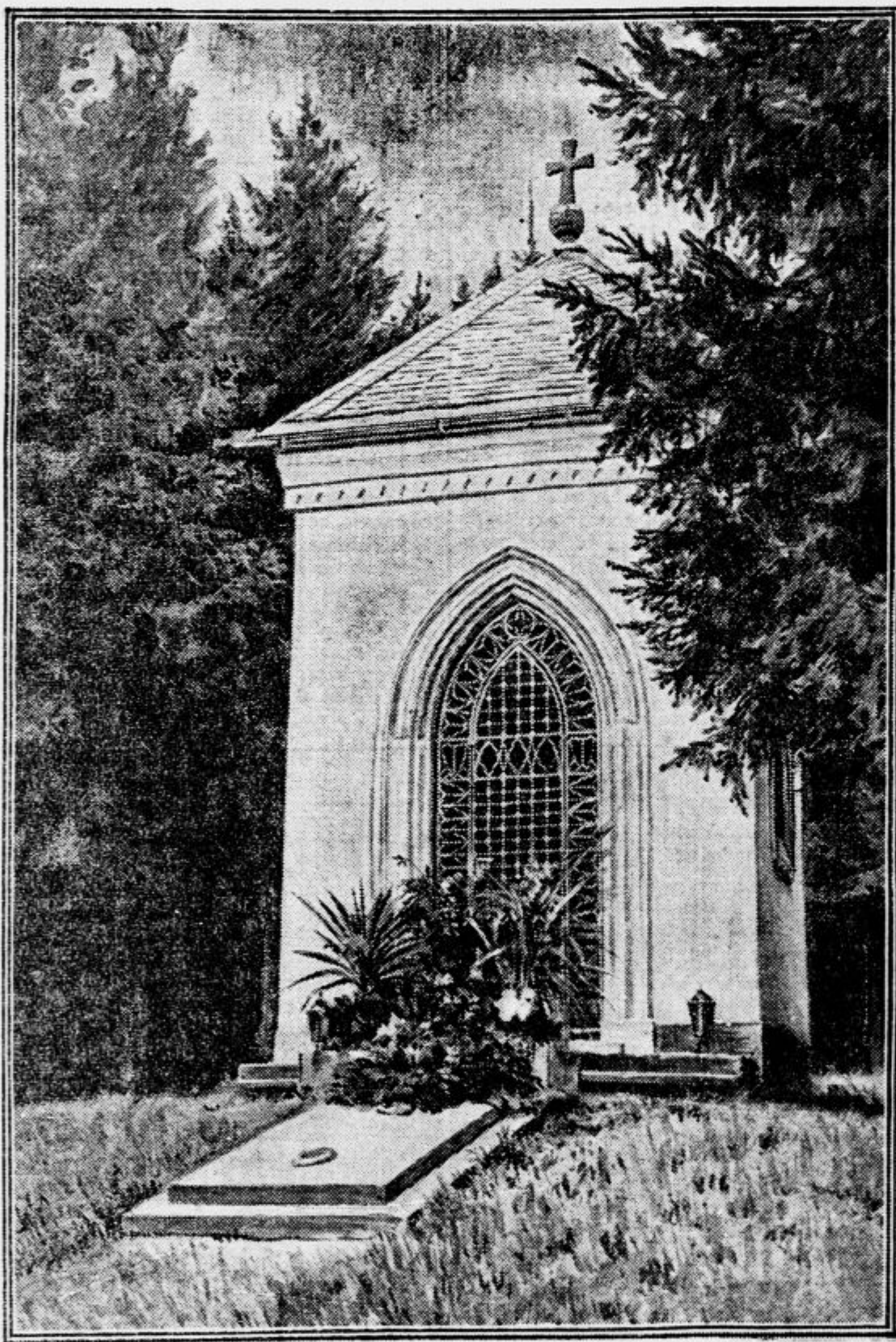
Na tretji strani pa je vdolbljeno:

»Eno je glavno: naša zemlja se nam ne sme vzeti in narod slovenski mora stati kot večno drevo, kateremu korenine nikdar ne vsahnejo.«

Cvetje v jeseni.

Mavzolej še ni popolnoma dovršen, namestitev napravili ali dr. Tavčarjevo soho, ali pa silko, ki bi predstavljala moment, zajet iz enega izmed njegovih del. Še enkrat sem se ozrla na grob, ki hrani enega izmed naših največjih pisateljev. Potem sem se vrnila k gradu. Tu me je sprejela silno prijazna gospa Tavčarjeva in mi je razkazala vse prostore. Pripravljala je tudi marsikaj zanimivega o lastnih graduh Visoko. Že v 12. in 13. stoletju je grad obstajal in kmalu pozneje čitane c njem že v urbarjih. Nato je prišel v roke brižinski škofje. Od teh so ga prevzeli Kalani. Bili so to silno močni, ponosni ljudje. V zadnjem kolenu je bilo 6 otrok, tri hčere in trije sinovi. Toda, kar je jako čudno, vsi so umrli nenaravne smrti. Tako so Kalani izumrli in dr. Tavčar je kupil Visoko. Najprej je gospa razkazala refektorij, zelo veliko občno. Tu je sprejel Tavčar ob svoji 70 letnici goste, ki jih je bilo silno ve-

liko. Vse polno avtomobilov, kočij in navadnih kolesjev je tedaj prispelo na Visoko. Refektorij je slikan s starimi freskami. Nad eno mizo je naslikan sv. Duh, nad drugo Bog Oče in nad tretjo Kristus. Refektorij je prvotna stavba, ki so ji brižinski škofje dozdali pozneje še ostali grad. Ogledala sem si tudi lovsko sobo. S sten mi je zijalo nasproti odprto žrelo divjega prašiča. Čudila sem se velikanski medvedovi glavi, občudovala nagačenega volka. Na steni visijo zelo stare puške in druge lovskie priprave. Dr. Tavčar je bil vnet lovec. Takega pozna preprosto ljudstvo visoko gor do Polhovgrajskih Dolomilov, kamor je hodil na divjega petelina. Skozi široka vrata smo prišli v takozvano »škofjevo sobo«. Tako so imenovali to sobo že Kalani in tako se imenuje še danes. V sredi so starinski fotelji in nastavki z umetnim sadjem. Ob steni stojita dve stekleni omari. V eni so pristne stare narodne noše z lepimi vzorci. Med narodnimi nošami sem opazila posebno lepo svileno ruto. V enem oglu rute je slika cesarja Maksimilijana, v drugem pa cesarjina. Ko sta se poročila, sta dala služinčadi v dar take rute. Kako je zaslala ta ruta na Visoko, se ne ve. V drugi omari visi dolg, svilen trak. Prabahica gospe Tavčarjeve je bila baše silno lepa. Zivela je v dobi, ko so pri nas gospodovali Francozi. Nekoč so priridili velik ples, ki se ga je udeležila tudi ona in dobila je ta trak kot kotiljon. Na njem se še danes popolnoma razločno čitajo Vodnikov verzi. Poleg visijo kroglice, nanizane na vrvice. Gospa je rekla, da so to smolnate kroglice, ki so služile vsi dolini kot zdravilno sredstvo, kot talisman. Potovale so od hiše do hiše, in če je koga bolel vrat, oči, ušesa, so mu takoj obesili to vrvice okrog vratu. Videla sem tudi majhno, akromno razglednico, ki je ena najstarejših razglednic v naših krajih. Poslala sta jo v razstave v Londonu krmar in krmarica Guzelj iz Skofje Loke. Še danes stoji ta krmar in nosi isto ime. Potovala sta v prvi polovici 19. stoletja, ko še v naših krajih ni bilo železnice. Rabila sta za potovanje 3 mesece. Bila sta oblečena v narodno nošo in sta potovala čez Pariz, Bruselj v London. Od tam sta pisala pismo, ki ga gospa niti ljubljanski muzej nima. Datirajo iz 15.

Grob visoškega gospoda

in 16. stoletja. Izvršeni so bili v Parizu. Zanimivo je, da je narisan Cerkljsko jezero silno veliko, ker so ga smatrali za posebnost, kar je še danes. Reke tečejo vse ravno in so skoraj povsod enake širine. Dunav teče popolnoma ravno proti vzhodu in se bele na kncu svojega teka spomni, da je treba zaviti v Črno morje. Toda nikar se ne posmehujmo! Če 500 let se bo tudi našim potomcem zdelo marsikaj čudno in nerazumljivo. Kar mi sedaj smatramo za popolnoma pravilno. Tu sem videla tudi pratiko iz 1. 1795. Od tega leta naprej hrani Visoko vse pratike, kar jih je izšlo. Potem so tu razne stare knjige, pisane v bohorščici, molitveniki in pesmarice. Videla sem tudi zelo staro izdajo Ezopovih basni. Na eni strani je slika basni, na drugi basen sama v nemškem, italijanskem in slovenskem jeziku. Tu je mnogo starih italijanskih knjig, kar je pa zaradi bližine italijanske meje lahko razumljivo. Po Poljanski dolini teče prometna cesta, ki je nekaj vedala Kranjsko z Italijo. Vsi lastniki Visokega, to je brižinski škofje in pozneje Kalani, so morali silno ljubiti knjige, da so se tako dolgo ohranile. Nekoliko p je temu vzrok tudi to, da so stene prevlečene z mavcem in tako niso vlažne. Zelo me je zanimala lepa slika, ki predstavlja sceno iz Dantejeve »Divine Comedie«. Naslikan je hčerka grofa Ugolina in njen oče. Na steni visi diploma, ki je bila podeljena Wolfgangu Hanibalu, poznejšemu brižinskemu škofu, ko je promoviral v Ljubljani na jezuitski univerzi za doktorja. L. 1717 je sezidal cerkvo sv. Volbenke nad gradom Visokim. Na ste-

Mi iščemo: absolutno serijozne in sposobne zastopnike
Mi nudimo: visok mesečni zaslužek in zaščito področja
Prednost imajo: gospodje, ki potujejo z lastnim avtom in ki so se že bavili s prodajo majhnih specijelnih strojev, kakor tudi gospodje, uvedeni kot prodajalci živilnega blaga vseh vrst
Mi smo: svetovna tvrdka, tudi tu dobro znana in čije proizvod je prvovrsten

Obširne ponudbe pod „Največa providba“ na Jugoslavensko Rudolf Mosse d. d. Zagreb, Zrinjevac 20.

6480 a

nah visijo poleg drugih zanimivosti tudi slike slikarja Rempla.

Nato smo prišli v Tavčarjevo sobo. V sobi je bilo mračno, vsepovsod je vladala popolna tišina. Tesno mi je bilo pri srcu, ko sem stopila v sobo, kjer je pisal svoja velika, nečloveška dela veliki mož, eden največjih slovenskih pisateljev. Takoj pri vzhodu sem opazila, da so vse stene pokrite z diplomami. Mesto Kranj ga je izvolilo častnim meščanom in mu izročilo diplomu. Sokol mu je tudi poklonil svojo in še vse polno drugih družtev si je štel v čast, izreči enemu izmed najzaslužnejših Slovencev svoje priznanje in spoštovanje. Na mizi sem videla njegove zvezke iz osnovne šole iz l. 1859 in 1860. Pisal je zelo lepo. Rad je tudi risal. Listala sem po njegovi skicirki, kjer sem videla sliko njegovega rojstnega doma. To je skromna hiša v vasi Poljanah, dober ¼ ure nad Visokim. Nad mizo visita sliki njegovega očeta in matere. Poleg je slika, s katere mi je zrl nasproti dražestni devotnik obraz. Gospa Tavčarjeva je pripovedovala: »To je bilo Ivanovo dekle, ko je še študiral na Dunaju.

obešen star, raztrgan slamniki in trnki. Dr. Tavčar je namreč silno rad lovil ribe v Poljanski. A rib ni šel lovit morda kot eleganten gospod, temveč je oblekel staro, obnošeno obleko, na glavo pa je nataknil raztrgan slamniki. Bil je Tavčar, kakor mnogi pisatelji, kar se tiče obleke, silno brezbrizen. Če se mu je pri ribolovu zadrla trnka, bodisi v hlače, bodisi v suknjo, je vzel pipec in izrezal tisti kosček blaga. Nekoč je ravno lovil v svoji običajni lovski opravi, ko se je za njim ozgasil orožnik: »Kdo pa smo?« Dr. Tavčar je molčal in lovil dalje. Nato orožnik: »Od kod pa smo?« Dr. Tavčar: »Z Visokega!« Orožnik pa je preplašeno vzkliznil: »Pa menda vendar niste vi tisti doktor z Visokega?« Neka ženska mi je rekla: »Pojte na pogledat, neki plašur lovi v Poljanski ribe.« Plašur pomeni v poljanski govorici: rokomavh, lovski tat. Seveda se je nato orožnik na vse načine opravičeval. Dr. Tavčar je imel silno rad živali. Njegovi psi uživali še sedaj na Visokem svoj zaslužni pokoj. Eden je slep, drugega tare nadnaha, tretji le od starosti že ves trd. Ko je še Tavčar živel, so imeli na Visokem 10 psov, katerih lajanja se je vsak tujec, ki je prišel na Visoko, ustrašil. Na kostanju pred gradom je vplj udomačeni vran, po drevenu pa so skakale udomačene verčice. Okoli gradu se je prosto sprehal star dom.

Pod kostanjem, čigar veje senčijo skoraj vso prednjo stran gradu, pa je sedel pogosto dr. Tavčar s svojo gospo soprogo. Četvero dečkov se je podilo po vrtu in deklica je nabirala cvetke. Lahko razumem gospo Tavčarjevo, ki je izjavila: »V vsem svojem življenju nisem nikdar občutila be-

de, niti nisem poznala prave bolesti, izvemši bolesti ob smrti ljubljenega moža«. Od doma je bila gospa Tavčarjeva premožna, in ko je divjala po Ljubljani in drugod lakota in beda, ki jo je povzročila svetovna vojna, je bilo Visoko in vsa Poljanska dolina nekaj otočič. Seveda tudi tu niso živeli v takih razmerah kakor pred svetovno vojno. Dr. Tavčarju so vedno posebe spekli hlebeček beleza kruha, ki pa ga sam ni bil posebno deležen. Drobil ga je živalim in ko je bil pozneje zato okaran, češ, kako se težko dobi bel kruh, je rekel: »Pustite me vendar. Bom pa tudi jaz črneza jedel.« Posloviti sem se morala od sohe, ki je gledala krepkega in bolnega dr. Tavčarja, slišala njegov veselo doneč smeh, a spoznala tudi zlomljenega vemožja od krute, zavratne bolezní. Tudi sedaj, ko sem se poslavljala od njegove sohe, je zahajalo solnce, kot nekda pred leti, ko je ležal na tej postelji, na katero se sedaj naslanjam, mož in se je truden od trpljenja poslavjal od zlatih, zahajajočih žarkov. Razumela sem gospo:

»Ta soha je slišala nebroj vzdihov in videla nešteto grenkih solza.«

Stopili smo še v slovensko sobo. Opremljena je s stariim narodnim pohištvom. Ob steni stojita dve nizki postelji in skrinja z rdečimi srči. Na mizi leži star koledar iz leta 1687. Iz tega koledarja je črpal dr. Tavčar za Visoško kroniko. Tako sem si površno ogledala vse zanimivosti Visokega. Prisrčno sem se zahvalila gospe za prilaznost in ljubezno razlaganje visoških zanimivosti, nato pa sem se vesela vračala po Poljanski dolini nazaj proti Skofji Loki.

Vera Dostalova.

Cvetje z gomile kraškega poeta

Danes pred dvema letoma je umrl v Tomaju na Krasu lirski SREČKO KOSOVEL. Naslednje pesmi iz njegove zapoklične objavljamo prvič.

Kakor drevo...

Kakor drevo, ki se strele boji
in tih sredi polja stoji
trepetajoč ko viharji vihar
stojim, se majm in gledam v požar —

stojm in sem sam sredi vsega sveta,
duše, srca mi nihče ne pozna,
in če sredi nevihte jagned vzplamti
pred strašno usodo zapiram oči.

Ne govori, sestra.

Ne govori, sestra, zakaž,
in ne aprašuj čemu,
jaz vem le to samo,
da ne morem,
ne morem nazaj.

In ne aprašuj čemu
sredi gmajne žalostni brest
ihiti, ihiti brez miru,
in kaj je njegova bolest,

Ozek je trotoar
kakor siv meglen trak,
po njem stopa bolan korak,
pred očmi, za očmi je mrak...

Nokturno.

Kazbljam svoj beli Kras,
z muko razbijam ga,
misleč na Beethovnov obraz.

Planist sem, z železnimi rokami.
Kras se lomi, zemlja krvavi,
a dan se ne zdrimi...

Pokoj bele ladije iz pristana?
Za žolto jadro je skrli svoj obraz
mornar. Kam hoče? Kaj sanja?

Razumem. Tih vstaja prevrat,
s tipalkami žgočimi duše osvaja. —
Si sredi poti? Začni od kraja!
Očisti se v ognju, postani mi brat!

Dežek pada v polja.

Dežek pada v polja,
rahlo šepeta,
tvoje pismo, draga,
noče do srca.

Kadar dežek polja
ta bo ohladil,
se bom vrnil... In mogoče
tebe izgubil.

Ti pojdeš z menoj.

Ti pojdeš z menoj za vedno
od teh tujih hladnih ljudi,
ne jokaj, poglej, saj ni vredno,
da blesk teh oči potemni.

Ti pojdeš z menoj vsa sveta,
iz trnja ti rože vcvetijo,
kraljica boš, iz mraka oteta —
kaj, kaj bi ihtela v temo!

Ah, naj se ta tempelj poruši,
ki si verovala vanj,
naj tiho in mirno bo v duši —
poglej, tam je ocean!

Švejk v slovenskem prevodu

Slovenci smo občudovali Švejka najprej v filmu, potem na odru, a sedaj ga imamo tudi v knjigi. V vsem vojaku Švejk je na preprost, a tem bolj učinkovit način osmešeno vse, kar nas je morilo in mučilo pred prevarom in v svetovni vojni: militarizem, špičletvo, vojaško zbirništvo, štreberstvo, renegatstvo in nadutost mogočnih tepecev in denunciantov. Dokler bereš se zabavaš, smejaš in pritrjuješ: »Da, prav tako je bilo L. 1914 in vse čas med vojno.«

PUSTOLOVSCINE DOBREGA VOJAKA ŠVEJKA v svetovni vojni je izdala v jako ležni opremi (broširana knjiga velja Din 48, vezana Din 56)

Knjigarna Tiskovne zadruga
v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

Domače vesti

Za potresne žrtve na Bolgarskem smo po zaključku naše zbirke prejeli še naslednje prispevke: C. K. iz Ljubljane 30 Din, Valeska Koširjeva iz Kastva 60 Din, Anton in Marija Miklavc iz Mozirja 100 Din, Fr. Švigelj z Brega pri Borovnici 100 Din, Vinko Merhar iz Dolenje vasi pri Ribnici 100 Din in A. Zorko iz Maribora 10 Din, skupaj 400 Din. »Jutrovi« čitatelji, ki so se jim pridružile tudi nekatere organizacije s socialno in slovansko čustvenim vodstvom, so torej nabrali za nesrečne žrtve bolgarskih potresnih katastrof za naše razmere gotovo častni znesek 26.061 Din. Član našega uredništva ravnatelj g. Rasto Pustoslemšek je že odpotoval v Bolgarijo in bo osebno izročil iz bratskega srca nabrani in poklonjeni znesek bolgarskim pomožnim odborom. Vsem darovalcem pa izrekamo tem potom ponovno prav iskreno zahvalo.

Kralj v Veljkovi kraljini. Kakor javljajo iz Beograda, je kralj Aleksander predvčerajšnjim obiskal Mihajlovac in Kladovo ter se potem preko Jabukovce vrnil v Bukovo, kjer je pregledal nižjo kmetijsko šolo ter samostan v Bukovu. Popoldne je odpotoval v Zaječar ter si ogledal tudi tamkajšnje okoličnice.

Izpremembe v železniški službi. Inženjer Ciril Petfela, doslej šef sekcije za vzdrževanje proge v Celju, je promeščen v Ljubljano kot šef sekcije za vzdrževanje proge, glavna proga, na njegovo mesto pa pride v Celje inženjer Anton Ozvald iz Ptuja. Nadalje sta premeščena Josip Gaberjevič od ljubljanske direkcije državnih železnic k generalni direkciji državnih železnic v Beogradu, Al. Trelec iz Trbovelj na glavni kolodvor v Mariboru. Trajno so upokojeni v področju direkcije državnih železnic v Ljubljani: Ivan Kovač, Jakob Zumer, Anton Bajec, Josip Kužel, Karel Ažek, Karel Grosman, Ivan Pesek, Josip Zupanec, Ivan Auf, Josip Križ, Anton Kofler, Ivan Verdonik, Karel Bitenc, Jakob Hablančič, Franc Jaroš, Filip Vodopivec, Franc Zupan, Alojz Perenc, Karel Mächtig, Ivan Grum, Franc Birk in Franc Brandstetter.

SVILA

prekrasni najmodernejši vzorci za spomladanske obleke po nizkih cenah.
P. MAGDIČ, LJUBLJANA.
Oglejte si izložbo. 123-a

Imenovanje v naši vojski. Za komandirja avtomobilskega oddelka Dravske divizijske komande v Ljubljani je imenovan kapetan g. Vilko D. Hren iz ugodne mariborske narodne rodbine, kole člani so bili ob izbruhu svetovne vojne v Mariboru aretirani kot veleizdajalci in so morali dolge mesece preživeti kot srbski »špijoni« po avstrijskih ječah. Kako se jim je tam godilo, je odveč izgubljati besede. Tudi g. kapetan je moral dolge mesece pretrpeti v teh ječah in to iz razloga, ker je že v mirnem času bil član srbske Narodne odbrane in zvest prijatelj pri pristaših naše narodnega mučenika Endlicherja. Po zdravilju ga v naši sredini, kamor je že pred vojno tolikokrat prihajal in to skrivaj v družbi dr. Maksa Snuderja, sedaj odvetnika v Mariboru, na tajne sestanke in shode taktarne narodne omladine, kateri je stal na čelu naš mučenik Endlicher.

Hvar daruje zastavo vojni ladji. Na otoku Hvaru je pričela akcija, da se po običaju pomorskih držav daruje zastava naši vojni ladji »Hvar«. Kakor znano, je Split daroval zastavo podmornici »Nebojša«, Šibenik pa naši podmornici »Hrabri«.

Odlikovanje sodnikov. S kraljevim ukazom sta odlikovana dr. Aleksander Badaj, upokojeni predsednik stola sedmoroce v Zagrebu, z redom sv. Save 1. razreda ter Slavoljub Sova, upokojeni predsednik banskega stola v Zagrebu, z redom sv. Save 2. razreda.

Pravilnik o delovnem času pri poštah. Nedavno je bil objavljen pravilnik o delovnem času pošt, telegrafov in telefonov. Po novem pravilniku imajo osemurno službo za vse panoge ob delavnikih erarne pošte in pogodbeni pošte 1. in 2. razreda, za telegraf in telefon pa vse brzojavne postaje in telefonske centrale. Zaključek blagajne pol

ure pred potekom službe velja samo za tišne pošte, ki poslujejo s strankami po 8 ur na dan. Državni prazniki so: Vidovdan (28. junija), narodno ujedinenje (1. december) in rojstni dan kralja (17. decembra). V ljubljanski direkciji je ob naslednjih praznikih omejena služba od 9. do 11 ure: božični dan, Šetani dan, vel. nedelja in ponedeljek, ponedeljek, binkoštna nedelja in ponedeljek, Rešnje telo in Vsi sveti. Od 8. do 12. ure so v ljubljanski direkciji odprte pošte za vse panoge službe ob praznikih: novo leto, sv. Trije kralji, Marijino oznanjenje, velika sobota, Vnebohod. sv. Peter in Pavel, Veliki in Mali smaren, Brezmadežno spočetje in sveti večer.

Himen. Dne 24. t. m. se je v Zagrebu poročila gđ. Danica Učez s sestro, hčerka rudniškega ravnatelja, z g. Dušanom Pily-jem, generalnim zastopnikom Strojnih tovarn in lvarn v Ljubljani. Bilo srečno!

Levota je okus in to dosežete ako kučite obleke, svile, plašče, bluze in svilo pri P. MAGDIČ Ljubljana

Tucl na naši rivieri. Po vesteh iz Splita je v prvi polovici meseca maja dospelo v Split približno 1000 tučev, največ iz Nemčije, Češkoslovaške in Avstrije. Dosedanje deževno in razmeroma hladno vreme je tujski promet precej oviralo. Za binkošne praznike pričakujejo živahen tujski promet.

Uredba o odpiranju in zapiranju trgovinskih obratovalnic. »Uradni list« ljubljanske in marib. oblasti objavlja v večerajšnji številki uredbo o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic. Ne glede na to, ali je v njih zaposleno pomožno osebje ali ne, kakor tudi o delovnem času pomožnega osebja v dotičnih obratovalnicah, podjetjih, nakar opozarjamo zainteresirane.

Vprašanje zavoda sv. Jeronima v Rimu. Rimska »Tribuna« potrjuje vest, da bo v najkrajšem času rešeno vprašanje zavoda sv. Jeronima, ki mora v smislu zahteve naše vlade preiti v upravo jugoslovanskih svetnikov. Jugoslovanski episkopat se strinja z zahtevo naše vlade in — kakor doznava »Tribuna« — bo tudi Vatikan odobril to stališče. S tem bo odstranjena zadnja zapreka za zaključek konkordata med Vatikanom in Jugoslavijo.

Ravnateljstvo splošne bolnice v Ljubljani naznanja, da sta tako bolnica za duševne bolezni na Studencu kakor tudi psihiatrski oddelek splošne bolnice v Ljubljani tako prenapolnjeni, da je vsak sprejem bolnikov v ta dva zavoda do nadaljnjega popolnoma nemogoč.

Tvrdka

GUSTAV PUC

Vsa kleparska dela konkurenčno in točno izvršuje

Tržaška cesta 9. nasproti tobačne tovarne. 655a

Takse za zaposlenje inozemskih delavcev. Minister za socialno politiko je vsem trgovskim in obrtnim zbornicam razposlal uredbo o zaposlenju inozemskih delavcev v svrhu, da podajo o njej svoje mnenje. Uredba predvideva takse za podjetja, ki zaposlujejo inozemske delavce. V svrhu bodo izvedli kategorizacijo podjetij. V zvezi s tem bodo osnovali poseben fond, v katerega se bodo stekale takse, katere bodo določali po višini dobička, plače inozemskega delavca.

Kdo bo predsednik Udrženja rezervnih oficirjev? Tik pred občinim zborom Udrženja rezervnih oficirjev in ratnikov se je razširila med člani udruženja vest, da namerava večja skupina delegatov kandidirati za predsednika središnje uprave rezervnega podpolkovnika g. Ranišlava Avramovića, bivšega pomočnika prometnega ministarstva in bivšega predsednika nadzornega odbora središnje uprave. Baje podpirajo njegovo kandidacijo tudi merodajni krogi, ki so že sili Radosavljevičevega paševanja. Ta vest bo vzbudila med slovenskimi rezervnimi častniki splošno zadovoljstvo in odobravanje tem bolj, ker je g. Avramović znan kot pošten in značajan mož, kar je dokazal že s svojim odstopom, ker ni odbraval terorja, ki ga izvajala Radosavljevič nad poediniimi pododboji, v prvi vrsti nad ljubljanskim. G. Avramović je oddolžil mesto predsednika nadzornega odbora in s

tem dokazal, da so mu vzvišeni cilji udruženja več, nego malenkostne osebne koristi. Če stopi on na čelo udruženja, bo nezadovoljstva med slovenskimi rezervnimi častniki takoj konec in v udruženju bodo zavladale normalne razmere.

Visoka starost. Na Vrhniki je v visoki starosti 96 let umrl Šimen Grampovnik, ki se je še pod maršalom Radeckim udeležil vojne v Italiji in je rad pripovedoval o burnih dogodkih onih davno preteklih let.

Ali ste že kupili tablice za tombolo? »Društva za zgradbo društvenih domov v Ljubljani«, ki se bo vršila v nedeljo 3. junija na Kongresnem trgu popoldne ob 15. Na tablico za 2 Din lahko zadenejte spalno sobno opremo, šivalni stroj, kolo, stensko uro, blago za obleko itd. Tablice prodajajo ljubljanske trafike.

V Italijo, Svlico in Francijo napravi 16. do 28. julija ekskurzijo. »Gospodarski procvit« Ljubljana, Resljeva cesta 13. Prijava do 15. junija. Vsi stroški 3500 Din. 1006

Vlomi v Poljčanah. Ob priliki vloma, ki se je izvršil v mojo blagajno v noči od 21. do 22. t. m., mi je med drugimi bila ukradena tudi železna kasetna z dokumenti. Glede na to, da imajo dokumenti samo za mene vrednost in so za vsakega brezposelnega, prosim sedanjega tmetnika, da mi jih s pošto vrne in na kak drug način omogoči, da pridem zopet v njihovo posest. Zaloga pliva H. Malitich v Poljčanah.

Falzifikatorji dvodinarskih novcev pod kiljuem. V Karlovcu je bila te dni aretirana družba mladih ključavničarjev, ki se je bavila s falzificiranjem dvodinarskih novcev. Policija je našla pri falzifikatorjih obliko za vlihanje in material za izdelovanje dvodinarskih novcev. Kolikor znano, so falzifikatorji spravili doslej v promet okoli 400 ponarejenih novcev, večinoma v Zagrebu.

Pri drž. protezni delavnic v Ljubljani se odda mesto pogodbenega tehničnega vodje z mesečno nagrado 1000 Din. Prednost imajo inženjerji, ki so večji izdelovalci vseh vrst protez in ortopedskih pripomočkov. Prosilje naj se vložijo do 2. junija pri velikem županu ljubljanske oblasti.

Rogaška Slatina, najbolj renomirano zdravilišče proti boleznim želodca, čreves, mehurja, žledčnih kamnov, srca, ledvic in ieter. Izven glavne sezone izredno nizke cene. Zahtevajte prospekt!

Obleke, plašče, bluze

priznana finega okusa, kupite ugodno

P. MAGDIČ, LJUBLJANA.

Oglejte si izložbo. 123

Tatvine na deželi. V noči na sredo je bilo vlomljeno v trgovino Franceta Pušavca v Lahovčah. Ukradenih je bilo več ještin, sukana in drugih predmetov v vrednosti 600 Din. Tatvino je najbrže izvršil cigan Ivan Held, ki se potepa po tamšnjem okraju. V njegovi družbi se nahaja tudi okrog 22 letna ciganka, ki nosi s seboj približno 4 leta starega otroka in mačko. — 15 letni Lojze Kolar je služil nekaj časa pri Ivanu Alterbacherju v Breznem. Dne 16. t. m. pa je neznanu kam izginil, preje pa ukradel svojemu delodajalcu več parov čevljev. — Drzen vlom je bil izvršen dne 16. t. m. v gostilno Rudolfa Orthaberja v Marenbergu. Neznani svedrovec si je nabral velike množice cigaret, ještin ter drugih stvari. G. Orthaber je oškodovan za okroglo 1300 Din.

Električni tok ga je ubil. V St. Ilju v Slovenskih goricah je v terek zjutraj električni tok ubil sobnega slikarja Josipa Breznika. Ko je nameril slikal strop, je zaradi nepazljivosti prišel v stik z elektrovožnikom ostal na mestu mrtve. Zapušča ženo in dva nepreskrbljena otroka.

Pri srčnih boleznih, poapnenju žil, nagneju in kravatitvi možgan in kapi povzroča naravna grenčica. »Franz Jožef, brez vsakega napenjanja lahek stol. Znanstvene preiskave na klinikah za krvne bolezni so dokazale, da »Franca Jožef«-grenčica posebno starejšim ljudem izjemno služi. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Mercedes-Benz je prejel na mednarodni avtomobilski razstavi v Wiesbadnu 30 letopitni nagrad, med temi 11 prvih. Na wiesbadenski tekmi je silahno zmagal baron von Wentzel na Mercedesu v svoji kategoriji. Na strasburški avtomobilski razstavi je tvoril Mercedes višek zanimanja in Poincaré se je izrazil tam zelo pohvalno o vozovih znamke »Mercedes«. Wentzel je vozil kakor vedno na pnevmatikah očni, ki so jih uporabljali večinoma tudi ostali zmagovalci. 1010

Dražba jova občine Kropa. Dne 3. junija t. l. ob 9. uri popoldne se bo vršila pri sreskem poglavarstvu v Radovljici dražba občinskega jova občine Kroke. Lovišče samo je priznana eno najlepših in obenem tudi najboljše na Gorenjskem ter obiluje na vsakovrstni divjačini. Posebno pripravno je za lov na divje koze. Na to dražbo se opozirajo vsi ljubitelji lovskega sporta, ki naj ne zamude ugodne prilike. — Zupanstvo. 1001

Krasne nove razglednice in albume Bleda je založila knjigarna Hočevnar na Bledu, Zdraviliški park, in jih priporoča posetnikom Bleda. Za prodajalce so po 60 Din 100 komadov. 1012

Z Bleda. Bled oživlja, praznično se je odel in pričakuje goste. Novi gospodar »Zdraviliškega doma« ga je popolnoma renoval in dal posebno notranjim prostorom nekdanji sijaj. Največja čistoča in red vlada v nekdanj zanemarljenih prostorih. Prvovrstna kuhinja in izbrana vina bodo zadovoljila najbolj razvajene goste. Kvintet ljubljanskih umetnikov-godbenikov bo skrbel za zabavo mladine. Tudi sobe in stanovanja se dobe. Glej inserat. 1000

Sokol Šiška priredi

v dvorani g. Gregarja kinopredstavo »Mali lord«, dramo v 7. dejanjih. Začetek danes in jutri ob 6. in pol 9. zvečer. Čisti dobiček je namenjen za ponesrečene Bolgare po potresu. 1005

Prostovoljno gasilno društvo v Stožicah vabi na veliko vrtno veselico, ki jo priredi v nedeljo 3. junija na vrtu ge. Iv. Pečnikove (pri Urbančiku). 995

Gospodu dr. Vlad. Brezovniku, specialistu za kirurgijo, Beograd, Miloša Velikog 17. — 22 let sem trpel na revmatizmu, ki ga nisem mogel izleciti niti s termalnimi kurami, niti z raznimi zdravili. Šele vaše zdravilo me je v 6 tednih popolnoma izlecilo, za kar sem vam dolžan najiskrenejšo zahvalo in vas bom vsakomur najtopleje priporočal. Z odličnim spoštovanjem Josip Jošt, referent gen. dir. drž. žel., Beograd. 1002

Obleko kemično čist. barva in plisira ter lika tovarna Jos. Reich.

Weka, Maribor št. 9. nudi največje izbiri linoleja in preprog. Zahtevajte oferte.

Epohalna iznajdba na polju zdraviljenja bolezni in rasti las. Že stoletja je človeštvo mišljenja, ako ovenejo lasne korenine, da so propadli s tem tudi lasje sami. Resni in smiselni poskusi, ki bi temeljili na znanosti, so ostali doslej popolnoma neznan. Današnja moderna kemija producira neprestano nove izume, ki s popolno sigurnostjo zdravijo bolezni, katere so doslej smatrali za neozdravljive. Napredni uspeh znanstvenega napredka je nedavno v promet dovedeno Friedlerjevo sredstvo za pospeševanje rasti las »Gamma«.

To sredstvo je med desetimi tisoči »čudežnih sredstev« edino, ki je uvedeno v promet na podlagi pravega znanstvenega in zdravniškega poskuševanja do 600 s popolnim uspehom zdravniško kontroliranih poskusih. Razen pospeševanja rasti las zdravi Gamma s popolno sigurnostjo in v najkrajšem času vse bolezni las kakor prhljivost (pitiriasis), izpadanje las (alopecia), lasna lišavost (seborrhea), katere bolezni odstranjuje že po trikratni do štirikratni uporabi. Njegovo nedosegljivo učinkovanje se kaže v tem, da razkrajajo okoli lasnih korenin zbrane roževinaste žlezne plasti, s tem opreosti lasne korenine pritiska in jih ponovno vzpostavi za življenje. Pogrešno je bilo dosedanje zatiranje, da so izumrle lasne korenine, v resnici pa so bile korenine samo ovirane v razvoju svoje življenjske funkcije iz zgoraj. Je jasno razviden epohalen pomen Friedlerjevega sredstva za las »Gamma«. Vaznemu faktorju jugoslovanske zdravniško - kemične industrije, tvrdki Kolar in Gabrič v Subotici je uspelo, da le dohlla generalno zastopstvo, odnosno postalo za napolnjevanje tega predmeta, kar je nedoklirijivega pomena za vso državo SHS. 071

Krasne obleke in bluze

perilo in nogavice dobite najceneje v trgovini

J. Tomšič, Ljubljana

Sv. Petra cesta 38. 6509a

Izpuščaji na obrazu, mozolji, ogrci (Mitesser) itd. so čisto posledica nečiste krvi. Zato naj očisti, kdor hoče imeti resnično lepo polt, svoje telo, kri in kožo potom 6 do 12 tedenskih kure z naravnim zdravilnim čajem »Planinka«. Le tako si ohrani kožo mlado in svežo. Zahtevajte samo pravi »Planinka« čaj, ki se ne prodaja odprto, temveč v plombiranih paketih po 20 Din z napisom proizvajalca: Lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana. 993

Višek trajnih kodrov po sistemu »Realistic« in »Ruso« po dosedaj najboljših uspehih negovanja las z oljem. Priporoča: Salon Dobal, I. salon za trajne kodre v Sloveniji, Maribor, Gosposka ulica 38. 1015

Fiedlerjevo patentirano sredstvo za pospeševanje rasti las

Gamma

Je obenem najboljšo sredstvo proti izpadanju las, priljaju in krhkosti las. Daje življenjsko sposobnost oslabilim lasem in tvori puh v krepke lase. Uporaba je enostavna ter se jo po prvih poskusih izkaže kot jako potrebna. Zdravniško preiskana in priporočena. Dobiva se v vsaki lekarni in drogeriji. Ako tam ne dobite, obrnite se edino na

GENERALNO ZASTOPSTVO za SHS: drogerija »NADA«, Kolar i Gabrič, Subotica, telefon st. 637.

Za vse fine tkanine!

Iz Ljubljane

— Naši »Mali oglasi«. Počenši s prhodnjim tednom bo naš ljubljanski inseratni oddelek (Prešernova ulica 4) posloval ob delavnikih nepretrgoma od 7. ure zjutraj pa do 18. ure zvečer, izvenzem sobote in dneve pred prazniki, ko trajajo poslovne ure nepretrgoma od 7. do 14. S to preuredbo poslovnih ur hočemo ustreči zlasti onim interesantom za »Male oglase«, ki v času dosedanjih poslovnih ur ne utegnejo posecati naš inseratni oddelek. Od sedaj naprej bo mogoče med sedmo in osmo uro zjutraj ter med dvanajsto in štirinajsto uro dobiti potrebne informacije radi »Malih oglasov« tudi onim, ki so v drugih dnevnih urah poslovno zadržani. »Jutrovi« »Mali oglasi« so postali tako važna informativna in socialna ustanova zlasti v življenju našega malega človeka, da smo baš z ozirom nanj razširili in preuredili poslovne ure našega inseratnega oddelka.

Za polno sezono

bo izbira damskih toalet pri trvdki

94 FRAN LUKIČ

v Stritarjevi ulici, uprav tako sijajna, kakor je bila za spomladansko.

— Promenadni koncerti muzike dravske divizijske oblasti bo, ako bo vreme ugodno, v »Zvezdi« danes ob 11. uri.

— Izredni občini zbor društva drž. policijskih namesčencev in upokojencev v Ljubljani se bo vršil dne 8. in 9. junija 1928 in sicer obrakot ob 18. v šolski sobi, Subiceva ulica 5/III z dnevnim redom: 1. poročilo odbora, 2. volitev novega odbora. 1007

— Društvo »Soča« naznanja svojim članom in prijateljem, da priredi običajni letni izlet prihodnjo nedeljo 3. junija k Sv. Jakobu ob Savi. Podrobnosti izleta bomo priobčili pravočasno. Obenem obveščamo, da se bo vršil izlet v Maribor ob zadostnem številu udeležencev v nedeljo 8. junija t. l. Kdor se namerava udeležiti tega izleta, naj se zanesljivo javi do 25. junija pri tovarštvu Ivančiču, Dunajska cesta 7, ali pa pri društvenem blagajniku tov. J. Stiličju, Gledališka ul. 7/III. Društvo bo nato preskrbelo polovično vožnjo po železnici. Prosimo tedaj točno in polnoštevilno. — Odbor.

— Ljudski kino v prostorih kina Ideal predvaja danes in preko binkoštnih praznikov znameniti vellefilm »Grbavec notredamski«, posnet po slovitem romanu francoskega pisatelja V. Hugoa. Glavno vlogo grbavca predstavlja v tem veeledu slavni Lon Chaney, umetnik svetovnega slovesa. Film se zaradi ogromne dolžine predvaja v dveh delih in sicer danes in jutri prvi del, na binkoštni ponedeljek in terek drugi del. Predstave danes in jutri ob 15. pol 17. 18., poi 20. in 21. Izvrstni spored bo nedvomno vzbudil pri občinstvu mnogo zanimanja.

— Streliška družina v Ljubljani se iskreno zahvaljuje vsem cenjenim darovalcem nagrad, ki so bile dne 19. in 20. t. m. izročene pri streliškem tekmovanju najboljšim strelcem Darovale so naslednje tvrdke: Ljubljanski oblačilni bazar Prece-Medica, Grobelnik, Skaberne, A. Krisper, urar Krapež, Frisch, Sanitas, Agnola, Breznik-Fritsch, Kolman, Berko, Klein, Sevcik, Stupica in I. C. Mayer. Posebno se zahvaljuje za naidražjo nagrado (vrednost 1000 Din) Ljubljanskemu oblačilnemu bazarju Prece-Medica. Vsi darovalci so z velikodušnimi in krasnimi darili pokazali pravo razumevanje za streliški pokret, za kar jim izteka odhor ponovno zahvalo — Odbor.

— Zobni atele dentista Ferdinanda Palovca. Kongresni trg 14, ne sprejema od 1 do 30. junija. 969

VIII. mednarodni vzorčni velesejem
Ljubljana, 2.—11. junija 1928
600 razstavilacv. Vsakovrstno blago. Ugoden nakup. — Specijalne razstave: avtomobilska, pohištvena, francoska, kmetijsko-strojna, umetniška, higienska. Popust na železnica in parobrodih. Legitimacije se dbe v večjih denarnih zavodih, potniških uradih in po pošti tudi od velesejmskega urada. 1045

Svetovnoznani najboljši motocikli

amerikanski EXCELSIOR and HENDERSON 2 in 4 cilindrski, razsvetljava deljena od vžigalja, zavore na prednjem kolesu, retour tekam itd.

angleški magovalni A J S. 1 in 2 cilindrski.

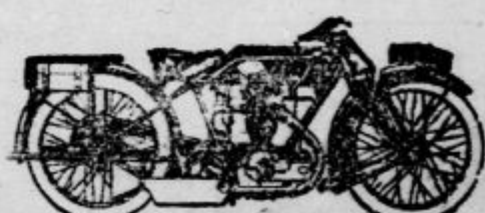
Vsi modeli 1928 promptno dobavljivi. V kvaliteti in nizki nabavni ceni brezkonkurenčni!

20. ma'a 1928 zmaga g. V. Jakuš na A. J. S. motociklu s dr. kolic na dirkališču Černomerec pri Zagrebu. Interesenti se vabjo na ogled brez obilga k nakupu!

Ugodne plačilne olajšave!

Generalno zastopstvo: O. ŽUZEK, Ljubljana, Tavlarjeva ulica 11

Zahte ajte brezplačno ponudbe in kataloge!

Din 58 ali Din 189

Din 23 — platneni

VOIKA

Ljubljana, Krekov trg.

Ekspedicija na Mont Everest. Oporabljam občinstvo na zanimivo in poučno predavanje, katero priredi ZKD v prostorih alpinističnega društva. Film, posnet po navodilih geografskega inštituta v Londonu, sam prikazuje v krasnih slikah gigantiko borbo človeštva za zavojevanje najvišjega vrha na svetu. Izvrstni spored se bo predvajal ob poučni razlagi g. prof. Rada Pavliča na binkoštno nedeljo in ponedeljek, vsakokrat ob 11. dopoldne.

Otvorjeni planinski domovi. SPD namena, da so Binkošti otvorjene in odkrivate naslednje koče osrednjega odpora: Spodnja koča na Golici, Kadilnikova koča vrh Golice, Aljažev dom v Vratih, Erjavčeva koča na Vrščici, Staničeva koča (samo za praznike), Malnerjeva koča in Orožnova koča pod Črno prstjo. Krekova koča na Ratitovcu, Koča na Kamniškem sedlu, Čolpova koča na Koprskem sedlu, Koča na Veliki Planini in Dom v Kamniški Bistrici. Vse te koče bodo ostale odprte tudi po prazniških voščilih. Izvzeta je Staničeva koča pod Triglavom.

Vabilo na učni tečaj za raznovrstno vodenje na »Pitvi« življenjskega stroja, ki ga priredi tvrda Ign. Vok, Ljubljana od 29. t. m. dalje pri g. Oblaku, Tržaška c. 17, Vič-Olimpe, in ne pri »Pošti«, kot je bilo prvotno javljeno. Priporočamo cen. občinstvu, da se tega koristnega pouka množično udeležijo.

Ljubitelji krasnega terena.

kateri so je povprečje točil v restavraciji »Ljubljanski dvor« po 40 Din se sedaj točil pri Mikliču nasproti glavnemu kolodvoru po 24 Din. Refektar in Chianti po 40 Din. Ikar, kakor tudi vsa druga tuzemska samo pralna in najboljša vina v Ljubljani, po najnižji ceni. 6548-a

Ukradeni in najdeno motorno kolo. Politijskim agentom se je posrečilo izslediti mlado tatinsko družbo, ki si je hotela preskrbeti več motornih koles, da jo popelje na njih v tuj svet. Mladici so obiskali najprej Orgurevičev mehanično delavnic v Gledališki Stobi, odkoder so odnesli različne dele demontiranega motornega kolesa. Tatvina je bila pravočasno odkrita. Upari je, da jim bo spričo kazni, ki čaka mlade tatice, prešlo vsako veselje do nadaljnjih silnih avantur.

V Gledališki ulici je bil na novi stavbi ukraden zidar Alojz Fras. Med delom mu je nekdo izmaknil iz hlačnega žepa listnjo, v kateri je imel 880 Din gotovine. Kot osumljenec je bil zasiljen neki Joso Muhamedović, ki se mu pa krada ni mogla dokazati.

Vilomilci v vagonu pod ključem. Zeleniška policija in organi policijske ekspoziture na glavnem kolodvoru so že dal časa opazili sumljivo kretanje raznih mladih na kolodvoru in po raznih stranskih tirih okrog skladišč. Te dni se je posrečilo agentom spraviti na varno kar tri take postopke, ki so se preživljali v vlaknem v vagonu v razne vagona. So to 20 letni France Kačnik, doma iz Slovenjke Gradca, 24 letni Avgust Tavčar iz Ljubljane in bivši hlapec Ivan Borštnar. Kradli so iz vagonov vse, kar so lahko odnesli, ter so prodajali ukradeno robno po mestu. Prenočevali so izmislili najrajši v šupah v Štepanji vasi, podnerti pa so se potikali po mestu.

Drobna policijska kronika. Od petka na soboto so bili prijavljeni policiji naslednji dogodki: 1. tatvina mleka, 1. tatvina gotovine, 3. prestopki kaljenja nočnega miru, 1. prestopki poškodbe tuje lastnine, 1. telesna poškodba, 1. prestopki vmešavanja v službo stražnika, 1. prestopki obnove reda, 2. prestopki prekoračenja policijske ure, 1. prestopki beračenja, 1. prestopki prevoznikovega reda in 7. prestopkov cestnega policijskega reda. Arretirani je bilo izvršenih 6, in sicer: 4 zaradi demonstracij in vmešavanja v stražniško službo in 2 zaradi tatvine.

Kulturno-vzgojno nego otroka v privatni hiši bo predložila našemu občinstvu posebna točka na programu »Pomladanskega slavlja« Atene. Prvi polov naše uniformirane negovalke za dom in ulico po domačem modelu. Oporabljam na poseben članek g. dr. Dragaša, šef-zdravnik Zavoda.

Birmanske obleke

svilene, etamin, popelin v veliki izbiri ter vseh velikostih že od Din 90 naprej kupite edino le pri trvdki

BELIHAR & VELEPIČ

Ljubljana, Mestni trg 13.

— Oglejte si izložbo! —

Mednarodno termalno kopališče 36° do 38° C DOLENJSKE TOPLICE (Toplice pri Novem mestu), posveča Sreča-Toplice dolenski železnici, odzračeno, zdravilno, nevarnost, nevarnost (žalost), lezija, bolezn, ostanek itd. Vsaka kupačnica ima v sebi v sebi. Uspehe tega je stotletna stara zdravilnica do danes nobena druga terapija. — V predstavi znano mišljenje — 20 dni s vsim pavšalno 1200 Din. Sezona od maja do oktobra. Zelenjati popusti. Film restavracija. Zahvalite se prosimo.

da za socialno-higijensko zaščito dece, ki bo izšel v teh dneh v naših dnevnikih. 1017

u. Vodstva po razstavi Ivane Kobilice. Za binkošte praznike bo priredil g. Ivan Zorman vodstvo v Jakopičevem paviljonu. V nedeljo in v ponedeljek obkroži ob 11. uri dopoldne. Vabimo k obisku razstave, ki se bo neprekinjeno zapirala v petek.

u. Pazitelj Dne 17., v primeru slabega vremena pa 24. junija bo na Strelišču pod Rožnikom velika ljudska veselica. Bogat spored.

u. Ljubljanska čebelarica podružnica ponovno opozarja slovensko občinstvo in ljubitelje medenih sladkosti na čebelarico prireditel, ki se bo vršila dne 3. junija t. l. v hotelu »Tivoli«.

u. Krasne obleke in bluze dobite najceneje v trgovini Tomšič, Sv. Petra c. 38.

* Vedno najnovejša dunajske bluze, krasne otroške obleke. Kristoflič - Bučar, Stari trg.

Iz Maribora

u. Krvav konec mlajske veselice. Po mnogih slovenskih krajih je prestar običaj, da fantje meseca maja postavljajo visoka okrašena drevesa, tako zване mlaje, ter pri tem vneto tekmujejo med seboj. Postavljanje mlaje se navadno zveže z nalo improviziranimi veselici, kjer se seveda dosti pije. Tako so v nedeljo na Plitviškem vrhu pri Gornji Radgoni postavljali mlaj ter so se k tej slovesnosti zbrali tudi fantje iz sosednje vasi. Po mlaju je bilo precej pijače, zaradi pijače prepra in končno krvav pretep, ki je končal tako, da je neki Ravtarjev fant ustrelil nekega Antona Kranjca, ki je takoj izdihnil. Drugi fantje pa so planili po storilčevem bratu ter ga z noži tako obdelali, da bo težko ostal pri življenju.

u. Enoletni zasebni trgovski tečaj v Mariboru. Od ministrstva trgovine dovoljen tečaj Ant. Rud. Legat se začne 3. septembra t. l. in traja 10 mesecev. Trgovski tečaj bo obsegal tele predmete: enostavno, dvostavno in ameriško knjigovodstvo, trgovsko računstvo, trgovska korespondenca, trgovska in menična znanost, blagovna, trgovsko zemljepisje, stenografija, strojepljenje, lepopisje, slovensčina, srbohrvaščina in nemščina. Italijanska bo neobvezen predmet. Pogoji za sprejem: Dvornen 15. starostno leto, dokončana dva razreda sr ali mešč. šole ali silnege zavoda. Poučevale bodo le usposobljenostne učne moči. Ravnatelj in lastnik zavoda je g. Ant. Rud. Legat, trgovec v Mariboru. Ki je že imel svoj čas trgovski tečaj v Mariboru. Sklepni izpiti se bodo vršili ob prisotnosti zastopnika ministrstva trgovine in učencem se bodo dala spričevala. 997

u. Za vožnjo z aeroplanom na mitingu v Mariboru so bile izrečane naslednje vstopnice: serija A 7, 101, 836, 672, 1003, 2638, 2643, 2845, 2311, 4133, 4596, 4695, serija B 109, 301, 517, 989, 1333, 1435, 1751 in

Restavracija Narodni dom Kranj

novootvorjena! Dobra hrana in pijača. Vrt in kegljišče! Sprejemajo se abonenti. Trgovski potniki znaten popust.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 26. maja 1928. Višina barometra 308.8 m

Kraj	Cas	Barom.	Temper.	Vel. v. g.	Smern. v. g.	Padavine
Opazovanja						
Ljubljana	...	64.0	13	6	S 3	dež
Maribor	...	63.6	8	100	NW 1	dež
Zagreb	...	76.4	9	95	W 3	dež
Bograd	...	75.2	14	75	mirno	dež
Sarajevo	...	63.2	14	66	mirno	
Skopje	...	6.9	16	58	mirno	
Duhrovnik	...	76.4	12	63	NE 2	
Split	...	64.3	12	99	ENE 1	dež

Solnce vzhaja ob 4.21, zahaja ob 9.33, luna vzhaja ob 11.15, zahaja ob 1.19. Danes je bila v Ljubljani temperatura 15.1 C, najvišja, 5.3 C najnižja.

Tržaška vremenska napoved za nedeljo: Lahni vetrovi z raznih strani, nebo izpremenljivo, nazbrže nekoliko dežja temperatura od 10 do 17 stopinj, morje mirno. Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Vremenski položaj se izpreminja zelo počasi, tako da niti za drugi binkoštni praznik niso ugodni.

Tudi v tem tednu se vreme v bistvu ni spremenilo. To ne velja le za nas, marveč prav tako za, lahko se reče, vso ostalo Evropo.

Kakor v prejšnjem tednu je tudi sedaj še obvladoval evropski kontinent nizak zračni tlak, dočim je bil pritisk nad Atlantskim oceanom relativno višji. Nizek zračni tlak pa ni tvoril enotne večje depresije, marveč več manjših depresijskih vrtnicev, ki so se prav počasi premikali v splošno od zapada proti vzhodu ter prevajali slabo vreme s seboj. Zato je ostala spremenljivost vse čas velika; komaj je bilo deževno območje ene depresije pri kraju, je že nastopila nova ter po kratkem toplejšem in lepšem predelku zagnala zopet dež in hlad. Po mnogih krajih so depresije nastopale že v poletni obliki, to je z nevihtami in nalivi ter točo, ki pa vendarle doslej še niso zavzele večjega obsega niti hujše silovitosti. Hlad je v vsej Evropi precejšen, povpreč

*997: serija C 54, 3534, 4178 in 4997; serija D 124, 537, 891, 769, 977, 978. Imetiški teh vstopnic naj se javijo ob 9. dop. pri vodstvu mitinga na letališču, kjer dobe nakaznice za brezplačno vožnjo.

u. Ne pozabite otroki! Iz Maribora pošiljajo že dve leti šolske deca na področje k morju. To dobrodelno akcijo sta sprožila Slovensko žensko društvo in Pomladek Rdečega križa. L. 1926. so pošiljali otroke, in sicer dečke v Jelso na otoku Hvaru, deklice pa na Krk. Drugo leto je bila kolonija že večja in so deklice tokrat ostale zopet na Krku, dočim so dečki prišli v Kaštel-Lukšič. Pri Pomladku Rdečega križa v Mariboru se prijavljajo toliko staršev, ki prosijo, naj bi njihovi otroci bili deležni srečnih tednov od morja, solncu in zdravju, da bi zadostovali komaj 10 kolonij, če bi se hotelo ustreči vsem željam. Lansko leto je bila kolonija zaradi tega večja, ker je na koloniji mestna občina izdala podpora, letos pa se o tem še ni odločevalo in je torej vse odvisno od prihodkov Pomladka Rdečega križa. Včeraj, danes in jutri se prodajajo po mestu srečne tobole tega društva in se ob tej priliki opozarjajo vse, naj se spomnijo najsrčnejše želje svojih otrok. Od izida te tobole, ki ima zelo lepe dobitke, je odvisno, ali se bo naša deca zopet veselila ob morju ali ne.

u. Aero-miting. Vsem, ki si bodo že dopoldne ogledovali letala, start in pristaneke onih srečnih, katerim je zreb odločil brezplačno vožnjo, sporočamo, da je uprava mitinga pripravila dobro preskrbljene blife. Vsi imajo tedaj najlepšo prilžnost odpočiti se opoldne v gozdčkih Tezna.

u. Ljudska univerza v Mariboru. Prihodnji teden je posvečen proslavi Albrehta Dürerja. Njegovo umetnost so tolmačili na podlagi skopletnih slik umetnostni zgodovinar univ. prof. dr. Strzykowski z Dunaja. Prvo predavanje bo v torek, drugo pa v petek, vedno ob 8. zvečer.

Nogavice za dame in gospode

Velika izbira! Povprstne kvalitete!

L. PUTAN, Celje

u. Preselitev. Vljudo naznanjam, da se 1. junija preselim iz dosedanjih prostorov v poleg stoele hiše Gosposke ulice 38. Priporoča se: Salon Dobaj, lastnik česalnega salona za gospodične in dame. Maribor, Gosposka ulica 38. 1014

u. Iz tajne seje občinskega sveta. Na tajni seji občinskega sveta so se razdelila naslednja dela: Pri gradbi hiše za šoferja mestnega avtobusnega podjetja dobi tvrdka Kiffmann vsa stavbna in tesarska dela. Pri regulaciji potoka v Melju so dodeljeni na betonska dela tvrdki Pickl, mizarstva mizarju Koterju, lončarska tvrdki Heričko, kanalizacijo v Melju pa bodo izvršile tvrdke inž. Jelen, inž. Slajmar er Accetto in drug. Vsa ta dela morajo biti izvršena do 1. novembra. Prostor v tako zvani Park-kavarni se pa bo razdelil takole: V stanovanjske prostore pridejo inženjerji, ki bodo izdelovali nove mestne načrte, a kavarniški prostori se bodo dali v najem potom razpisu. Lastniku Grajske kleti se je po doletnih prošnjah dovolila postavitev restavracijskega vrta na Trgu Svobode.

u. Za letalski dan je vladalo že včeraj veliko zanimanje. Ko so prispeli okrog pol 3. ure popoldne prvi letalci, je nastalo po ulicah živahno vrvenje. Še več živahnosti je bilo po 4. uri, ko so pluli nad mestom naenkrat štirje aeroplani. Ljudje so se kar trgali za listke o mitingu, ki so bili vrženi iz letal.

Sokol

Na Tabori!

Za Sokolstvo je polna doba živih nastopov, kjer se društva izkazuje, v koliko so zasledila svojega telesovzgojnega namena. Redna telovadba v sinisti in pomladni dobi mora dati vsem oddelek tolike izvedenosti, da društvo lahko široki javnosti pokaže uspehe svojega sistematičnega dela. Nedvomno javna telovadba odziva delo v telovadnici ter da resnim telovadcom impulse za dovršenost in izvedbi in se strumom nastopanja, kar je v vzgojnem smislu vsega vpoštevanja vredno. Živahno vrvenje zavlada pri pripravi in telovadnici in na telovadišču, ki pritegne tudi netelovadčeve člane, ki imajo pripravni dovolj dela in možnost izkazati svoje organizacijske talente. Javni nastopi so torej nekaj društveni praznik, ponos vsakega sokolskega društva, ki resno poudarja svoj sokolski cilj. Slabotna društva pa nemožno pričakujejo, delavna pa zrejo z upom zmage in veselje se uspehov vani.

Sokol I. na Taboru bo imel prvo nedeljo po binkošti, dne 3. junija, svoj praznik javne telovadbe. Vsi društveni odseki so že zaposleni s pripravo na ta dan, ki bo vnovič pokazal, da je Sokol I. vsestransko delaven in v krepkem razmahu. Pri javni telovadbi nastopijo vsi oddelki po trikrat, tako da bo večanje vsestransko in zato tudi zanimivo. Po javni telovadbi bo na telovadišču sokolska zabava s domačo godbo in plesom, v primeru hladnega vremena ali dežja se bo zabavni del vršil v vseh prostorih Sokolskega doma na Taboru. Ako bi neugodno vreme preprečilo že popoldanski nastop, se vrši vse prireditve na Telovo dne 7. junija.

Sokolske prireditve na Taboru so vedno na dobrem glasu, zato pričakujemo, da bo tudi prihodnja javna telovadba imela dober obisk in popoln uspeh. Četudi je ta dan silno zaseden s raznimi prireditvami. Prireditveni odsek, ki ima v oskrbi zabavni del vzoreda, je poskrbel za dobro postrobo po nizkih cenah, vsako odiranje je izključeno. Podrobnj spored priobčimo v prihodnjih dneh.

Sokolsko bratstvo

Za gledališče brate v mostarski župi je Sokolstvo v naši državi imbralo doslej v gotovem denarju 139.319 Din, vrhu tega so posamezna sokolska društva poslala 6883 kg živil in semenja. Zbirka se nadaljuje. Bratje in sestre, oziroma sokolska društva, ki še niso nič prispevali v omiljenje bode gladujočih bratov in sester v imenu župi, naj pošljejo prispevke direktno bratu Čedu Miliču, starosti sokolske župe v Mostaru. Brat Milič je razdelil dole bratske darove v srezih Mostar, Nevesinje, Gačko, Stokac in Bileča. Bil je 40 dni na poti, da je obiščel vse te kraje in po pravici in potrebi delil pomoč. Vsa ta čas ni srečal nikogar, ki bi obiskal te stroške in nevolnike. Vse vasi v teh srezih ne poznajo drugega gosta nego žandarja, finančnika in — ekssekutorja. Kakšno je stanje tega uboga naroda, dokazuje žalostno dejstvo, da se človek hrani s travo, a živali pokladajo kostani, ki mu pa morajo preči odzati svoje igle, da jo očrvačo krvavitve. — Za brate Bolzare »Junake«, ki so bili prizadeti od potresa, je naše Sokolstvo doslej imbralo že okrog 10.000 Din. Tudi ta zbirka se nadaljuje. Društva in posodini nakazujejo pripevke Savezu, da jih ta skupno odpošlje v Sofijo. — Ta gola dejstva so najlepši dokaz, kako pojmite Sokolstvo načelo sokolskega bratstva in kako to načelo izvaja v resničnem življenju. V teh materijelnih pomočih sredstvih leži še veliko več moralne moči, ker so te bratske darove nabrali največ strošani pripadniki sokolske organizacije, kakršnih imamo v Sokolstvu v veliki večini. Ti sami vedo, kaj je beda, zato pripravljajo sebi, da pomagajo še bednejšim.

Uspeh nedeljske javne telovadbe Ljubljanskega Sokola se vidi v moralnem pogledu v tem, da se je takoj prihodnjega dne prijavilo za sprejem v društvo več novih članov. Naj še novi pridejo za tem!

Jubilejna javna telovadba Ljubljanskega Sokola

Letos mine 65 let, odkar je bilo iz daljnega severa prenešeno sokolsko seme na slovenski jug. Ljubljanski Sokol, matica vsega jugoslovanskega Sokolstva namerava proslaviti svoje 65-letnico z javno telovadbo, slavnostnim zborovanjem in akademijo. Prvi del zahtevnega programa, javno telovadbo je izvršil preteklo nedeljo. Na letnem telovadišču se je zbralo vseh klubov grozečemu dežju toliko občinstva, da lahko upravičeno trdimo, da zanimanje za sokolske prireditve nikakor ne pada. Sloves prireditve tega društva je bil vedno dober, zato tudi lep obisk. Sokolsko članstvo vseh ljubljanskih društev in drugo našemu gibanju naklonjeno občinstvo se je rado odzvalo vabilu jubilarja. Med odličniki, ki so posetili prireditve smo opazili najstarejšega Sokola br. Grasellija, nadalje zastopnika divizijskega komandanta, g. kap. Koprive, komandanta 40. pp. polkovnika Korala, zastopnika vel. župana g. vl. svet. dr. Andrejko, starostu JSS br. Gangla, župana br. dr. Peca, predsednika viš. dež. sodišča g. dr. Rogina, direktorja železnice ing. Kneževića, finančnega delegata g. dr. Rupnika, zdrav. referenta g. dr. Mayerja, konzula CSR g. dr. Resla, zastopnika ljubljanske župe br. Juvana, staroste ljubljanskih društev, sokolske novinarje, ki so imeli ta dan svoje zborovanje. Tehniško je bil savez zastopan po svojem načelniku br. dr. Murniku in načelnici s. Jugovi.

Spored je otvorila ženska deca (52 deklic) s prostimi vajami, nakar je sledilo večjanje moške dece (56 dečkov) tudi s prostimi vajami, določenimi za skopljanski pokrajinski zlet. Izvedba je bila prav dobra, kar je kvitiralo občinstvo z velikim odobravanjem. Sledil je strumen nastop moškega naraščaja s prostimi vajami, ki so vsestransko dobro izpadle in znova potrdile, da Sokolstvo lahko pričakuje od svojega pravilno vzgojenega naraščaja še mnogo uspehov. Naraščajnikov je nastopilo 48. K otrodi telovadbi je nastopilo troje žlankih, dvoje ženskih, troje naraščajnikov in tri vrste ženskega naraščaja na vseh možgih orodjih ter deca k igram, tako da je nastala hipoma zelo pestra slika na telovadišču. Sam nisi vedel, kam bi pogledal. V splošnem je bila izvedba neprelahkih vaj povsod prav dobra. Zadržil nas je zopet moški naraščaj na drugo. Mlanska vrsta na konju itd. — Ženski nara-

ščaj je izvajal vaje s kiti, ki so se dobro posrežile, kar svedoči dobro pripravo. — Da ima ljubljanski Sokol tudi zelo dobre vzorne vrste, smo videli pri naslednji točki, ko je izvajala vrsta članov, samih kandidatov za olimpijsko vrsto svoje težke vaje na drugo zelo lepo. Tudi članice so na bradli uspešno pokazale, kaj morajo ovladati, ako naj nastopijo na olimpijskih igrah v Amsterdamu. Vrsta moškega naraščaja je zelo vezljala na krogih. — Po tej točki je sledilo ranjanje ženskega naraščaja, ki je bilo zelo ljubko izvedeno, nakar so izvajali člani in članice jubilejne proste vaje brata Murnika iz leta 1913. ob priliki 50-letnega obstoja društva. Ta točka je bila ena najlepših in je pokazala krasoto prostih vaj v polni meri. — Končno je završil lepo uspeši program moški naraščaj, ki je izvajal v treh karejih znano dr. Murnikovo telovadno skladbo »Marseljeza« na godbo francoske himne. Izvedba je bila brezhibna, lepo uravnana.

Ljubljanski Sokol je s svojo letošnjo prireditvijo lahko zadovoljen, saj je pokazal kakovostno in po številu, da vestno vrši svoj nalog pod vodstvom svojih prednjakov in ostalih vodnikov. Z svojim nastopom v nedeljo si je sigurno pomnožilo število svojih prijateljev, ki je samo na korist sokolski stvari. Sokolstvo dela brea velikih besed, delo pa mora roditi samo pozitivne sadove. Zdravo!

Radio

Izveček iz večernih programov

BERLIN (484 m 4 kw). PRANKFURT (428 m 4 kl). LANGENBERG (468 m 25 kw). STUTTGART (379 m 4 kw). PRAGA (349 m 5 kw). LONDON (DAVENTRY) (1604 m 25 kw). ZAGREB (310 m 6.7 kw). BRNO (441 m 3 kw). DAVENTRY (492 m 12 kw). VARŠAVA (1111 m 10 kw). STOCKHOLM (MATAI A 1200 m 30 kw).

Nedelja, 27. maja.

BERLIN 20.30: Odlomki iz oper in operet. (Orkester in solisti).
FRANKFURT 19.30: Koncert nabornih glasb. (Sopran in orkester).
20.30: Binkoštni koncert. (Solisti in orkester).

LANGENBERG 20.15: Koncert. — 1. Vobach: Alt Heidelberg, simf. pesnitev. — 2. Spohr: Violinski koncert. — 3. Goldmark: Kmečka svatba. — 4. Liszt: Poloneza v E-duru. — 5. Rubinstein: Val-se caprice. — 6. Schubert: Tri vojaške koračnice.

STUTTGART 20.15: Komorna glasba. — 1. Schubert: Iz godalnega tria v B-duru. — 2. Mozart: Divertimento v E-duru, za violino, violo in čelo. 21.15: »Pod svetlobo lipov; veseloigra s petjem v 3 dejanjih.

PRAGA 18: Pevski koncert. (Odlomki iz oper).

19: Prens Smetanove opere »Dalibor«, iz nar. gledališča v Pragi.
LONDON 21.05: Koncert. — 1. Rossini: »Viljem Tell«, uvertura. — 2. Rossini: Iz opere »Sevilski brivci«. — 3. Verdi: »Rigoletto«. — 4. Chopin: »Sarnate« Nocturno v E-duru. — 5. Pesmi za sopran. — 6. Molly: Griegov skladbe.

ZAGREB 20: Prens opere iz nar. gledališča v Zagrebu.

BUDIMPESTA 19.15: Prens opere. — koncert ciganske kapele.
BRNO 19: Prens opere iz nar. gledališča v Pragi. — Vojaška godba.

RIM 21.10: Instrumentalen koncert.

DUNAJ 18: Koncert komorne glasbe.

19.45: »Nazaj v deklško dobo. Veselo igra v 3 dejanjih. — Godba za ples.

VARŠAVA 20.30: Orkestralni in klavirski koncert. — 1. Mozart: Simfonija št. 11. — 2. Bach: Chaconne za klavir. — 3. Mendelssohnove skladbe. — 4. Ponchielli: Ballet iz opere »Giocondas.

STOCKHOLM 19.15: Prens simf. pesnitve »Alt Heidelberg« iz Göteborga.

20.45: Pevski koncert moškega zbora. — Koncert mornariške godbe.

Ponedeljek, 28. maja.

BERLIN 20: Prens Verdijeve opere »Rigoletto«, iz dr. opere v Berlinu.

FRANKFURT 19.30: Mandoline in lutne. — 1. Oscheit: Ciganski tabor. — 2. Kéler: Bela: Uvertura. — 3. Gossek: Gavota. — 4. Verdi: Iz opere »Trubadur«. — 5. Suppé: Poet in kmet. — 6. Eilander: Argentinska serenada. — 7. Ritter: Slika rože. — 8. Weber: »Carostrelec«. 20.30: Mešan večer. (Solisti, orkester itd).

LANGENBERG 20: Veseloigra »Pri belem konjiku«.

STUTTGART 18.45: Pevski koncert.

20: Koncert filharmoničnega orkestra. — 1. Mozart: »Carolina piščalk; uvertura, koncertna arija za sopran. — koračnica. — 2. Rossini: Iz opere »Sevilski brivci«. — 3. Rasklavlja sraka. — 5. Verdi: »Trubadur«. — 6. Liszt: »Kristus«.

PRAGA 20.30: Pevski in violinski koncert.

LONDON 19.45: Zabaven večer. — Pevski koncert.

21.50: Vojaška godba. — 1. Koračnica. — 2. Pesmi za sopran. — 3. Keteibey: »Chal Romanos«. — 4. Pesmi za bas. — 5. Sullivanove skladbe. — 6. Pesmi za sopran. — 7. Herbert: Serenada. — 8. Kling: Klavirski duet. — 9. Pesmi za bas. — 10. Koračnica.

ZAGREB 20.35: Koncert arji in pesmi.

BRNO 19.50: Dvorakove komorne skladbe za kvartet.

20.30: Prens koncerta iz Praga.

BUDIMPESTA 10: Prens Mozartove opere »Figaro« svatba, iz kr. opere v Budimpešti.

RIM 21.15: Mešan večer. (Glasba recitacije, igra).

DUNAJ 18: Komorna glasba. — 1. Schmidt: kvintet za godala in klavir. — 2. Charpentier: Arija iz »Lutec«. — 3. Tri Frankensteinove pesmi.

20.30: Prens koncerta iz Praga.

VARŠAVA 20.30: Prens koncerta iz Praga. — 1. Smetana: »Tajnost«, uvertura. — 2. Smetana: »Vragova stena; arija. — 3. Suk: Fantazija v G-molu za violino s orkestrom. — 4. Novák: Dva češka plesa za veliki orkester. — 5. Dvorak: Simfonija št. 4.

AVTOMOBILI, MODELI 1928 DOSPEDI

Imuzine in odprti — neprekosljivo elegantna oblika — močni motorji modeli 1928 — specijelno zgrajeni za najslabše in hribovite ceste — največja ekonomija — 12, 30, 35 HP 4 cilindrski, 30 HP 6 cilindrski 2, 4 in 6 sedežni osebni, tovorni in avtobusi

Začetki našega letalstva

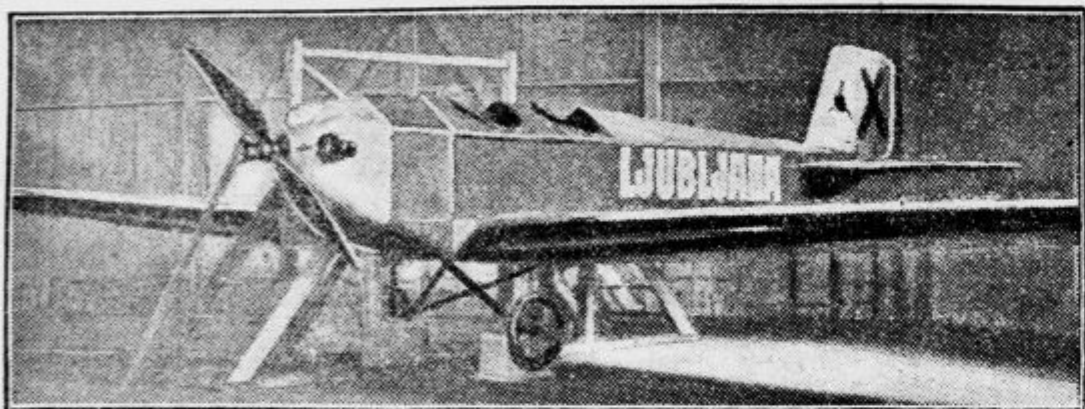
Nekaj spominov ob današnjem letalskem mitingu v Mariboru

Odkar je Bleriot preletel Rokavski preliv in je Pegoud l. 1909. v Pragi kazal svojo letalsko umetnost, se je tudi pri nas dvignilo zanimanje za avijatiko. Dobil smo celo prvo knjigo o zrakoplovstvu, ki jo je napisal prof. J. Zupančič in jo je izdala »Slov. šol. matiča«.

L. 1910. prinašajo naši listi že stalna poročila o letalskih uspehih. V »Jutru« z dne 27. okt. 1910. čitamo v »Malem listku« pod naslovom »Avijatika« nekaj pregled dotedanjih poskusov. V Pragi, ki je kazala največ zanimanja za novi sport sta letala tiste dni z velikim uspehom Sablatnik (Zablatnik) in Kante. Znamni češki letalec Kaspar je kazal svojo letalsko umetnost v Černovicah, kjer je imel smolo, da je padel in se neznančno poškodoval, dočim se je letalo razbilo. Z Dunaja je letel »Parcival« v Budimpešti, pa se je moral pri Rabi vsled nasprotnega vetra vrniti in je srečno pristal na Dunaju. V Berlinu je

»Jutro« piše: »Letalni poskusi v Zagrebu so se obnesli naravnost imenitno in sedaj se bodo vršili letalni poskusi še v Beogradu, v Sofiji, Carigradu in Bukarešti.«

»Jutro«, ki je bilo tedaj »srbofilski list«, je bilo ponosno na to, da bo gorški Slovenec naš prvi jugoslovanski letalec, ki bo nesel svoj izum na Balkan. »Res je,« — pravi — »da je imel Merčep glede sestave aparata svoje nazore, a Rusjan je skonstruiral aparat po svoje. In kar je glavno: Rusjan je s tem aparatom letel.« Njegov stroj je bil enoploščnik, podoben Bleriotovemu letalu. Kovinski deli so bili iz aluminija. Dne 10. januarja poroča »Jutro«, da je Rusjan dosegel rekord v zaletu na daljavo: Bleriot je rabil 30 m, Rusjanov aparat se je dvignil že po 28 metrih. Nadaljne načrte, poskuse in uspehe Rusjanove bi se dalo zasledovati iz zagrebškega časopisa. V Rusjanovi borbi z Merčepom leži skrita tragika

Ljubljanski avion »Ljubljana«

vzletel »Hildebrand«. Vozil se je proti severu in je padel v morje. Ob tem času je delal naš rojak Bloudek prve poskuse v Plznu. »Jutro« poroča, da je skonstruiral v družbi z nekim češkim tovarišem zrakoplov, s katerim je napravil nekaj posreženih poskusov. O Bloudku se je takrat pri nas že mnogo govorilo. Rodom je bil iz Idrije. Njegovi načrti so vzbujali med njegovimi tovariši veliko pozornost. Istočasno poroča »Jutro«, da se Rusjan v Zagrebu pripravlja za svoj polet. Rusjanovo ime je imelo takrat v naši javnosti že dober zvok. Mož je bil Gorican. Gorški poročevalec »Jutra« je stalno poročal o njegovih poskusih, ki jih je delal ob nedeljah v okolici Gorice. Aparat je napravil sam.

V Trstu se je pripravljala na letalsko karijero Zupančič, ki je tudi sam skonstruiral aparat in pozneje poskušal svoje zmožnosti pri Sodražici. Tako so leta 1910. od vseh strani prihajala poročila, da se tudi mladi Slovenci poizkušajo v avijatiki. Največje nade je vzbujal Rusjan, ki je med tem že zapustil Gorico in se v Zagrebu pripravljala za polet na Balkan.

Ljubljana do takrat še ni videla letalca. Poročevalec »Jutra« zaključuje svoje podatke s tem, da smo videli doslej leteči le neko štorčijo nad Trnovem in pa Chavezov polet čez Alpe — kinu. Dne 3. novembra piše »Jutro« zopet o novih letalskih uspehih. V Franciji so baje našli doslej neznan Rousseaujevo

našega prvega letalca. Za pravoslavne božične praznike je bil naznanjen letalni poskus v Beogradu. Srbski časopisje je mnogo pisalo o tem. Na sv. Štefana dan ob 11. je prišel Rusjan na letališče živahno pozdravljen od množice. Vreme je bilo vetrovno in znanci so mu prigovarjali, naj polet odloži. Rusjan pa je dobre volje sedel v aparat in se dvignil pred očmi začudene množice. Letel je nad beograjsko trdnjavo in nad njo dvakrat zavil v loku. Naenkrat pa je množica prestrašeno vzkliknila. Letalu se je odtrgalo krilo, slišalo se je, kako je nekaj počilo, in aparat je padel z velike višine na obzidje beograjske trdnjave in ob zidovih navzdol. Prvi je prihitel k Rusjanu vojak, ki je stal tam na straži. Rusjan je ležal v nezvesti: iz ust in ušes mu je lila kri. Potegnili so ga izpod aparata, zavili v vojaški plašč nekega narednika in ga odnesli v bolnico; med potjo pa je izdihnil.

Dne 11. jan. je poročalo »Jutro«: »Radi tragične smrti slovenskega zrakoplovca Rusjana se je ovilo celo mesto v žalost. Črne zastave viraajo po Beogradu in vse povprašuje po rodu in domu simpatičnega mladega avijatika. Sočutje je tem večje, ker je Rusjan sin toliko ljubljene in cenjenega slovenskega naroda.«

»Jutro« poroča o njegovem pogrebu sledeče:

»Pogreb je bil veličasten. Vršil se je na stroške beograjske občine. Vse me-

nejo letalec. Potegnil je Ljubljancem prav pošteno, tako da so postali nezaupni do »letalcev« te vrste. L. 1912. so poročali tržaški listi o uspehih mladega avijatika Vidmarja. Bil je rodom Tržčan in — po našem mnenju — slovenske krvi, dasi se je šel za Italijana. V začetku junija t. l. je naznanil Vidmar svoj polet v Ljubljani. Vsled Letisove potegavščine Ljubljancem ni so posebno verjeli. Toda 12. junija se je Vidmar pojavil v Ljubljani in njegov aparat je stal v skladišču »Balkana«, da si ga je mogel vsak ogledati. Zanimanje za polet je na ta način vzraslo in »Jutro« je dne 16. junija na nedeljo z velikimi črkami naznanjalo, da se vrši polet ob 5. pop. na vojaškem vežbališču. Vstopnice so se prodajale po hišah in trafikah, vendar je večina Ljubljancem brez njih odhitela deloma na Grad, deloma na vežbališče, da se preprča, ali bo Vidmar res letel. »Jutro« poroča z dne 17. junija, da se je zbralo na vežbališču do 10.000 ljudi, med njimi župan ljubljanski dr. Iv. Tavčar in zastopniki vlade. Dan je bil lep. Vidmar je bil še mlad dečko, majhne postave, na zunaj preprost tržaški fant. Njegov aparat je bil majhen, enoploščnik. Sedel je vanj, nekaj ljudi je držalo letalo, da se je propeler razvil in — Vidmar je zletel. Obkrožil je štirikrat vežbališče, ostal 10 min. v zraku in zopet mirno pristal. Tako je Ljubljana videla prvega letajočega človeka. Vidmar se je dvignil drugič, plaval proti mestu, zakrožil nad Gradom in se zopet vrnil. Polet je trajal 20 minut; zrakoplovec je dosegel precejšnjo višino. Publika je ploskala, župan je Vidmarju čestital. Polet je bil končan. Kronika beleži, da se je polet končal s 1000 K deficita, ker je publika kupila tako malo vstopnic. Vidmar je ostal še par dni v Ljubljani, potem se je vrnil v Trst.

To so bili prvi začetki letalstva na Slovenskem. Gotovo bi se dali izpopolniti še z natančnejšimi podatki, kar stori morebiti kdo drugi.

Grehi v seziji divjih petelinov

Spomladanska lovska sezija, petelinja spada gotovo med najlepše. Tisti prav hudi petelinariji kremžijo obraze že kmalu po Svečnici in uživajo sami sebe z oponašanjem petelinje klepanja. Kakor hitro na pride njih čas, stopijo že v ranih urah na noge in ne mirujejo prej, dokler ne ugasnejo gozdnemu

trubadurju luči življenja. Nekateri se zadovoljijo z enim, toliko da jim ostane spomin na lepo spomladansko jutro. Te diči zelena vejica za klobukom. Takol za njimi pridejo na vrsto tako zvani rekordavzarji, ljudje, ki so moistri v številkah in ki bi najraje vse postrelili, samo da bi se lahko pobahali. Koliko življenja so uničili. To so pravi lovski grešniki. Spoznaš jih najlažje po velikih podrepnic, ki jo nosijo na klobuku kakor polomljeno perut voinega aeroplana. Poleg teh dveh vrst strastnih petelinarjev na imamo še takšne, ki bi se kaj radi postavili z divjim petelinom, a jim ni do prezgodnega vstajanja. Rajši sedijo pri taroku, pri ainsu, praznijo čase ali pa spijo v odločilnih urah spanje pravičnega. Da, če bi šla postelja z njimi v gozd, bi že hodili tudi na petelina!

Med takšne lovce spada n. pr. gospod Cene z Gorenjskega. Vso noč je tarokiral v lovski koči, ko pa je prišel čas, je odšel spat. Naročil je svojemu poklicnemu lovcu, naj gre in mu prinese petelina na posteljo. Pri tem pa mu je strogo zabijal, da ne sme pod nobenim pogojem izdati, kdo je bil pravi strelce. Seveda, ker pride vsak greh ob koncu konca na dan, je prišel tudi ta. Cene je namreč pozabil, da bi dal svojega lovca zdravniško preiskati, in tako je spregledal, da nima prave lovske žilice. Cene se je

drugi dan res postavil s petelinom, pripovedoval je cel roman, kako ga je ustrelil. Ampak na koncu ga je izdal posestnik sosednega lovišča, ki je trdil, da je bil petelin na njegovem ozemlju doma. Tako se je moral Cene spovedati, kajti drugače bi moral hočes nočes v »Lahovco«.

Čudno se je godilo nekim lovcem na Dolenjskem, ki so med petelinim lovom zaspali, doma pa pripovedovali cele dogodke. Doživeli so jih v — sanjah, ki jih je spočela preveč zaužita sladka kapljica dolenjskega.

Ali ste že slišali o moistrskem činu znanega Nimroda »Arka Fiks« iz prijetne Dolenjske? Tam kjer je doma, pride na pet lovcem en petelin. a kljub temu ostane vsako leto živ in se bo moral revež preseliti v večna lovišča zaradi starosti. Tako je naš znanec z veseljem sprejel povabilo nekega prijatelja z Gorenjske, v čigar lovišču je baje toliko petelinov kakor na vaseh domačih. Ker se pa tudi divji petelini med seboj bojujejo, je menil dolenjski Nimrod, da ne bodo vsi istočasno neli. Lepo po vrsti, kakor pri domačih mašah; najprvo masuje eden potem pride drugi. Sklenil je, da ne pojde na prve, na tiste nerovne, ki ne morejo spati in rogovilijo že na vse zgodaj. Privoščil si bo pevca iz poznejše skupine. Prebudilo ga je zlato jutranje solnce in se je poča-

si odpravil na lov. Ampak to pot se je uračunal in tako je primahal ves potrt v lepo Poljansko dolino, kjer to je precej nevoljen mahnil v gostilno. Gostilničar, precej prijazen mož, ki je tudi pre-

cej dober psiholog in je že večkrat videl take nesrečneže, se mu je približal in ga dobrohotno nagovoril. Kljub temu, da ga je gost grdo gledal. Počasi se je

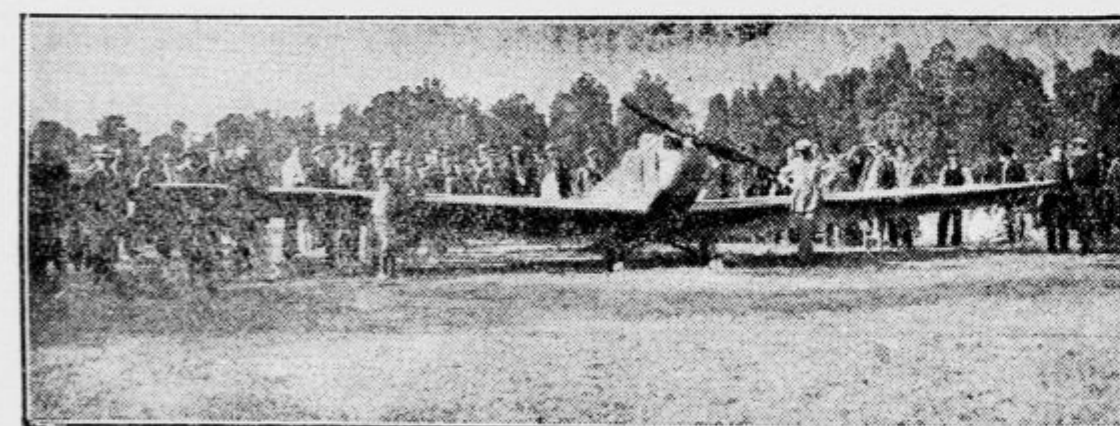

razvil pogovor in iz pogovora kupčija, ki je Nimroda tako udobrovolila, da ni ugovarjal niti precej obilnemu računu. Cemu neki? Saj je imel divjega petelina, s katerim se bo doma lahko pobahal in ki ga bo spominjal na lepi predspomladanski večer, na prijetno preteklo noč in na žalostno dopoldne, ki se je na koncu konca vendarle dobro izteklo.

Ali kakor sem že omenil, noben greh ni tako skrit, da ne bi postal nekoč očit. V Ljubljani, kamor prihajajo petelinariji s plenom skoraj vsak dan, ga niso prav posebno obrabitali. Tu na tam ga je ošvrknilo kako zavistno oko, a vse premalo za našega Nimroda, ki bi najraje zakričal, češ: »Pa ga ti pokaži, če ga imaš!« Vse drugače je bilo v domačem kraju, kjer so se natekli vsi prijatelji in znanci okoli njega, da bi občudovali redki plen. In občudovali so ga tako dobro, da je našel eden izmed navzočih Nimrodov, ko je hotel strokovnaško ugotoviti, kam je petelina zadelo, med njegovim precej dolgim vratnim perjem skrito ... žimnato zanko ...

Nu, ker sem že omenil tri vrste petelinarjev, naj izdam še četrto vrsto, petelinarije in petelinarice (ali »kokoške« in tudi »putice«), ki občutijo morda bolj petelinje razpoloženje nego pa petelinji lov. Tudi zanje je pomladna lovska sezija zelo pripravna. Neka taka družba, ki je v letošnji petelinji dobi priredila izlet na Dolenjsko, je pravila, da je baje slišala divje peteline, ki so peli nekako podobno kot domači. Ker nisem bil zraven, rajiš molčim. Ali Bog daj, da bi se tudi pri teh lovcih in lovkah kasneje ne razkrili kakšni grehi iz petelinje seziie!

Gošar.

Letalo med občinstvom

čelo z naslovom »Novi Dedalus«, ki je bilo napisano ok. l. 1742. Veliki mislec Rousseau govori tam o grškem mojstru Dedalu in njegovem sinu Ikaru, ki je prvi skušal vzleteti k solncu na ta način, da si je napravil iz perja peruti. Tudi Leonardo da Vinci je sestavljal svoj letalni aparat. Rousseau misli, da bi se dalo »po zraku plavati«, kakor plava riba ali človek v vodi, vendar je še dvomil, da bi človeku to uspelo. 50 let pozneje je že plaval nad Francijo prvi balon.

Dne 10. novembra prinaša »Jutro« zopet podlistek o avijatiki. »Smrt aviatikov« se glasi naslov. Naševa žrtve, ki jih je to leto zahtevalo zrakoplovstvo. Kronika letalskih nezdog je leta 1908. zaznamovala 1 smrtni primer, leta 1909. že 4. a l. 1910. do oktobra že 24 smrtnih primerov. Iz tega se je dalo sklepati, da bo človeštvo kaj drago plačalo svoj polet k solncu in da bodo letalci najbrže obupali nad svojim delom.

A niso obupali. Število poletov in tudi uspehov se je množilo. Zagrebški listi so mnogo poročali o Rusjanovih poskusih. Ker Rusjan ni imel sredstev za svoje načrte, je stopil v zvezo z zagrebškim Srbom Merčepom, ki se je tudi ukvarjal s sestavo novega letalnega aparata. Dne 5. januarja l. 1911. je prineslo »Jutro« Rusjanovo in Merčepovo sliko, kar je bilo v tedanjem našem časopisu nekaj posebnega. »Jutro« je hotelo opozoriti našo širšo javnost na nadebudnega slovenskega letalca še posebno zato, ker so v Zagrebu glavne zasluge za uspeh pripisovali Merčepu.

Ljubljana se je nadejala, da se vrne Rusjan z zmago ovenčan domov in da takrat tudi nji pokaže svoje mlade sile, da bi tudi ona videla, kako ljudje po zraku letajo. Namestu njega je prišel v tem letu neki Letiš iz Pule, ki je zbiral denar za svoj polet, a se je izkazalo, da je ta mož bolj zračni inženjer

POKUŠAJTE VAŠU SREČU!
KUPITE ILI POŠTOM PORUČITE VAŠU SRETNU SREČKU

SAMO KDO: BRISTOL

PROD. SREČAKA DRŽAV. KLASNE LUTRIJE
NOVI-SAD, ŽELJEZNIČKA 27, TELEFON 25-96.

ZA NOVO VUČENJE, CENA ZA SVAKU KLASU ¼ = 25-½ = 50-¾ = 100-DIN. TRAJITE PLAN I UPUTE ŠALJEMO BEZPLATNO

Kopališče Sreštanj

na reki Vag v Karpatih. ČSR. Vulk. žvepl. močvirni vrelec iz globine 1000 m (67° C), z brezprimernimi uspehi pri zdravljenju Revme — Ishiasa — Protina — Eksudatov. Idealno bivanje v hotelih, ki so direktno zvezani s kopalicami: Thermo-Palace la Pro Patria IIa, počenši od Kč 45. Krassen park, obalne in solne kopeli, zabave vsake vrste. Poaslanja tudi glede zdravljenja v hiši: L. Schreiber, Zagreb, Akademski trg 1/II.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Začetek ob 20.

Nedelja, 27. maja ob 15. Sneguljica. Otroška predstava po znanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 28. maja ob 20. Stilmundski župan. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ljubljanska opera

Nedelja, 27. maja ob 18. Orofca Marica. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 28. maja ob 15. Mignon. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven ob pol 20. Knežinja čaršava, opereta. Premijerski abonma.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 27. maja ob 20. »Dobri vojak Švejk«. Kuponi. Znižane cene. Zadnji krat.
Ponedeljek, 28. maja ob 20. »Lepa pustolovščina«. Kuponi. Znižane cene. Zadnji krat.

Josip Rijavec

Česar nas je zapustil naš prvi odlični tenorist Josip Rijavec in se je preselil v Berlin, čitamo v naših, hrvaških in srbskih časopisih prav malo o njegovih res lepih uspehih, ki jih žanje v Berlinu in na nemškem sploh.

Kdor pozna Rijavca in njegovo skromnost se mu ne čudi, da o sebi ne ve nikdar ničesar povedati. Zato pa vedo povedati mnogo o njem strogi kritiki in navdušena publika Berlina. Danes lahko rečemo, da je naš rojak prvi med prvimi tenoristi v Berlinu. To nam dokazuje ogromno delo, ki ga opravlja kot velik pevec - umetnik.

Še tekmo tekoče sezone je nastudiral 15 oper na nemški tekst. Od teh je pel več novitet. Doslej pa je v tej sezoni pel preko 50 - krat.

Kako ogromno je zaposlen in kako velik ugled uživa kot umetnik, nam priča njegov najnovejši program, ko je v treh dneh zaporedoma pel v treh različnih opernih posojiljih, ki so vsa tri pod upravo generalnega intendantja Tiljema: v petek 18. t. m. Puccini, »Plavček« v državni operi »Am Platz der Republik«; v soboto 19. t. m. Verdi, »Rigoletto« v državni operi »Unter den Linden«; v nedeljo 20. t. m. Verdi, »Rigoletto« v »Städtische Oper«. Razen tega je absolviriral pred kratkim več gostovanj v Draždanih, Potsdamu in drugod.

Tudi za bodočo sezono si je Berlin zaslugaril Rijavca. Podpisal je namreč zelo ugoden, za jugoslovanske razmere naravnost sijajen kontrakt za vse tri državne opere v Berlinu.

Kakor vsako leto, poseti Rijavec tudi letos za počitnice Ljubljano, nakar gre na enomesečni odhodi v Rogoško Slatino.

Rex.

Slikarica Ivana Kobilca

V Jakopičevem paviljonu pod Tivolijem je otvorila Narodna galerija dne 15. t. m. posmrtno kolektivno razstavo slik Ivana Kobilca: portrete, žanre, sfotografije, kompozicije in manjše število grafik.

Umetnica, ki je bila rojena l. 1862. in je umrla pred dvema letoma, je domači javnosti precej pomembno znana. Sedanja razstava bo ta nedostatek le deloma popravila — zakaj Ivana Kobilca je v svojih zrelih umetniških letih bila v Berlinu in tam so s malimi izjemami ostala njena dela iz tega časa. Drugo je zbrano na razstavi v treh sobah in v dveh priložnih prostorih; tu vidimo Kobilcovo tekočo, kakor je slikala na Dunaju, v Monaku, v Parizu, v Sarajevu in v Ljubljani.

Razstava je v glavnem razporejena urejena. Št. 24. »Osvetlovanje« v sobi na levo je eno najpomembnejših slikarstvih del. Po tej sliki pride Kobilca modrovinu in tehnično pod vpliv nizozemskih slikarjev. Nastane serija portretov, med njimi vrsto samizvija dela: št. 6 »Glava Fani Kobilce«, št. 7 »Hollandsko dekle«, št. 20 »Glava starca«, št. 33 »Portret Marije Pintare«, št. 34 »Portret slikarice matere« in dve drugi sliki »Večera obsega: št. 23 »Kavovpika« in št. 28 »Citrarica«. Kako vestno se je umetnica pripravljala na to delo, pričajo študije za »Kavovpiko«, od katerih sta na razstavi dve glavi. Ta portret je bil avtorja predmet zasluge pozornosti tudi na tujem.

V levi sobi visi tudi št. 45 »Babičina skrinja«, primer žanra, kakršnega je začela umetnica gojiti na Nemškem.

Iz Monakeva se Kobilca spopri v Parizu. Plein-air je bilo tedaj na francoskem dnevo in bolj goščo. Umetnica se vrže na študij tudi in senca in tako nastanejo ko kompozicije »Lilakarice« in »Polje« zanimiva dela v novem načinu: Dams s boč, Parizka branjevalca, Otroci v travu, v gozdu. Doma naslika Kobilca vrnit portret vladice Strossmayerja s v rko značilno filozofsko, več študij za poslikanje cerkva v Bosni in minoredne ko zamikajo tudi tipi iz muslimanskega življenja.

Na Slovenskem sploh težava na povrnje stuja impresionistov. Ivana Kobilca se ji ne pridruži s hrupom, temveč se tiho umakne v Berlin in dela tam do svetovne vojne. Ko se l. 1914. vrne domov, nastane »Lastna podoba s paleto« (v desni oboji) nekoliko trdi, toda s velikim znanjem in kakor s eno poteno maslisan portret. Novi portreti so polnopravni in čisto modernejši. Po letih in uhranosti je zanimiv portret št. 140, portret št. 162 pa je morda najboljši delo svoje vrste na celi razstavi. Kako dobro je Kobilca proučila detajl, se lahko pozni slika št. 156. Potem pride na vrsto sliki: št. 142 »Pesoda in oranžer«, št. 136 »Gladiolus«, št. 188 »Križanec« in št. 166 »Mak«. In še serija drugih slik, predvsem modrovin in portretov. Krivica bi delala umetnosti Ivane Kobilce, če ne bi omenili še izvestnih portretov št. 86 in št. 75 ter prikupnih del: št. 3 Kolovca in Pogled na rožnato cerkev. A tudi s tem še ni izčrpano vse, kar bo obiskovalca zanimalo.

Ivana Kobilca kljub svojim 64. letom ni izgubila svoje življenjskega smotrnosti in ni izpustila vseh možnosti svoje bogate umetniške osebnosti. Dela iz zadnje dobe pričajo, da je bila do vsega na vse novo, zlasti za opazilno kolonizirko. Zato ostanejo slike Ivane Kobilce trajen pomos slovenske likovne umetnosti, obenem pa tudi dokaz visoke kulture slo nadarjene in svetsko neobrazene slovenske žene.

Razstava je odprta do 1. junija.

Nov predsednik Hrvatske Matice. V nedeljo, dne 20. t. m., je bila v Zagrebu redna skupščina Hrvatske Matice. Zborovanje je bilo nekoliko nemirno. Debatiralo se je zlasti o izjavah predsednika dr. A. Bazale na slavnosti Srpske Matice v Novem Sadu, ki so dale povod za njegov odstop dne 9. marca t. l. Za novega predsednika je bil nato izvoljen dosedajni podpredsednik prof. Filip Lukas. Slovensko Matico je zastopal na skupščini dr. Lončar.

Meštrovičevi spomeniki v Chicagu

Kipar Meštrovič se mudi sedaj sopet v Ameriki, kjer je zaposlen s postavljanjem dveh spomenikov, katere je izvršil po naročilu mestne občine v Chicagu. Čikaški dnevnik »Daily News« poroča o njem takole:

Hrvat Ivan Meštrovič, slavni evropski kipar odhaja vsak dan iz svojega stanovanja v Grand Park, kjer nadzira pripravo ljalna dela za postavitev dveh spomenikov, ki sta bila vilita v Zagrebu. Kipa, predstavljajoča cowboya ter Indijanca na konju, sta vzorno izdelana in prikazujeta moč in junaštvo. Kritiki trdijo, da bosta ti dve figuri, visoki nad pet metrov, prekosili vsa pričakovanja.

Spomenika sta krasno in plastično izdelana, na njiju ni nič surovega, kljub temu da predstavljata moč in silo. Linije se blago in mirno zlivajo druga v drugo. Letos poleti bosta spomenika postavljena na kamnenite podstavke v Grand parku. Jahača in konja bosta v hladnem zimskem vremenu, v vročem poletju, v dežju in mesečini ponosno stala in gledala na dolgo povor ko avtomobilov, ki neprestano drve skozi Michigansko avenijo.

Meštrovič je opozoril naše pred dvema letoma, ko je prišel v Chicago zaradi svoje razstave. Njegova umetnost, izraz njegove močne osebnosti, je tedaj zadivila predstavnik čikaškega mesta. Ta umetnost ni niti klasična, niti ultramoderna, ona je pravo in svojstveno dete Meštrovičevega samega.

Meštrovič je prebil svojo bomo mladost v dalmatinskih selih, daleč od mesta, v deželi balad, starih šeg in običajev, porušeni gradov in samostanov. Sedaj se umetnik spremlja po novem mestu, katerega tradicija se jedva začneja. Usoda je hotela, da se na ta način spoji njegovo ime s imenom Chicaga, velikega mesta Novega sveta.

Nedavno so otvorili v Art-Institutu v Chicagu veliko razstavo sodobnega evropskega kiparstva. Razstava obsega dela največjih sodobnih kiparjev Evrope. Anglijo zastopa na razstavi Frank Dopsom, Francijo Bourdelle, Maillol in Charles Depinau, Nemčijo Georg Kolbe, Švico Herman Haller, Švedsko Karel Miles, Poljsko Jakob Epstein, Jugoslavijo pa Ivan Meštrovič. Meštrovič je razstavil »Marijo z Jezusom«, naravno stiliziran relief, poln nežnosti in gospodskosti ter krasno obdelan. Relief je tako očaral ameriško kritiko, da govori o njem na prvem mestu pred vsemi imenovanimi umetniki.

Baritonist Šubelj v Ameriki

Baritonist ljubljanske opere Anton Šubelj je pred meseci odpotoval v Ameriko. Najbrž je šel s trebmom za kruhom, kakor že mnogo naših umetnikov. Po poročilih slovenskega časopisa v Ameriki je Šubelj s svojimi koncerti, ki jih je priredil v Newyorku in Clevelandu popolnoma uspel. Zmagal je v daljni Ameriki predvsem z našo narodno pesmijo.

Prvič je nastopil dne 26. februarja pred slovensko javnostjo z izbranim programom v International Institutu v Newyorku. »Glas Naroda« list slovenskih delavcev v Ameriki je ob tej priliki povdaril, da je bil prvi Šubelj nastop pomemben za slovensko kolonijo v več pogledih. Prvič je nastopil v Ameriki resnično slovenski pevec, izvzemši Prana Navala, v čigar umetnosti pa ni bilo dosti resnično slovenskega, dočim je Šubelj v svojem mehkelem čustvovanju in instinktivnem pojmovanju slovenske pesmi in divni izgovorjavi materinščine vseskozi pro dakti slovenske zemlje. Obisk koncerta je bil naravnost rekorden. Na programu je bilo nekaj opernih komadov iz mednarodnega repertoarja, več slovenskih narodnih pesmi in Adamičeva »Uspavanka«, ki je po mnenju kritikov pravcati biser. Pevec ima zmoglost najnežnejšega čustvovanja in enakomerno lep glas v vsem obsegu, najmilejši v srednjih legah. Tisk je naglasil ob prvem Šubeljevem koncertu, da morejo pevčeve narodne pesmi vzbuditi pri ameriških Slovincih največ simpatij in razumevanja za narod, iz katerega izvirajo. »Glas naroda« je poročal, da so številni poslušalci z umetnikom vred zasneli sentimentalne Pavličeve »Cvetne sanje« in se nato zresnili iz občudovanja visoke tehnike v baladi »Pevca Tomaša. Vilharjev »Mornar« je ganil občinstvo do solz in še globlje v srca je pevec posegel vsem s svojimi narodnimi pesmimi, s Pavličevimi »Zagorskimimi zvonovi« in »Mezlo v jezernu ter Ravnikovo »Gor čez izaro«, ki so bile kot žive sanje o domači slovenski zemlji.

Anton Šubelj je po prvem uspelem koncertu pel tudi za radio dne 19. marca. Italijanska »Corriere d'America« je pisal, da je prvo točko radio programa odnel Šubelj odlično. »Pel je Tostiave »Loerenado«, po eno Mussorgskega »Le Sevelevo kompozicijo in kot zadnjo točko Adamičovo »Uspavanko«.

Dne 1. aprila je priredil Šubelj drugi koncert v Newyorku in sicer s slovensko pevko Elizabeto Grahkovo, slavnico newyorške metropolitanske opere. Tudi na tem koncertu je Šubelj žel popoln uspeh.

Iz Newyorka je Šubelj odšel v Cleveland (Ohio) ter priredil v slovenski koloniji koncert v auditoriju S. N. Doma dne 22. aprila. »Enakopravnost, neodvisen dnevnik«, je poročal, da je bil to praznik slovenske pesmi, kakršnega ne pomeni slovenski Cleveland in ostane nezbrisen vsem poslušalcem. Pevec je hromca osvojil srca vseh in navdušen je raslo od točke do točke. »Potemni nas je v kraljestvo svojega genia smelali smo se z njim in plakali. Bili smo z njim veseli, razkošni in prekršni in potem zopet tužni, mehki, sanjavti Skraška, osvojili nas je popolnoma ter odkril čar in lepoto slovenske narodne pesmi. Je pisal poročevalec »Enakopravnost«.

Dne 3. aprila je priredil Šubelj v Clevelandu poseben mladinski koncert, posvečen izključno slovenski mladini. Za ta koncert

je umetnik sestavil poseben program.

Po koncertu v Clevelandu so v časopis posebno še čestitali Šublju korralnski Slovinci, ki so bili na prireditvi.

Clevelandska »Nova Doba« omenja, da so se poslušalci divili slovenski narodni pesmi in se zavedali, da so sinovi in hčere naroda, ki mu je pesem polovica življenja. Časopis pravi, da ameriški Slovinci ne razumejo dosti, če čitajo o gospodarskih razmerah in o politiki v Sloveniji, razumejo pa popolnoma slovensko pesem.

»Ameriška Domovina« v Clevelandu naglašja, da vrši Šubelj kot interpret slovenske pesmi med Slovinci v Ameriki narodno vzgojno delo. Iz Clevelanda je Šubelj odšel v Chicago, kjer je priredil koncert dne 29. aprila v dvorani N. P. Jednote ter pel v nabito polni dvorani z največjim uspehom. Iz Chicaga je odšel v Waukegan in Milwaukee ter žel prav tako velike uspehe kakor v Newyorku in Clevelandu.

Po tej turneji bo Anton Šubelj bržčas sprejel baje mu že ponudeni angažma v Newyorku.

Majniška številka »Ljubljanskega Zvona«

Pravkar je izšla peta številka naše odlične literarne revije »Ljubljanski Zvon«.

Zvezku je priložena umetniška reprodukcija slike pesnika Pavla Golie.

Pesništvo zastopajo v tej številki Pavel Golie z »Večernicami«, Mirko Kunčič s pesmijo »Jaz sem umrl« in prevodi iz francoske lirike (Charles d'Orleans, Francois Villon, Pierre de Ronsard, Paul Valéry, Pierre Albert-Birot). Prevode sta oskrbeli Mirko Pretnar in Miran Jarc.

Pripovedna plat je v tej številki najboljše: Nadaljuje se roman Jožeta Pahorja »Serenissima«, M. Snuderl se oglašja z novelo »Zakleta kraljična«, Ivan Zorec pa s »Korenino v zemlji«.

Zanimala bo razprava St. Lebena o enem izmed predstaviteljev povojne francoske proze Paulu Korandu. — Zaključuje se razprava R. Kolarica o Fr. Miklošiču.

Med književnimi poročili ocenjuje T. A. G. Murkovo knjigo »Die Bedeutung der Reformation und Gegenreformation für das geistige Leben der Südslawen«, S. Dow la Verbejere »Edejne temelje slovenskega agrarizma«, Bratko Kreft po Golouhovo »Križo«.

V kroniki poročajo St. Osterc o ljubljanski operi, M. Snuderl o mariborski drami, Miran Jarc pa o pesnikih, ki so zastopani v prevodih iz francoske lirike.

»Ljubljanski Zvon« se naroča pri upravi, Prešernova ul. 54. Naročnina znaša 120 Din na leto.

Slovenski pisatelji v tujih prevodih

V Londonu se pripravila za natis angleški prevod Cankarjevega »Hlapca Jerneja«, ki ga je priredila gospa Jersova. Znano je, da je ta prevajalka skupno s svojim soprogram g. prof. Jersom preložila to mostrovino slovenske literature tudi v francosčino. Prevod bo tem pomembnejši, ker bo naš ugledni rojak, priznani angleški esejist Janko Lavrin napisal za knjigo obširen uvod o Cankarju in njegovem mestu v slovenski literaturi.

Zelo veliko se prevajalo naši pisatelji na češki jezik. V poslednjem času ima v tem pogledu prvenstvo Fr. Ksaver Meško. Kmalu ne bo njegovega pomembnejšega spisa, ki ne bi bil dostopen češkemu čitatelju v njegovem jeziku. Posebno vneto prevajala Meška Antoš Horsak. Prevajalec, ki je višji železniški uradnik, pozna dobro slovenščino ter je točen in jezikovno kultiviran prevajalec. Pravkar sta izšla kar dva prevoda: Knjižarna Jos. Birnbauera v Bratru je izdala Meškove mladinske povesti »Mladim srcem« z izvirnimi ilustracijami Saše Šantla in Ivana Vavpotiča. Izdaja je lepa in okusna, zlasti če upoštevamo, da je izšla v provincialnem mestu. Grafično še boljši je prevod Meškovi »Legend« o sv. Frančišku, ki ga je napisal P. Gajda v Veselem, izdal pa prevajalec v lastni založbi. Tudi tu je prevod na visku, onrepa pa daleč prekaša izvirno izdajo.

V predgovoru »Mladim srcem« pravi prevajalec: »Sam ne vem, kako sem v letih, ko sem pasel, odprl slovensko knjigo in čital. Čim dalje sem čital, tem bolj sem se čudil in več sem razumel. Kako pač ne bi razumel, saj je bila to naša beseda... Razumelo je tudi srce in se drhtelo... Bila je knjiga »Mladim srcem«.

Češki pastir, ki čita slovensko knjigo! In dolga leta potem lo prevode, da lo lahko herejo tudi njegovi rojaki! G. Antoš Horsak je storil s svojim uvodom lepo uslugo našemu kulturnemu spoznavanju, zakaj med mladino, ki bo čitala te lepe povesti, bo brez dvoma marsikateri mladenček, ki bo skušal dobiti v roke izvirno slovensko izdajo.

Pohvalnost je treba in ponovno podčrtati podlinitost, s katero dela češkomoravska provinca na literarnem polju in založništvu.

»Prosvetni Glasnik«

Z novim letom se je izdajanje »Prosvetnega Glasnika«, glasila Zveze kulturnih društev Ljubljana in Maribor preneslo v Maribor. Urejevanje je prevzel g. dr. Pavel Strmšek, pa tudi vnanja oprema časopisa se je izboljšala. Doslej so izšle že štiri številke, ki imajo pestro vsebino in smoteno poglajbajo zanimanje za naše prosvetne probleme ter za ljudsko-izobraževalno delo.

Tako je v teh številkah posebej omeniti Janka Glaserja razmotrivanja o župniščevih poezij, članek J. Robnika o podeželskih odrh, H. Družoviča o skladatelju Parml, članke o narodnih vprašanjih, o prosvetnih napravah, o ustanovitvi Narodnega gledališča v Mariboru itd.

Vsaka številka prinaša poročila o prosvetnem delovanju naših društev, o ustanavljanju ljudskih knjižnic in zanimiv družbi, ki daje pobudo k raznim kulturnim akcijam ali registrira nove pojave.

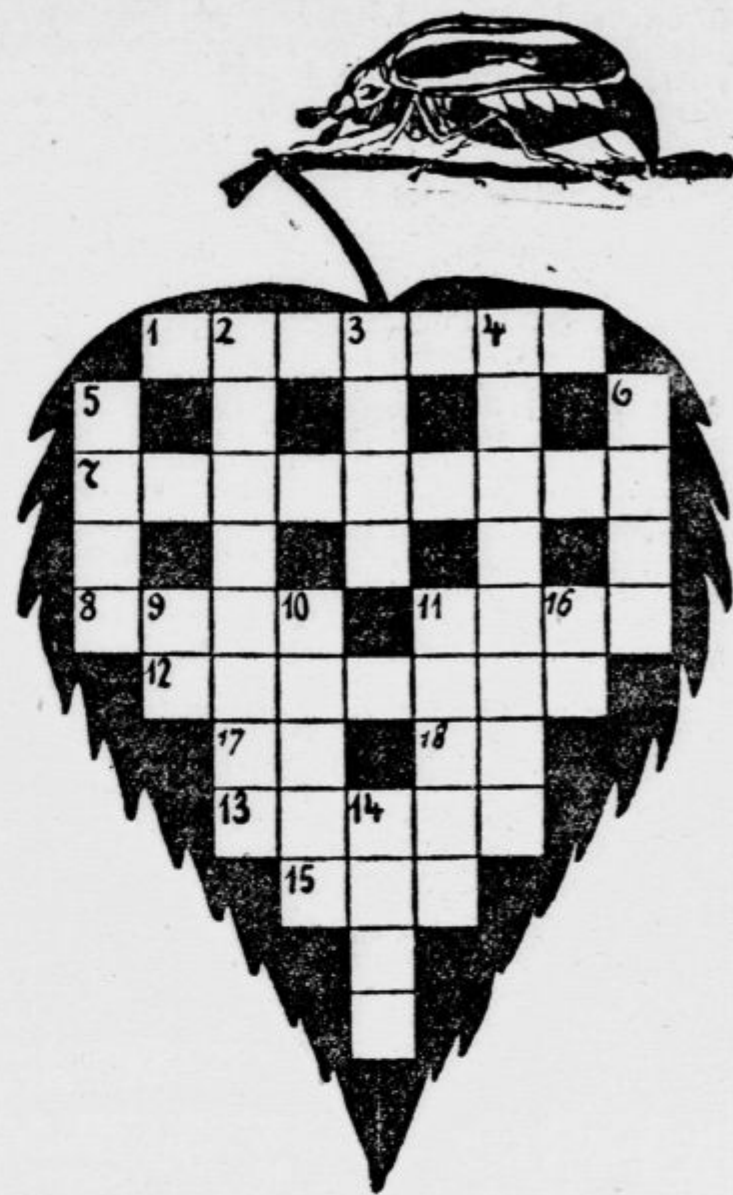
Časopis objavlja tudi ilustracije ter tako v vsem — če upoštevamo njegov odsek — ustreza svojemu namenu.

Priporočamo ga toplo našim kulturnim organizacijam, da ga širijo med svojim

članstvom, ki bo črpalo iz njega pobudo za narodno-prosvetno delo.

Izšla mesečno in stane na leto 40 Din, naroča pa se pri Zvezi kulturnih društev v Mariboru, Cankarjeva ulica 1.

Križanka »List«

Pomen besed.

Vodoravno: 1. Simbol letošnje pomladi, 7. azijska dežela, 8. pohištvo, 11. žitni produkt, 12. pol naslova nekdanjega »Jutrovega« romana (Maurice Leblanc), 17. osebni zaimek, 18. na navedenem mestu (lat. kratica, 13. Arabci, 15. kraj v južnem

Tirolo. — Navpično: 2. dva kontinenta, 3. hipotetično sredstvo, 4. »Jutrovi« prijatelj, 5. najmanjši nedeljivi del snovi, 6. utezna enota, 9. angleški impersonale, 10. grški trg, 11. prošnja (abb.), 16. oziralni zaimek, 14. evropsko gorovje.

K jubilejni predstavi »Hamleta«

Od 28. januarja 1922. pa do danes smo igrali »Hamleta« devet in štirideskrat, danes ga igramo petdeset. Če kdaj, se moramo baš pri tem jubileju nehoti spomniti resnice, da je število Shakespearjevih večerov kulturno merilo za vsako gledališče; zato nas ta častni jubilej ravno v tej dobi večnih kriz navdaja s ponosom in neomajno vero v bodočnost našega odra.

Za vse ljubitelje naše drame pa bo gotovo zanimivo, če navedem par spominov in anekdot, ki so se odigravale v dobi petdesetih »Hamletov«.

Od vseh nastopajočih oseb (brez ensembela) igrata dandanes samo še gospod Peček in Drenovec prvotni vlogi, vse ostale pa so že prezasedene, celo po večkrat. Deset igralcev, ki so igrali pri premieri, danes sploh ni več pri našem gledališču. Prezgodaj je umrl naš prvi Poloni, nepozabni Ločnik, zapustili so naš odra dva Gertruda gospa Borštnikova (upokojena), prvi kralj gospod Gaberšček (zdaj v Nemčiji), Gildenstein g. Železnik (zdaj v Mariboru), prvi grobar g. Daneš (isto), prvi duh Hamletovega očeta g. Terčič (Trst), nadalje Kuratov, Strniša, Šubelj, gđc. Gorjupova i. dr.

Koliko dela, nivoze in razburjenja je bilo pred premiero! 26. januarja je bila generalna. Ko je zadonela Balatova muzika nad odrom, že ni nihče več vedel, kje se ga drži glava. Vlada je splošna trema, napeto pričakovanje nečesa, kar se je pravkar porajalo med nami: morda najpomembnejša ensembelska povojna predstava. Shakespearjeva žalogra, ki so jo pozneje imenovali »najboljšo ljudsko predstavo sezone«. Koliko zadoščenje za igralce, kako priznanje za našo publiko! Ni slučaj, temveč dokaz takratnega hamletskega navdušenja, da so ga za nami igrali tudi nepoklicni igralci v Novem mestu in Radovljici.

Nehote se spomnimo pri tej priliki prvega slovenskega Hamleta — Ignacija Borštnika: igral ga je še s polno črno brado. Spomnimo se globoko čustvene Hamleta našega Hinka Nučiča. Spomnimo se mladega igralca, ki je na Dunaju študiral Hamleta v veliki zadovoljnosti svojih profesorjev in ki bi bil brezdvomno danes tudi naš Hamlet: Trampuž, ki je med vojno umrl.

Seveda je Hamletov slovenski tekst tudi imel svojo usodo. Od prvih prevodov je našel šele v Cankarju pravi blesk, shakespearejski bron in našo slovenščino. Toda kljub temu danes vsi z napetostjo pričakuemo novega prevoda, ki ga je objubil Oton Župančič.

Toda vrnimo se k predstavi! Čuden slučaj je, da sta pri vseh 50 predstavah ostala pri svojih vlogah poleg par epizodistov samo g. Drenovec in g. Peček in da so 50 krat igrali v Hamletu poleg njih le gg. Gregorin, Lipah, Medven, Plut in Smerokij. Za kraljem Gaberškom smo izvolili g. Skrbniška, ki nam zdaj prav zadovoljivo vlada. Toda tudi kralji imajo svoje muhe. Izbralci so si po mili volji svoje kraljice: bile so gospe Borštnikova, Danilova, Medvedova in Marija Vera. Celó sam Hamlet je moral dvakrat od daleč čedati svojo žalost: ko sta gostovala Rus Elski in Čeh Kohout. Pa kljub temu je moral g. Rogoz pri 48 predstavah po večkrat

Fr. Lipah.

Na naslov Dramatičnega društva v Ljubljani smo prejeli: Za leto 1926/27 je razpisalo Dramatično društvo nagrado za najboljšo uprizorjeno slovensko dramo. Izgovor, da take drame ni, ne more držati, zato bi bil že skrajni čas, da bi društvo izpolnilo svojo obljubo. Vsekakor bi bilo zanimivo izvedeti, zakaj se Dramatično društvo toliko časa ne zgame?

Ali ste se že naročili na »Ponedeljek«

Iz življenja in sveta

Slovaški fant in dekle v narodni noši

Slovaki ljubijo slikovitost, ki se odraža posebno v njihovih oblačilih. Posebno bujne so noše Slovkov blizu Myjave. Naš slikar je posnel mladeniča in deklico iz te okolice.

Kdaj dobi otrok dušo

To vprašanje je trd oreh za tiste psihologe, ki razlikujejo poleg duševnih pojavov še posebno dušo kot njih nositeljico in si jo mislijo kot svojevrstno substanco. Ker pa imajo tudi živali pojave (n. pr. občutke, nagon), ki niso fizični, torej psihični, in kažejo celo rastline takozv. življenske pojave (rast, množitev), zato govorijo taki psihologi dosledno tudi o živalski (čutni, animalni) in o rastlinski (vegetativni) duši. Tako trojnost duše je učil že grški filozof Platon in za njim mnogi drugi, posvetni pa tudi krščanski, samo da si različno predstavljajo razmerje med temi tremi vrstami duš. Nekateri pravijo, da se med seboj ločijo samo graduelno, tako da je rastlinska razvojno najnižja, človeška pa najvišja, drugi pa so mnenja, da je človeška povsem bistveno (toto genere) različna od ostalih, pri čemer nastane zopet vprašanje, ali opravlja človeška duša obenem tudi rastlinske in živalske funkcije ali pa predstavlja samo izredno višje duševne pojave (mi-

sljenje in stremljenje), ostale posle pa prepušča živalski in rastlinski duši.

V primeru torej, da je duša posebno bitje, se nam vsiljuje vprašanje, odkod izvira in kdaj pride v človeka. Platon in razni drugi so menili, da je duša preeksistentna, to je, da biva že od vekomaj, pripravljena bogve kje, morda kot čisti duh na zvezdi, kjer gleda večno lepe ideje, kojih medli spomin vzame s seboj v zemsko življenje, morda na onem svetu, kakor je junak Aeneas gledal tam duše bodočih svojih potomcev. Leibniz zopet je menil, da so bile v prvem človeku vključene duše celega človeštva in da prehajajo sedaj iz roditeljev na otroke. Skolastiki so mislili, da roditelja ustvarjata telo in v njem le vegetativno dušo, ki jo pa tekom nadaljnjega telesnega razvoja izpodrine živalska, dokler se tudi ta ne umakne pravi človeški duši, vse to pa se godi še pred otrokovim rojstvom. Italijanski duhovnik Rosmini je podobno učil, da ustvarita roditelja živalsko dušo, ki nato šele postane umstvena. Frohschammer zopet misli, da je Bog izročil roditeljem neko sekundarno stvarniško moč, tako da se z oploditvijo ustvari obenem s telesom tudi že duša (generacionizem), pri čemer menijo nekateri, da prehaja skupaj s plodno snovjo roditeljev duša v otroka quasi per traducem (zato se ta nazor imenuje traducianizem).

Gutberlet, eden vodilnih katoliških filozofov, odklanja vse te nazore kot mistične in z dogmami nezdružne, sam pa uči (Die Psychologie, 3. izdaja, str. 334 sl.), da Bog pri vsaki oploditvi neposredno ustvarja človeško dušo (kreacionizem). Po tem nauku je torej človeška duša popolna že v prvem zarodku, obstoječem iz samo ene oplojene stanice. Njegova argumentacija je deduktivna: ker je duša enovita, ne more nastati, da bi se iz duše roditeljev nekako oddelila nova duša; ker je nadalje netvarna, je ne more ustvariti noben tvarni proces, temveč jo lahko ustvari edino Bog iz nič. Na ugovor, da mora ljubi Bog biti vedno pripravljen, da pri vsaki oploditvi ustvari istočasno tudi dušo, odgovarja, da mu to ne dela nobenih težav in da ne more biti Boga nevredno, pri aktu tolike važnosti, kakor je ustvaritev novega človeka, neposredno sodelovati; nadaljnji ugovor, da na ta način sodeluje Bog tudi pri grešnih združitvah, zavrne, češ da človek ne more umeti božje modrosti. Končno težavo, da je oploditveni akt bistveno isti pri vseh živalinah, odpravi s tem, da pokaže na velikansko razliko med živalsko in človeško dušo. Živalska duša je sicer tudi enovita, toda ni duševna substanca, temveč le nepopolna, vključena (inhaerens) substancijska forma, ki ne more obstojati neodvisno od njene snovi. Zato da imajo živali moč, ustvariti svoje mladice ne le telesno, temveč tudi duševno. Človeška duša pa je celotna (kompletna) substanca, priključena oblika (adhaerens), nje-

Miss Collet,

ameriška prvakinja v igranju golfa, igra trenutno na mednarodnem turnirju za žensko prvenstvo v tej igri, ki se vrši v Hinstantinu (na Angleškem) in ima največ šans za zmago.

no bistvo ni odvisno od snovi, vendar pa je ustvarjena obenem s telesom. Razlikovati je torej: čisti duh (najvišji med njimi Bog), ki ne more umeti telesa, ker bi z mota pomenila zanj oškodovanje in ponižanje ali nekako kazen, nadalje človeška duša, ki je po svoji naravi navezana na človeško telo, po čigar posredovanju se več ali manj vrši duševno življenje, končno pa živalska in rastlinska duša, ki s svojim organizmom nastane in z njegovim razpadom vred izgine.

To so zapletene konstrukcije, ki se nič kaj ne strinjajo s preizkušenim pravilom: simplex sigillum veri. A.

Seton Watson o Viljemu II.

Znani prijatelj Slovanov Seton Watson (Scotus Viator) je imel v Pragi predavanje o baškanski politiki Viljema II. v letih 1908.—1914. Skušal je biti kolikor mogoče objektivni glede vprašanja vojne krivde, na katerega gledamo danes bistveno mirneje nego v prvih povojnih letih. Svojo pravo vlogo je začel igrati Viljem v baškanskih vprašanjih šele po odhodu Bülova in po smrti Kiderlen-Wächterja. Bil je skrajna oportunist, vedno na strani močnejšega. Avstrijo bi rad spravil s Srbije, da bi zajel vseslovanski val. Še leta 1912. ne vidi vzroka za vojno s Srbijo. Avtonomno Albanijo gleda s skepsjo. Bolj važna se mu zdi zveza med Grško, Rumunsko in Srbijo. z Rumunsko in Grško skuša doseči prijateljsko zvezo preko svojega avstrijskega zaveznika. Ko mu to na Dunaju očitajo, odgovori, da je Nemčija v vedni bojni pripravljenosti za eventualno vojno s Srbijo. V takšnih opetovanih zagotovitvah je morda največji del njegove vojne krivde.

Elegantne obleke

površnike in plašče, dobavlja samo trdka

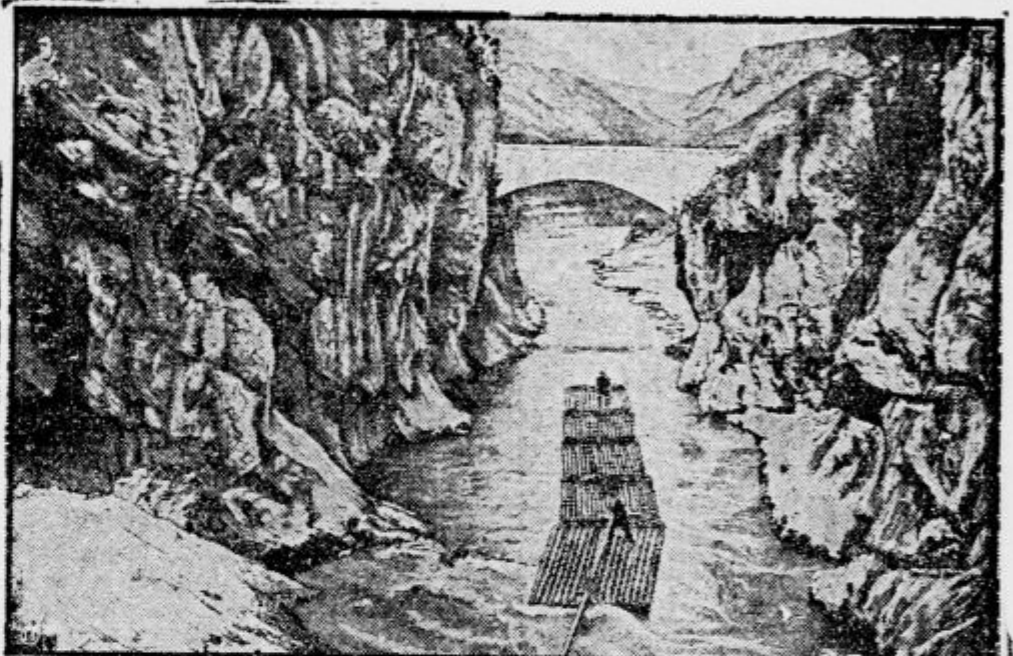
Drago Schwab, Ljubljana.

Šolo za molžnjo

Molžnja ni tako lahka umetnost, kakor se zdi na prvi pogled. Kravi, ki jo molže začetniki, je gotovo tako pri — vimeni kakor tistemu, ki ga boli zob in mu ga izdira zobotehniški vajenec. Zato so uvedli v kanadskih poljedelskih šolah gumasta vime na, na katerih se začetniki učijo pravilne molže.

Pirenejski splavarji

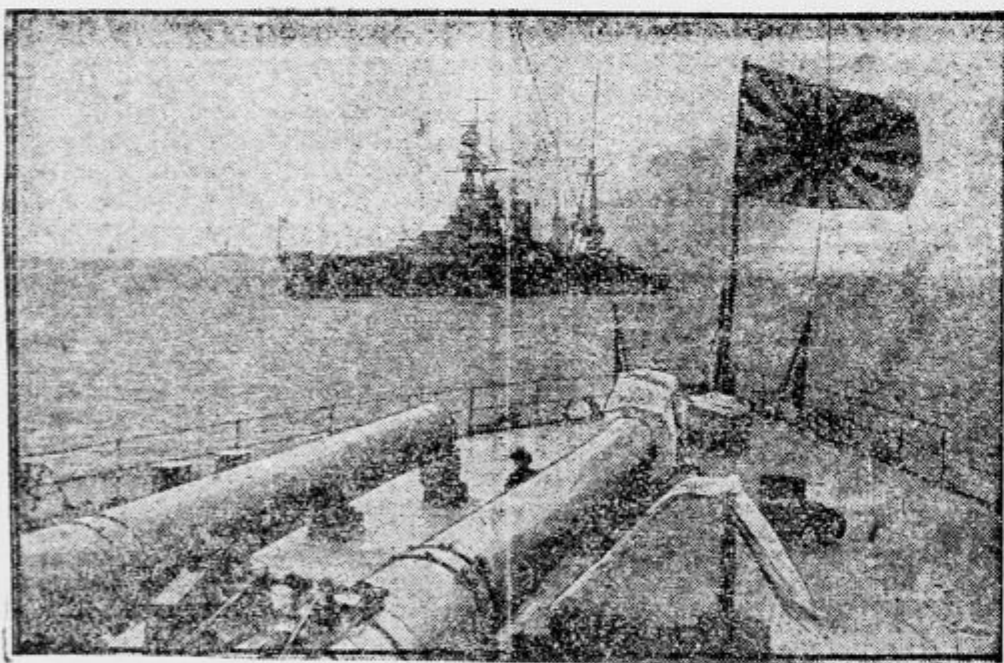
Pireneji so visoko pogorje med Francijo in Španijo, ki se dvigajo v strme visočine v dolžini 450 km in širini 20 — 110 km med Sredozemskim morjem in Biskajskim zalivom. Njih doline, bolj soteske, dajejo struge precejšnjim rekam, po katerih prevažajo drvarji bogate množine lesa v francosko in špansko nižino. Naša slika kaže pirenejske splavarje pri njihovem gotovo romantičnem, a tudi težavnem delu.

„Tipi“ iz londonskega zoološkega vrta

1. Zirafa in nileški konj. 2. Opica skuša dognati skrivnost fotografskega aparata. 3. Lev »Totot«. 4. Jaguar se je približal, da vzame kos mesa, ki mu ga ponuja dobro srčna stalna obiskovalka zoološkega vrta.

Rumena nevarnost proti rumeni nevarnosti

Japonci in Kitajci se že od nekdaj ne prenašajo. Zadnji konflikt, ki se je začel v Tsinanfuju in ki še ni zaključen, ni prvi te vrste. Doslej pa so Japonci, po zaslugi svoje večje korajžje in boljše oborožitve, še vedno dokazali močnejšo roko. Tudi tokrat upajo pokazati Kitajcem hudico s svojo izborni vojaško organizacijo in s svojim isto tako izbornim vojni materialom. Poleg pehote in topništva so poslali na kitajsko obal tudi oddelek svoje vojne mornarice. Nekaj teh oklopnih velikanov vidimo na sliki.

Pierre Bullote:

Dežnik

Zjutraj, ko bi si bila Clémence in Jean morala reči »zbogom«, sta se še enkrat objela in vroče poljubila. Noč, ki se je pravkar odmikala od njiju, ju je navdajala s toliko nežnostjo, da sta si imela povedati še tisoč sladkosti. Še enkrat sta združila ustnice in ko se je Jean iztrgal iz njenega objema, je dejala Clémence:

»Jean, ne odhajaj vendar brez mene! Sita sem tega življenja z idijotom in skopuhom, ki so mi ga domači obesili na vrat. Ob dveh popoldne se vrne. Nočem ga več videti!«

Ljubimec ni niti trenutek pomišljal. Vzel je njeno glavo med dlani, rekoč:

»Divno!«

Obšel ga je občutek neznanske topline — tiste, ki napravlja iz mladeniča junaka, iz moža pa mučenika za vredno stvar. Clémence predlog se mu je videl temen sprejemljivejši, ker je bil v jedru duše romantičen in mu je tak pobjeg ugal. Clémence pa mu je bila tem bližja, ker vobče ni poznal njenega moža. Nje ga se mu ni bilo treba bati.

Medtem je Clémence odprla omaro in jela jemati z obešalnikov svoje stvari. Zložila jih je v kovčeg, klobuke pa v

škaflo. Bila je nared — in Jean je stekel po taksi, da se odpeljeta z doma.

Jedva je stopil čez prag, pa se je domislil, da zunaj dežuje in da mu je potreben dežnik; tega pa ni imel s seboj. Vrnil se je in vzel dežnik Clémenceinega moža. Ona je medtem načelala pismo, v katerem je naznanila možu, naj je ne išče, ker ne more več prenašati njegove bližine. Pisala je: »Peljem se v inozemstvo z mladcem, ki ga iskreno ljubim. Ne delaj si sivih las zaradi mene in vedi, da sem v najboljših rokah.« Kmalu nato se je ustavil pred hišo avtomobil; parček je pometal vanj prtljago in je v zmedbi vzel s seboj tudi dežnik. Tega je Jean šele opazil, ko sta se pripeljala s Clémence na njegovo stanovanje. Bil je zelo nejevoljen, a Clémence ga je tolažila, naj se ne vznemirja radi take malenkosti. Sedela mu je na kolenih in ga je gladila po licih ter ščebetala kakor lastovka, ki spleta novo gnezdece.

Gospod Bélain, Clémencein mož, se je v tem času zlagoma vračal s postaje. V roki je nosil altovkino in čutil se je zelo zadovoljnega. Imel je bil srečo, da se je vozil v drugem razredu s polovično voznino 3. razreda. V Étampesu, kjer je bil, so ga bili sorodniki povabili k sebi; imel je zastoj hrano in

prenočišče — prihranil je bil lepo vsotico, ki bi jo bil moral sicer odšteti hotelirju in restavratirju. Gospod Bélain je bil velik štedilivec; tako velik, da so mu nekateri že rekali stiskač.

Ko je prišel, je najprej odložil potno obleko. Segel je po pisnu na mizi, ki je bila čisto v redu, nataknil si je očala in čital. Nič jeze, nič nejevolje ni bilo na njegovem obrazu; mirno, kakor da je vse to pričakoval, je skomignil z rameni in se pogreznil v naslanjač. Nato je vstal in odklenil omare drugo za drugo: Gledal je, šel rjuhe in odeje, pregledal srebrnino in zlatnino... Vse je bilo v redu... Denarja, hvala bogu, ni imel doma; ležal je v banki, zakaj Bélain se je bil vdal v svoje novo življenje, najbolje obreštuje in da je pod geslom tudi najbolj na varnem.

Ko je vse pregledal in se uveril, da je odnesla žena s seboj le svoje stvari, je globoko vzdihnil; dobro se mu je zdelo, da se ni doteknila ničesar njegovega, kar bi ga bilo dvakrat užalostilo.

Vendar je zaradi sigurnosti pregledal še hodnik. In tu je ugotovil, da ga je žena le za nekaj prikrajšala: manjkal je njegov dežnik.

»Lopovi!«, je vzklíknil obupan. »Odnesla sta mi dežnik! Dežnik s srebrnim državerju!«

Minilo je več mesecev. Gospod Bélain se je bil udal v svoje novo življenje, a nikakor ni mogel preboleti izgube dežnika. Če se je nebo sčemerilo, se je takoj domislil črne strehe in srebrnega držaja; bilo mu je zares hudo. A če je deževalo, je skoraj jokal nad bridko izgubo, ki ji še vedno ni bil našel nadomestila.

Imel je opravka pri odvjetniku v bližini Rastlinskega vrta. Nekaj časa je šel peš; potem se mu je zazdelo, da je utrujen in je sedel v avtotaks na Chlichyemskem trgu. Vozilo je prihajalo iz Batignollesa. Izdatek za vožnjo se mu je videl strašno visok.

Stoječ na ploščadi vozila pa je vzdrhtel in prebledel, oboje namah. Mlad mož, s hrbotom obrnjen proti njemu, je pušil smotko in vrtel v rokah njegov dežnik s srebrnim držajem ter ogledoval lepe ženske, ki so vstopale in izstopale. Lotilo se ga je razburjenje. Ker je bil šibak in slaboten, se ni upal nastopiti s silo, dasi bi bil najrajši udaril tatu po lico; šele ko je mladeč izstopil v Chathalatu, je skočil g. Bélain za njim in ga je potpreljal po ramenu:

»Oprostite, gospod — dežnik, ki ga imate v rokah, je moj. Mogoče je le dvojce: da ste ga kupili od tatu ali da ste ga sam ukradli!«

Jean je debelo pogledal neznanca, zakaj dežnika se je bil privdajal tako, da ga je smatral skoraj za svojega. Tajil je in protestiral, boječ se osmešenja. Vztrajal je pri tem, da je nedolžen, tako dolgo, da je gospod Bélain pozval stražnika. Tudi temu se Jean ni hotel podati in še na komisariatu je zatrjeval, da je žrtev brezumnega.

»Ali mislite, da je tvornica naredila samo en tak dežnik? Napravila jih je na stotine!« je Jean končal svoj zagovor.

Gospod Bélain je mirno dodal: »Rad verjamem. A tale ima v držaju posebno znamenje. Ali veste, kakšno?«

Jean je obmolknil.

»Pokažem vam ga sam,« je veselo rekel gospod Bélain.

Policijski komisar je odvil držaj in gospod Bélain je z žarečim obrazom pokazal na žehljiček iz medi, rekoč:

»Gospod, vi niste poštenjak! Zaslužili ste kazen!«

Jeana je bilo sram; najrajši bi se bil pogreznil v zemljo. A tla se niso hotela odpreti — in gospod Bélain je ravno dušno razlagal policijskemu komisarju, v kakšnih okolištinah mu je bil dežnik izginil.

Videč, da ni drugega izhoda kakor priznanje, je potrdil, da je odnesel dežnik.

Strahote kemične vojne

Vojna v preteklosti in v sedanosti

Znani francoski karikaturist Caran d'Ache je napravil zanimivo sliko, ki kaže, kako se je z razvojem kulture čim dalje bolj povečevala razdalja med borci. V kamni dobi so ljudje v boju drug drugega grabili za grlo; Grki so se borili na razdaljo meča; vitez na razdaljo kopja; vojaki s prvim strelnim orožjem so začeli boj na nekoliko sto korakov drugi od drugih; a sodobni borci se komaj vidijo. Da, moderna vojna pozna v tem pogledu še bolj značilna dejstva. Nemci so bombardirali Pariz iz daljave 120 km — a mesto Armentières so zavzeli med svetovno vojno nekoč dva tedna potem, ko so ga bili Francozi zapustili. Bodoča vojna obeta pa največja presenečenja. Če se bo vojna kemija razvijala še nekaj časa tako, kakor se je v zadnjih dveh desetletjih, vojakov v običajnem zmislu besede sploh ne bo treba.

Kemična vojna

ni tako mlada reč, kakor bi si kdo mislil. V svojih početkih sega do 5. st. pr. Kr. V bitki pri Plateji (l. 431. pr. Kr.) so uporabljali Spartanci žveplo in smolo proti nasprotnikom. Znana je uporaba »grškega« ali »bizantinskega ognja« v sredini srednjega veka; od 17. st. naprej pa so razni izumitelji predlagali vse mogoče razpaljive in dimne granate, cijanove kisline, arzene, veratrine itd. kot bojno sredstvo. Vendar ta sredstva niso bila dosti uporabna. Vsa strahota vojne kemije je prišla, lahko rečemo prvič do izraza šele 22. aprila 1915., ko so Nemci izvršili prvi plinski napad na zavezniške postojanke v Belgiji, pri čemer je v hišu umrlo 5000 mož, a 10.000 jih je bilo pokvarjenih za vse življenje.

Uporaba smrtonosnih plinov

Je prav za prav tisto, kar imenujemo »kemična vojna« in uporaba snovi, ki se v dotiki z zrakom spremenijo v takšne pline. V prvih časih svetovne vojne je bilo takšnih plinov še malo. Ne prestano preiskujevanje novih sredstev, neprestano iskanje takšnih sredstev, proti katerim ne bi zalegla nobena nasprotnikova varnostna naprava, je povzročilo, da imamo danes samo po klasifikaciji kakšen tucat raznih plinskih vrst, a vsaka vrsta obsega celo rajdo smrtonosnikov in pohabljačev človeških organizmov. Tako pozna francoska klasifikacija osem vrst uničevalnih sredstev in vsaka vrsta nosi im, ki označuje učinkovanje istovrstnih snovi. Te vrste so:

1. davilci: klor, fosgen, ki napadajo dihalne organe;
2. počasni zastrupilci: žveplovodik, arzenovodik;
3. solzavci: klorov pikrin, benzilov bromid, klorovi derivati iz mravljinčne kisline;
4. kihavci: difenil-arzin-klorid;
5. mehurovci ali razjedalci: iperit;
6. bljuvalci: halogenski derivati arzenika, ki sami po sebi niso nevarni, a povzročajo bljuvanje in omedlevico, tako da organizem, dokler učinkuje, ne more sprejemati hrane, in da prizadeti ne morejo uporabljati maske, kar jih predaja sigurni smrti, če je ozračje otrovano z drugimi strupenimi plini;
7. zadušljivci: n. pr. ogljikov oksid (CO), ki se veže s hemoglobinom v krvi in preprečuje pristop kisika v stanici;
8. mrtvilci, ki napadajo živčni sistem, n. pr. pruska (cijanova) kislina.

Dva med njimi

Ne moremo se spuščati v podrobnosti, kako učinkujejo vsi ti strašni izumi človeške perversnosti in kako se jih je mogoče ubraniti. Omenimo samo dva, proti katerima ne pomaga nobena maska in nobeno zdravilo, kvečjemu bi pomagalo to, če bi se človek pred njima zavaroval z nepropustno obleko, ki bi mu zakrivala absolutno vsak kvadratni milimeter kožne površine. To sta iperit in lewisit (luizajt).

Iperit, najstrašnejši plin svetovne vojne deluje na kožo, sluznice in ves dihalni aparat. Njegovi učinki so prav za prav učinki vseh goril navedenih plin-
 »Pazite dobro na to budilko,« je rekla ponosno, »ta vam hodi kakor strela in tik-taka kakor top.«
 In res — ura je imenitno opravljala svojo dolžnost. Vsako jutro me je hotela predriniti; da pa se vzlic temu nisem zbudil, ni bila njena napaka, marveč moja. Budila me je namreč ob tistem času, ko sem še sedel v kavarni.
 Bilo je četrtega ali petega dne po vselitvi. Ko sem bil prišel domov, mi zastavi pot gospa Hornyosćak in pravi: »Slabo ste ravnali z budilko. Pokvarjena je. Treba jo po popraviti.«
 Pogledal sem uro. Nu, poznalo se ji je, da jo mori neka skrivnostna boleš. Videla se je žalostna in kazalo se niso zganili. Zaman sem jo stresal, ni hotel več tik-takati.
 »Dobro. Pa jo ponesite k urarju, da jo popravi.«
 Urar je stanoval v isti hiši in je ves božji dan žvižgal. Kako tudi ne, saj ni imel drugega dela, kajti v vnanji Sovji ulici se ure pokvarijo samo enkrat, takrat pa za vedno.
 Prihodnjega dne je bila ura v redu. Spet je šla kakor strela in tik-takala kakor top. Za popravilo sem plačal tri krome. Šest dni je vse šlo gladko, sedmega dne pa je mirovala, kakor že

Jenő Heital: Zgodba o uri budilki

Tam na koncu moje pustolovske mladosti sem bival — kakor vsak spodoben človek — v budimpeštanskem Joževem predmestju. Najel sem majhno sobo pri vdovi Hornyosćak v vnanji Sovji ulici.
 Ko sem se vselil, je gospodinja postavila na nočno omarico tik moje postelje precej veliko budilko.

skih kategorij. Na koži povzroča rane, razpoke in s tekočino napolnjene mehurje kakor od opeklin. Oči se vnamejo in začasno lahko tudi oslepijo, isto tako se vnamejo dihalni organi, pljuča se pri tem lahko inficirajo in zgnojijo. V prvem štadiju zastrupljenja povzroča bljuvanje. Tudi srce pokvari. Posebno nevaren je zato, ker se njegovi učinki pojavljajo šele po 2 urah ali celo po celim dnevu. Iperit se kemično imenuje dikloretilen sulfid.

Lewisit je še strašnejši in edina njegova dobrota je ta, da ga je njegov izumitelj, ameriški stotnik Lee Lewis, iznašel šele l. 1918., ko ga že niso mogli več uporabiti na bojnem polju. Izdelovalo ga je v največji tajnosti 800 ljudi, ki so se prostovoljno zaprli v neko tovarno v Clevelandu. Za časa premirja so imeli Američani že 150 ton tega groznega materiala. Ker se ni dal več uporabiti, so ga spravili na visoko morje in ga potopili: 9000 m globoko. Ohranili so samo neznatne količine za poskuse. Angličani so izdali sestavo te kemične snovi, ki se da raztrojiti v klorovinil-diklor-arzin, v diklor-divinil-arzin in v trivini arzin. Lewisit je posebno pripravno sredstvo za plinske bombe, ki bi jih z letali metali v zaledje. Razširi se zelo na daleč in ne uničuje samo človeškega in živalskega organizma, temveč tudi rastlinstvo in otruje sploh vse stvari, na katere se vleže. Znan je zato tudi pod imenom »smrtna rosa« (dew of death).

Obramba

proti kemičnim sredstvom je zelo relativna. Odvisi od kakovosti plina in od okolja, v katerem deluje. Francozi so izdelali med vojno preko 30 milijonov raznih mask, uspeh ni bil bogve kakšen. Proti iperitu, lewisitu in še podobnim strupom, o katerih niti ne vemo, pa maske sploh ne zaležejo, kakor smo že omenili. In če bi se plinski napadi izvrševali na zaledje, kakor je pričakovati, je vprašanje, koliko bi pomagali tudi vsi ostali varnostni ukrepi. Morda je še najboljši pripomoček tisti, ki ga ob vsaki priliki s ciničnim mirom navajajo Američani in ki se da zgostiti v naslednje stavke.
 »Naj ve svet, da predlagamo uporabo plinov proti vsem nasprotnim četam in najširšo uporabo v polnem obsegu naše moči. Verujemo, da takšen predlog bolj koristi ustavitvi vojne nego propaganda za mir, ki obstoji od pamtiveka, a je ostala brezuspešna.«

Zlata trdnjava v pariškem podzemlju

Nedavno tega smo poročali o zlategem zakladu 2 in pol milijarde frankov, ki ga je prejela Francoska banka iz Amerike. Kam pride vsa ta ogromna zlata zaloga?

V podzemlju Francoske banke je gradila trdnja Michet tri leta, dan in noč, s 1250 delavci trdnjavo iz jekla, betona in elektrike, da ji ne najde podobnega v najbolj napetem kriminalnem romanu. Nepoklicanim gostom se ne bo nikoli posrečilo, da bi prišli neopaženo do kupov zlata in neopaženo izginili. Vse funkcije s pritiskom na gumbe — toda priti do gumbov je že samo na sebi čudežno podjetje.

Lift te popelje do stopnic, ki vodijo v podzemlje. Pritisk na skrivni gumb in pred tvojimi začudenimi očmi se zavrti cela stena. Za steno se premakne jeklen stolp. Poseben uslužbenec stopi na električno vozilo in manipulira. Iz nekega zida se sproži na tratičah velikanski oklopni čep — teža mu je 14.000 kg. Za čepom se je odprl nekakšen navpični vodnjak, ki ga premagajo po 15 m vožnje skozi apnenast sklad na dvigalu. Potem sledi 12 m globoko umetno jezero. Pod jezerom je dvorana, ki meri 10.000 m² v širini in dolžini. Nje strop nosi 750 stebrov po 90 cm v premeru. Toda preden dospel v dvorano, se mora znova ponoviti igra nad podzemljem: stena, ki se zavrti, jeklen stolp, oklopni čep. Dvorana ima več predelov. Zlata zaklada je shranjen v predelih, ki pokrivajo 3000 m². Tam so tudi arhi-

vi banke in strojni prostori za kurjenje in razsvetljavo. Navpičen rov skrbi za zračenje, ki se steka v najvišjem nadstropju bančne palače v stotine stropov neopaženih odprtih. Nobena varnostna naprava ni bila opuščena, ki bi mogla preprečiti tudi najbolj neverjetna presenečenja. Posebne cevi, ki vodijo iz podzemlja v višja nadstropja, omogočajo banki na vrhu, da se izprazni skoraj trenutno od vseh svojih vrednot.

Kateri je najzdravejši poklic?

Neki francoski časnik je zastavil pred nedavnim javnosti v naslovu navedeno vprašanje. Dobil je nešteto odgovorov, iz katerih so sodniki hoteli že sklepati, da se imajo najboljše francoski parlamentarci, kajti mnogo jih je med njimi, ki so z desetletnim sedenjem na svojih mehkih senatnih ali poslanskih sedežih dosegli biblična leta. Tedaj se je oglašil v zadnjem trenutku neki list iz Bresta in navedel sledeča dejstva: Admiral Touchard šteje 83 let in se spreha po zimi kakor poleti brez plašča; admiral Besson šteje 84 let in njegov tovariš Fournier bi rad še s svojimi 85 leti postal član Akademije; admiral Servan se drži čisto isto tako s 85 leti, Nabona pa z 87; admiral Godin je grča s svojimi 89 leti, a Bellanger celo z 90. Najbolj jo pa pihne admiral Fourcroy, ki šteje 96 let in trdno upa, da mu bodo 100. rojstni dan olepšali s podelitvijo križca Častne legije. Tako bi bilo vsakomur priporočati, če hoče imeti dolgo in krepko življenje, naj postane admiral v francoski vojni mornarici.

Poslušanje brez ušes

Od Helmholtzovih časov dalje je naše običajno mnenje to, da zaznavamo zvok z živci tako zvanega Cortievega organa v polžu notranjega ušesa. Ki jih zvočni pojavi spravljajo v tresenje. Prešlo pa je že nekaj časa, od kar je Dunajčan Fröschel dokazal, da reagirajo glušci na zvočne dražljaje z nekimi gibi v očeh, kar dokazuje, da so zvok kakorkoli že občutili. Bolozniški profesor Tullio je prišel s preiskovanjem tekočine v notranjem ušesu do rezultata, da »poslušamo« tudi z vsem tem notranjim ušesom, zlasti pa s tako zvanim »vestibulom«, ki so ga smatrali do danes samo za organ ravnotežja. Tullio sam je istočasno z dunajskega fiziologinjo dr. Jelinekovo izvršil celo vrsto poskusov z živalmi, ki so dokazali, da se njim zmoti. Golob, ki je imel notranje uho čisto uničeno, je n. pr. vsakokrat poskočil, če so poleg njega visoko zažvižgali. Vendar ti poskusi še niso pojasnili, ali gre v takšnih slučajih za pravo poslušanje ali pa samo kakšno drugo zaznavanje akustičnih pojavov.

Mesto brez žensk

Če smemo verjeti dopisniku nekega nemškega lista, bi bilo to mesto Sofija. Ne čisto dobesedno, samo v toliko, da vidiš po ulicah veliko manj žensk nego moških, v družabnem življenju pa igrajo še manjšo ulogo. Vzroki so različni: prvič je Sofija eden izmed redkih krajev, kjer je število moških sploh večje nego število žensk; drugič so temu vzrok »pedsodki«. Zenske iz boljših krogov se držijo rajše doma —

to je še preostanek iz turških časov. Mlada dekleta nimajo navzlic »bubij« in kratkim krilcem skoraj nobene svobode. Samo malo jih je, ki se vdajajo plesu in sportu. Plesni vali zadnjega desetletja so zadeli sicer tudi ob Sofijo, a so se iztekli v ogromni večini v družinske kroge, prav malo tudi v javne prestore. Zato pa se pozna tem bolj neki »staromodni val«. Prevladuje naziranje, da morajo mlada dekleta počakati do svoje poroke, preden jim je dovoljeno plesanje — pod nadzorstvom mater. Maloštevilni kabareti in varietej so skoroda vedno prazni. Vlada ne dovoli tujim umetnikom obeh spolov gostovanj. Vse to daje Sofiji enolično in dolgočasno lice. Sedaj po potresu je postalo razpoloženje še za nekaj stopinj turobnejše.

Najnovejša Wellsova utopija

Bernard Shaw in Wells se bavita v zadnjem času s konstruiranjem novih socialističnih teorij, po katerih menita zreformirati in osrečiti ves svet — če pojde za njima. Stari socializem in je nekoliko razočaral in tako uzaniata novega. Shaw bo izdal knjigo o tem predmetu v bližnjih dneh. Wellsova pa je pravkar izšla.

Imenuje se »Odkrita zarota«. vzorec za svetovno revolucijo in sanjari o bodoči artimilitaristični državi, ki bo obemala vse svet in v kateri ljudje ne bodo poznali revščine. Ljudi in blagovno proizvodnjo bodo vodili voljeni direktorji in življenski smoter državljaniov te plemenite države bo ta, da bi z natančnimi pripomočki zmanjšali količino dela do tiste mere, ki bi zadostovala za nujno blagovno produkco in za osrečenje omejenega števila človeštva. To človeštvo bi bilo nekakšen križni produkt »českega sokolstva in italijanskega fašizma«. To je v glavnem vsebina Wellsove knjige. Zdi se, da če že ne sokolstva, vsaj fašizma ne pozna niti najmanj. Kako bi drugače metal demokracijo in diktaturo v en koš? Morda bo Shaw povedal kaj pametnejšega.

Razvoj in njegovi pogoji

Znani dunajski zdravnik in fiziolog profesor Tandler je predaval te dni o problemih človeške konstitucije in kondicije. Konstitucija obsega po njegovem vse v normalnih okoliščinah nespremenljive lastnosti človekove, dočim pojmuje pod kondicijo vse spremenljive lastnosti, ki se dajo privzgojiti in pridobiti oz. tudi iztriniti. Vsa dotedanja higijena je slonela na kondicionalnih lastnostih, a bo potrebno, da si ustvarimo konstitucionalno higijeno, ker je prirojena telesna konstitucija brez dvoma zelo odločilna za reagiranje na bolezni. Posebno pri infekcijskih boleznih je opaziti, da reagirajo različni ljudje na isto bolezen povsem različno.

Tandler razločuje po konstituciji mišičevja tri človeške tipe: hipertonične, normalne tonike in hipotonike, ali po naše prekrepro razvite, normalno razvite in premalo razvite. Elementi plemenske konstitucije se pokažejo včasih precej pozno, a gotovo. Vsi ljudje prihajajo n. pr. s topim nosom na svet in šele po letih se pojavi tista oblika nosu, ki je plemenu ali družini prirojena. Vsi otroci so najprvo hipertonični in šele po neki »manifestacijski dobi« se poka-

že njihova prava konstitucija. Razlika med posameznimi tipi je vidna v vsem in se da v kratkem sledeče označiti: hipertonični delajo zgodovino normalni toniki sodelujejo in hipertonični jo pišejo.

Interesantno je dejstvo, da ustvarjajo umetniki samo takšne tipe in samo takšno umetnost, ki se sklada z njihovim konstitucionalnim tipom. Michelangelo je bil n. pr. hipertonični in Botticelli hipotoniki sodelujejo in hipotoniki jo pišejo. Tudi dobri nosijo ob njih naslikane osebe niti specifične znake. Znan je izrek, da podaja vsak umetnik samega sebe. Tuberkuloza stopnjuje tonus. Tako je ustvaril hipotonični Mozart po svojem obolenju na tuberkulozi hipertoničnega don Juana.

Toda naša tonična natura se pojavlja v vseh naših dejanjih, tako tudi v pisavi. Današnji čas se izraža v splošnem v hipertoničnem smislu, celo v plesih in v ženski modi.

Mnoge lastnosti, ki so bile nekoč kondicionalne, so postale sčasoma konstitucionalne pri čemer odločuje v prvi vrsti notranja sekrecija v naših organizmihi. To omogoča višje razvojne stopnje človeštva.

Črčki kot toplomeri

Znano je, da se dajo žabe uporabljati kot vremenske prerokinje. Da pa je mogoče z živalmi nadomestiti toplomer, ta ugotovitev je bila pridržana ameriškega učenjaku Holmesu.

Holmes je opazil, da se oglašajo črčki ob toplejšem vremenu bolj nego ob mrzlejšem, v mrzlih dnevih pa sploh ne. Oborožil se je torej s toplomerom in uro ter šel to skrivnost preiskovat. Svoje eksperimente je ponovil 136 krat in je na svoje veliko začudenje opazil, da vlada neko čisto določeno razmerje med temperaturo in številom črčkovih zvokov v stalnem času. Število teh zvokov v 15 sekundah daje temperaturo v času opazovanja, če prištevajo vedno še število 37. In sicer je določil Holmes to razmerje za Fahrenheitovo temperaturno skalo. Če se oglašajo črčki v 15 sek. n. pr. 15 krat, tedaj znaša temperatura 52 stopinj Fahrenheita. Razlike med tako določeno temperaturo in tisto, ki jo je kazal toplomer, je bilo kvečjemu za 1 stopinjo, samo v enem slučaju je znašala 30 stopinj, a to bi se dalo razložiti s tem, da je pel črček pod obžarjenim kamnom, kjer je bilo iz znanih razlogov v resnici toplejšego nego na prostem. Vreme samo na sebi ne vpliva na hitrost črčkovega petja čisto nič, ob jasnem vremenu ali ob dežju je pel v enakem tempu, če je bila temperatura v obeh slučajih enaka. Samo enkrat je prenehal, ko je divjal res močan vihar, a drugič ga je po solnčnem dopoldnevu zmotil dež in se potem tudi ni več oglašil, čeprav se je solnce spet prikazalo. Holmesova opazovanja bodo znanstvenike napotile do tega, da bodo začeli iskati tistih organov, ki urejajo črčkovo petje tako avtomatično po naraščanju in padanju temperature.

Sedemnajstleten deček — sedemkratni morilec

Pri Eldoradu (v Ameriki) se je zgodil zločin, kakršnega kriminalna zgodovina gotovo ne pomni. Posesnik Oberst je prepovedal svojemu 17-letnemu sinu Ovenu, da bi se odpeljal z njegovim avtom in z družbo drugih tovarišev v mesto ogledati si nov kriminalni film, češ da bi bil kvaren za njegovo mladost. Oven je na tistem prisegel maščevanje. Drugega dne, ko je oče odšel po opravkih, se je spravil v njegovo sobo in mu izmaknil puško. Baš jo je nabijal, ko sta prišla v sobo njegova najmlajša brata. Hotela sta se s puško igrati. Oven se je s tem navidezno strinja, dejal je, da so naboji slepi in naj se postavita k oknu. Ko sta to storila, je pomeril in je hladnokrvno ustrelil. Na strele sta prihitela njegov 14-letni brat in 16-letna sestra. Komaj sta odprla vrata, sta se zgrudila od strelav zadeta na tla. Čez pol ure se je vračala mati od sosedu z najmlajšo hčerko. Oven je prežal nanjo v sedeli in jo je ustrelil. Sestrico, ki je ni zadel, je pobil s kopitom puške. Nato je čakal potrpežljivo na očeta, ki je dospel tri ure pozneje. Pobal ga je umoril iz zasede, mu oropal listnico, znošil trupla na kup, jih polil z bencinom in zažgal. Nato je vzel domači avto in se odpeljal v mesto k filmski predstavi. Po predstavi je odšel v gostilno in naročil obilno večerjo. Natakarijo se je pritožil radi mesa, češ da je slabo. Končno se je vrnil proti domu, kjer so ga aretirali. Na policiji ni pokazal najmanjšega razburjenja, priznal je svoja strašna hudo delstva brez obotavljanja in je cinično izjavil, da jih je izvršil iz jeze nad očetovo prepovedjo. Matere ne bi bil umoril, če bi se ne bal, da bi utegnila očeta obvestiti o njegovih dejanjih in tako preprečiti maščevanje. Psihijatri so ga preiskali in izjavili, da ni v zločincu niti najmanjšega sledu kakšne duševne bolezni.

Samo dva razreda na nemških železnih

Vodstvo nemških državnih železnice je sporočilo javnosti, da bo uvedlo na mesto dosedanjih štirih razredov za potniški promet samo dva razreda. Novi »lesen razred« se bo podražil napram sedanjemu četrtemu za 12 odst., »razred z blazinami« bo za 23 odst. cenejši nego sedanji prvi. Družba računa, da bo na ta način povečala svoje dohodke za 250 milijonov mark.

»Da sem jaz na vašem mestu, bi si dal zob izdreti.«

»Tu ti jaz, da sem na vašem mestu.«

(»Gality«)

mnoge pred njo. Ustavila se je in sem jo spet zaman obračal in navjati: ni se zganila, naj bi jo bil še tako tresel. Ko sem jo hotel odpreti, je tako počilo v njej, da sem se prestrašil in nisem maral še dalje raziskovati njenih intimnosti.

Poklical sem gospo Hornyosćak.
 »Glejte, budilka je spet pokvarjena.«
 »Ej, ej,« je rekla vdova, »kaj ste ji naredili?«
 Nejeverno je majala z glavo in je odnesla uro urarju.

To pot sem plačal pet kron, kajet ura je bila že bolj pokvarjena. Nu, spet je šla dobro. Priznati moram, da sem nekam strahoma čakal, kako bo sedmega dne. Na srečo je minil brez vsakršne nezgode. Pričakovano se je zgodilo stoprav devetega dne.

Krenil sem sam na dvorišče in posikal urarja, ki je po stari navadi veselo žvižgal.

»Povejte mi, dragi gospod urar, sem dejal prijazno, »kakšen zlodej ti čil v tej-le budilki? Ze spet je pokvarjena.«

»O kateri budilki pa govorite, gospod,« je vprašal urar napol togotno, napol žalostno.

»O svoji, kajpa. Saj ste jo že dvakrat popravili.«

»Jaz?«
 Solze so zalile urarju oči.
 »Gospod, častno besedo vam dam, da že izza nemško - francoske vojne nisem popravil nobene ure.«
 In je zopet zažvižgal — s solzami v očeh.

Tako daleč sega zgodba. Vdova je izvajljala denar z dvema enakima budilkama: z dobro in s slabo. Ti dve uri je izmenjavala na moji nočni omarici. Kmalu nato sem se preselil v sredino mesta in sem se oženil. Tako živim ceneje.

Popoin uzitek

imate v gledališču pri

Novačanovem Hermanu Celjskemu

le tedaj, če popreje prečitete njegovo dramo v knjigi, ki jo je izdala

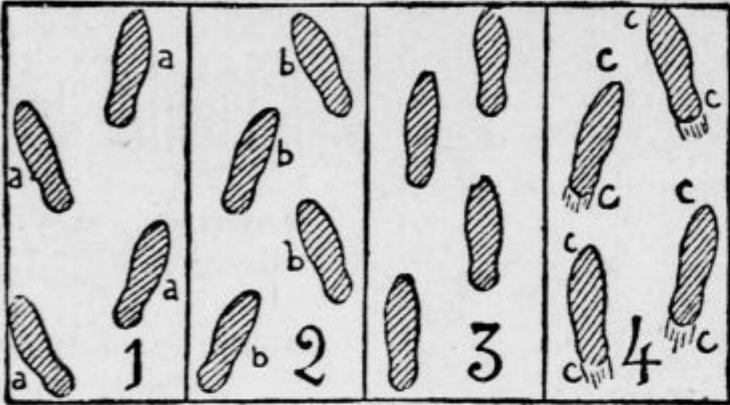
Knjižarna Tiskovne zadrage v Ljubljani

Broširana velja Din 40.—, v platno vezana Din 48.—

V premislek in razvedrilo

Spoznaj značaj po hoji!

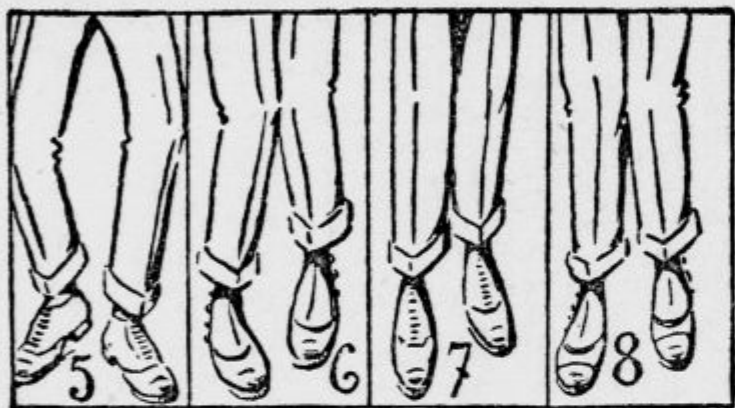
Ali si že opazoval, kako hodijo ljudje, kadar menijo, da jih nihče ne gleda?... Ali si pazil na odnose njihovih stopinj, na to, kako postavljajo noge?... Ali si gledal, kako gibljejo ramena, stegna, telega, kadar hodijo?... Ali ste opazili, kako reagirajo na nenaden, nepričakovan poziv?... Ne... Kaj ne da ne?

Nu, dobro, pa naj vam mi povemo nekaj zanimivosti s tega polja. Seveda se pri tem naslanjamo na normalne ljudi in dedukcije, ki jih izvajamo iz njih, so več ali manj splošno veljavne. Shematične slike, ki jih prinašamo, so vzete iz življenja in seveda niso izcrpne. Izpopolnite jih lahko sami z lastnim opazovanjem, ki vam bo mnogokrat zabavno, vsekdar pa zanimivo.

6. Krive noge, običajno s prsti navznoter, razkrivajo plahega in strahljivega slabotneža.
7. Ravne noge in ravno vzporedno hojo imajo uravnoteženi, iskreni, pravični in natančni ljudje.
8. Majave noge in nepravilna hoja so lastne potuhnjencem, nezaupljivcem, svetohlincem in trpinom.

9. Hoja po prstih kaže finočo, spretnost in ročnost.
10. Hoja po vsej nogi: poštenost, lojalnost, odkritost.
11. Hoja po petah: moč, volja, energija, ambicija.
12. Drseča, oklevajoča hoja: bolehnost, hinavščina, lopovščina.

Proučevanje stopinj.
1. Pravilna hoja navzven, pri čemer leži teža telesa na notranji strani (a), kaže samovoljen, aktiven, podvzeten, jasnost ljubeč značaj.

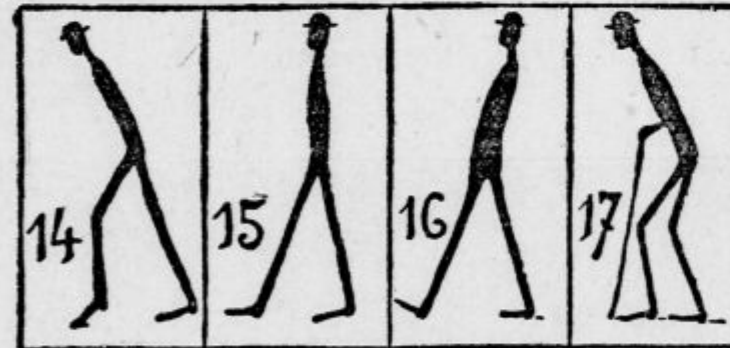

2. Pravilna hoja navznoter, pri čemer leži teža telesa na zunanji strani (b), je znak boječega, plahega, slabotnega in neodločnega značaja.
3. Pravilna vzporedna hoja očituje korektnega, ponosnega, umerjenega energičnega moža.
4. Nepravilna drsajoča hoja (stopnje so si skoro enake je značilna za bolehen, neodločen, nezaupljiv karakter.

13. Hoja z vsemi hribami štev. 4, razen tega pa še neregularnost dolžine korakov, je lastna neuravnoteženim, hinavskim, splošno nevarnim ljudem.
14. Nagnjenost naprej: aktivnost, volja, energija, zdravje.
15. Pokončna drža: resnost, umerjenost, mirnost, uravnoteženost.
16. Nagnjenost nazaj: ponos, gizdarnost, domišljavost, tudi znak debelosti.
17. Sključenost: slabost, bolehnost, simulacija.

Drža nog in beder.
5. Tako zvane o-noge, običajno s prsti navzven, kažejo na odločen, samovoljen, maniriran (umetničen), često sportski značaj.

18. Ravna hoja, glava in ramena skoraj nagnjena: poštenost, zdravje, trdnost.
19. Poskočna hoja: nepremišljenost, vihravost, nervoznost.

Roda Roda:

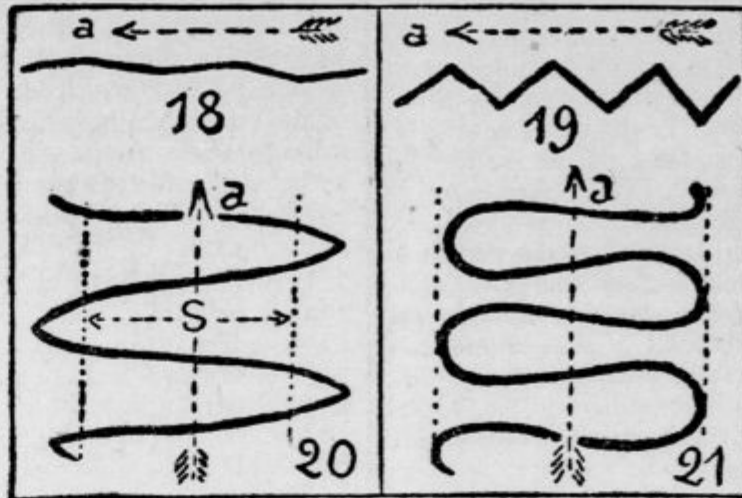
Nos gospoda Sokolova

Voz, ki je pripeljal gospoda Sokolova, je obstal pred hišo. Prihitele je gospodinja Marija in odzvela gospodu, še preden je sluga odnesel prtljago, družnik in torbico. — Kot začarano! Dežnik je vedno tako osorna, tako uporna. Baš danes, ko bi gospod Sokolov rad zaropotal, da bi nekaterim kletvicam dostavil: «Sicer se pa ne bom dolgo jezil!...», baš danes je sladka kot med in slive. Obed, ki ga je pričakoval, je izboren, domača obleka lična in čista in celo pipa, ki že petnajst let ni stala na pravem mestu, je danes pravilno nabasana in pri roki.
«Za vraga,» se je srditi gospod Sokolov, ko je našel vse lepo v redu. To je bilo proti njegovim načrtom. Rad bi bil surov. Od danes je namreč — in ona tega še ne ve — ženin in ona pojde od hiše.
«Kaj prikazujejo milostivi gospod?» je vprašala Marija vsiljivo ljubeznivo. «Ah, nič.» Da, jeziti se je moral. A povedati ji mora vendarle; namreč to o poroki. Bolje sedaj ko kasneje. Boljša je nagla smrt od počasnega hiranja! Pogum, Sokolov!
In povedal ji je.

Sokolov modruje sedaj, ti si osel. Čemu si se trafil ves dan, kaj poreče tvoja gospodinja Marija Mokrica k tvoji poroki? Ali ni bilo jasno že skraj, da mora tvoja gospodinja Marija Mokrica vest o nepričakovanem dogodku mirno in spoštljivo napram hvalevrednemu sklepu svojega gospoda... Stoji, Sokolov, tega stavka ne dovrši, prični raje novega! No, Marija se ni razburjala in je ostala krotka, zato se še bolj raduj svoje sreče. Raduj se, da se radovoljno odpoveduje pravicam, ki si jih je pridobila z ljubečo oskrbo za gospodinjstvo, ko si bil še lahkoživ.
Sokolov, ti si drugi osel! Kako moreš dopustiti, da moti tvoje naklepe brezimno pismo? Pismo, v katerem sicer ni zle besede zoper tvojo nevesto, ampak ki le... Seveda, slabo bi bilo. Če bi res imela strahovito poželjenje, da grize nosove?... Moj Bog, saj je neverjetno... vendar, na svetu imamo raznovrstne norce. V Baru je bil nekoč človek, ki je več let presedel na hišnem slemenu; domišljaj si je, da je požrl streljivo. Stvar z nosovi... ne, to ni mogoče. Si li že čul kdaj v življenju, da bi bila ženska tujemu človeku odgriznila nos? To je prav gotovo obrekovanje. Laž. Kaj takega se čita, a ne veruje in se pozablja. — Če ti pa nevesta vendarle

odgrizne nos?...
Ta čas, namreč tri dni po svoji zaroki, je prejela gospa vdova Katica, srečna nevesta, nastopno pismo:
«Spoštovana gospa! Z iskrenim veseljem je doznal prijatelj Vaše hiše vest o Vaši zaroki z gospodom Sokolovim. Tu sta se združila dva dobra človeka, in Bog ju blagoslovi! Gospa, pišem Vam anonimno, a ne mislim nič slabše o mnogih drugih, ki se Vam sviljujejo s svojimi čestitkami. Vi, gospa Katica, biser ženske, pač zaslužite, da Vas poroči gospod Sokolov, ki je krasen, vrl in od srca dober mož. Prav zato, ker ga tako cenim, Vam moram zaupati tajnost, ki se Vam je najbrže še ni upal sam razodeti. Ne storim tega rad, a če zveste to sedaj, boste to preboleli z ljubeznijo; pozneje bi Vam bilo težko in bi Vas navdalo z neodoljivim strahom od Sokolova. Gospa, Sokolov ima ponarejen nos. Ne ustrašite se! Nihče razen njega samega ne ve tega, potem nekaj zaupnih prijateljev, nekaj zdravnikov in sedaj — Vi. Ako bi Vam tega ne razkril slučaj, priznanje ali moje pismo, bi živeli leta in leta poleg svojega moža, ne da bi količikaj slutili kaj takega. Nos je iz beneškega voska in pritrjen tako spretno, da nobeno oko ne more opaziti prevare. Ne jemljite si tega preveč za sren. Privar-

Reakcija na nepričakovan poziv
22. Če se obrnejo samo oči in se hoja ne prekine, znači to pretvaro, svetohlinstvo in apatijo.
23. Če glava sledi očem in se hoja ne prekine: obotavljanje, bojazljivost, strahopetnost.

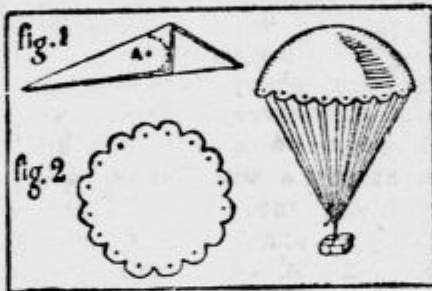
20. Zibajoča se hoja, ramena se pomikajo v stran: domišljija, nepremišljenost, muhavost.
21. Valeča se hoja: afektiranost, prevzetnost, glupost.

24. Če se glava obrne v smer klca in pozvanec zastane s korakom: občutljivost, radovednost, prostodušnost.
25. Pol obrata telesa, pozvanec mahoma obstoji: nervoznost, velika dovtetnost, dražljivost.

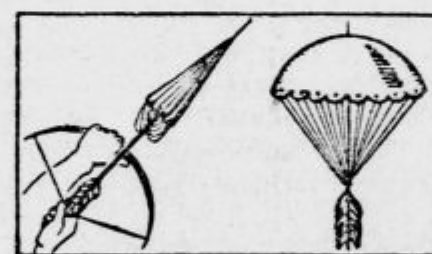

Kako si napraviš padalo

Vzemi kos lahkega in trpežnega papirja in si iz njega ureži kvadrat s stranicami po 25 cm. Prepogni kvadrat po diagonalni v trikotnik, le-tega zopet v manjši trikotnik in le-tega še enkrat; tako si dobiš nov trikotnik, ki je trikrat manjši od prvotnega. Prepogni nastali trikotnik še enkrat, toda to pot po sornernici kota okoli središča papirja, in tako dobiš trikotnik kakor ga kaže sli-

ka 1. V točko A zabodi iglo, da dobiš luknjico v vsej debelini papirja, potem pa odstriži desni del trikotnika ob punktiranem loku. Če sedaj papir razgrneš, dobiš zobčast krog kakor ga prikazuje slika 2.
V vsako izmed nastalih šestnajst luknjic vtakni nit, jo zavozlaj, spodaj pa združi vseh šestnajst nit v skupnem vozlu. Priveži nato še gondolico (škatico za vžigalice, ki si jo obtežil z dvema, tremi kamenčki) in padalo je gotovo. Ob lahmem vetriču se vzpne precej visoko.

Še boljše je padalo s puščico. Namestu gondolice pritrdiš na padalo puščico, si jo vtakneš skozi vrh padala, nakaj namažeš papir okoli vrha z lepom, da skozi luknjico ne uhaja zrak. Padalo zložiš, kakor vidiš na sliki in sprožiš puščico v zrak navpično nad seboj. Ko jame padalo padati, se odpre in plava lagotno v vetriču.

Drago podkovanje

Jezdec, ki se mu je konj zbosil, se je ustavil pred vaško kovačijo in je prosil kovača, naj mu podkuje konja. «Toda ceneno,» je rekel, «nimam mnogo denarja pri sebi.»
«O, ceneno pa že,» je odvrnil kovač, znan šaljevec. «Na vsaki podkvi je za bito šest žebeljev, računal vam pa bom

za prvi žebelj eno paro, za drugega dve, za tretjega stiri, za četrtega osem in tako dalje, za vsak naslednji žebelj dvakrat toliko kakor za prejšnjega.» Jezdec je pristal in kovač je začel podkovati, hehetaje se v pest. Jezdec je bil zadovoljen, da bo tako ceneno obul konja, in je jel na tihem računati, koliko par naj pripravi. Nenadoma pa je prebledel, skočil h kovaču in viknil nanj:
«Stojte, stojte, najin dogovor ne velja. Kie naj vzamem toliko denarja, da vas plačam.»
Imel je prav; štiri in dvajseti žebelj bi namreč stal nič več in nič manj kot 8 milijonov 388.608 par ali 83.886,08 Din, vse podkovanje po ogromno vsoto 167.772 Din in 15 par!
«Pa dobro,» je odvrnil prebrisani kovač. «Sem mislil, da poznate te vrste račune.»
In sta se smeje pogodila na novo.

Umetni mikroskop

Če nimaš denarja, da bi si kupil povečalno steklo ali celo mikroskop (drobnogled), evo ti dveh nasvetov, kako si moreš sam napraviti mikroskop, ki te ne bo nič stal in ki ti bo vsaj kot igračka dobro služil. Stvar je vrlo preprosta.
Vzemi posetnico ali kos dobre lepenke, namoči jo v črnilo in posuši. Nato napravi v njej s fino iglo luknjico in če gledaš skozi to luknjico na predmet, oddaljen kaka 2 do 3 centimetre od lepenke, boš z začudenjem opazil, da se ti predmet vidi povečan.
Še boljši je drugi način. Vzemi zelo tenko ploščico svinca ali cinka in napravi v njej luknjico z debelo iglo ali pa s finim šilom. Priklopi droben palčico, pomoči jo v čisto vodo in kani kapljico na luknjico; ta kapljica služi pri tem vrlo enostavnem mikroskopu za lečo.

Predmet, ki bi ga rad opazoval pod mikroskopom, položi tik pod to lečo in videl boš, da je še mnogo bolj povečan kakor v mikroskopu, ki si si ga napravil po našem nasvetu iz pocrnjene lepenke.

Pozor, potniki na Zagreb!

Hotel J. Volčanšek

BREŽICE, tik kot od dvora
Vam nudi ugodno približko, da lahko prenočite tukaj mesto v Zagrebu in z jutranjim vlakom potujete dalje. — Hotel je nov in modern urejen. Soba stane samo 20 Din. Kuhinja in klet prvovrstna. 6297-a

Polnoč!
Skrivnostna ura, v kateri so bolečine najhujše. Zato se mora imeti vedno pri roki skafijo
Aspirin
tablet
Olajšajo takoj bolečine v glavi, ušesih in zobeh. Zahtevajte pa vedno originalni zamoč „Aspirin“, ki se spozna na modro-belo-rdeči varstveni znamki.

Kako bo prišel čez jarek

Kmet Matevž si je kupil lepo posestvo, velik travnik v obliki četrkotnika, kjer se bodo krave lahko nemočno pasle in mu ne bo treba napraviti ograje; zakaj razen na eni strani, kjer je napravil vrata, je travnik vse povsodi obdan z jarkom, širokim tri metre in polnim vode, tako da mu krave ne morejo uiti.

Toda, smola, tudi Matevž sam ne more čez jarek. Sicer ima na razpolago vrata, toda časih, kadar je baš na sprotni strani, mu je neprijetno, da bi hodil dolgo pot do vrat. Kako naj si pomaga? Brvi ne mara napraviti, škoda denarja, potem pa bi brv utegnile tudi krave izbrati za nedovoljen prehod v sosedovo pašo. Pa saj ima dve ozki, močni deski, a kaj, ko merita jedva po tri metre in jih nima nasloniti!

Kako bi vi rešili to nalogo?

Nogomet na mizi

Ze mnogo sportov, ki jih gojimo v prosti naravi, so že priradili in prenesli v sobo; najbolj znan je med njimi mizni tenis, tako zvani ping-pong. V poslednjem času pa so Angleži začeli že tudi nogomet igrati na mizi in pravijo, da je zelo zanimiv.

Mizni nogomet igrajo dve, štiri ali šest oseb. Kazalec in sredinec si obujajo, kakor kaže slika, z majcenimi čevljički, za žogo pa služijo najbolje teniške žoge. Mreži postaviš na obeh koncih mize in zdaj lahko začneš igrati. Igra se kakopak po istih pravilih kakor na zelenem polju.

Nerodno je le, da žoga rada skoči z mize na tla. Temu odmoreš na ta način, da namestiš mreže na vseh štirih robovih mize.

Cohni v Newyorku

Novi newyorški telefonski imenik vsebuje mnogo interesantnih podrobnosti. Tako je mogoče ugotoviti, da je večina prebivalcev metropole inostranec in priseljencev. Pravih Američanov je med njenimi dušami samo 24 odst. V Newyorku živi več Nemcev nego v Münchenu, več Italijanov nego v Rimu in več Poljakov nego v Vilni. Letos stoji na prvem mestu Cohni in Coheni, ki zavzemajo v imeniku 34 stolpcev. Smithi, ki so drugače v Ameriki najbolj razširjena družina, se v Newyorku letos postavljajo s 26 stolpci na drugo mesto. Interesantno so zastopani tudi drugi priimki. Znameniti Caruso je zastopan n. pr. 45 krat.

kakor da mu je nos res voščen in se ga boji zmečkati. (Naglas: Kaj si dejal?)
On (jo opazuje): Jaz? Ali nisi pravkar govorila o neki utici?
Ona: Da. O utici. Popoldne se gotovo popelješ na polje, ne?
On: Da, a zvečer, ljuba Katica... (Čudno, kako me gleda. In vedno le moj nos.) Zvečer, ljuba Katica... (Kaj neki ima?)
Ona (zase): Moram se prepričati: Dasi nima voščene nosu (kaj takega je nemogoče), je vendar nekaj, kar se mora pojasniti.
On (nadaljuje neodločno): Zvečer bova svoja. (Čudna ženska!) Puš! bom pipo in ti boš igrala na klavir. (Zelo čudna ženska!) O, to bo lepo! Miru potrebujem in lahke duševne vzpodbude. Kako misliš? (Kaj je to?) Ne veš, kako si želim...
Ona (se smehlja v zadregi, se dvigne in reče boječe): Prosim te! Ah, prosim te, dragi, ne jezi se; saj je smešno, česar želim, ne huduj se! Ali dovoliš, prosim, da se prav malo — dotaknem tvojega nosu?
On (poskoči, prevrne stol in stegne roki predse kot v obrambo. Bled, s prepalimi očmi): Torej — res!
Tri mesece nato je gospod Sokolov poročil Marijo Mokrico.

Kraljestvo mode

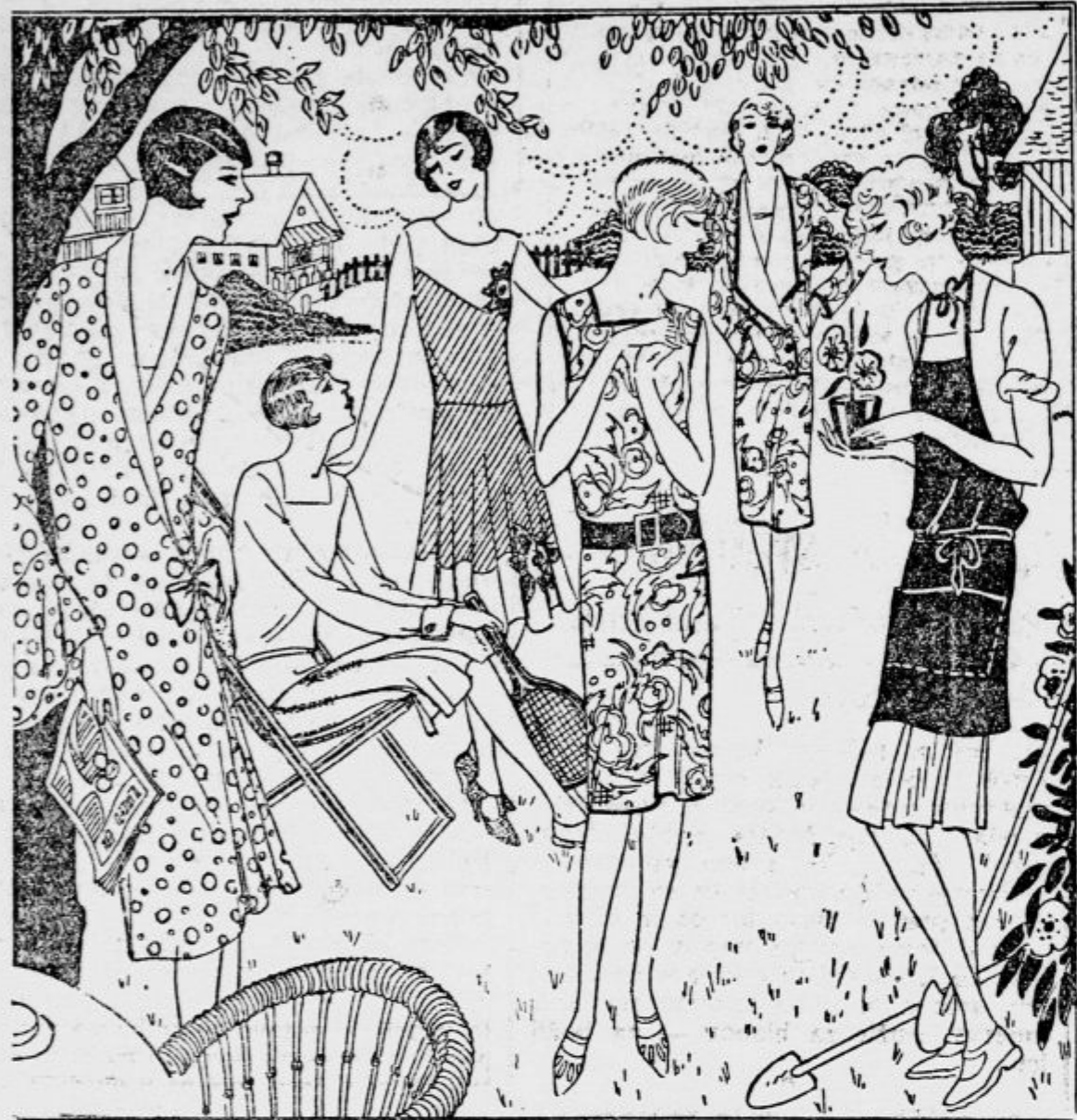
Domače obleke

Poleg bogatih toalet obsega garderoba prave modne dame še celo vrsto rekvizitov, ki se nosijo samo v domačem krogu. To so predvsem vbleke za dom in za vrtna dela. Druga oblačila, ki so tem sorodna in so tudi strogo omejena za posamezne dogodke, so obleke za določene vrste sporta, na pr. za tenis. Obleke te vrste so dovolj poceni, da si jih lahko nabavi modna dama poleg drugih modnih predmetov.

Danes se bomo ustavili pri oblekah, ki se nosijo v najbližji okolici doma, na vrtu, v času odmora ali pri delu. Načelo je, da naj bodo take obleke iz pralnega blaga. Narejene morajo biti zelo enostavno, kajti baš preprostost je v teh primerih najbolj učinkovita.

Slika št. 3 prikazuje obleko iz etamina. Zgornja, vratna partija in najspodnejša na koncu krila sta svetli, srednja partija je temnejša. Kombinacije gobelin z morsko plavo barvo, bež s temno plavo, nadahnjeno rdeča s črno — starejše dame kombinirajo lahko črno z rjavo. Na levi strani zgoraj in na levi spodaj vidimo dva dekorativna motiva, ki sta prav tako mešana, t. j. iz svetlega in iz temnega materiala. Najprimernejše so cvetlice iz kretone.

Takozvani vrtni komplet je novost letošnje sezone in praktičen posebno zavoljo tega, ker se nosi lahko doma in na vrtu ter je brez rokavov. Obleka je tako prijetna, da lahko sprimeš v nji gosta. Predzadnja in zadnja skica nam predložita jopico, ki izpopolnjuje to obleko, odnosno predpasnik, katerega nosimo pri delih na vrtu.

Med blagovi, ki pridejo v poštev za obleke te vrste stoji na prvem mestu kretone. Tudi etamina je priporočljiv, ker se lahko pere. Obleke iz etamina so vedno čedne in za oko prijetne. V izvestnih primerih se bomo poslužili še surovega platna v raznih odtenkih. Zgornja obleka iz tega blaga se lahko nosi na pešini pri kopanju in na kratkih sprehodih v bližini kopališč. V ta namen pa bomo izbirali barve, ki učinkujejo neposredno in sveže: volili bomo na pr. opečno - rdečo, sočno zeleno, kričaste - rumeno, ali svetlo plavo. Ti odtenki se posebno dobro prilagajajo belim krilom in krilom v bežju. Seveda ne smemo pozabiti, na spada k tovrstnim oblačilom vedno tudi primeren ovrtna ruta.

Poleg kretone, platna in etamina je zelo priporočljivo tudi panama blago, ki prihaja v poštev predvsem kot porozno blago za poletna oblačila. Obleko za tenis bo n. pr. izgotovili iz tega blaga, ki je porabno tudi promenade obleko v letovišču.

Za domače obleke in za spalne obleke uporabljamo v prvi vrsti fantastične blagove iz umetne svile. Deseni pa morajo biti zelo moderni.

Primer dobre spolne obleke vidimo na naši sliki v prvi skici na levi. Obleka je v sredi prekrizana, veže se s trakcem in je brez gumbov. Ni dvoma, da je taka obleka zelo praktična. Rokavi so široki, spodnja partija obleke je nekoliko zvončasta.

Druga skica (dama, ki sedi na vrtnem stolu), prikazuje obleko za tenis iz panama blaga z ravnim, četverkotnim izrezom. Jumper je prepasan, krilo pa nagubano. K tej obleki se nosi primerna ovrtna ruta, ki da obleki povdarek elegancije.

Za potovanje z ladjo

vzamemo iz garderobe najpreprostejša oblačila. Seveda moramo biti pri tem previdni in se opremiti s predmeti, ki jih lahko uporabimo in ki nam ne obtežujejo prtljage.

Običajno je taka popotna obleka iz lahkega blaga, t. j. lakšna, da jo lahko nosimo tudi na suhem. Ker pa so večeri in noči na morju hladne, se bomo za morske vožnje

opremiti tudi s toplim plaščem. Barve popotne obleke naj bodo kolikor mogoče nevtalne, kajti na soncu oblek rada obledi. Najbolj priljubljene barve so temne bež, peščena ali rjava barva. Tudi jumperji so praktični. Kajpada spada k taki obleki pisana ruta in živobarven pas.

Solnčni žarki in zdravje

Kaj je solnčarica. — Planinsko in dolinsko solnce. — Škodljivost infrardečih žarkov za vid.

V lepih poletnih dneh se vsakdo rad posolnči in skoro ga ni med nami, ki mu solnce ne bi neznansko dobro delo. To pride od solnčnih žarkov, katerih zdravilna moč je znana že, odkar živi človeški rod. Morda so bili solnčni žarki sploh prvo zdravilo, ki ga je človek začel zavestno uporabljati.

V novejšem času si je zdravljenje na soncu pridobilo takšno spoštovanje, da ga je začela temeljito proučevati in se ga posluževati tudi poklicna medicina. ki se v prejšnjih letih za take primitivne načine ni posebno dosti brigala. V zadnjih letih je nastala čisto nova veda, ki se bavi samo s proučevanjem solnčnega žarjenja in z njegovimi fizikalnimi, kemičnimi in biološkimi vplivi na človeški organizem.

Znano je, da bela solnčna svetloba ni nekaj enotnega, marveč da sestoji iz več barvnih svetlob. V njej so združene vse mavrične barve: rdeča, oranžna, rumena, zelena, modra in vijoličasta. Ti posamezni barvni žarki se ločijo med seboj le po tem, da se razširjajo z različno dolžini valovi. Valovi rdeče svetlobe so dolgi po 760 milijonov milimetrov, valovi vijoličaste svetlobe pa kakih 400 milijonov milimetrov.

Da je solnčna svetloba res sestavljena iz samih barvnih žarkov, se vsak lahko prepriča na intranem izprehodu, ko rosne kapljice po travi in drevmu bleste v vseh mavričnih barvah, ki se neprestano prelivajo druga v drugo. Od rubinastordeče preko zlatorumene v temnovijoličasto. A poleg teh solnčnih žarkov, ki so vidni našim očem, izžarja solnce še druge nam nevidne žarke. Med njimi so po svoji zdravilnosti najvažnejši tisti, ki sledijo vijoličastim žarkom. Pravimo jim ultravijoličasti žarki. Ti žarki kemično najlažje učinkujejo na naš organizem. Na drugem koncu pa sledijo infrardeči žarki, ki so tudi nevidni za oko, a na telo tako močno učinkujejo. Vsaka skupina teh žarkov vpliva drugače na nas, a razen tega se njih vpliv spreminja tudi tekom dneva: poleti je drugačen kot pozimi, in drugačen tudi, če smo žarkom izpostavljeni v ravnini, na planinah, na morju ali v puščavi. Tudi vremenskim prilikam je podvržena njihova moč, ki je pod različnimi pogoji povsem različna.

Pred nas solnčni žarki dosežejo, morajo prodreti ozračje, ki jih deloma vsrka, deloma pa razprši, tako da padajo na nas — dejali bi — po ovinkih. V obeh primerih izgube žarki na svoji moči, ali pa nas vsaj ena skupina — jače ožarja kot druga.

Največ toplote nosijo s seboj infrardeči, rdeči in drugi veliki solnčni žarki. Infrardeče žarke, posebno one daljših valov, skoro docela vsrkavajo zgornje plasti kože, ki se zaradi tega močno segrejejo, a tudi hitro ohladi, ko preneha direktno obžarjanje. Rdeči žarki krajših valov, torej vidni žarki, in drugi svetli žarki prodrejo vrhnje plasti skoro nemoteno in ogrejejo spodnje plasti, ki toploto dolgo obdržijo. Pogubno pa vplivajo infrardeči žarki na oči. Po dvehurnem obžarjanju povzročajo že trajne motnje vida. To so dogmala šele najnovejša raziskavanja, dočim se je prej domnevalo, da so vidu očem samo ultravijoličasti žarki. Čisto nedolžni sicer ti tudi niso, a očem posebno ne škodijo. V splošnem pa ultravijoličasti žarki na naš

organizem, med vsemi solnčnimi žarki, najlažje učinkujejo. Že po kratkem obžarjenju izgubi koža svojo bledoto. Kri začne živahneje pluti po žilah in tudi njena sestava se izboljša, tako da postane koža rožnatordeča in se nane. Človek dobi zdravo barvo. Blagodejni vpliv ultravijoličastih žarkov na se ne omejuje samo na kožo, marveč se s posredovanjem te vročine v mišice, v kosti in v notranje organe. Obžarjanje same kože vpliva na notranje organe na ta način, da absorbira kri po kožnih žilicah energijo ultravijoličastih žarkov in jo v drugih oblikah donaša notranjim organom. Ali pa učinkujejo ti žarki kemično na ta način, da jim kri donaša razkrojnine kožnega stanišča. Te razkrojnine so nabitosti tudi vzrok, da se pri čezmernem solnčenju pojavijo občutki mrzlice, nosečno še, dokler se telo soncu povsem ne privadi. V tem primeru se prijetni občutki prevrnejo v bolečine: navišino se rdeče otekline ali celo opekline, ki so dobro znane vsem turistom, kadar se po dolgem zimskem odmoru spet nodaajo na gore, a tudi zgodnjim kopalcem, ki jim po mrzli vodi ni nikoli dovolj solnce. To je solnčarica, posledica ultravijoličnih žarkov.

Zdravo telo se jim zna sicer hitro prilagoditi. Če žarki preveč dražijo kožo, začne ta v vrhnjih plasteh izločati pigmente: nekakšno barvilo, ki nadahne kožo z rdečastorjavno barvo, katere kot nekakšen solnčnik zastira ostalo telo pred njegovim vplivom.

Pazen direktnih solnčnih žarkov vplivajo na nas tudi nebesni žarki, ki niso manj važni od prvih. Razumeti pa je to tako-le: Že prej smo dejali, da ozračje solnčne žarke vsrkava, deloma jih pa razprši. Razprše se pred vsem žarki kratkih valov, torej vijoličasti in ultravijoličasti žarki. Ti zadevajo na prah in vodne kapljice, ki jih je vse polno v zraku, in ob zračne molekule, od katerih se odbijajo na vse strani, dokler končno ne pridejo vsi do nas. Baš zaradi tega se nam nebo vidi sinje in ne črno kakor bi izgledalo brez tega polava. Nebo nas torej nič manj ne obseva z ultravijoličastimi žarki kot solnce samo. Čim bolj je nebo temnomodro, tem bogatejša je na zdravilnih žarkih.

Vodne pare v zraku na del ultravijoličastih žarkov vsrkavajo, in ker so pare gostejše v spodnjih zračnih plasteh, prodre v nižave manj solnčnih žarkov kakor v gorah. Zaradi tega ima gorsko solnce večjo zdravilno moč od dolinskega. Mimo tega na je tudi obžarjanje gori bolj enakomerno razdeljeno po cellem dnevu kot v ravninah, kamor v popoldanskih urah — radi trajne sopenice na obzorju — prodre le malo vijoličastih žarkov.

Naiveč zdravila torej mudi solnce v gorah, a treba je biti previden in zmerno uporabljati to kozmetično zdravilo: nikoli preveč naenkrat, ker drugače lahko boli škodi nego koristi. Posebno velja to za šibke ljudi, ki se nagibajo k jetiki.

Pri solnčenju mora biti glava vedno pokrita. Solnčiti pa se začni vselej pri nogah. Odtod gre solnčenje polagoma naprej. Prvi korak naj pride zadnji na vrsto, ker so prsa najbolj občutljiva. Rjava barva kože se ne pojavi pri vseh ljudeh enako hitro in v enaki meri, zato se temnolasi ljudje hitreje privadijo

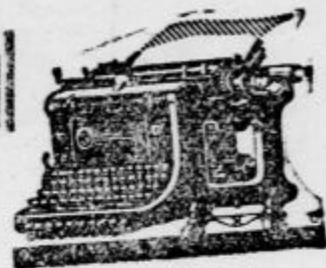

POMISLITE, da je kakovostni pisalni stroj kakor je to

6489a

Continental

vedno izboren

Samoprodaja IVAN LEGAT mehanik, Maribor.

Vetrinjska ulica 30. — Tel. int. 434.

solncu kot plavalasi belokožci, ki jim ne bo žal, če se o priliki spomnijo tega navodila.

Torej na gore, na solnce, ki sije tam skozi prozorno nebo in ne skozi megleno zastore, ki mu v dolinah ropajo zdravilno moč.

Tečaj za gospodinjstvo in za domačo in šolsko higijeno

Oblastni odbor Pomladka Rdečega križa priredi v letošnjih velikih počitnicah, in sicer od 4. julija do 4. avgusta tečaj za gospodinjstvo in za domačo in šolsko higijeno. Namen tečaja je, da se učiteljice osnovnih, meščanskih in srednjih šol pripravijo in moralno obvežejo za delo pri Pomladku RK ter si izpopolnijo svoje znanje iz domačega gospodinjstva in zlasti iz praktične higijene, na kateri naj sloni vse domače in šolsko življenje. Po dovršenem tečaju naj učiteljice na svojih organiziranih šolah snujejo tudi kuhinje Pomladka RK, kjer bi dobivale učenke najvišje razredov ter po možnosti tudi šoli odrasle mladenske primeren gospodinski pouk.

Poučevalo se bo: gospodinjstvo, otroška higijena, nega in prehrana, splošna higijena, higijena žene, prva pomoč pri nezgodah, nalezljive bolezni, tuberkuloza, alkoholizem itd. — Tečaj se bo vršil za gospodinjstvo na gospodinski šoli »Mladika« v Ljubljani, a za druge predmete na Zavodu za socialno-higijensko zaščito dece in v Higijenskem zavodu. One udeležke, ki ne bodo stanovale pri svojcih, bodo lahko dobile brezplačno stanovanje v »Mladiki«.

Prehrano si bodo udeležke preskrbele same v gospodinski šoli in plačevale za njo po dnevnih cenah. Pouk bo brezplačen.

Učiteljice osnovnih, meščanskih in srednjih šol, ki se žele udeležiti tečaja, naj vložijo svoje prošnje, odnosno prijave na oblastni odbor Pomladka Rdečega križa v Ljubljani do 15. junija 1928. Prednost imajo one učiteljice, ki že agлно sodelujejo pri Pomladku. Število udeležek se določi naknadno. O sprejemu bodo dotične posebej obveščene. Vse sprejete učiteljice naj se zberejo dne 4. julija t. l. ob 8. dopoldne na gospodinski šoli »Mladika« v Ljubljani.

DEČVA

Ob dečvinem stroju v tovarni »JUGOČESKE« v Kranju, ki tiska prvo narodno, nagelnovo vzorčasto blago za našo oživljeno narodno nošo »DEČVA« imenovano.

Dvorna dama ga Franja dr. Tavčarjeva; ga. prof. Dolenčeva; ga. Vrtovčeva; gdč. Cilka Krekova; g. dr. Janko Preinar, predsednik Jugoslovenske Matice; g. Pirc, župan v Kranju; g. Žnidaršič, okrajni glavar v Kranju; g. Horvitz, ravnatelj »Jugočeske«; g. Oesterreicher, ravnatelj »Jugočeske«; gdč. Šarčeva, autorica »Dečve«.

Usodepolne nejasnosti novega stanovanjskega zakona

Interesantno pravno mišljenje strokovnjaka sod. svetnika dr. A. Gradnika

Novi stanovanjski zakon, ki ga je sprejela vladna večina z veljavo od 1. maja 1928 do 1. maja 1929, je stvarno in tehnično tako slabo izdelan, da je ustvaril celo vrsto naravnost usodepolnih nejasnosti in tolačenj. V naslednjem približujemo članke, ki nam ga je dal na razpolago priznani strokovnjak v stanovanjskem pravu g. sod. svetnik dr. Gradnik. Mi se s pravnimi naziranjem uvaževanega avtorja ne strinjamo, akerav moramo priznati, da sloni na duhoviti in bistri interpretaciji besedila novega zakona. Nevzdržna se nam zdi zlasti njegova trditev, da so za 1. maj podane odgovore veljavne kljub podaljšanju stanovanjske zaščite, ker bi bilo to v nasprotju s duhom naše dosedanje stanovanjske zakonodaje in gotovo tudi nasprotje vili in namenu zakonodajalca samega. Vsekakor pa razložimo izvajanja g. dr. Gradnika največjo pomanjkljivost prizadetih strokovnjakov, kako nujno potrebna je po politični, preden nastane splošna najmučnejša zmeda.

Članek g. dr. Gradnika se glasi: **Ze v svojem članku v št. 106. »Jutra« sem izrazil naziranje, da se določbe novega zakona o stanovanjih ne morejo tolačiti v tem smislu, da bi uživali po tem zakonu zaščito tudi taki najemniki, ki doslej sploh niso bili zaščiteni ali da bi najemniki, ki ostanejo še nadalje zaščiteni, imeli večje pravice od onih, ki so jih bili deležni po dosedanjih zakonih. Ker se pojavljajo tudi nasprotja mnenj, čutim potrebo svoje naziranje obširneje utemeljiti. Ze od vsega početka je imela stanovanjska zakonodaja tendenco: a) zagotoviti najemniku bivanje v stanovanju, ki ga je imel v najemu; b) obvarovati ga pred pretrganim najemnikom in c) preskrbeti stanovanja tistim, ki so bili brez stanovanja.**

Za dosego tega cilja je bilo potrebno omejiti pravice hišnega lastnika pri razpolaganju s stanovanji in določiti najemnine: lastnik stanovanja ni smel več odpovedati, najemnine ne več sam določati, ampak se je določevala po stanovanjskih obsevih, katera so tudi določevala izpraznjenost stanovanja. Osnova zaščite je bila torej: neopovedljivost stanovanj, maksimiranje najemnine in uradno dodeljevanje stanovanj. Najemniki, kot subjekti pravic izvršajočih iz te zaščite, so izvrševali te pravice na objektih, kojih vrsta in lastnost je bila opredeljena v zakonu. Z zakonom o stanovanjih z dne 15. maja 1925 se je krog zaščitnih subjektov začrtal v čl. 12. Po tem čl. so bili zaščiteni:

- 1.) aktivni državni uradniki, častniki, podčastniki, uslužbenci, služitelji, njih vdove in rodbine, izjemoma uradniki ali častniki, ki so zdravniški inženjerji, zobni zdravniki, veterinarji in arhitekti, ako imajo pravico do svobodne prakse in ako jo izvršujejo;
- 2.) upokojevalci in upokojenke, vdove upokojevalcev in njih rodbine, izjemoma upokojevalce, ki so odvetniki, in izjemoma upokojevalce: zdravnike, sobne zdravnike in arhitekte, ako izvršujejo prakso;
- 3.) duševni delavci, kakor književniki in umetniški (slikarji, pesniki, gledališki igralci, častniki in dr.);
- 4.) duhovniki vseh stopenj priznanih ver in njih vdove in rodbine;
- 6.) vojne vdove in rodbine oseb, padlih, umrlih in onesposobljenih v vojni, ki so slabega ekonomskega stanja;
- 7.) vsi oni obrtniki, ki ne delajo na svoje ime in tudi nimajo svojih delavnic, nego delajo pri drugih ter žive ob mesečni plači ali dnevnici, nadalje oni obrtniki in mali trgovci, ki delajo sami ali z enim valencem, pri vrtaku pa tudi njih vdove in rodbine;
- 8.) uradniki, pomočniki, nameščenci, uslužbenci, ali služitelji pri privatnih, trgovskih ali delniških, industrijskih in drugih podjetjih, ki delajo za plačo in katerih mesečna plača ne presega 3000 Din, izjemoma tisti, katerih podjetja imajo zgradbe, sezidane za nastanitev svojih pisarn in stanovanj za te osebe, ne glede na to, ali oddajajo ta podjetja prostora za nastanitev svojih uslužbencev ali jih dajo v najem za rento;
- 9.) fizični delavci in fizične delavke vseh poslov in podjetij in njih vdove in rodbine;
- 10.) uradniki in služitelji pri vseh napravah milodarnih ustanov in dobroteljskih naprav;
- 11.) uradniki, uslužbenci in služitelji samoupravnih oblastev.

Vsi drugi najemniki so bili nezaščiteni. Nezaščiten pa je bil tudi najemnik, ki je sicer spadal v kategorijo oseb iz čl. 12, ki pa je imel hišo v istem stanovaštvu na svoje ime, na ime žene ali otrok, ki so stanovali skupaj z njim (čl. 6.). Objekti, obremenjeni z zaščito, so bila stanovanja v starih zgradbah (čl. 1.). Izzevce so bile od tega bremena nove zgradbe, pa tudi od starih zgradb:

- 1.) lokalni in poslovni prostori;
- 2.) državne in samoupravne zgradbe, koštor morajo služiti za uradne potrebe ali za stanovanja državnih in samoupravnih uslužbencev;
- 3.) zgradbe verskih institucij, potrebne za opravljanje verskih obredov priznanih ver in za prebivanje njih uslužbencev;
- 4.) zgradbe, ki se smatrajo za umetniško-zgodovinske spomenike in ki imajo v sebi in črvačo take stvari, koštor ne služijo za prebivanje;
- 5.) zgradbe občestvenih naprav, ki ne delajo za dobiček, koštor so jim delanski potrebne za lastno uporabo;
- 6.) zgradbe milodarnih ustanov, koštor jih niso že zavzele osebe, našete v členu 12. tega zakona;
- 7.) zgradbe invalidov in vdov, katerih možje so padli v vojni ali umrli zaradi vojne, ali snov in hčera, katerih očetje so padli v vojni ali umrli zaradi vojne, a nimajo niti druge imovine niti drugih dohodkov razen invalidske podpore ali pokojnine; eno stanovanje v taki hiši malega lastnika, ki ima razen lastnikovskega stanovanja največ še dve stanovanji, če nima lastnik razen te hiše druge imovine (čl. 2.).

Stanovanja v teh zgradbah, tudi če so bila poslednja stara, so se oprostila s tem vseh omejitev in dala na razpolago hišnim lastnikom, ki so mogli tudi najemnikom iz čl. 12 stanovanja odpovedati ali pa, če jih niso odpovedali, po svoji volji določiti najemnine. Nadalje so se jim dala na razpolago

(tudi če so bila v starih zgradbah) slučajno izpraznjena stanovanja v kopališčih in zdraviliščih, stanovanja in sobe v hotelih, v zgradbah industrijskih, trgovskih in prometnih podjetij, stanovanja občestvenih zgradb namenjena za prebivanje njih nameščenec, stanovanja na ekonomijah, namenjena za uslužbenice in delavce in dotedanja stanovanja hišnikov (čl. 22) ter stanovanja potrebna lastniku ali njegovi družini (čl. 10.). Od načela, da se stanovanje v stari zgradbi, ki ni spadalo v vrsto ravno kar navedenih stanovanj iz čl. 2 in 22) najemniku iz čl. 12 ne more odpovedati, se je napravila izjema z določbo čl. 10., s katero se je priznala hišnemu lastniku pravica odpovedi tudi proti zaščitenemu najemniku, če je bilo stanovanje nlemu ali njegovi družini potrebno, če je bilo treba podreti staro zgradbo, da se sežida nova, če najemnik ni plačal najemnine v 2 mesecih, če je izkoristil ali kvaril najemno imovino, če je živel nemoralno ali pohujšljivo in če je razvil ali poškodoval telo lastniku ali njegovim domačinom (čl. 10 a—t).

Zakon z dne 23. oktobra 1926 je na eni strani zožil krog zaščitnih subjektov, na drugi strani razširil krog omejitev prostih objektov. K zgoraj navedenim objektom, s katerimi je mogel lastnik prosto razpolagati, je novi zakon pridodal še: pod gotovimi pogoji drugo stanovanje malega lastnika, (čl. 2) vsa izpraznjena stanovanja večja od 4 sob in pri neizpraznjenih stanovanjih z več nego 4 sobami presežek preko 4 sob, nadalje za dobo po 1. maju 1927 izpraznjena stanovanja, ki bi se v 2 mesecih ne dodelila premeščenim uradnikom. Od zgoraj navedenih subjektov pa je izločil: uradnike in častnike, ki so bili zdravniki, inženjerji, zobni zdravniki, veterinarji in arhitekti, če so imeli pravico do svobodne prakse; aktivne državne uradnike, častnike, in njih rodbine, upokojevalce in njih vdove in rodbine, ki so imeli razen zakonitih prejemkov druge stalne dohodke preko 3600 Din na leto; duševne delavce, slikarje, gledališke igralce itd., če je skupni mesečni zaslužek vseh članov dotične družine ki so stanovali v istem stanovanju presegal znesek 3000 Din mesečno; vojne invalide in njih rodbine, ki niso slabega ekonomskega stanja; obrtnike in male trgovce, ki delajo sami ali z enim valencem in njih vdove in rodbine; fizične delavce in obrtnike, ki ne delajo na svoje ime in nimajo svojih delavnic, če je skupni mesečni zaslužek vseh članov dotične rodbine stanovalcev v istem stanovanju presegal znesek 3000 D. mesečno; zasebne uradnike in pomočnike in nameščence delniških in večjih industrijskih podjetij, denarnih zavodov, ne glede na znesek mesečnih dohodkov; pomočniki in nameščence trgovskih in manjših industrijskih podjetij, če je skupni mesečni zaslužek vseh članov rodbine presegal znesek 300 Din mesečno; uradnike in služitelje milodarnih ustanov in dobroteljskih naprav; uradnike in uslužbenice samoupravnih oblastev in osrednjega urada za zavarovanje delavcev, če so imeli postranski zaslužek ali če je skupni dohodek vseh članov rodbine presegal 3500 Din mesečno.

Krog zaščitnih najemnikov se je z zakonom z dne 23. oktobra 1926 znatno omejil in omejile so se tudi njih pravice: odrekli so jim je dodeljevanje za dobo po 1. maju 1927 in odrekli tudi neopovedljivosti stanovanj, če bi se ne pogodili z lastniki glede najemnine za čas od 1. novembra 1927 in nadalje. Najemnikom te vrste se je torej odvzela zaščita; lastniku se je priznala pravica odpovedati stanovanje do 1. oktobra 1927. Z zakonom z dne 29. oktobra 1927 se je tudi za osebe navedene v čl. 6. zakona z dne 23. oktobra 1926 ustanovila samo še pogojna zaščita; ostali so še nadalje zaščiteni le tisti najemniki, proti katerim se lastniki niso poslužili v čl. 3 določene pravice stanovanje v dobi od 1. novembra 1927 do 1. maja 1928 vsak čas odpovedati in najemniki, katerim je bilo sicer stanovanje odpovedano, pa so dobili drugo zaščiteno stanovanje v stari zgradbi, po svobodni oddaji od strani hišnega lastnika. Glede onih, ki stanovanja niso mogli dobiti, je zakon (čl. 1. odst. 2) samo izselitev odločil do 1. maja 1928, kakor jo je odločil od tega dne tudi glede onih, ki bi se bili morali 1. novembra 1927 izseliti. Da odtehta to podaljšanje njih neopovedljivosti, pa je omejil zakon njih pravice glede najemnine: prvi, ki v roku 3 mesecev po odpovedi niso našli drugega stanovanja so morali na zahtevo plačevati višjo od 6 kratne oziroma 8 kratne najemnine in sicer največ za en četrt dotedanje najemnine, enako tudi drugi, ali že od 1. februarja 1928 dalje. Prvi kakor drugi pa so dne 1. maja 1928 brezpogojno izgubili vsakršno zaščito in tudi novi zakon ni v tem pogledu ničesar spremenil. Zaščitenim najemnikom, katerim se je stanovanje odpovedalo, se je odvzela pravica do dodelitve stanovanja, ki se je na splošno odpravila (čl. 2 odst. 1) in omejena samo na primer, da bi lastnik oddal izpraznjeno stanovanje komu drugemu, kakor zaščiteni osebi, kateri je bilo stanovanje odpovedano, ali ga bi hotel oddati v roku enega meseca po izpraznitvi ali bi ga oddal za se. Na drugi strani pa se je krog objektov, ki so se opostili vseh omejitev zopet razširil, ker je ostalo lastniku na svobodno razpolaganje vsako stanovanje, iz katerega se je najemnik izselil, a ni zavzel v istem kraju drugega stanovanja (čl. 3 odst. 2) in stanovanje, ki ga ne bi mogel v roku enega meseca po izpraznitvi oddati zaščitenemu najemniku, ki mu je bilo stanovanje odpovedano (čl. 3 odst. 3). Dne 1. maja 1928 so bili torej zaščiteni samo še oni najemniki naštet v čl. 6. zakona z dne 23. oktobra 1926 in stanolci v starih zgradbah, katerim ni bilo odpovedano stanovanje ne do 1. oktobra 1927 ne v času od 1. novembra 1927 do 1. maja 1928 in oni najemniki, katerim je bilo sicer odpovedano v tem zadnjem roku, ki pa so dobili drugo stanovanje v stari zgradbi, po svobodni oddaji od strani hišnega lastnika. Najemniki, katerim je bilo odpovedano stanovanje do 1. oktobra 1927 in v času od 1. novembra 1927 do 1. maja 1928 in niso dobili drugega zaščitenega stanovanja po svobodni oddaji od strani hišnega lastnika, so definitivno prišli ob zaščito, kajti prejšnji zakon je samo odločil njih izselitev in sicer naj-

kasneje do 1. maja, novi zakon pa te določbe ni razveljavil.

Vsa stanovanjska zakonodaja do 1. maja 1927 se je torej razvila v smeri postopne likvidacije stanovanjske zaščite, črtajo vedno širše kroge pravic hišnih lastnikov in vedno ožje pravice najemnikov. Po zakonu z dne 29. oktobra 1927, se je imela ta likvidacija definitivno izvršiti in 1. maja 1928 vsakršna zaščita odpraviti. Če se to vendar ni zgodilo, je iskati vzroka samo v tem, da je imel zakonodajalec sprčo odločnega odpora organizacij najemnikov in javnega mnenja proti definitivni ukinitvi zaščite, pomisleke, da bi se mogla izvršiti ta ukinitve brez težkih parturacij in kvarnih posledic za interese prizadetih najemnikov, po večini uradnikov in interese države. Problem, ki ga je bilo rešiti, je bil v tem, da se, obstoječe stanje ne odpravi še ali vsaj ne popolnoma, dokler se ne bo z novimi zgradbami, tekem enega leta stanovanjska beda omilila. Če se vse to uvažuje, se pokazuje naravnost kot absurdno naziranje, da se je z novim zakonom zaščita razširila tudi na osebe, ki po dosedanjih zakonih sploh niso uživali zaščite. To naziranje se opira na delstvo, da se novi zakon nikjer ne poziva na določbo čl. 6. zakona z dne 23. oktobra 1927. Res je, da novi zakon ne označuje kroga zaščitnih najemnikov. Tako opredelitev bi bila morda primerna zavoljo večje jasnosti, ni bila pa nujno potrebna, ker se mora ta krog opredeliti po določbah prejšnjih zakonov, ki so vsi v medsebojni zvezi. Katera vrsta najemnikov je bila 1. maja še zaščiteni, sem zgoraj obrazložil. Z novim zakonom se je tudi ta krog znova zožil in so se izločili iz njega vsi najemniki, o katerih zovori čl. 2 novega zakona. Tolačiti ta člen drugače, če more le oni, ki preze, da je prejšnji zakon z dne 29. oktobra 1927 skoro povsem

Po naših starih gradovih in svetovih

Naše narodno dobro. — Sveta vojska na rajhenburškem gradu. — Če bi bil Kristus trapist... — Grešnik v hramu Marije Lurške. — Molitev, delo in politika.

Grad rajhenburški, grad sveviški, grad mokrski itd... Pred vojno sem nekoč v graški »Tagespost« bral feljton, ki je opeval »diese deutschen Trutzburgen im Wendenland...« zadnjič pa sem v vlakcu slišal srbijskega vojnika vprašati tovariša, ko sta si ogledovala vse te stare gradove desno in levo ob Savi: Pa čje su ove kule, brate? — Pa naše, eto. To je sada sve narodno dobro.

Pri bratih Srbijancih seveda so take reči kaj enostavne. Kar je na srbskih tleh, to je srbsko, ali pa vsaj radikal-sko. Pri nas Slovencih pa so take reči že bolj zamotane — pa kaj bi o tem govorili, saj se poznamo. Res je, da so te gradove zidali naši pradedje tlačani s svojimi žulji in krvavim znojem, a kaj bolji to nas potomce, današnje svobodne sinove domovine? Le nikake ozko-srčnosti, prosim. Mi Slovenci smo velikopotezni in širokogrudni in naravnost kulturni narod. Je že res, da Slovenci Slovencu niti kosa kruha ne privošči, ampak nasproti tuju — ho, tu smo pa mi Slovenci vedno nobel. O, to pa to! Nobel pa vedno.

Rajhenburški grad, to je zdaj samostan. Tam domujejo trapisti, francoski menihi. So pa vmes tudi Slovenci. V Tibetu na primer je v nekem samostanu za pravega »lamo« tudi neki Slovenec, tako mi je pravil rojak, ki se je vrnil iz ruskega pletništva. Ampak to ne spada semkaj, hotel sem samo povedati, da Slovenca najdeš povsod.

Torej na rajhenburškem gradu živijo trapisti. Zelo pobožni in pridni bratje. Na samostanu imajo uklesano geslo: Ora et labora! Molit in delaj. In se tega tudi verno držijo.

Imajo veliko gospodarstvo, kolesarje ekonomijo naravnost, vse moderno urejeno... krasno živino, bogate nasade... skratka, vzorno kmetijo. Zraven pa še tovarno za čokolado. In vrhu vsega vojskujejo ti pobožni in pridni bratje še sveto vojsko z izdelovanjem žganja, ki se mu pravi menda trapisti ali trapistol — ne vem natančno, ker se kot abstinent za take pijače malo zanimam.

Ogledal sem si vse to, občudoval in premišljeval: Glej, vsepovsod kriza, revščina po deželi, kamorkoli pogledaš, vse propada, tukaj v tem samostanu na ni krize, tukaj so sami znaki rastjočega blagostanja. Saj so bratje menihi v zadnjih letih dogradili več novih stavb in tudi svojo zemljiško posest znatno povečali — in tako izpeljali agrarno reformo po svoje.

Očividni napredek torej. Naš kmet

KOPALIŠČE LIPIK

Ne nadkriju. uspehi zdrav-

ljenja. Moderne naprave sve-

ve-nega kopališča. Opozarjamo na izvanredne udobnosti pomladanske sezone (do 15. junija). Popolen penzion, obstoječ iz: stanovanja s postrežbo in razveljavio, dnevne prehrane, kopelji s perilom, vplačila zdraviliščnih in glasbenih pristojbin, ter enkratnega zdravniškega pregleda, stane za osebo tedensko: za drž. in samoupravne uradnike, častnike, vpokojevalce, invalide in člane bolnišnih blaginj od Din 380—580, za vse ostale od Din 450—700. Zahtevajte prospekte od uprave kopališča Lipik! 6244 a

likvidiral zaščito, da novi zakon dopolnjuje določbe prejšnjega in da sprito zgoraj obrazloženega razvoja stanovanjske zakonodaje in postopnega vzpostavljanja lastni-kovih pravic ta dopolnitev naravno ne more biti plus, ampak samo minus stanovanjske zaščite. Novi zakon prav za prav ne izločuje iz kroga dosedanjih zaščitenec subjekte, ampak le objekte zaščite: stanovanja 4, 3 in 2 sob, glede katerih so podani iz-vestni pogoji. Tudi prejšnji zakon so po-stopoma izločevali objekte zaščite ali zaščita subjektov s tem ni prenehala, ker so se še vedno stanovanja dodeljevala. S tem, da je novi zakon vsako dodeljevanje definitivno odpravil, je avtomatično odpradla tudi zaščita najemnikov, ki se bodo morali izse-liti iz stanovanj omenjenih v čl. 2. dne 1. junija oziroma 1. hulla 1928. Pravice na-jemnikov, ki ostanejo še nadalje zaščiteni so skržene na maksimiranje najemnine po čl. 3 in neopovedljivosti njih stanovanj od 1. maja 1929, če niso podani pogoji za od-poved po čl. 10. zakona z dne 15. maja 1925. Njih zaščita pa je še omejena tudi v toliko, da le zvezana s stanovanjem, ki so za imeli 1. maja t. l. in da je ne morejo prenesti na drugo, če se iz tega stanovanja prostovolj-no ali neprostovoljno izsele. Kati vsako iz-pravljeno stanovanje, v katero bi se mogli vseliti, ostane najemodalicu na svobodno razpolaganje (čl. 1.).

videl napis, ki dovoljuje ženskam do-stop k službi božji le ob gotovih dne-vih. Ta omejitve izgleda malo čudna — zakaj ne rajši polna prepoved?

Sicer pa mislim, da Rajhenburžan-kam ni treba hoditi k maši gor v samo-stan, ko imajo vendar svojo lepo famo cerkev.

Krasna, veličastna cerkev je to in le

škoda, da stoji skrita za hribom. Bogu

takorekoč za hribom, in je z železniške

proge in savske ceste nevidna. Kako

bi sicer razveseljevala popotnikovo

oko, kako bi povzdigovala slikovitost

pokrajine!

Cerkev je posvečena krški Mariji in

je bila dograjena tik pred izbruhom

vojne. Videl sem že mnogo lepih cer-

kva, a nobena druga se ni še dojmila

moje duše s tako milino, mehko in

čistostjo, s tako nežno harmonijo. To je

cerkev, ki diha božanstveno besedo:

Blagor jim, ki so čistega srca... In ko

sem tisto popoldne stal tam v njenem

tišem misteriju, ko so tako sladko duh-

tele šmarnice in od altaria do altaria

tako veselo rajali solčni žarki, je me-

ne grešnega in ničumnega človeka

obšlo Parsifalovo hrepenenje:

Gib, dass ich rein und engelgleich

einziehe in Dein selig Reich...

Z Rajhenburžani bratje menihi ne go-

jijo nobenih bližnjih stikov razen kupčij-

skih. Živijo na svojem gradu strogo sa-

mostansko življenje, molijo in delajo.

Samo kadar so volitive, takrat pa se

dvignejo do zadnjega moža in prikor-

kaajo dol na volišče, da s svojimi krogli-

caml pomagajo zmagati stranki, ki ima

na programu zapisano krščanstvo.

Ga ima na programu, toda ga — ka-

kor to dnevno v neštehtih primerih do-

življamo — žal ne udejstvuje, krščan-

stva namreč. Ampak mesto ljubezni se

je samo sovraštvo po deželi, da je joj.

Tega pa bratje trapisti, ki živijo lo-

čeni od sveta in se s politiko prav nič

ne ukvarjajo, seveda ne vedo. Saj če bi

to vedeli, bi gotovo ne hodili volit, am-

pak bi rajši ostali doma in molili in de-

lali. Bogu v čast, sebi pa v dušni in te-

lesni blagor.

Josip Fr. Knaflič.

Na vratih samostanske kapelice sem

Naš tujski promet in evropska konkurenca

Zanimiva pojasnila Zveze za tujski promet

Pod tem naslovom je bil v 118. številki »Jutra« probčen članek, ki je bil dobro mišljen in ima marsikaj koristnega svet. Da pa pojasni posamezne, v njem navedene podatke, nam je naša glavna tujskoprometna organizacija — Zveza za tujski promet v Sloveniji — poslala naslednja pojasnila, ki jih radje volje objavljamo.

Predvsem se Zveza za tujski promet zavaruje proti očitku, da je propa-gandna akcija pomanjkljiva in da je zato Slovenija v Nemčiji popolnoma neznana. Da je nasprotno res, o tem pričajo neštevili dopisi, ki prihajajo na Zvezo vsak dan iz vseh krajev Nemčije, celo iz takih, za katere še mi vedeli nismo. Pred tremi leti je seveda bilo drugače: ko je leta 1926 prišla Zveza, izkorišča-joč ugodno konjunkturo, delati intenziv-nejšo propagando v Nemčiji in Avstriji. Je njen odposlanec na vsak korak imel priliko prepričati se, da so slovenska le-tovišča in kopališča bila do tedaj res španske vasi za nemško potujoče ob-činstvo.

Od tedaj se je pa marsikaj spreme-nilo! Spomladi leta 1926. smo šli s šte-vilnim in izbranim našim propagandnim materijalom v Nemčijo, stopili v zvezo z neštevilnimi privatnimi in javnimi po-tovalnimi uradi, s trgovskimi zbornica-mi, z redakcijami (ki so pa bile po ve-čini radi avstrijske propagande nam ne-prijazno naklonjene), z našimi konzula-ti, z mnogostevilnimi publicisti in pri-vatniki itd.

Priredili smo razstave in predavanja predvsem v Leipzigu in Berlinu. Obža-lovati je bilo samo, da zaradi pomanj-kanja denarnih sredstev nismo mogli razširiti akcije tudi na ostale kraje Nemčije. Kljub temu je ta akcija Zveze rodila neposredno prav lepe uspehe, kar je jasno pokazala lanska sezona, ko so Nemci v taki množini navažili v naše kraje, da jih čisto nismo imeli kam dati.

Započeto delo se od tedaj nadaljuje in izpopolnjuje. Razume pa se, da se ne more čez noč napraviti tega, kar so drugi napravili v dolgih letih, posebno tudi zato ne, ker nimamo dovoljnih de-narnih sredstev. Druge države vedo do-bro ceniti velikanski pomen tujskega prometa za narodno gospodarstvo ter gredo tujskoprometnim organizacijam čim najbolj na roko, tako denarno kakor tudi moralno. Pri nas o tem ni govora. Zveza se mora vzdržati iz lastnih sred-stev in živi prav za prav le od prodaje železniških kart. Vse prošnje za podpo-re so po navadi zadele na gluha ušesa. Pozivi na naše tujskoprometne intere-sente, naj se oklenejo Zveze in jo ma-terijalno podpro, so ostali glas vpijočega v puščavi. Posamezni hotelirji so brez vsakega sistema razspali ogromne vsote za nesmotreno reklamo. Židovski agenti, ki so nabirali prispevke za razne tujskoprometne publikacije sumljive vrednosti, so imeli pri naših ljudeh bo-gabo žetev: Zveza za tujski promet pa ni niti od interesiranih privatnikov, niti od

korporacij mogla dobiti prispevkov za svoje priznane učinkovite propagandne publikacije. Kljub temu pa se je lani iz-dalo za pospeševanje tujskega prometa okoli 130.000 dinarjev, kar je za Zvezine finančne razmere vsekakor ogromna vsota.

Švicarska »Verkehrsentrales« dobiva za svoje propagando delovanje od vla-de nekaj okoli enega milijona zlatih frankov (to je preko 10 milijonov dinar-jev) subvencije, pri nas pa znaša toza-devni kredit za pospeševanje turizma in turisticke, čuje in čudite se, okoli dve-stotisoč dinarjev. Sodbo o tem prepu-ščamo javnosti sami!

Ni točna trditev, da nimamo svojih propagandnih uradov v inozemstvu, predvsem v Avstriji in Nemčiji. Kakor smo že večkrat poudarili v »Jutru«, imamo na Dunaju izbornu delujoč oficijelni jugoslovenski potniški urad, ki se mora vzdrževati tudi iz lastnih stroškov in se ima poleg tega boriti še z velikimi neprilikami, ki mu jih dela avstrijski prometni urad. O uspešnem delovanju tega našega biroja na Dunaju bi dosti vedeli povedati naši Gorenjci predvsem pa Bled, kjer je mrgolelo Dunajčanov, ki so prišli na priporočilo odnosno posredovanje našega urada. V Münchenu in Berlinu imamo istotako naše oficijelne potniške in propagandne urade, ki poslujejo na splošno zadovoljnost potujočega občinstva. V vsem tem uradi, kakor tudi z velikim nemškim potoval-nim uradom »Mittel-europäisches Reise-büro« v Berlinu in njegovimi podružni-cami v Nemčiji in Avstriji stojimo v stalnih zvezah, jim pošiljamo prospekte, brošure, točne informacije o cenah, po-pustih itd., vozne reše, potne načrte, geografske karte, sploh vse, kar služi Nemcem, ki hočejo potovati v naše kra-je. Tudi drugi večji uradi, kakor baš Cook, dobivajo od naš točne informa-cije, a jih ne uporabljajo, ker imajo oni predvsem interes na večjem zaslužku ter organizirajo potovanja raje v deže-je z visoko vabo ali pa v kraje, kjer imajo lastne hotele. Vsi omenjeni po-tniški uradi prejemajo od centrale »Put-nika« v Beogradu direktne karte za vožnje po naši državi ter navodila za znižane vožnje. Trditve, da nimajo v Nemčiji podatkov o popustih na vož-njah, ne drži, kajti vse tozadevne od-redbe naših prometnih ustanov so red-no publicirane v uradnih navodilih, ki jih tiskane izdajata »Mittel-europäisches Reisebüro« in »Oesterreichisches Ver-kehrsbüro«.

Da je bila naša propandanda res pra-vilno usmerjena, kaže najbolj dejstvo, da smo lani napolnili vsa naša letoviš-ča in kopališča, celo tako, da so po-rosto morali tuji prenočevati pod milim nebom, kar se je zgodilo večkrat tudi na Bledu. Dokler nimamo tujecev kam spraviti, moramo predvsem misliti na to, da razširimo naše hotele, odnosno gradimo nove!

SKOK, CMOK IN JOKICA

Izvirna pravljica s slikami za deco. — Spisala tetka Metka.

1.

Sredi velikega gozda so prebivali v hišici ob znožju debele smreke trije palčki: Skok, Cmok in sestra Jokica. Imeli so se radi in v toplem letnem času se jim je dobro godilo. Skok je nosil drva, ker je rad skakal po gozdu, Cmok je kuhal in se redil kakor bobenček, Jokici pa ni bilo treba delati, ker je bila prešibka; trgala je cvetlice in kadar je deževalo, je sedela doma in jokala.

2.

Pozimi je palčkom huda predla: živež jim je pohajal, a gozd je bil ves v snegu tako da niso mogli nikamor z doma. Žalostno so samevali v svojem mrzlem domku in gladovali. Skok je skakal po izbi, da ne bi slišal krulčnega žledodčka, Cmok je hujšal, da ga je bilo strah pogledati, Jokica pa je sedela na postelji in venomer jokala.

3.

Nekega dne, ko jim je toplo pomladno solnce spet zvalilo iz hišice, so našli v gozdu moža, ki je ležal na tleh zapleten v gosto mrežo, in glasno klical na pomoč. Bil je čarovnik Modroglav, ki je bil zašel v mrežo hudobne vešče in se ni mogel rešiti, ker ni imel čarodajne palčice s seboj. Sram ga je bilo in ni se upal povedati palčkom, kdo je.

Fr. Bevk:

Gorski duh

Japonska pravljica.

Pred mnogimi, mnogimi leti, ko so zli duhovi še hodili po zemlji in mučili ljudi — je živel na Japonskem strašen gorski duh. Izbral si je bil majhno mesto v gorovju, da je tam razširjal grozo in trepet.

Okolica mesta je bila pusta in brez človeških prebivalcev; meščani so bili kakor odrezani od sveta. Grozni gorski duh je domoval v bližnjih gozdovih in je zahteval od mesta vsako leto najlepšo deklico, ki jo je požrl s kožo in lasmi.

Gorje, če mu niso pripeljali žrtve ob določeni uri na določeni kraj. Razsrdil se je in požrl deset ljudi za enega, grozeč, da pogubi vse mesto, ako mu ne ustrežejo.

Dobri ljudje so se vdali v svojo usodo in so živeli zadovoljni iz dneva v dan, le ob času, ko so morali izročiti gorskemu duhu devico, so tožili in vzdihovali.

Tako se je nekoč zgodilo, da bi bili morali žrtvovati eno najlepših in najboljših devojč. Roditelji in sorodniki so glasno plakali, sosedje so od bridkosti pobežali glave. Velika lesena kletka, v kateri naj bi odnesli deklico v gozd, je bila že pripravljena. Manjkal sta samo še en dan in ena noč, ki jo je zbrana družina nesrečne deklice preokala do belega dne.

Prav tisto noč je zablodil v gozdu, v katerem je bival gorski duh, neki mladenič, ki se je bil odpravil z doma zato, da bi doživel kaj posebnega. Ta mladenič je bil sin plemenitih roditeljev in je dobra dela počel, huda pa je kaznoval po zaslugi.

Ta mladenič je bil prav po naključju zašel v ta kraj in ni vedel o gorskem duhu ničesar, pač pa je neprestano mislil na to, kako bi prišel iz gozda, ki je bil gosto zaraščen in temen in ni bilo videti v njem ne steze ne poti. Zaman se je trudil na vse načine, da bi prišel do večera iz gozda; solnce je šlo v zaton, on pa še ni bil našel zaželjene steze. Ogledoval se je, da bi izbral kraj, kjer bi v miru zaspal in počakal jutro. Nedaleč od sebe je zagledal trato, na kateri je stal majhen zapuščen hram. Šel je do njega in videl, da mu obeta dokaj varno streho za prenočišče. Vstopil je, zapahnil vrata, pognil plašč in si postlal, kakor je vedel in znal.

Utrujen je kmalu zaspal. O polnoči ga je prebudil grozanski šum. Začuden je odprl oči in ko se je zavedel, kje leži, je pogledal skozi razpok. Čudovit prizor se je pokazal njegovim očem. Svetli mesec na nebu je obseval neštivilne mačke, ki so gnale neznanski vrišč. Z vseh strani so prihajale te živali, čedalje več jih je bilo; zdelo se je, da se odpira zemlja in bruha te grde živali na dan. V tem vrišču je trepetal ves gozd in mladenič je razločil besede pesmi, ki so jo pele mačke:

«Šipejtaro, Šipejtaro, ko bi vedel, kje smo mi, Šipejtaro, Šipejtaro, brž ko veter prileti; naj mu nihče ne pové, ker dobili nas ne sme!»

To pesem so mačke tolikokrat ponovile, da jo je mladenič že na pamet znal in jo je nehoti mrmral sam pri sebi. Ker je bil oborožen, je že v naslednjem trenutku zgrabil za meč, da bi planil skozi vrata na te pošasti — a tisti mah je polnoč minula, mačke so utihnile in se razbežale in v nekaj

minutah ni bilo videti nobene več. Mesec je imel tako širok in ravnodušen obraz, kakor da se ni nič zgodilo. Mladenič se je zavil v plašč, prijel za ročaj meča, zaprl oči in spal, dokler ni vstalo solnce na nebo.

Ko se je prebudil, je planil kvišku, si pripasal meč, se priporočil Bogu ter se odpravil na pot. Zadnji čas je bilo, da bi prišel do ljudi. Med svojo blodnjo po gozdu ni bil použil drugega kakor nekaj jagod in korenin, zato je bil gladen kakor volk. In glej, komaj je bil prestopil nekaj korakov, je že našel stezo, ki ga je vodila naravnost v mesto, v katerem so živeli nesrečni ljudje. Iz ene prvih hiš je slišal glasen jok. Ko je vprašal ljudi, zakaj žalujejo, je zvedel žalostno zgodbo.

Tedaj je mladenič pozabil na svojo lakoto. Izpraševal je dalje in zvedel, da je mesto, na katerem bo deklica žrtvovana, tisto, kjer je on prenočeval. «Šipejtaro, Šipejtaro!» mu je tedaj zadonelo iz njegovega spomina na ušesa. «Kdo je Šipejtaro? Ali mi lahko poveste, kdo je Šipejtaro?»

Glasi smeh mu je odgovoril. «To je veliki pes višjega uradnika, ki je v službi našega kneza,» so dejali ljudje. «Močan, divji pes je. V kaki zvezi je on z našo nesrečo? Neumna žival je, ki ničesar ne razume!»

Mladenič se ni zmenil za besede ljudi, ampak je šel naravnost k roditeljem nesrečne deklice, da bi jih potolažil. Le stežka se mu je posrečilo. Ko jim je zatrdil, da hoče storiti vse, kar je mogoče, da reši deklico, so dobili malo poguma in tolažbe. Časa ni smel izgubljati. Odpravil se je k knežjemu višjemu uradniku in ga je prosil, naj mu posodi psa Šipejtaru za eno noč. Uradnik ni rad dal zvestega psa, posebno tuju ne, toda ko ga ni nehal prositi in mu je dal častno besedo, da pripelje psa nazaj, mu ga je posodil.

Mladenič je peljal psa k roditeljem izbrane deklice in jim je naročil, naj ga zapro v kletko namestu deklice, deklica pa naj ostane doma. Roditelji so ga radi poslušali. In tako so nesli po solnčnem zahodu kletko z zaprtim psom Šipejtarom v gozd in so jo postavili k hramu. Nato so naglo zbežali. Nihče ni maral gledati, kaj se bo zgodilo. Le mladenič je mirno stopil v hram in čakal, kaj bo.

O polnoči, ko je svetil mesec, so iznova prišle mačke in spet zagnale tak vrišč kakor prejšnjo noč. To pot so imele v svoji sredi velikega mačka, ki ni bil nihče drugi kakor gorski duh. Ko so bile vse mačke zbrane, so jele divje plesati, veliki maček pa je rjovel tako, da je prevpil vse mačke. Ko je zagledal kletko, se je ločil od mačk ter jel skakati okoli kletke tako visoko, da je mladenič komaj verjel svojim lastnim očem. Naposled je z divjim vriščem odprl kletko in se ogledal po svoji žrtvi.

Toda — tisti mah, ko je pomolil glavo skozi vrata — ena, dve! — je že planil Šipejtar iz kletke, ga zgrabil z zobmi za hrbet, stresel enkrat tja, enkrat sem — in maček je ležal mrtev na tleh. Tedajci je skočil tudi mladenič iz svojega skrivališča in mu je z enim udarcem odsekal glavo od trupa. Ostale mačke so kar otrpnile od strahu, ko se je pes zakadil mednje in jih jel moriti. Nato pa so se naglo razbežale na vse strani, da niso videli do današnjega dne nobene več.

Mladenič je nato pogladil zvestega psa in ga ves hvaličen odnesel go-

spodarju nazaj; ta ga je imel od tistih dob še v večjih časih.

Ko so ljudje zvedeli, da je gorski duh mrtev, jih je prevzelo veliko veselje. Nič več ni bilo treba žrtvovati hčer, mesto se je povečalo, potniki so lahko potovali po gozdu brez skrbi in brez strahu na vse strani.

Kaj se je zgodilo z mladeničem? Ko so ga roditelji rešene deklice blagorivali, je šel dalje. Kam — vam najbolje pove on sam; vprašajte ga, če vas sreča na svojem potovanju križem sveta.

Najboljše najtrajnejše, za to najcenejše!

Ksenija Prunkova:

Tičkin svet

Tička premišljuje. Svet premišljuje. In vidi toliko lepega in zanimivega na svetu. In vabečega. Vabeče pa je še lepše od lepega.

Kdo pa je Tička? Tička je štiriletno dekletce, takšno, kakršna so vsa štiriletna dekletca. Nič nenavadnega ni na njej; je včasih pridna, včasih strašno sitna, ima dvoje modrih očesec, ki gledata bistvo v svet, včasih pa tudi prav neumno. Ustka so kot rožni poplek, kadar se ne cimerijo. Če se pa rožni poplek odpre in nasmeje se pokažejo mišji zobki. Ušesca so zelo majhna in rožnato prosojna, nasek pa je radoveden in zafkrknjen. Saj sem že dejala, da je Tička prav taka, kakor so vsi otroci v laseh ima sinje-vijevn trak, obleka je navadno rdeča, drobnopikčasta, nogavice pa imajo na kolenskih luknjah ali vsaj luknjico. Te luknje grenijo Tički življenje. Ne luknje, veliki ljudje ji ga grenijo — zaradi lukenj. Mama, babica, Ivanka, vsi se spravijo nad Tičko in njene luknje: da Tička ne sme klečati, da se nikakor ne spodobijo za tako veliko dekletce, da ima vse nogavice na kolenskih preluknjane.

Tičke nič ne moti preluknjane nogavice, saj skozi ta okence ne zebe; in tako lepo se da igrati na tleh, kleče. Drugače se sploh ni moči igrati. In potem, saj ni veliko dekletce; ne mara biti veliko, prav tako, kakor ne mara, da bi mama postala stara — to je druga, hujša skrb, ki ji greni življenje. To je že strah — edini, ki ga Tička pozna.

Pa danes Tička nima skrbi; napol čepi, napol kleči na tleh pred svojim zabojem igrač in premišljuje svet. Ta

KRASNE LETNE

obleke, bluže

perilo, nogavice itd. priporoča po najnižjih cenah, staroznana solidna trdka

IGN. ŽARGI,

Ljubljana, Sv. Petra c. 3., 11.

648-a

svet pa je velik: najprej mama. Mama je nekaj dobrega, svetlega, jasnega. Vsak jo pozna, kakor solnce; je in mora biti, če ne bi bilo mame, bi sploh ničesar ne bilo.

Potlej babičina soba in kar je v njej, z babico vred. Babica sedi v naslanjaču in plete nogavice; strašno veliko jih je že spleta. Vse življenje jih očka ne bo potrgal, toliko mu jih je napletla. In so višnjeve in rdeče in zelene; same strašno lepe. Sedaj se je očka uprl, da jih ima dovolj, pa plete babica za Tičko: čudovito lepe nogavičke iz debelega, svetlega sukanca, nogavičke s polžki in luknjicami, da so kakor čipke in da se nogi v njih zdi, kakor da je čreveljček poln peska. Zvečer, ko se Tička sezuje in sleče nogavice, je na goli nožici rožnato rdeče vtisnjen vzorec — polžek in luknjica in luknjica in polžek — in to je silno imenitno; Tička vsaj ne pozna nobenega otroka, ki bi nosil tako imenitne nogavičke.

Babica ima še druge vrline: «Življenje svetnikov» zna na pamet, ker mnogo bere; kadar ne plete nogavic, pa bere. In pravljico zna o mačehi in pastorki, o jagodah, ki so vzcvetele in dozorele v snegu, pastorki na ljubo, in kako so medvedje raztrgali zlobno sestro. In vsako povest in pravljico začne babica:

«Ko sem bila še majhna in sem krave pasla...»

Tudi one povesti iz življenja svetnikov. Če se pa babici ne ljubi, pripoveduje Tička in začne:

«Ko sem bila še majhna in sem krave pasla...»

Saj to spada k začetku vsake pravljice in zveni sila imenitno.

Babica nosi po tri spodnja krila. Zmerom je eno progasto, drugo rožnato, tretje pa belo in naškrobijeno. In za vsako krilo babice natanko ve, kdaj je bilo kupljeno, na katerega svetnika dan, in po kakšni ceni. Vsako izmed kril ima že najmanj petnajst let. K vsakemu tudi spada povest, kaj je doživelo krilo, oziroma babica v njem. Čim starejša je krilo, tem zanimivejša in daljša je povest, tem več je romanj doživelo, semnjeval in potresov, svatb, vojsk in hudih zim.

Babica ima devet in trideset mašnih bukvic, z zlatimi, rdečimi in višnjevi obrezami. Se ena, pa jih bo štirideset. To je babičin ponos. Vsakemu pove, da ji manjka le ena do štiridesetih. Pa kaj knjižice — v knjižicah so podobice. To-liko jih je, da so knjižice našopirjene kakor nevesta v narodni noši s šestimi spodnjimi krili. Še zapreti se ne dajo bukvice, toliko je podobice, pa kadar babica skopari z njimi. Težko kateri da, pa nikdar ne take, ki bi se svetila ali ki bi imela zlat rob; take le zame-nja. S Tičko barantata in mešetarita z vsemi svetniki.

V eni izmed onih devet in trideset mašnih bukvic je tudi tista podobica, tista, ki je tako čudovito lepa. Tička je zaljubljena vanjo. Že dolgo premišljuje, kako bi prišla do nje. Pa je tudi babica zaljubljena vanjo in je ne da.

A je ta podobica res čudovito lepa: sveti se, kakor da bi bila pokrita z Marijinim steklom in je zelena in rožnata in ima zlata papirnata vrata. To je najlepše: prava zlata vrata, ki se dajo odpreti in zapreti. Sredi vratcev pa je venček spominčic okoli gorečega srca.

Oh, tako čudovito je lepa!

Saj ima tudi Tička lepe podobice, take s čipkami in zlatim robom, a taka kakor ona z vratci ni nobena. In ba-

bica je ne da, izgovarja se, da bi Tička podobico izgubila, pomečkala, raztrgala, da je Tička še premajhna. A Tička ne odneha. Ponuja babici svoje najlepše podobice v zameno; ponuja ji dve, tri za tisto samo, a babica se ne more ločiti od nje. Daruje Tički drugo podobico, ne zamenja, daruje; obljubi čisto nov zlat krajcar, obljubi pomarančo. In mahoma začne kar sama od sebe, brez vseh prošnja in moledovanj:

«Ko sem bila še majhna in sem krave pasla...»

In zmoti Tičko. Babica ima predalnik: ta je vir vseh skrivnosti in vsega vabljivega. Na predalniku je zrcalce s predalčkom, dva medena svečnika in majhna voščena Marija pod steklenim zvoncec. Marija pestuje sinka in dva angelca ji držita nad glavo venček iz pisanih voščenih rožic. Angelca in sinko in Marija imajo na licih rožnate, okrogle lise.

Odkar Tička pomni, ima Marija luknjico v beloprosornem, voščenen krilu. Če bi imela Tička dolgo krilo, bi bila prav tam luknjica. Ker ima pa kratko krilce, je luknjica na obeh kolenskih v nogavicah. Babica ima krila, ki so stara po petnajst let, pa jih še sedaj nosi. Morda je tudi Marijino krilce še izza mladih dni in je luknjica od klečanja kakor pri Tički.

Zato ima Tička Marijo tako rada.

Predalnik ima tri tečke, tajnstvene predale. Tička jih sama ne more odpreti in se jih tudi ne upa. A vabijo in mikajo, posebno oni vrhnji, ki ga Tička še z nosom ne doseže. Kadar ga babica odpre, zadisi iz njega na prav poseben način, po starih ljudeh. Tička pa si misli: diši po lavendulu in oljkovih vejicah, po škapulirjih in starih kanarčkovih jajčih klopotih, po spodnjih krilih in kutnah, po srebrnih kronah in zlatih krajcarjih, po rožnatem svilnenem papirju in blagoslovljenji vodi.

Vse to hrani babica v vrhnjem predalu in je silno vabljivo za Tičko, ker babica nikoli nič noče pokazati. Le za god dobi Tička iz tega predala srebrn goldinar, zavit v star, skrbno zglažen, rožnat in šumeč svilen papir, ki je lepši od goldinarja samega.

Zlogovnica

Iz naslednjih 77 zlogov je sestaviti 27 besed:

a — a — a — a — ar — be — ča — de — dra — e — e — go — goš — gram — hi — tr — ist — ja — jak — je — lev — ka — ka — ki — lej — ler — let — li — lip — lo — lo — ma — me — me — mi — mo — mon — mon — ni — ni — ni — ni — ni — nje — nje — nur — o — o — ob — pa — ra — rak — ri — ri — ri — roš — sa — sa — san — sto — ta — ta — tin — tiš — to — tan — tra — u — va — va — ve — vi — vr — za — žil — žum.

Besede značijo: 1. utež; 2. krmilo za živino; 3. evropsko denarno enoto; 4. pokrajino ob Goričah; 5. gnilobni plin; 6. glasovitega tekača; 7. nek. slovansko vladarsko rodbino; 8. pritok reke Oba; 9. časovno mero; 10. pokrajino v Pred. Aziji; 11. narod na Polinezijski; 12. pomilovanje; 13. mesto v Ukrajini; 14. zemljino; 15. mesto v Dalmaciji; 16. kme več planinskih vrhov; 17. samopažneža; 18. ruskega pesnika; 19. geometrijski lik; 20. šibico (za pletenje); 21. grškega junaka pred Trojo; 22. kačo; 23. slovniški sklon; 26. mesto v Bački; 27. mesto v stari Mezopotamiji.

Prve črke vsake besede in nato tretje, čitane navzdol, povedo znan Gregorčičev citat.

Opalograph Company Berlin
generalno zastopstvo za SHS
Zagreb, Hatzova ulica 15
OPOZARJA
vse po-estnike Opalograph aparatov!

Neopovrjene Opalograph-kemikalije, dobivajo se samo pri
naših navedenih gen. zastopnikih ali pri doli označenih trgovci-
nah. Nale kemikalije in potrebščine nosijo globus kot za-
ščitni znak. Vse druge potrebščine in kemikalije, katere se
vam ponujajo za delo na našem aparatu, pa ne nosijo na-
šega zaščitnega znaka, so potvorjene, torej za delo neuporabne.

Originalne Opalograph-ke-kemikalije dobite le pri:

LJUBLJANA: Lad. Baraga, Selenburgova ulica 6;

Zagreb: M. Tusch, Berislavčeva 20;

Beograd: J. M. Pavlović & Co., Knez Mihailova 41;

Maribor: Ivan Legat, Vetrinjska 30;

Osijek: Perdo Mandić;

Novi Sad: M. Ivkovića nasl. Djordje Ivković ml.

Surovo maslo

kupuje na celoletni sklep prvovrstno, centrifugalno
čajno maslo. — Dopisi pod E. Vajda, Jakovec
Medumure Telefon 59 60 3.

†

V najgloblji žalosti naznanjamo vsem prijateljem in
znancem, da nas je za vedno zapustil naš ljubljani

Janezek

In se preseli v večnost danes ob 7. uri zjutraj.
Pogreb se bo vrši v ponedeljek, dn. 28. maja 1928
ob pol 11 uri popoldne izpred mrtvašnice deželne bolnice v
Ljubljani na pokopališču sv. Križa.

V Ljubljani, dne 26. maja 1928.

Rodbina Berdaisova

"OLLA" je kot do-
kazano že deset-
letja vodilna ko-
najstarejša sve-
tovna znamka in
dokazljivo tudi
najzanesljivejša

Trgovci!

Radi pomanjkanja trgovskih
prostorov sem primoran opustiti
delno svojo bogato zalogo raz-
nega galanterijskega in kratke-
ga blaga na debelo, vsled tega
odprodajam razno blago po zni-
žanih cenah.

OSVALD DOBEIC
veletgovina galanterije in
pletenin
LJUBLJANA, Pred Škofljo 15.
Ne zamudite prilike

Nadušljivi

ki trpe na težkem dihanju in du-
šitvi, pa se zbog tega počutijo
slabotne in ne morejo spati, dobi-
te brzo in lahko dihanje brez du-
šitve, ako uporabljate

ASTMOL BRONHITIS CIGARETE

ki vrlo brzo razkrajajo slez in
pomagajo, da se pravilno diha
a vsled tega se organizem po-
pravlja in prihaja v normalno
zdravo stanje. — Pri nakupu
zahtevajte znamko "ASTMOL".
Dohiiva se po lekarnah

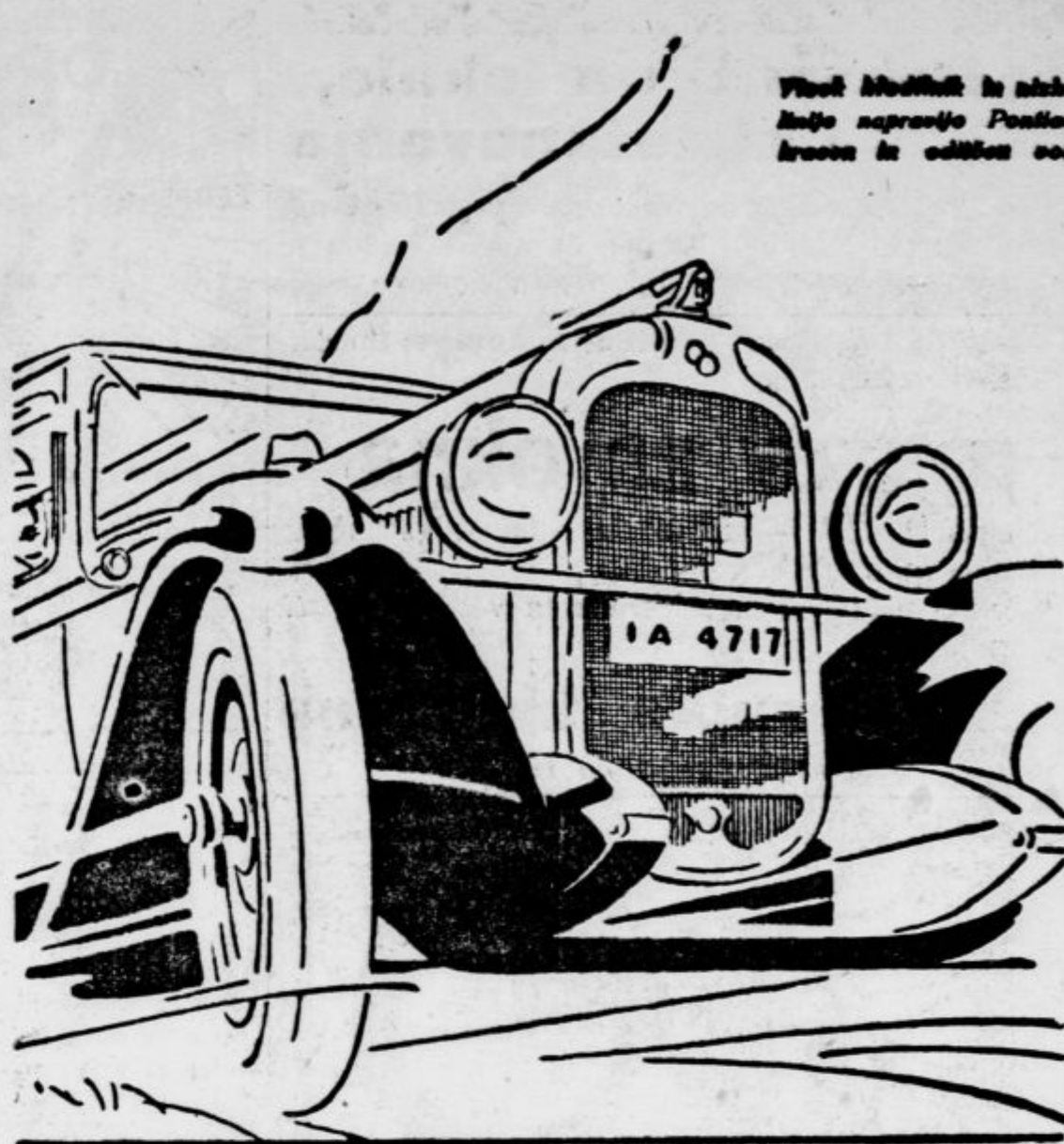
Trgovski lokal

3 tremi skladišči in pripadajočim in-
ventarjem ter z električno napeljavo
na prometnem kraju se ugodno odda
najem. Naslov v oglašnem odd. "Ju-
tra", 6483-a

Svarilo!

Moj prastari, večkrat nagrajeni
pristni Eau de Cologne se čisto po-
nareja. Odjemalci, ki kupujejo moj
fabrikat, naj ne pazijo samo na hme
Farina, marveč tudi na dostavek
Zülichs-Platz Nr. 4a, zlasti pa na
žig "Nr. 4a", ki je vžgan na zadnji
strani steklenice.

Johann Maria Farina, Jülichspatz
Nr. 4. 6446-a

Vrsto motorja in stila
kaj napreduje Pontiac
krogi in odlični so

NE SAMO RADI SVOJE SNAGE IN ODLIČNE OBLIKE

AMPAK TUDI Z OZIROM NA IZREDNO EKONOMIČNOST NABAVE IN TROŠKOV
OPRAVLJANJA IZVOLJIO TA VOZ VSI, KATERI ŽELIJO AVTOMOBIL S 6 CIL.

Bodisi radi izvanredne akceleracije, od-
lične oblike ali večje snage, mnogi so me-
nili, da samo avtomobil s 6 cilindri odgo-
varja njihovim potrebam.

Vzradošeni so vsi, da si morejo naba-
viti ta PONTIAC - voz pri tako nizki cen-
i. Letašnji novi PONTIAC s svojim visokim
hladilnikom in nizkim limitom je še lepši
in odličnejši kakor predel.

Izbera različnih modelov izpolnena je
bila letos še s odprtim 5 sedežnim Touring-
om. Preiskuste samo in boate se prepri-

čali, da je Pontiac letos močnejši, še pri-
jetnejši za vožnjo in popolnoma izpolni vse
Vaše želje.

Radi teh razlogov izbirajo danes PON-
TIAC-A vsi oni, kateri želijo imeti avto-
mobil s 6 cilindri, ker je njegova nabavna
cena in trošek opravljanja najmanjši.

Touring	Din 76.000.—
Sedan	Din 86.000.—
Sport Sedan	Din 89.000.—

Zastopniki v celih Jugoslaviji.

PONTIAC SIX

PROIZVOD GENERAL MOTORS

Glavne zastopstvo in skladišča rezervnih delov

V. & M. BAREŠIČ & Co.

ZAGREB

Kraljeve Marije 24. — Tel. 27-44.

LJUBLJANA

Dunajska cesta 12. — Tel. 2292

Sport

Stafetni tek skozi Ljubljano za "Jutrov" kip Matije Gubca.

Naš list je leta 1922 daroval pokal za
binkoštni stafetni tek skozi Ljubljano. Za
lepi lahkosiletski sport je med našim ob-
činstvom treba še mnogo propagande. V
to svrhu je naš list razpisal svoje darilo.
Propagandni uspeh je bil vedno večji. Teku
na binkoštni ponedeljek je prisostvovala
vedno ogromna množica, ki je z zani-
manjem sledila ostri borbi med Ilirijo in
Primorjem.

S tremi zaporednimi zmagami je Pri-
morje prišlo v definitivno posest našega
prvega darila. Ker pa je binkoštna sta-
feta postala že tradicionalna, ki jo ne gre
opustiti, je "Jutro" poklonilo svoje dru-
go darilo, kip Matije Gubca, delo akad.
kiparja Dolinarja. Leta 1925 se je prvič
tekmovalo za ta kip in zopet je zmagalo
Primorje. Stafeta pa je bila od Saveza za-
radi formalnih napak razveljavljena. Zma-
ga Primorja leta 1926 je bila verificirana,
lani pa si je darilo prvič priborila Ilirija
v času 4 : 51.

V ponedeljek 28. t. m. se vrši stafeta za
kip Matije Gubca tretjič. Kdo bo zmagal,
ali Ilirija ali Primorje je težko reči, ker
so letošnje kondicije posameznih lahko-
siletskih ekip nepoznane. Izgledi Ilirije,
da dobi darilo v definitivno posest, so
vsekakor boljši kot Primorja, ker je treba
Iliriji zmagati še trikrat zaporedoma, do-
daj mora Primorje zmagati še petkrat ali
zaporedoma ali v presledkih.

Proga, po kateri se bo teklo, je razvid-
na iz službenih objav LLAP, ki jih ob-
javljamo na drugem mestu. Vsekakor pro-
simo občinstvo, da se brezopojno pokori
odredbam rediteljev, da bo omogočen
brezhiben potek prireditve.

Start teka je ob 11. uri pred Narodnim
domom, cilj pa na Kongresnem trgu.

SK Maribor : SK Primorje Finale za prvenstvo Slovenije

Borba za letošnje nogometno prvenstvo
ljubljanskega okrožja se je bila s izredno
ogorčenostjo. Ilirija je trdovratno branila
svojo ugodno pozicijo, ambicije Primorja pa
so šle za tem, da to pozicijo omejajo. Zma-
gala je borbenost Primorja, ki je dvakrat po-
vrsti trlumfiralno nad svojim rivalom in mu
s tem izrgnilo prvenstvo. Tako je bil ugo-
tovljen partner za finalno borbo v prvenstvu
Mariborom.

Danes trčita v tej borbi na igrišču Pri-

morja skupaj dva interesantna nasprotnika.
Rivala KAC je premagala 4 : 2 in 2 : 0.
Zmagovite rezultate zaznamuje letos tudi
otroji prvak Gradca Grazer Sportklub in
proti prvaku Salzburške ter proti dunajskemu
profesionalnemu WAC-u.

Prvi nastop Avstrije v Ljubljani je vzbudi-
lo ob teh okoliščinah veliko zanimanje; k
temu pripomore tudi to, da stoji vodilni
ljubljanski in mariborski klubi ravno sedaj
v dosti tesnih stikih s celovškimi klubi.

Binkoštni nogometni program
V Ljubljani: Danes ob 16.30 na igrišču
Primorja ASK Primorje : SSK Maribor (fi-
nale za prvenstvo LNP-a za 1927/28); pred-
tekma ob 15. Primorje rez. : Slavija rez. —
Jutri, v ponedeljek ob 16.30 na igrišču Ilir-
ije SK Ilirija : SK Austria (Celovec);
predtekma ob 15. Ilirija rez. : Hermes rez.

V Mariboru se vrše v ponedeljek tekme
za prehodni pokal, ki ga je daroval mar-
iborski trgovec g. Ilger. Za pokal igrajo klubi
Maribor, Zelezničarji, Svoboda in Ptuj.

Na Raketu se vrši v ponedeljek ob 14. uri
prvenstvena tekma med SK Javornikom in
SK Elanom iz Novega mesta.

V Trbovljah igra danes ob 15. SK Amater
s vojaškim SK Triglav iz Ljubljane, jutri pa
igra SK Trbovlje s ljubljanskim SK Ja-
dranom.

Službeno iz LLAP. (Iz seje u. o. 26.
t. m.) Na binkoštni ponedeljek 28. t. m.
ob 11. uri popoldne se vrši propagandna
stafeta za prehodno darilo "Jutra", kip
Matije Gubca. Start je pred Narodnim
domom, cilj na Kongresnem trgu. Tekmo-
vanje se vrši po Aleksandrovi, Dunajski,
Dalmatinski, Komenskoga ul., Prečni,
Sv. Petra c. (ne po Resljevi, ker se po-
pravlja), Kopitarjevi ul., preko Krekovega
trga, pred Škofljo, Stritarjevi ul., preko
Marijinega trga, Prešernove in Selenbur-
gove ulice do cilja na Kongresnem trgu.
Tekmovalci: gg. Zobec (zastopnik "Ju-
tra"), Slamič, Windisch, Gregorič, Pova-
lek, Gnidovec, Casomerlich, Gnidovec,
Gregorič, Windisch, Sodniki na cilju:

Oblik. Windisch, Pevalek, Starter g. Sla-
mič, Zapisnikar g. K. Valašek. Vrhovni
reditelj g. Podgoršek, namestnik P. Birsa.

Navedene gospode prosim, da se sigurno
sestanejo na dan stafete točno ob 10. uri
pred Narodnim domom. — Obenem se po-
sivajo SK Ilirija in ASK Primorje da sta-
vijo v svrhu vzdrževanja reda na razpo-
lago po 18 do 20 svojih članov, ki se naj
javijo ob 10. uri pred Narodnim domom
vrhovnemu reditelju. — Tainik I.

SK Svoboda. Danes ob 10. trening I.
moštva z rezervno na igrišču Ilirije, v slu-
čaju dežja pa v ponedeljek. — Načelnik.
ASK Primorje (nogometna sekcija).

dobila vse igre, svojega glavnega lokalnega
rivala KAC je premagala 4 : 2 in 2 : 0.
Zmagovite rezultate zaznamuje letos tudi
otroji prvak Gradca Grazer Sportklub in
proti prvaku Salzburške ter proti dunajskemu
profesionalnemu WAC-u.

Prvi nastop Avstrije v Ljubljani je vzbudi-
lo ob teh okoliščinah veliko zanimanje; k
temu pripomore tudi to, da stoji vodilni
ljubljanski in mariborski klubi ravno sedaj
v dosti tesnih stikih s celovškimi klubi.

Binkoštni nogometni program
V Ljubljani: Danes ob 16.30 na igrišču
Primorja ASK Primorje : SSK Maribor (fi-
nale za prvenstvo LNP-a za 1927/28); pred-
tekma ob 15. Primorje rez. : Slavija rez. —
Jutri, v ponedeljek ob 16.30 na igrišču Ilir-
ije SK Ilirija : SK Austria (Celovec);
predtekma ob 15. Ilirija rez. : Hermes rez.

V Mariboru se vrše v ponedeljek tekme
za prehodni pokal, ki ga je daroval mar-
iborski trgovec g. Ilger. Za pokal igrajo klubi
Maribor, Zelezničarji, Svoboda in Ptuj.

Na Raketu se vrši v ponedeljek ob 14. uri
prvenstvena tekma med SK Javornikom in
SK Elanom iz Novega mesta.

V Trbovljah igra danes ob 15. SK Amater
s vojaškim SK Triglav iz Ljubljane, jutri pa
igra SK Trbovlje s ljubljanskim SK Ja-
dranom.

Službeno iz LLAP. (Iz seje u. o. 26.
t. m.) Na binkoštni ponedeljek 28. t. m.
ob 11. uri popoldne se vrši propagandna
stafeta za prehodno darilo "Jutra", kip
Matije Gubca. Start je pred Narodnim
domom, cilj na Kongresnem trgu. Tekmo-
vanje se vrši po Aleksandrovi, Dunajski,
Dalmatinski, Komenskoga ul., Prečni,
Sv. Petra c. (ne po Resljevi, ker se po-
pravlja), Kopitarjevi ul., preko Krekovega
trga, pred Škofljo, Stritarjevi ul., preko
Marijinega trga, Prešernove in Selenbur-
gove ulice do cilja na Kongresnem trgu.
Tekmovalci: gg. Zobec (zastopnik "Ju-
tra"), Slamič, Windisch, Gregorič, Pova-
lek, Gnidovec, Casomerlich, Gnidovec,
Gregorič, Windisch, Sodniki na cilju:

Oblik. Windisch, Pevalek, Starter g. Sla-
mič, Zapisnikar g. K. Valašek. Vrhovni
reditelj g. Podgoršek, namestnik P. Birsa.

Navedene gospode prosim, da se sigurno
sestanejo na dan stafete točno ob 10. uri
pred Narodnim domom. — Obenem se po-
sivajo SK Ilirija in ASK Primorje da sta-
vijo v svrhu vzdrževanja reda na razpo-
lago po 18 do 20 svojih članov, ki se naj
javijo ob 10. uri pred Narodnim domom
vrhovnemu reditelju. — Tainik I.

SK Svoboda. Danes ob 10. trening I.
moštva z rezervno na igrišču Ilirije, v slu-
čaju dežja pa v ponedeljek. — Načelnik.
ASK Primorje (nogometna sekcija).

Danes naj bodo ob 14.30 v naši garderobi
sledile igralci: Anžlovar, Turkovič, Vidic,
Coradini, Jug II. Pišek II, Privšek, Slapar,
Senica, Terček, Kariž, Zalar, Sočan.

2. S. K. Hermes. Zaradi tekme SK
Ilirijo sklicujem v ponedeljek, dne 28. tega
meseca ob 10. uri sestanek na klubskem
igrišču, v slučaju slabega vremena pa v
klubskem lokalu. V prvi vrsti pridejo v
poštev igralci: Magolič Samo, Čop, Mi-
helak, Rafko, Boris, Knapič Aci in Pavel
Podrekar. Kopač, Filipič, Mokorel, Oreš-
nik, Starman I. in II., Erlih, Bajde, Krašo-
vec. Poleg tega naj se udeležijo sestanka
vsi oni igralci rezervnega moštva, ki imajo
katerikoli opremo (tudi posamezne kom-
ede) in naj prinese opremo seboj, ter oni,
ki sploh ne posedujejo opremo. Kdor se
tudi tega sestanka ne udeleži, se ga sma-
tra kot neresnega kandidata za odigrava-
nje tekme. — Načelnik.

O Amsterdamu

Skoraj neopazeno je naša nogometna enos-
tvena sredi preteklega tedna odpotovala v Amster-
dam. Naloga, ki jo čaka, je težka. V torek (29.
t. m.) ob 16. nastopi v starem stadionski proti
smagovalcu iz tekme Čile-Portugalska; ta tek-
ma, ki bo dobočina našega nasprotnika, se vrši še
danes ob 15. — O kakovosti 16 držav, ki so s
nogometni zastopane na IX. olimpijski, smo ču-
tali v nemških listih zelo zanimive stvari.

Egipt je zastopan večji del s igralci prvaka
Arasani Kaira in je že na olimpijski v Parizu
glavno odpravil Madžarske s 3:0. V drugem krogu
so sinovi Nila zadeli na Švede, ki so obračunali
s njimi 5:0. V predtekmi se odari Egipt s Tur-
kijo — Argentinijski amaterji marsikje za favorita
v olimpijskem turnirju. Tudi Argentinci sami so
precej opametni, da se boje menda samo Uru-
guajcev. Res je, da so se v zadnjih dveh tednih
zelo poboljšali in odnesli celo južnoameriško pr-
venstvo. Igrali so se dni precej tekoče, tako po
Evropi, kjer se niso odresali ravno čisto; go-
tovo pa je, da so pazili na svoje ude. — Belgija,
prvak VII. olimpijske, se tudi L. 1924 v Parizu
ni mogla držati; izgubila je proti Švedom še v
predtekmi s 1:5 ter sledila je konkurenci. Vse-
kakor so se letos Belgijci temeljito pripravili —
Čileci, dosedaj neznanji v Evropi, so izbrani ve-
činoma s prvaka Cio-Cio Valparaiso; igrali so v
prvenstvu vedno važno vlogo. Za nasprotnika so
dobili kot prve Portugalce, ki jih seveda tudi ne
gre podcenjevati. — Nemci so se dobro pripra-
vili in so prepričani, da bi imeli precej točk, ako
bi se tekme igrali po točkah. V pokalnem si-
stemu pa čisto odločujoče tudi sreča. Prvi njihovi
nasprotniki so Švicarci; proti njim si — po pre-
vidi — ne upajo napovedati zmage. — Estonci
bodo imeli najprej s Španci opravka; dani so se
pred štirimi leti prav dobro držali v Parizu in
so le z 0:1 podlegli Američanom, ni verjetno, da
bi uspeli proti takemu nasprotniku. — Francozi

se od zadnje olimpijade, ko so jih v drugem
krogu pomandrali Urugvajci, lepo razvili. Nih-
ovo moštvo je tehnično dovršeno in izredno hit-
ro. Boj s Italijani bo vsekakor zelo oster. —
Nizozemci so prišli v čudno dilemo. Dočim se
ni me na eni strani smehljiva ugodnost domače-
ga terena in lastne publike, je hreb po drugi stra-
ni kruto predčrti njihove račune. Za nasprotnika
jim je na eni strani smehljiva ugodnost domače-
kuverte, potegni prvaka iz L. 1924, silne Urugvaj-
ce. Ta predtekma, ki se vrši v sredo 30. t. m.
ob 19., bo gotovo med najzanimivejšimi; težko
določiti kakšno neresno obrambo, na kateri bo lo-
žala vsa teča urugvajskega napada. Za 40.000
prostorov je 140.000 interesentov! — Italija je
dolgo premišljevala, ali bi se sploh udeležila.
Pozneje so prevladali nacionalistični razlogi in
moštvo je odpotovalo. Ni izključeno, da zasede
celo vidno mesto; sicer imajo povsod! — La-
ksemburška se žensko udeležila vsake olimpijade,
dani nima niti najmanjšega izgleda, da bi igrala ved
kot predtekmo. Letos jo bo Belgija pobodila! —
Mehika prihaja letos prvič! O znanju teh nogo-
metarjev evropski tisk še ni slišal. Ni varjeto,
da bi nas od te strani čakalo kako posebno pre-
senečenje! — Portugalci nastopijo v otvoritveni
predtekmi proti Čilencem. Portugalski nogomet
se je pričel dvigati in ni ostalo neopazeno, da je
nedavno zmagal doma nad italijanskim in francos-
kim. — Švicarci se bodo ogledali s Nemci; ker
se medsebojno dobro poznajo, bo boj do zadnje
minute napet. Švica ima najboljši del v oči
obrambi. — Španci nastopijo brez igralcev Bar-
celone, ki so se že davno prelevili v profesio-
nalce; glavno njihovo sile tvorijo deli Real-Unio-
nuna in Bilbao, ki si bodo s lastno osvojitvijo
zmago nad Estonci. — Turci se lotijo posla na
olimpijskem turnirju vedno s izredno brzino in
večjim navdušenjem, v tehničnem pogledu pa
gotovo ne pomenijo mnogo, kar so do dobrega do-
kazali njihovi številni porazi po Češkoslovanski
Nihova Ahilova peta so kritični, ki za kombinacijo
kontinentalnih sistemov nimajo mnogo smisla. —
Urugvajci, sednji olimpijski prvaki, spadajo sta
kot prej med ožje olimpijske favorite. Doma si
sicer morali hupskirati pred Argentinci, vendar
pa se v Amsterdamu najbrže ne bodo dali zlepa
ugnati. — Američani so postavili večino igral-
ce iz Kalifornije, kjer je glavni kader amaterskih
nogometarjev. Zrebi jim je preiskrbel prav tri
oreh, Argentinijsko. — O jugoslovanski repre-
zentni prvi odlični strokovnjak iz Lipskega do-
slovno: "Jugoslavija je slično kot Portugalska s
svojim časom s svojimi odličnimi uspehi obrnila
naše pozornost vesega kontinentalnega strokovne-
ga časa. Jugoslovanci igrajo popolnoma mo-
dern, prazmen kombinacijski nogomet, čigar ve-
ličnost je precej podobna madžarskemu. Ne sme-
ma pa se s njimi gledati igranja v nasprotno
vsem kasnakem prostoru..."

Kakor je ta sodba kasneva, se vendar bojimo,
da vsa ta kvadrakcija ne bo ne zadostovala, da
bi na tujih tleh vrtil enega imed tako rutinskih
tekmecev kot so Čilenci ali Portugalci. Na ča-
sten rezultat pa moremo računati!

Reflektanti na lokale, pisarne ali stanovanja

v novo gradeči se hiši na Miklošičevi cesti (poševno, vis a-vis hotela „Union“) za julij ali avgust — naj se javijo — Kralja Petra trg 8, pritličje levo. 6361

Graditelje hiš in graditelje domov opozarjamo novo izdelovanje

rolojev za okna

kompletno Din 200 — za m² Izvršitev je zaščamčeno prvovrstna in trpežna.

Uzorci na ogled na velesejmu in v delavnici rolojev in šaluzij

Ivana Bernika, Ljubljana

Linhartova ulica 16.

TARGA FLORIO

Austr. TOURIST TROPHY

Najbolji čas!

Novi rekord!

Zmaga kardanova motornega kolesa

BMW

Glavno zastopstvo:

Autozavodi **E. ROSA, Ljubljana**

Velesejem: Paviljon G.

CENIK za leto 1928

	dinarjev
Belo platno	8, 9, 10, 12
Gradl za spodnje hlače	12, 14, 16, 20
Platno za rjuhe 150 cm	22, 26, 28, 32
Platno za kapne 180 cm	28, 32, 40, 45
Damast za posteljnino	28, 32, 46, 50
Namizni prt (komad)	40, 48, 50, 60
Gradl za madrace	30, 36, 44, 52
Cefirji in oksforti	10, 12, 14, 20
Tiskovine (druki)	10, 12, 15, 16
Delain, etamin	10, 12, 14, 16
Volneni delain	18, 28, 38, 48
Seviljot v vseh barvah	35, 45, 60, 68
Volneni poplin	45, 50, 58, 60
Modno blago za ženske	20, 24, 28, 35
Blago za plašče in kostume	80, 95, 110, 120
Razne svilne za obleke	36, 45, 60, 68
Creppe de Chine	68, 98, 120
Težka taft svila	88, 120
Surova svila	26, 28, 32, 40
Svilene rute	40, 50, 120, 145
Naglavne rute	5, 10, 12, 18
Jugoslovansko sukno	24, 36, 50, 72
Češki kamgarni	65, 120, 140, 160
Angleško sukno	200, 220, 280, 300
Modne hlače	100, 130, 180, 230
Lüster za suknje	40, 60, 98, 160
Štruks	60, 70, 95, 170
Baržun in fustian	30, 36, 40, 60
Hlače vlna	12, 28, 36, 48
Tirolski loden	120
Zavese, preproge, postelna pregrinja, koe, odeje, za konjske plahte, voženo platno, slamnjače, sralce, nogavice, dežnike in drugo dobite dobro in najcenejše samo v	

v manufakturni trgovini
I. TRPIN, Maribor.

Glavni trg 17

KLOBUKE

najnovejših oblik in barv ter vseh vrst športne klobuke Vam nudi v veliki izbiri specialna trgovina klobukov
JOSIP POK
nasl. M. Bogataj
Ljubljana, Stari trg 14

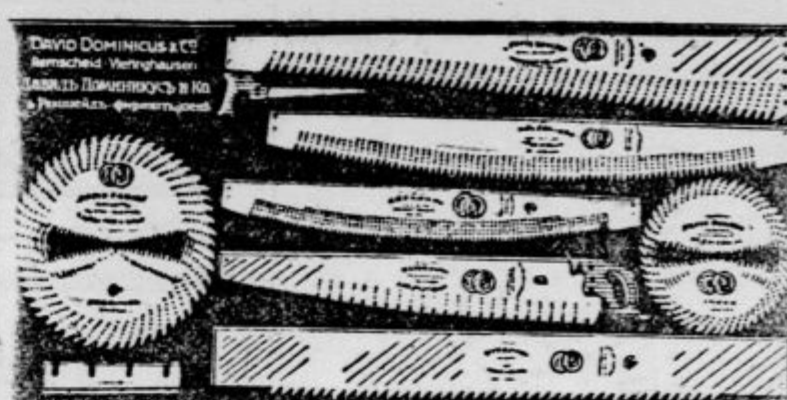
Ležalne stole

á Din 150.—
po povzetju D n 160.—

Zimnice

matrace, postelne mreže, telne postelje (složljive), stomane, divane in tapetne izdelke nudi najceneje
Rudolf Radovan
Krekov trg št. 7
volog Mostnega doma 80

Ja remscheldske žage: jarmenice, mlinke, krožne, trane.

Nože za skobne stroje, sve-dre in drugo orodje za lesno industrijo ter mizarje kupita najceneje pri

„JEKLO“
STARI TRG LJUBLJANA
Zahtevajte cenik! Iamstvo za vsak komad.

Prodalec - prodajalica

delikatesne stroke, prvorazredna moč se sprejme za Ljubljano. — Ponudbe z zahtevki in možnosti nastopa na oglasni oddelek „Jutra“ pod Špecialna moč. 6521 a

Trgovca z razpoložljivimi lokali

na eni najprometnejših cest v Ljubljani želi sprejeti v prodajo mesne in mlečne izdelke. Cenj. ponudbe z natančnejšimi pogoji na oglasni oddelek „Jutra“ pod „Siguren uspeh“.

Najpopolnejši Stoewer šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom Preden si nabavite stroj, ogledite si to vrednost pri tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ulica 61.
Izpolnjen pouk 15-letne garancije
Telefon št. 980.

Ia dobro žgano apno

v komadih nudi po konkurenčni ceni
PORTLAND-CEMENTNA TOVARNA D. D.
DOVJE-MOJSTRANA (Gorenjsko) 6538 a

2 „PUCH-MOTORJA“

60 in 70 cm za poljsko železnico in za prevajanje materiala v tovarno kupi takoj
PORTLAND-CEMENTNA TOVARNA D. D.
DOVJE-MOJSTRANA (Gorenjsko) 6543 a

ŠOFER

(samškega stanu) zanesljiv in trezen, za tovarne avtomobile „SAURER & LAURIN“ in po potrebi za osebni avto, se sprejme s 15. junijem 1928. Samo prvovrstne moči, kateri so večji tudi vseh popravil, naj pošljejo ponudbe z navedbo plače na:

PORTLAND-CEMENTNA TOVARNA D. D.
DOVJE-MOJSTRANA (Gorenjsko)

Mizarji!

Steklo in ogledala (iz tov. Kristal)
Furnirji inozemski
vezane plošče vseh d. menzij
krasne letvice (Per-Ostabi)
intarzijske (posam. in v garnt)
Okraski za poh štvo
Albumi za poh štvo
Vse iz prvih tovar in po najnižji ceni.
Oglejte si vzorce na VELESEJMU, paviljon E koja 52 — 54
Rok Arhar,
St. V. na Ljubljano

Antikvitetna trgovina

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 24
KUPUJE
starinske perzijske preproge, lepo pohištvo, dobre slike i. dr.

Rast brade pri damah

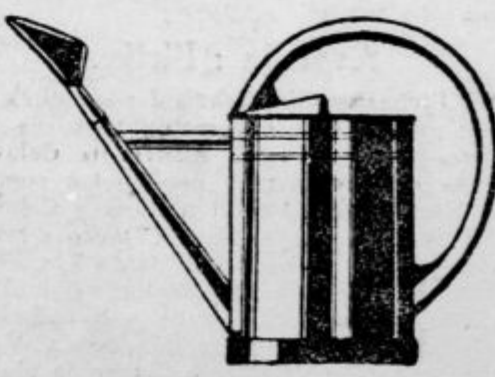
in vse nadležne diacece na tilnik pod oazduho in na obrazu odstranite sami na najprostejši način z mojim preizkušnim odstranjevalcem dlak — Kompletni samo Din 60 franko. ako ošlste denar naprej. Kosm. laboratorij
W. ECKHARDT Augsburg, Deutschland.
Ravensburgerstr. 12 93.

Nova Jugometalija

družba z o. z.
tovarna kovinastih izdelkov
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica št 18

Velika zaloga vsakovrstnih pločevinastih izdelkov.

Pozor zastopniki srečk na obroke!

Povsem novi največji odstotki! Pišite v lastnem interesu takoj pod štiro „Beskonkurenčna zarada P-975“ na INTERREKLAM d. d., Zagreb, Marovska 2.

Strojniki in kurjači!

Vsako 1. nedeljo v mesecu članski sestanek osrednjega društva strojniki in kurjačev o. 9. uri dopoldne v salonu hotela Lloyd na Sv. Petra cesti. Udeležba dolžnost!

„Priatelj zdravih tolažba bolnih“

lahko so nazivali že naši stariši in tedje pravi lepopiški „Fellerjev“ bol ublažujoči

„ELSA-FLUID“

tako so nazivali več kot 80 let njegovi zvesti odjemalci to priljubljeno narodno sredstvo in kozmetikum, ter v mnogim zahvalnih listih priznava, da se imajo zahvaliti edino pravemu Fellerjevemu „Elsafluidu“, ako so se obvarovali pred prehladom, kiha, njem, influenco, gripo, kašljem, br-pavostjo, kakor tudi da niso trpeli na nespavanje, nervozni in slabosti. Ker kaj je vzrok vsem tem težavam? V največji meri je krivo nezadostno negovanje telesa in slabi obtok krvi! Toda s čim se telo najbolje neguje in na kak način se krvotok najneškodljivije in najugodnije pospešuje? Po tom otiranja mazanja in pranja s prvim „Fellerjevim“ Elsafluidom, kateri je prirejen iz sokov raznih zdravilnih rastlin, in koja uporaba zunanja kakor tudi notranja prija želodcu in vsemu ostalemu telesu. Poizkusite! Kmalu bo Vaše razpoloženje veselo, Vaš tek izvrsten, volja do dela se bo ojačila, čutili se boste osveženi in pomlajeni! Toda kje si boste nabavili ceno pravi „Fellerjev“ Elsa-Fluid?

V lekarnah in vseh tozadevnih trgovinah ker-koli bodele zahtevali. Povsod bodele plačali za poiskusno stekleničico 6 Din, za dvojno 9 Din, za špecialno steklenico 26 Din. Ali ako naročite direktno po pošti stane z omo-rom in poštnino vred 9 poiskusnih ali 6 dvo-jnih ali 2 špecialni steklenici 62 Din. Nasprot-no 27 poiskusnih ali 18 dvojnih ali 6 špeci-jalnih samo 139 Din.

Naročila nasloviti jasno: Lekarnarju EUGEN V FELLER, Stubica Donja, Elsatrg 245 — Hrvatska.

Ali že veste?

Pohištvo, najcenejše, najsolidnejše iz trdega in mehkega lesa se kupi pri
EGIDIJ in KAROL ERJAVEC
Brod (poleg taceenskega mostu)
Št. Vid nad Ljubljano.
Lastni zalajmčni izdelki. Daje se tudi na obroke. Ored tudi ob nedeljah.

Orožje, municija

smodnik, dinamične kapice, vžigalna vrvice
za lov, šport in orabmo
FR. ŠEVČIK, Ljubljana

Zahtevajte cenike! Zahtevajte cenike!

S 1. junijem prevzamem

čevljarno „Mara“ Sv. Petra c. 30

in prosim cenjeno občinstvo za nadaljno naklonjenost.
Se priporočam
JOZE KRAMAR, čevlarski mojster

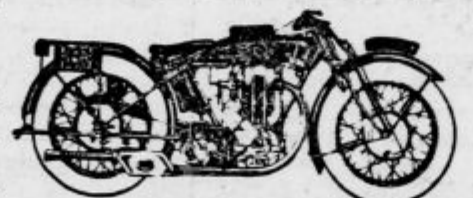
Agilnega prvovrstnega

zastopnika

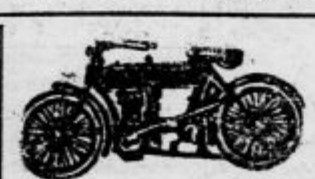
proti fiksumu in proviziji išče tvornica za svoj dobrodoči modni artikeli. Samo gospodje, ki so pri modnih trgovinah v vseh večjih mestih dobro uvedeni, naj se javijo pod: „Dobre reference“ na upravo lista. 653ba

TERROT

najnovejši, najmodernejši z originalnim JAP motorjem
Večkratni šampijon Francije

GENERALNO ZASTOPSTVO MOTOR IMPORT Cie. LJUBLJANA
Vegova ulica

Motocikli TITAN

350 ccm, 8 HP. Zastopstvo za Slovenijo:
FRAN BATJEL, Ljubljana, Karlovska c.
Oglejte si razstavnici paviljon na sejmu.

malinovec

limonov sok, oranžni sok in sadne

marmelade

prilporeča tvrdka

Srečko Potnik in drug

parna destilacija esenc, eteričnih proiz-vodov eterov, ter izdelovanje sadnih sokov in marmelad.

LJUBLJANA

Metelkova 13. — Telefon 2110

6431-a

Srečke: Zadrugne hranilnice, Sv. Petra c. 19

Stanley Weyman:

Rdeča kokarda

Roman.

Kri mi je silila v glavo; sram me je bilo in moje nezadovoljstvo s samim seboj je bilo brez meje; čutil sem, da sem bil grešil zoper pravila dostojnosti in da se mi je prav zgodilo. A vzlic tem mislim sem se tudi zavedal, kako me obhaja novo čuvstvo. Denizin obraz mi ni hotel izginiti izpred oči; njene oči, zdaj polne dražestnega presenečenja, zdaj vroče od prav tako mičnega zaničevanja, so me spremljale vso pot. Pozabil sem na Butona in Dou-ryja, na komitet in na župnika, na prah in na pripeko, in sem mislil samo še nanjo. Strah, da se ne bi kmetje vzdignili, me je iznova pograbil za srce. Možnost pobune je mahoma dobila v mojih mislih čisto novo lice in se mi je zazdela še strašnejša in še verjetnejša nego doslej. Pogled v Denizin otroški obrazek je bil dal Butonovim svarilom veljavo, kakršne jim vse župnikovo dokazovanje ni moglo dati.

Ta misel me je tako vznemirila, da sem pognal konja v skok, ne meneč se za Gillesa in Andréja, ki sta se gotovo čudila moji naglici. Sredi ceste, ki vodi iz Sauxa v Cahors, sem se ustavil v groznični neodločnosti. Bil sem na pol poti: še pol ure in sem lahko v Cahorsu, pred vrati gospe Saintalaise; karkoli bi se potlej zgodilo, moja vest bi bila čista. Z druge strani pa sem mogel biti v istem času doma, varno spravljen v neslavnem zavetju.

Kako naj se odločim? Trenutek je bil usoden, da še sam nisem slutil kako.

Naposled sem prenil dalje. Čez pčle pol ure sem prispel v Cahors.

Nihče naj ne misli, da sem se odločil brez notranjega boja. Zlobne besede, s katerimi me je bila nedavno obsula gospa de Saint-Alais, so me še živo skelele v spominu in več ko dvajsetkrat

je malo manjkalo, da nisem obrnil konja in zdirjal proti domu. Toda vsakikrat sem v duhu zagledal zlovesne oblike in okrutne oči, ki sem jih bil videl v vaški okolici; spomnil sem se, kako neizmerno sovraži ljudstvo Gargonfa, saintalaiseškega oskrbnika; pomislil sem na strahote, ki se utegnejo zgoditi, če preden pride pomoč iz Cahorsa — in ta misel me je gnala naprej.

V mestu je bilo opaziti vse znake nenavadnega razburjenja. Kamorkoli si se ozrl, povsod so stale gručice ljudi v resnobnem razgovoru; tudi govornikov se ni manjkalo, ki so s stolpov grmeli brezdelnim poslušalcem. Več prodajalen je bilo zaprtih in straže so se izprehajale pred njimi, kakor tudi pred pekarijami. Opazil sem, da so imeli nekateri ljudje brošure in časopise v rokah; razgovor okoli njih je bil zmerom glasnejši nego drugod. Moje pojavljenje je zbudilo dokaj pozornosti, a ta pozornost je imela čisto svoj značaj; medtem ko me je manjčina spoštljivo pozdravljala, je večina molče in razočarano zrla name. Več ljudi me je ustavilo z vprašanjem, ali prinašam kaj novic, in mojdog ovor, da ne vem ničesar, jih je očitno poparil. Dvakrat ali trikrat se mi je celo zgodilo, da so me manjše skupine ljudi nahnule.

Vse te neprijetne dojme je izbrisal dogodek, ki me je še veliko bolj presenetil. Nenadoma se mzačul, da me nekdo kliče po imenu; ko sem se ozrl, sem zagledal gospoda de Gontaut, hitečega proti meni z vso naglico, ki sta mu jo dovoljevali ostojanstvo in šepasta noga. Opiral se je na komolec svojega sluga kakor po navadi, držeč v drugi roki palico in tobačnico: mim otega sta ga spremljala dva krepka moža. Nisem si mogel misliti, da bi utegnil zdaj bolj ceniti uslugo, ki sem mu jo bil storil, ali da bi se hotel pokazati bolj hvaležnega nego na dan pobune; zato sem bil ves iznenaden, ko je s sijočim obrazom pristopil k meni.

»To srečanje je največja radost, ki sem jo doživel zadnje mesece,« je dejal, obsipaje me j ljubeznostmi. »Bogme, gospod vikont, osramotili ste nas! Sijajem sprejem vam je pripravljen! In dva krepka dečka ste nam pripeljali, kakor vidim. To ni dobro,« je nadaljeval s starčevsko šalivostjo in zmajal z glavo. »Jaz pravim, da

ni dobro. A saj poznate evangelijski rek: »Več radosti bo v nebesih zaradi enega spokornjenega grešnika...!« Nu, nu, kdo bi vam zameril! Dali ste jim lekcijo in zdaj smo spet složni.«

»Ali, gospod baron,« sem dejal ves zmuden, jahaje dalje, kakor me je bil povabil z mahljajem roke, medtem ko je on peš krevsal pokraj mene. »Prav nič vas ne razumem, kaj hočete reči.«

»Ne razumete me?«

»Bogme, ne!«

»Jelite, niste se nadejali, da nam bo tako kmalu prišlo do ušes,« je povzel s prekanjenim obrazom. »Toda verujte mi, da smo dobro poučeni o vsem. Odpor se je pričel in naša poizvedovalna služba ne počiva. Nič dolgo ne bo trajalo, da spravimo te malopridneže k pameti. A tisto reč je izblebetal Doury sam, ta satanski lopov. Videti je, da ste jima povedali, kar jima gre? Komitet! Pred našimi očmi! Toda poslali ste jih k vrugu, kakor se spodobi. Če bi se jim bili pridružili, ob tej uri...«

Premolknil je. Nekdo, ki je šel preko ulice, je bil nehoti zadel obenj s komolcem. Stari plemič je takoj vzkliknil in s srdito kletvino zavilhtil palico. Neznane se je umaknil, opravičujoč se na vse pretege; toda gospod de Gontaut se ni dal pomiriti.

»Aha, nepridiprav,« je kriknil z glasom, tresočim se od togote, »spet si me hotel podreti na tla, jeli? Le čakaj, kmalu te naučimo manire! Tako mi duše, ko sem bil mlajši...«

»Gospod baron,« sem ga vprašal, da bi odvrnil njegovo pozornost, zakaj okolica naju je že po strani gledala in čutil sem, da ne bi bilo treba velikega vzroka za nov spopad, »ali ste trdno uverjeni, da smo jim kos?«

Stari plemič je še drgetal; ko pa je začul to vprašanje, je s kretljivo strastnega poguma vzravnal svoj stas.

»Videli boste!« je vzkliknil. »Videli boste, gospod, kadar pride čas!... Toda evo naju, kamor sva bila namenjena: vidite, na balkonu stoji gospa de Saint-Alais sredi svoje telesne straže.

Ustavil se je in ji s kavalirsko gracioznostjo poslal poljub.

»Tu gori boste videli, kaj vas čaka, vikont,« je nadaljeval. »Še jaz bom dvakrat dobro došel, ker vas privedem s seboj.«

„ADLER STANDARD 6“

Oddam podzastopstvo za mariborsko oblast solventnemu strokovnjaku!

6564-a

tipa 1928, specialni nemški avtomobili, 6 cilindrski 10/45 KS s centralnim mazanjem in hidravličnimi zavorami so prispeli ter bodo razstavljeni na velesejmu ob paviljonu G.

Generalno zastopstvo: **R. Luckmann, Ljubljana, Abacljeva cesta št. 10.**

UREDITE SVOJO PREBAVO IN IZGILI BODO VAŠE BOLEČINE.

Bolečine v želodcu in črevesih, zapeka, glavobol, naval krvi v glavo, nervoznost, nespavanje, hemeroidi, slab tek imajo svoj izvor v slabi prebavi. Uredite svojo prebavo s preizkušanim eliksirnim »FIGOL«, pa bodo minile vaše bolečine. »FIGOL« eliksir ureja prebavo in vam povrne zdravje. »FIGOL« izdeluje in pošilja po pošti proti povzetju z navodilom o uporabi lekarna 111

Dr. SEMELIC, DUBROVNIK 2.
Originalni zavojček 3 steklenic, s ovčjem in poštno vred Din 105.—, 8 steklenic Din 245.—, 1 steklenica Din 40.—
Mnogostevne zahvalne izjave dohajajo vsak dan o uspešnem delovanju »FIGOLA«

PRODA SE

pod ugodnimi pogoji v Strelški ulici št. 29 gospodarsko poslopje, obstoječe iz dveh sobic, hleva za živino, delavnice, pisarne in obširnega skladišča, ki je porabno za bivanje, kakor tudi za industrijo ali obrt. Več se poizve v hiši št. 29 v Strelški ulici 6557-a ali pa pri M. Hafnerju, notarju v Ljubljani.

Telefonski aparati za avtomatično telefonsko centralo

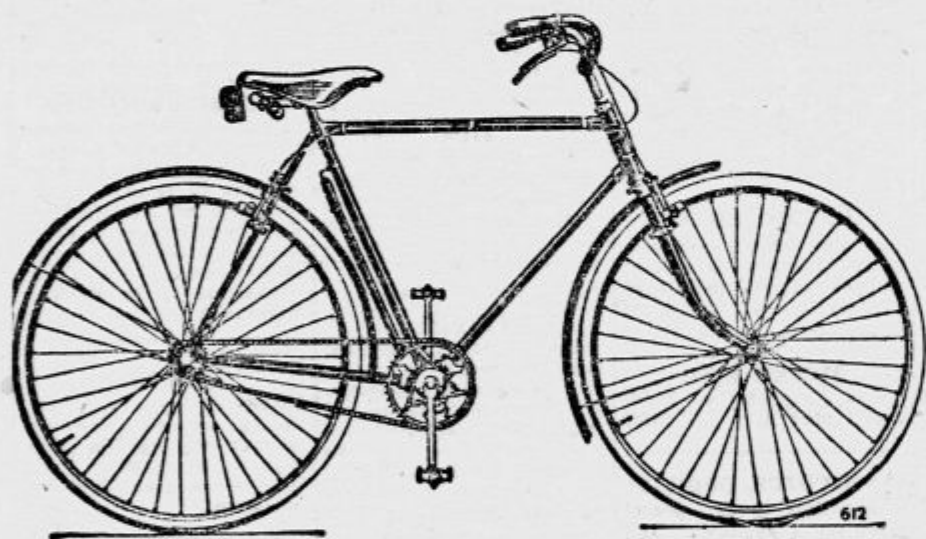
so dospeli

6547a

IVAN BOGATAJ

konces. elektrotehnično podjetje

Ljubljana, Kongresni trg 19. (poleg Nunske cerkve).

Nabavite si kolo svetovnega slovesa

Peugeot

Nedosegljiva trpežnost. Najpreciznejša izdelava.

od 1000 dinarjev naprej

Zahtevajte cenik gratis in franko in oglejte si zaloge pri samoprodaji in glavni zalogi za celo kraljevino:

ERIK BREUIL

CELJE, Kralja Petra c. 45, LJUBLJANA, Dunajska c. 30

Naši podzastopniki za Slovenijo:

Justin Gustinčič, Maribor, Mirko Pečar, Sv. Pavel pri Preboldu, Ignacij Bock, Slov. Bistrica, Štefan Lamut, Vransko, Mathias Krall, Čakovec.

659 a

GODNA PRODAJA AVTOMOBILOV iz druge roke:

Oakland Sport Touring, 1926, odprti 5 sedežni, zelo dobro ohranjen, Din 60.000

več Chevrolet Ton ring-ov, 1927, odprti, 5 sedežni, zelo dobro ohranjen stanja, malo voženi, od Din 40.000—48.000

več Chevrolet Ton ring-ov, 1926, do bro ohranjeni, od Din 20.000—35.000

Fiat 501 Sport, 4 sedežni, brez bha, gume skoraj nove, Din 40.000

Fiat 501 Torpedo v zelo dobrem stanju po ugodni ceni.

S. A. M. dvosedežni, poldirkalni, Din 25.000

Ford, 1926, dobro ohranjen, Din 15.000

Peugeot Sport, 4 sedežni, tipa 26, do bro ohranjen, Cena Din 35.000 4941

pri

J. & M. Barešić & Co. LJUBLJANA
Dunajska cesta 12
Tel. 22-92

Sprejemam vsakovrstna stavbinska in pohištvena mizarstva dela po lastnih in danih načrtih, vedno — velika — zaloga pohištva Matija Andlovic strojno mizarstvo Vidovdanska cesta št. 2

Tvrška

Grčar & Mejač se nahaja le v Seenburgovi ulici št. 3
Geslo tvrške: najboljša priporočila le dobro blago

Ing. IVO GLIHA

šef kurilnice

EMA GLIHA roj. BERTHOLD
POROČENA

Ljubljana, dne 26. maja 1928.

Sanatorij dr. Hansa

GRAZ, Körblergasse Nr. 42

telefon št. 23—52.

Edini privatni zavod za vse operativne, interne porodniške slučaje in za ženske bolezni.

Moderno urejeno. — Višinsko soince, roentgen, diatermija. — Zdravnik po lastni volji. — Zmerne cene. — Prospekti na zahtevo. 101

Zahvala.

Ob nenadomestljivi izgubi dobrega moža, skrbnega očeta in svaka, gospoda

Alojzija Mušiča

višjega davčnega upravitelja v. p.

je došlo toliko izrazov sočutja od vseh strani, da se nam je nemogoče vsakemu posebej zahvaliti.

Njim vsem, kakor tudi onim, ki so nepozabnega spemili na zadnji poti, veljaj ta zahvala. Posebno zahvalo dolgujemo spoštovanim drugom pokornikom za njih častno sprejstvo in venec.

Zalujoci rodbini

Mušič, Clarici

6536 a

IV globoki žalosti naznanjamo, da nam je danes zjutraj po kratki bolezni umrl predragi brat in stric oziroma svak, gospod

Anton Sbuelz

železniški nadrevident v. p.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil v ponedeljek, 28. t. m. ob 2. uri pop. izpre dhiše žalosti Janez Trdinova ulica št. 8, na pokopališče k Sv. Križu.

Blagemu pokojniku bomo ohranili topel spomin!

Ljubljana, dne 26. maja 1928.

Rodbine Truden, Kos, Malalan.

Mestni pogrebni zavod

Posetniki velesejma - interesentje!

Ne zamudite prilike, oglejte si našo zalogo zadnjih novosti!

„Elektrola“

najnovejši in najpopolnejši GRAMOFON.

Kolosalna zvočna jakost presega vse dosežanje proizvode.

BREZ KONKURENCE!

Za dvorane — kino — restavracije — kavarne — in zabavišča. — Nadomestuje popolnoma dober večji orkester. Z prospekti radi postrežemo!

Velikanska zaloga električno posnetih prvovrstnih

gramofonskih plošč

samo iz svetovno znanih veletovar, z posnetki celemu svetu znanih pevcev in drugih umetnikov, klasične in moderne godbe — SLOVENSkih NA-EVOV — humoristike, zamorskih pevcev in njih glasbe itd.

Vse v gramofonu spadajoče predmete, posamezne dele dobite samo v naši trgovini v naši delavnici za montažo gramofonov se izvršijo tudi vsa popravila ceno in strokovno.

A. RASBERGER — Ljubljana, Tavčarjeva ul. 5

Edina specialna trgovina modernih, na višku tehnike stoječih GRAMOFONOV in GRAMOFONSKIH PLOŠČ, KOVČEGASTIH APARATOV, brezhibno delujočih GRAMOFON AVTOMATOV.

Za vsak prodani aparat dveletno jamstvo. Ceniki zastojni. Razstava aparatov, predvajanje v Tavčarjevi ulici 5.

Ne kupujte drugje dokler ne slišite naših umotvorov. Mi ne prodajamo papir, lepenke, marele, predpasnike, pečatnega voska ampak samo GRAMOFONE PLOŠČE in k temu spadajoče predmete.

Špaga Grosuplje:

domać slovenski izdelek
svoji k svojim

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani

Naročila in vse dopise, ki so
v malih oglaševanjih, pošiljajte na
Oglasi oddelku JUTRA, Ljubljana,
Priemova ul. 4. Čekovni račun
pošta Grosuplje Ljubljana, št. 1842

Telefon številka 2492

Malikollarsi

Malikollarsi, ki služijo v porredovalni in socialni nameni
občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.
Pristopnina za karto Din 3. - Izjeme, dopisovanja in oglasi

Sprejemanje malih oglasov za pri-
hodnje številke JUTRA se zaključuje
dan pred izidom lista ob 17 uri.
Pozneje sprejeti oglasi bodo pri-
obrani v naslednji številki lista.

Telefon številka 2492

Kam pa kam!

Dalmatinska vina
širna in bela, kakor tudi
štajerska, najfinjša in naj-
cenejša toči Ivan Rabus -
gostilna, Selo-Moste. 17757

Letoviščarji!

V lepem kraju, 10 minut
od Kamnika, oddaljeno sode,
svet, s prehrano. Pri hili
vrt, v bližini gozdov in
voda za kopanje. Ponudbe
na oglaševalski oddelku
"Jutra" pod šifro "Mirni oddih".
19445

Avto-voznje

z osebnim in tovarnim av-
tomobilom prodaja po na-
ročilu Franc Kristan, meha-
nična delavnica in prevos-
ništvo, Ljubljana, Dunajska
cesta 54. 19619

Koncert

se vrši danes in jutri v
gostilni Amerika na Glincih
- igra godba Gradskih.
19555

Službo dobi

Vajenca

z plačo sprejemam za avto-
koparska dela. Naslov v
oglasnem oddelku "Jutra".
19517

Slasličarna

sprejemam pomočnika 15-25
let starosti, z nekoliko
praksne v tej stroki, z do-
datnega dela, marljivo in
zvesto. Ponudbe se pošiljajo
na oglaševalski oddelku
"Jutra" pod šifro "Slasličar-
nica". 18946

Več pečarskih

pomočnikov
ali pekarskih oseb, ki so
pripravljeni na delo v pe-
čarni. Ponudbe se pošiljajo
na oglaševalski oddelku
"Jutra" pod šifro "Pečar-
stvo". 19298

Brusača

perfektno izkušenega, ki je
bil zaposlen v večji pe-
čarni, sprejme takoj. Para-
ga v Kranju. 19306

Pošteno dekle

knjižničar, iščem za doma-
tino vrtne dela. A. Poljan-
ska cesta 12. 19354

Učenca

in boljša hiša, ki ima ve-
sej do trgovine ter pri-
merno šolsko izobrazbo -
sprejme takoj trgovina z
elektromotornimi stroji.
19369

Pletiljo

popolnoma izkušenega, spre-
jemam takoj pravi prav
dobre plačilo, s hrano in
stanovanjem v hiši. - Po-
nudbe na oglaševalski oddelku
"Jutra" pod šifro "Pletiljo".
19297

Pekovskega vajenca

z vso oskrbo sprejme M.
Traven, Strojice pri Ljub-
ljani. 19178

Vajenca

za brivsko in lasničarsko
obrt - najraje iz Ljubljane
ali bližnje okolice sprejme
takoj Albin Šinkovec,
Ljubljana-Više. 19316

Brivskega vajenca

ali vajenca s hrano in sta-
novanjem sprejme Filip
Anton, brivec za go-pode
in dame, Črna pri Prevalji.
19306

Kuharico

pošteno, privratno kuhinjo,
iščem za varčevanje dobro
plačilo od 9-1 in od 6
do 8 evrov. Nastop 1. ju-
nija. - Ponudbe na oglaševalski
oddelku "Jutra" pod šifro
"Poštena 133". 19436

Vajenca

za kovaško obrt sprejme
Anton Oblak, kov. mojster,
v Ljubljani, Ahacjeva 15.
19432

Peka za kekse

samoizrednega delavca takoj
sprejemam. Ponudbe s na-
veliko dohodnjega delova-
nja na naslov K. Robusa,
tovarna suha, Maribor.
19283

Kuharico

sprotna, poštena, zanesljiva,
ki zna tudi dobro šivati,
z dobrih spretnosti, dob-
ro plačilo. Ponudbe pod
"Dobra gospodinja 58" na
oglaševalski oddelku "Jutra".
19438

Kuharico

maljko in zdravico, ki ljub-
red in znanost ter ki bi
opravljala vsa domača dela
sprejme sence. Ponudbe na
oglaševalski oddelku "Jutra".
19455

Krojaškega učenca

sprejme takoj Fr. Brodar,
krojač, Bistrice-1716. 19361

Fotograf, učenca

ali učenko sprejemam takoj
ali pozneje. Ponudbe se po-
šiljajo, če mogoče s sliko na
oglaševalski oddelku "Jutra" pod
šifro "Veseli in talenti za
prostorčno risanje". 19371

Praktikanta

z dobrih spretnosti, sprejemam
na pisarno po končanem šol-
skem letu v veletrgovino H.
Starcevič, Celje. 19494

Pridno

postrežnikinjo
iščem za dopolnilne ure.
Naslov v oglasnem oddelku
"Jutra". 19025-A

Izurnjeno trg. moč

ki bi samostojno opravljala
majhno trgovino na delu,
iščem. - Gospodinja, ki bi
znala nekoliko šivati imajo
prednost. - Sprejemam tudi
"Samostojna učenca". 19629

Žagarja

z polnoletnostjo na parni
pogon, večje vseh v to
stroko spadajočih del, išče-
mo za takojšen nastop. -
Ponudbe na tovarno pod-
pisnikov, Rimske toplice. 19631

Strojnika

z krojaškimi lokomobili -
ki bi bili v stanju opravljati
in vzdrževati mas. elektr.
naprave, iščem. Ponudbe na
tovarno podpisnikov, Rimske
toplice. 19632

Risarija

samoizrednega, išče o m o z
tehnično podjeje. Ponudbe
z opisom študij in zahtev-
kom plače na Konstruktor d.
d., Zagreb, Berislavova
ulica 15. 19336

Trgovski zastopnik

za prodajo gal. blaga v
Ljubljani in okolici, se po-
ti proviziji takoj sprejme.
Ponudbe na oglaševalski oddelku
"Jutra" pod šifro "Zastopnik". 19568

Samskega moškega

trznega in postnega, za
hišno in skladiščno dela -
iščem. Ponudbe na oglaševalski
oddelku "Jutra" pod šifro
"Postnost 96". 19530

Kuharico

popolnoma samostojno, samo
z dolgiimi spretnostmi, ki
opravljajo vsa hišna dela -
sprejemam s 1. junijem.
Oglas naj se od 1-2 ure
v Namski ulici št. 81 - pri C.
Škerlj. 19562

Vajenca

iz poštenega družine, spre-
jemam v svojo družino, za
ključavničarsko obrt. -
Nastop 1. junija. Dopise na
oglaševalski oddelku "Jutra" pod
šifro "Ključavničarstvo". 19584

2 vajenca

krepka, iz Ljubljane ali bli-
žnje okolice takoj sprejme
proti plači Jakob Babnik,
vodovodni instalater, Ljub-
ljana, Škofja ulica št. 15.
19356

Kavarn. natakario

ki je obremenjena plačilna -
sprejemam takoj. - Pogoj:
misljiva, v kavarni dobro
izobrazbena, zdrave in čedne
ustrojanosti. Prosto stanovanje
in hrana. Mesečni zaslužek okroglo
2000 Din. Ponudbe s sliko
na oglaševalski oddelku "Jutra" pod
šifro "Stalna služba". Ista-
nost naslov na raspodajo. 19451

Čevljari, vajenca

sprejemam takoj. Naslov v
oglasnem oddelku "Jutra".
19518

Učenec

z mestu trgovskega ali
urarskega vajenca. Alojzij
Lurik, Pragerko. 19506

Mesarski pomočnik

dobro izkušenega, dobrih
plačilo. Naslov v oglasnem
oddelku "Jutra". 19521

Brivski pomočnik

oliden in samostojen delav-
ec, dobro budi sticer, ki
tudi odlična in prednost,
dobi službo. Sprejemam tudi
"damsko frizerko".
19514

Učenca

sprejme za strojno plemen-
je s 6 meseci, proti plačilu
plačila K. Voda, Spodnja
Šiška, Aljaževa št. 24.
19394

Zastopnik

in agente, v vseh večjih
krajih Slovenije išče velika
zavarovalna družba. - Po-
nudbe na oglaševalski oddelku
"Jutra" pod šifro "Provizija
baza". 19396

Vajenca

za špecijalno trgovino spre-
jemam. Naslov pove oglasni
oddelku "Jutra". 19614

Učenca

za umazano obrt, s vso
oskrbo v hiši sprejme Jugo
na Grosuplje. 19379

Učenca

sprejemam za strojno pletil-
stvo. Prednost imajo one,
ki znajo še nekoliko šivati.
Starost ne izpadi 14 let. -
Rožna dolina, cesta 519.
19038

Vajenca

za čevljarstvo obrt sprejme
takoj Franc Kristan, čevl-
jar, Golovika cesta št. 81,
Sp. Šiška-Ljubljana. 19545

Kolarški pomočnik

mlad in dober delavec, išče
službo. Gre tudi na delo.
Dopise na naslov: Rudolf
Bahor, Pribičev 9, pošta
Ormož. 19623

Vajenca

za brivsko in lasničarsko
obrt - najraje iz Ljubljane
ali bližnje okolice - spre-
jemam takoj Albin Šinkovec,
Ljubljana-Više. 19316

Samoizred. kuharico

pridno in znanost, z dobrih
spretnosti, sprejme večja tr-
govska hiša na delu. Po-
nudbe v vseh večjih krajih
Slovenije domačavaroval-
na družba. 19539

Hercegov. Bosna

podružnica za Slovenijo in
Ljubljano, Selenburgova ul.
št. 71. V stroki se izve-
stati akviziterji dobe stalno
plačo. 19543

Strojepisje

počuje drž. konc. zasebno
učilišče Petar, Ljubljana.
Valežarski trg 6 (nasproti
Križevniški cerkvi). 19359

Citraši - samouki!

Mnogo je, zlasti po delu
citrašev, ki se uče sami. V
marševski ulici na jasnem,
za maljke evrov. 19543

Praktična šivilja

za vsako delo, gre na dom
tudi izven Ljubljane. -
prejme s 1. junijem. Pre-
prezame pa tudi kakršno-
koli drugo lahko službo. -
Cenjene ponudbe na oglaševalski
oddelku "Jutra" pod šifro
"Šivilja 100". 19470

Sivilja za perilo

dobro izurnjena, gre šivati
na dom. Ponudbe na po-
družnico "Jutra" v Celju
pod šifro "Jutra". 19474

Solidno zastopstvo

sprejme pomočnik, ki zastopa
delo tovarno čevljev in
potuje stalno po Srbiji in
Makedoniji ter bi rad
traven tega zastopal še kak
drug predmet. Obenem do-
biše reference. Cenjene po-
nudbe na oglaševalski oddelku
"Jutra" pod šifro "Stev. 30". 19485

Provizijo

od 2-7 obroka pri raspe-
čevanju državnih papirjev
(8 letišne krabjanje) druž-
benih zavarovalnic, do-
biho zastopniki cele države
od Generalne organizacije.
Boograd, Draška br. 9. 18771

Zastopnike

sprejme in agline, za ob-
ročno prodajo srečk, išče
denarni savod. Zasluzek
fiksni in proti proviziji. -
Ponudbe se pošiljajo na oglaševalski
oddelku "Jutra" pod šifro
"Sigurna eksistenca". 17381

Tedenski zaslužek

900 Din samostojno prisluži-
teli družini v Celju ali
Mariboru, išče starejša oseba.
Ponudbe na upravo "Jutra"
v Celju pod šifro "Vestna". 19476

Trg. pomočnik

z vseh strokovnih, samostojno
veščo delavstvo, trgovino
- sprejme takoj proti
lobo proviziji imti mora
kavejlo! Ponudbe na oglaševalski
oddelku "Jutra" pod šifro
"Dolitekasa". 18812

Gospodinja

z vseh strokovnih, samostojno
veščo delavstvo, trgovino
- sprejme takoj proti
lobo proviziji imti mora
kavejlo! Ponudbe na oglaševalski
oddelku "Jutra" pod šifro
"Dolitekasa". 18812

Službo gospodinje

pri boljšem gospodu, ostr.
nastop 1. junija. Celja ali
Maribor, išče starejša oseba.
Ponudbe na upravo "Jutra"
v Celju pod šifro "Vestna". 19476

Trg. pomočnik

z vseh strokovnih, samostojno
veščo delavstvo, trgovino
- sprejme takoj proti
lobo proviziji imti mora
kavejlo! Ponudbe na oglaševalski
oddelku "Jutra" pod šifro
"Dolitekasa". 18812

Zastopstvo

dobro izurnjena, o d a m o
proti fiksnim plačam in provi-
ziji. Ponudbe s prilogo Din
5 v znanhah poslati tovarni
"Vestna", Moravce. 19417

Zastopnika

ki ima dovoljenje za obisk
Strank, sprejemam. Potrebno
100 Din kavejlo. Dobro za-
sluzek. Naslov v oglasnem
oddelku "Jutra". 19507

Perilo

v pranje sprejemam na dom.
Naslov v oglasnem oddelku
"Jutra". 19607

Potnike

zanesljivo in pošteno za-
stojstvo in agente sprejme
proti dobri proviziji. Izv-
stati plači - Ponudbe pod
značko "Zanesljivo 28" na
oglaševalski oddelku "Jutra".
19539

Akviziterje in

zastopnike
zlasti za polarna, vionima
in šiviljska zavarovanja
išče v vseh večjih krajih
Slovenije domačavaroval-
na družba. 19539

Hercegov. Bosna

podružnica za Slovenijo in
Ljubljano, Selenburgova ul.
št. 71. V stroki se izve-
stati akviziterji dobe stalno
plačo. 19543

Strojepisje

počuje drž. konc. zasebno
učilišče Petar, Ljubljana.
Valežarski trg 6 (nasproti
Križevniški cerkvi). 19359

Citraši - samouki!

Mnogo je, zlasti po delu
citrašev, ki se uče sami. V
marševski ulici na jasnem,
za maljke evrov. 19543

Praktična šivilja

za vsako delo, gre na dom
tudi izven Ljubljane. -
prejme s 1. junijem. Pre-
prezame pa tudi kakršno-
koli drugo lahko službo. -
Cenjene ponudbe na oglaševalski
oddelku "Jutra" pod šifro
"Šivilja 100". 19470

Sivilja za perilo

dobro izurnjena, gre šivati
na dom. Ponudbe na po-
družnico "Jutra" v Celju
pod šifro "Jutra". 19474

Solidno zastopstvo

sprejme pomočnik, ki zastopa
delo tovarno čevljev in
potuje stalno po Srbiji in
Makedoniji ter bi rad
traven tega zastopal še kak
drug predmet. Obenem do-
biše reference. Cenjene po-
nudbe na oglaševalski oddelku
"Jutra" pod šifro "Stev. 30". 19485

Provizijo

od 2-7 obroka pri raspe-
čevanju državnih papirjev
(8 letišne krabjanje) druž-
benih zavarovalnic, do-
biho zastopniki cele države
od Generalne organizacije.
Boograd, Draška br. 9. 18771

Zastopnike

sprejme in agline, za ob-
ročno prodajo srečk, išče
denarni savod. Zasluzek
fiksni in proti proviziji. -
Ponudbe se pošiljajo na oglaševalski
oddelku "Jutra" pod šifro
"Sigurna eksistenca". 17381

Tedenski zaslužek

900 Din samostojno prisluži-
teli družini v Celju ali
Mariboru, išče starejša oseba.
Ponudbe na upravo "Jutra"
v Celju pod šifro "Vestna". 19476

Trg. pomočnik

z vseh strokovnih, samostojno
veščo delavstvo, trgovino
- sprejme takoj proti
lobo proviziji imti mora
kavejlo! Ponudbe na oglaševalski
oddelku "Jutra" pod šifro
"Dolitekasa". 18812

Gospodinja

z vseh strokovnih, samostojno
veščo delavstvo, trgovino
- sprejme takoj proti
lobo proviziji imti mora
kavejlo! Ponudbe na oglaševalski
oddelku "Jutra" pod šifro
"Dolitekasa". 18812

Službo gospodinje

pri boljšem gospodu, ostr.
nastop 1. junija. Celja ali
Maribor, išče starejša oseba.
Ponudbe na upravo "Jutra"
v Celju pod šifro "Vestna". 19476

Trg. pomočnik

z vseh strokovnih, samostojno
veščo delavstvo, trgovino
- sprejme takoj proti
lobo proviziji imti mora
kavejlo! Ponudbe na oglaševalski
oddelku "Jutra" pod šifro
"Dolitekasa". 18812

Gospodinja

z vseh strokovnih, samostojno
veščo delavstvo, trgovino
- sprejme takoj proti
lobo proviziji imti mora
kavejlo! Ponudbe na oglaševalski
oddelku "Jutra" pod šifro
"Dolitekasa". 18812

Gospodinja

popolnoma večja gospodinj-
stva in kuharja ter nako-
liko šivanja, žel primerne-
ga mesta na večjem po-
sestvu ali večji restavraciji.
Gre tudi k otrokom. Cenje
ponudbe v oglasnem oddelku
"Jutra" pod šifro "Gospodinja".
19309

Kdo sprejme

treznega in zanesljivega
moškega, srednjih let, stalno
posluša? Gre kot skladatelj,
nik, vrtar ali podobno.
Zmožen pisarniških del, ri-
sanja, s znanjem nemščine.
Ponudbe pod šifro "Izven in
zvest" na oglaševalski oddelku
"Jutra". 19564

Vašemu podjetju

manjka energična, delovna
moč, večja pisarniških del,
tistil, dober organizator,
zmožen pisarniških del, ri-
sanja, s znanjem nemščine.
Ponudbe pod šifro "Izven in
zvest" na oglaševalski oddelku
"Jutra". 19564

Trg. pomočnik

Jetika
1 in ozdravi v za-
Pečnika Sečova,
ogaška Slatina —
te prospekt. 189

ZELO ZNIŽANE CENE!

Dvokoles, novi modeli 1928., motorji, otroški in igračni vozički, najnovejši šivalni stroji in odevniški aparati. Posebno odobroba za popravila, menjave in posikanje dvokoles in otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. Prodaja na obroke. — Ilustrovani ceniki franco. 11

»TRIBUNA« F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Dame in gospodje!

Velika izbira vseh vrst nemških in francoskih gumijastih staznikov, gumijastih nogavic za bolne noge in krčne žile, trebušni pasovi iz najfinjšega blaga pred in po porodu. Za gospo de gumijasti trebušni pasovi (Mars Gürtel). Pri posebnih slučajih se izgotavlja tudi po meri pri tvrdki

G. BESEDNIK IN DRUG

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 5.

6392

STROKOVNIKA ZA REKLAMO

s trgovsko prakso, zmožnega slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, dobrega stilista, sprejme industrijsko podjetje v Sloveniji. — Ponudbe z navedbo plače je poslati na oglasni oddelček »Jutra« pod številko 765

Revmatizem!

ZAHVALNA IZJAVA.

Gospodu dr. I. Rahlejevu,

Beograd, Kosovska 43.

Podpisani se Vam najtopleje zahvaljujem na ozdravljenju od revmatizma, na katerem je trpela moja žena v nogah, in ki jo je tako mučil, da ni mogla spati. Vaše zdravilo Radio-Balsamika jo je v kratkem času izločilo. Zato ga priporočam vsem, ki trpe na revmatizmu, in takih je obilo.

S spoštovanjem

Peter Orland,

Bačka Krnjava kbr. 318, 16. marca 1928.

Zdravilo Radio-Balsamika izdeluje, prodaja in razpošilja proti predplačilu oz. povzetju Laboratorij »RADIO BALSAMIKA« dr. J. Rahlejeva, Beograd, Kosovska 43. Dobiva se v vseh boljših lekarnah in drogerijah. 4237-a

Objava.

Uprava Državnih Monopola razpisuje drugo ofertalno licitacijo za nabavku ručnih vatrogasnih aparatov za potrebe raznih m. p. ustanov.

Licitacija će se održati na dan 21. juna 1928. g. u kancelariji Upravnika Državnih Monopola u 11 časova pre podne.

Svaki ponudjač dužan je Depozitnoj Blagajni Uprave Državnih Monopola najdalje do 10 časova dana označenog za licitaciju položiti kauciju koja iznosi za državljane SHS 5%, a za strane 10% od ponudjene cene.

Ustave i bliža obaveštenja mogu se dobiti u kancelariji Mašinskog Odseka Industrijskog Odjeljenja svakog radnog dana od 9—12 časova pre podne.

U kancelariji Industrijskog Odjeljenja Uprave Državnih Monopola I. M. Br. 5304 od 26 aprila 1928. g. 637-7

Kajenje je strup!

Vsakdo se more izrale odvadiť zdravlu škodlivého kajenja z dr. Rascheria Putsch-tabletami 1 oval 30 Din in poštnina popolna kura 5 ovojev Din 145 franko. Čuvajte se imitací. Naslovite svoje naročilo točno na

»AURORA« odd 16. NOVI SAD

Železnička 47. 6114

Dr. RUDOLF RAVNIK, odvetnik

MARIBOR

sprejme

koncipijenta.

Nastop s 1. 9. 1928. Prednost imajo kandidati s substitucijsko pravico. Pismene ponudbe na gornji naslov. Pogoji po dogovoru. 6428 a

Luče — Savinjska dolina

Naznanjava

vsem letoviščarjem, turistom in ljubiteljem prekrasnih savinjskih planin, da sva z novim letom 1928. prevzela

Hotel Ojstrica

in vse tujske sobe na novo opremila. Sveža topla in mrzla jedila, kakor tudi prvovrstna štajerska vina vedno na razpolago.

Od 15. maja dnevno auto-zveza.

Priporočata se

Josin in Ana Boltin.

Kavarna — slaščičarna

Jakob Zalaznik

Ljubljana

Stari trg 21.

Stari trg 21.

priporoča

sladoled

Čist naj bo dom!

Za snažno in trepžno pleskarsko delo da ostane lepo in čisto Vam jamči tvrdka

pleskarja in ličarja

Ljubljana

Karel Kotnikova ulica št. 3

Specijalna Dijetična hranilna sredstva

za sladkornobolne (diabetikere) in bolne na želodcu in črevesu kakor kruh, pecivo, čokolado, bonbone in kompot se dobi samo pri

A. BUZZOLINI, delikatesna trgovina v Ljubljani, Lingarjeva ulica samoprodaja za Ljubljano

Gradnarska pivovarna d. d., Daruvar, Slavonija

PIVO VINO SLIVOVKA LIKERJI

Malinov sok

TVORNICI SPIRITA I RAFINERIJA, Daruvar - Badljovina

Zastopstvo za Slovenijo v Ljubljani, Karlovska cesta št. 2

Za hotele, kavarne,

restavracije in kopališča priporoča svojo zalogo vrtnih solnčnikov, vrtnih stolov, ležalnih stolov, pleteno pohištvo za vite:

»DEKA« MARIBOR

Zahtevajte ponudbe.

Kamnoseška industrija ustanovljena 1860.

Alojzij Vodnik

Ljubljana, poleg gl. kolodvora

Cerkvena častna dela: altariji, prižnice, obhajilne mize itd. Marmornate plošče za pohištvo, elektrosterilne, strojarje, trgovske pulte, mesnice, opalnice, stopnišča in veže v vseh barvah. Nagrobni spomeniki, mavzoleji, rodbinske grobnice, kapele. Marmornati kamni za salone in elegantna stanovanja. Kameniti lijkji za kuhinje. 131a

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA

DUNAJSKA C. 46

Telefon št. 379

MESTNI TESARSKI MOJSTER

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostreže za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje L. t. d. Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna Tega.

C-1

Tovarna furnirja.

Trgovina Marija Rogelj, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 26

Priporočamo krasne otroške obleke za birmo od 60 Din dalje, ženske bluze od 45 Din dalje, ženske obleke od 75 Din dalje. — Zadnje novosti. Velika izbira.

KUPIM STALNO VSAKO MNOŽINO

kostanjevega taninskega lesa

smrekove skorje, cele in zdrobljene, smrekove bmeljeve droge, rabljene sode od strojnega in jedilnega olja, v dobrem stanju, po najvišjih cenah. Akreditivno plačilo.

FRANC OSET, Sv. Peter v Savinjski dolini.

Tovarnica strojev, metalnega biaga in sifonskih glav.

F. R. ROTTER

OSJEK I. Pejačevićeva ulica 7.

priporoča svoje lastne izdelke, kakor stroje za soda-vodo, sifonske glavice, pivske sesalke itd. V zalogi imam vedno samo prave češke steklenice za sifon in pokalice.

Popravila strojev po zakoniti osnovi po najnižjih cenah.

Ni zastopstvo, temveč v tej stroki največja in najstarejša tovarna v Jugoslaviji.

Kulantne cene! Izvanredna točna izdelava!

Zahtevajte cenike!

Tudi Vaša obleka

postane zopet kakor nova ako pustite isto kemično čistiti, barvati, plisirati in likati v tovarni

Jos. REICH, Ljubljana, Poljanski nasip 4-6

SPREJEMALISCE SELENBURGOVA ULICA 3

Izvršitev v 24 urah. Postrežba točna.

Cene zmerne.

Plisiranje najnovejših vzorcev

Vollene posteljine odeje

odeje za konje (koce)

ima v najboljši kvaliteti na zalogi

TOVARNA VOLNENIH IZDELKOV — CELJE.

KAVARNA — RESTAVRACIJA

ZDRAVILIŠKI DOM

na Bledu

je otvorjena

Jazz band,

dvakrat dnevno koncert zagrebske voj. godbe

Dobra meščanska kuhinja, izbrana vina, nizke cene. — Sobe v sosednjih vilah in v okolici

Večje družbe in šole po predhodnem sporazumu znaten popust

Informacije daje radevolje in se priporoča za obilen obisk

B. Černe

Perle

gube, račje kokuše in purje pravi vsako množino in po najnižji ceni tvrdka R. VAJDA, Čakovce, Medje marje Telefon št. 59 60 8

Svetovnoznana zdravilišča in odpočivališča.

Penzionati, Internati, Domovi za dečke in deklice.

Cena za celo penzijo za otroke 140 šfr., za odrasle 150 šfr., ki velja za 4 zdravilišča pri tedenski premenjavi. Reference nad 1000 družin. Prospekti (Poština za odgovor.)

BIRO PENZIONATOV PESTALOZZI

(Fédération Internationale des Pensionats Européens).

Budapest V., Alkotmány - str. 4., 1. Telefon: Törén 242—36.

Zdravilišča in odpočivališča:

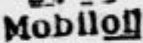
Na Madžarskem: Budapest, Siófok. V Švici: Ženeva*, Lausanne*, Neuchâtel*, Luzern, Montreux*, Zürich*, Lugano, St. Moritz. V Franciji: Paris*, Deauville, Trouville, Biarritz, Aix-les-Bains, Grenoble*, Evian (Ženevsko jezero), Chamonix. Na francoski rivieri: St. Raphael, Cannes, Nizza*, Juan-les-Pins, Monte-Carlo. Menton. V Angliji: London*, Cambridge*, Brighton, Folkestone. V Italiji: San Remo*, Nervi, Benetke, Bordighera, Opatija, Riccione, Rim*, Neapel*, Palermo, Meran. V Avstriji: Wien*, Zell-am-See, Linz*, Innsbruck*, Salzburg*. V Nemčiji: Berlin*, V Belgiji: Ostende. V Afriki: Algir, Tunis.

Z * znamenovani kraji so stalni internati, domovi za dečke in deklice (tudi za odrasle) odprti vse leto. Drugi penzionati v zdraviliščih so odprti le v juliju, avgustu in septembru. Potovanje v družbi popust (25—50%) direktni ekstra Pullmannovi vagoni. Cene internatov v šolskem letu (od 15. septembra dalje) 110 šfr. na mesec.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

pričakuje, da bo motor brezhibno funkcioniral in da bo vozilo lahko vsak čas rabil. Oboje je pa le tedaj mogoče, ako se posveča dovolj pazljivosti mazanju. To pa ne pomeni, da bi bilo vseeno s kakšnim oljem mažete motor. Ne. Rabit je treba najboljše mazivo, ker je še to komaj dovolj dobro za Vaš motor.

VACUUM OIL COMPANY D. D.

BEOGRAD, Skopljanska ul. 8

Telefon 21—41 in 44—80

„Underwood“

LUDVIK BARAGA
LJUBLJANA

Selenburgovaulica stov. 6/1.
Leciton st. 1981.

nove in rabijone vseh
 vrst ter
 uto za embalažo
 ma vedno v salo
 MIRKO MLAKA

so za konzerviranje sadja in površin
najboljše in najcenejše.
Glavna zaloga za celo Jugoslavijo
pri tvrdki

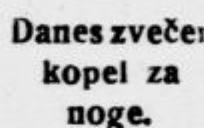
LOVRO PETOVAR, Ivanjko vci.
Istotam se dobi Zupanc-eva knjiga:
Konzerviranje sadja in vsakovrstnih
povrtnin za domačo uporabo
Ceniki na zahtevo. 119

hlačevino, delene, kambrike, druk,
srajca, kravate, žepne rute, svilene
rute, nogavice, dežlnke itd. kupite

hlačevino, dolene, kambrike, druk,
srajce, kravate, žepne rute, svilene
rute, nogavice, dežnike itd. kupite
na ceneje pri trvdki

ALOJZIJ DROFENIK, CELJE
samo Glavni trg št. 9.

Vsakovrstni OSTANKI za polovično
ceno.

razstopite danea sveter 1 do 2 klic

v umivainiku jako tople vode, v kateri si okopljemo noge. Noge vas bodo kmalu ne-
nale peš in trudnost nog ter odprline bo-
gizine. Ta kopel je za noge odpravila tudi bole-
zine, ki so jih povzročili pretepi ševlji. Od-
strani trgovatne ozebljine in aršebole, ki jo
povzroča. Če pustite noge deli časa v vodi,
se kurja ozeba in druga trda koža tako
omehča, ga jo lahko brez noža odstranite.
Sv. Roka sol za noge utrdi tudi najobutljivi-
vejšo noge. Ili kopel popravi, četudi so bile
tako sanemarjene in sicer v tolikani
meri da lahko opel neovirano hodite, ali
gostje sport kolikor hočete. Lahko stojite na
nogah poljubno dolgo časa, ne da bi se po-
javila trudnost ali kakšna bolečina. Veliki
zavoječek soli sv. Roka sa noge stane Din-
16.- Dobite v vsaki apteki

naslednje stvari: prinesla svojo mazo
v kuhinjo, kjer jo je

KDOR se mi poro-
vna vse uaročnine
v zvezku Din 80—
naj 10 takoj nakate!

KDOR se mi naroč-
nik na takoj pošlje
celoletno naročnino,
da bo deležen
nagrad!

Do 31. maja je čas:

iz iste 31. maja 1928, tada le ovim
ki bodo do 31. maja poravnali celo-
letno naročnino. — Uprava: Ljub-
ljana, Selenburgova 7-II. — Čekovni
račun št. 14.589.

z znano najmočnejšo, radioaktivno vodo 600 Machovih edinic v 1 litru vode.

Zdravljenje s pitjem vode, s kopeli in emanacijo.

Indikacija: zastareli revmatizem v mišičevju in sklepih, protin, posledice prisada in ran, živčne bolezni, neuralgija in tabes, vnetja dihal, oslabelost.

so zlasti zavratne, ker večinoma ne vemo za njih pogubne učinke na naš organizem. Te bolezni nujno zahtevajo skrbno zdravljenje predvsem v mirnih, toda z vsemi modernimi pripomočki dobro opremljenih kopališčih, katerih zdravilna sredstva so tako bogata, da imajo zdravniki možnost individualnega zdravljenja.

Takšno zdravljenje in idilsko okolico nudi danes že sloveče

prekrasno vrtno mesto v polabski ravnini, oddaljeno od glavnega mesta Prage 1 uro z brzim vlakom. **PODEBRADY** so znani tudi po svojih sijajnih uspehih pri zdravljenju **sladkorne bolezni, protina, debelosti, ženskih bolezni in revmatizma**. Prospekte brezplačno pošilja kopališko ravnateljstvo v Poděbradích ČSR in vse potovalne pisarne.

v zvolenjski županiji, z ogljenčevimi, železnat. termami, 25 — 32 stopinj C. — Hoteli: „Praha“, „Bratislava“, „Slovensko“ in drugi.

**Indikacija: slabost
srčnega mišičevja,
malokrvnost, krvne
nerednosti, ženske
bolezni, nerednosti
krvnega obtoka in
živčne bolezni pred-
vsem pa tabes.**

pri Ruzomberku s subalpínským podnebjem 450 m nad morjem, v prekrasni dolini Lubochňanke, modernó opremljeni hotel „Bratislava“ poleg hotelov „Šip“, „Havran“ i. t. d.

Zavod za zdravljenje z vodo.

Sezona od 1. junija do konca septembra.

Indikacija: nerednosti krvnega obtoka, malokrvnost, trdovratne živčne bolezni, kronična vnetja dihal, rekonvalescenca.

**v Visokih Tatrach pod Lomniškim
Stitom, 849 do 1030 metrov nad
morjem.**

Indikacija: malokrvnost, neuroza, bolezni dihal – izvzemši jetiko, rekonvalescenca.

Moderno opremljeni Grand Hotel „Krván“. — Vile „Janošik“, „Jiskra“, „Detvan“, „Maryna“.

Na novo otvoreni prekrasni, umetniško urejeni in opremljeni hotel „Hviezdoslav“.

Središče turizma in zimskega sporta.
Indikacija: slabokrvnost, nevroza, trdovratne bolezni
dihal izvzema jetiko.

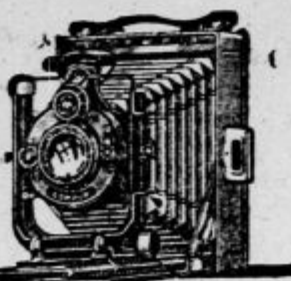
v občini Rankovcih pri Košicah, znano po svojem gejziru železnato-ogljenceve kisle vode, ki brizga vodo 25 m visoko. — Po vojni na novo moderno urejeno zdravišče.

Lastni hoteli in vile. - Zdravljenje z vodo. - Oglikove kopeli.
Indikacija: slabokrvnost, slabost srčnega mišičevja,
nerednosti krvnega obtoka, živčne bolezni.

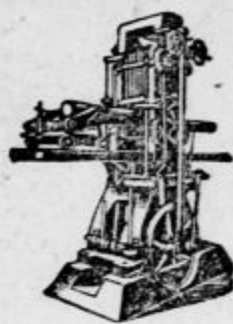
Nov cenik

fotografičnih aparatov in potrebnih
je ravnokar izšel. Na razpolago je
gratis in poštne prosto. 6514 a

Drogerija Gregorič
LJUBLJANA, Prešernova ulica 5

2 leti kredita!

Vseh vrst
mizarski in kolarski stroji
posamezni in univerzalni z vgrajenim motorjem
ali brez njega 48

Polnolaremnik

Welker Werke I. Wachstein, Wien X.,
Luxenburgerstrasse 14.

Avstrijska tovarna zobčastih koles išče

dobro uveden tehnični biro ali inženirja kot

ZASTOPNIKA za Slovenijo

Ponudbe pod „N C G 2247“ na Kienreich, Graz,
Herrengasse 7. 6491 a

Kostanjev taninski les

in smrekove škorje oziroma treslo plačujem po
najugodnejših dnevnih cenah in takošnjem na željo akre-
ditivnem plačilu.

Ernest Marinc, Celje, Zrinjskega ul. 4
Tel.-on interurban šte. 136. 6456 a

MALINOVEC

Orangeade, Citronade,
malinov sukus in ekstrakte za pokalce

izdeluje v najfinjših vrstah in prodaja po zmernih cenah

„ALKO“

travnica konjaka, likerja, rumu in sadnih sokov

LJUBLJANA

Prvič v prodaji!

20 cm
plošče

električno posnete

igrajo ravno tako dolgo in
jasno kot 25 centimeterske,
stanejo pa le

Din 26

uporabne za vsak gramofon

1 fini gramofon - kovčeg

in 10 plošč skupaj

Din 710-

GOŠTILNARJI!

Oglejte si najmonejši

Columbia aparat!

Za enak glas plačate polovično

ceno.

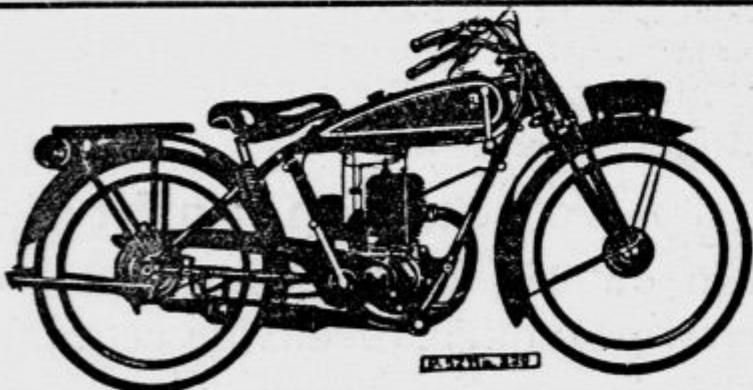
Samoprodaja

IV. BONAC,

gramofonski oddelek

Ljubljana

nasproti glavne pošte

Najcenejšo zabavo in šport vam nudijo samo
Motorna vozila

„Puch“ F.N.

in kolesa „PEUGEOT“, „JAG“, „WAFFENRAD“,
„THE CHAMPION“ in francoske znamke. To
vam nudi po najnižjih cenah 6515 a

Justin Gustinčič

trgovina in mehanična delavnica

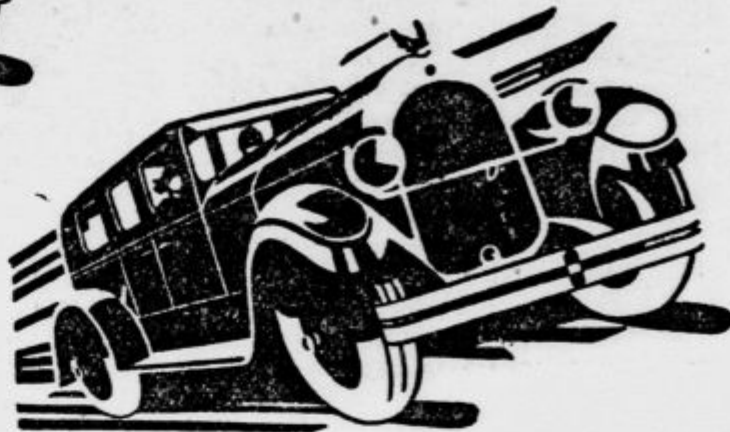
Maribor, Tattenbachova ul. 14

nasproti Narodnega doma

Najcenejši šivalni stroji „REMINGTON“

NAJPOPULARNEJSI

VOZ NA SVETU!

CHRYSLERJEV POLET

JE ZMAGOVITEJSI

KOT KDAJ PREJE!

Daljši, večji in hitrejši kot izborni model 70. Ta novi
model ima izboljšan šestcilindrski motor. Motorna
gred na sedmih ležajih ima protiuteži, kar omogoča
mehko akceleriranje. Motor je naslonjen na gumijaste
opore. Široko postavljena peresa so istotako pričvrščena
v gumijastem okvirju. Večja brzina — 115 kilometrov
na uro. Večje medosje — karoserija je udobnejša, linija
lepša. Hidravlične zavore delujejo mehko, momentano
in močno. Oglejte si divne modele pri Chryslerjevem
zastopstvu. Sedite za krmilo — brezplačno in brezob-
vezno. Oglejte si tudi Chryslerjeve tipe 80, 62 in 52 —
Chryslerje v vseh tipah in cenah.

CHRYSLER MODEL 72 OSVAJA VSE AUTOMOBILISTE V NASKOKU

GLAVNI ZASTOPNIK ZA JUGOSLAVIJO: W. H. SMYTH, BEOGRAD.
ZASTOPNISTVA: LJUBLJANA, — AMERICAN MOTORS LTD., — ZA LJUBLJANSKO OBLAST, MARIBOR, — AMERICAN IMPORT
CO., — ZA MARIBORSKO OBLAST.

Chrysler Sales Corporation, Detroit, U.S.A.

Na prodajo bo
avto tipa Sport, Torino 34 H.P.
dne 30. maja
Celje, hotel „Skoberne“

VELIKO IZBIRO

izbranih vrst

VINO

po najugodnejši ceni

ter žganih pijač 33

audi Vam

PIVNICARSTVO „OPSKRBA“ D. D.

Zagreb, Frankopanska ul. 12.

Ako potrebujete izvolite ogledati naše kleti
in poskusiti vrste brez obveze za kupčijo

Izpadanje las!

izpadanje las in pleša so
največja nesreča za mlado
in stare V 24 urah vam
za vedno to preprečimo
izgube prijetni garancije.
arbeli izkine, makšeta
in nesnaga Neophotno
potrebno za vsakogar je
za nego las lotion
ESPARCETTE.

od dr. Durraine & Cie.,
Paris, ker takoj oskrbi
epidermis las in lasje ponovno poškodovane, mehki, gosti
in lopi Jamčno vsakemu za uspeh. Mnogo zahvalne
Garancija 60 Dna Centifolia kosmet. zavod, Zagreb —
ilica br. 87. — Zastevajte brezplačne ilustrirane pro-
spekte!

Opozarjamo, da
vsakdo potrjuje dej-
stvo, da so danes

harmonike

iz prve jugoslovanske

izdelovalnice harmonik

FRAN KUCLER, Drenov grič p. Vrhnika

najboljše izdelke.

Oglejte si jih na vselej od 2. do 11. junija

prepričali se boste, da ni mogoče boljših izdelkov

in dobiti. 6146 a

Ne kupujte poprej harmonik iz inozemstva, ako

se niste videli naše na najnovejši modeli izdelani

harmonike. Kupujte le pravo domače delo

Kdor oglašuje, ta napreduje!

POZOR!
Vsak naj si ogleda moj novo otvoren
modni salon za gospode.

Delo po najnovejših krojih svetovnih vele mest.

J. KURILJ

LJUBLJANA Brez 1 — Turjaški trg 1

Na veliko! **BRACA LASAN** Na drobno!

točita za amčeno pristna dalmatinska vina

Oulikovana v Šibeniku z zlato kolajno.

V Ljubljani se prodaja vino:

v Spodnji Šiški št. 17 (pri Anžoku), v Kersnikovi

ulici 5, na Dunajski cesti šte. 31.

Za obilen poset gostiln se priporočata Braća Lasan.

Tovarna pohištva Franjo Vehovar CELJE.

Izdeluje vsakovrstno pohištvo od navadnega do
najfinejšega luksuznega pohištva, kakor tudi za
pisarne, banke, hotele i. t. d.

Velika zaloga, Celje — Glavni trg šte. 12.

Preselitev lokala.

Cenemu občinstvu naznanjam, da sem prese-
lila svojo trgovino s čevlji, ki se je dosedaj nahajala
v Prešernovi ulici 32. Novo preurejeni lokal se nahaja
sedaj tik poleg šte. 28 — 30.

Opozarjam na izbrano zalogo damskih, moških
in otroških čevljev vseh kvalitiet in nians.

Cene zmerne! Postrežba točna!

Za obiler obisk se priporoča

Franja Snoj

Strokovnjaki so si edini v tem, da so

„WECK“

čiste in aparati za vkuha-
vanje najzanesljivejši.

Tovarniška zaloga, Weck pri tvrdki

FRUCTUS, Ljubljana, Krekov trg 10/1.

Celje: JOS. JAGODIČ, 134 a Maribor: KARL LOTZ.

Valovite lase!

Krasne in naravne kodre
dovodite tekem ene ali
dve tedne. Zelo učinkovit
sredstvo „ORISOL“ od
dr. Durraine & Cie., Paris.
Lotion namoči najpopol-
nejše onduliranje — kodri
ostajajo dolgotrajni in od-
porni proti vlazi. Nenado-
metljivo za pleše in po-
slilica br. 87. — Zastevajte brezplačne ilustrirane pro-
spekte

Tiskarna „Kolektor“

Strazišče pri Kranju Izvršuje

vsakovrstne TISKOVINE

dobro — solidno — poceni

POZOR! Avtomobilisti, vozači z motorjem in
kolesarji!

„INVULNER“

Idealno sredstvo proti defektom

pnevmatike.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

RUDOLF STRANSKY, Tržič, Slovenija

Zahtevajte prospekte.

Iščem zastopnike v večjih krajih. 6492a

„SPECTRUM“ d. d.

inž. Koplsta, Dubsky in Krstić, tvornica

ogledal in brušenega stekla,

Ljubljana VII, Medvedova ul. 38, tel. 343

Zagreb, Beograd, Osijek, Središnjica:

Zagreb

Zrcalno steklo, portaino steklo, mašin-

sko steklo 5—6 mm, ogledala, brušena

vseh velikosti in oblikah, kakor tudi

brušene prozorne šipe, izbočene plošče,

vstekljevanje v med. Fina, navadna

ogledala 82

Podpisani se tem potom zahvaljujem
neprecenljivemu društvu

„Ljudska samopomoč“ v Mariboru

za znatno podporo, katera se mi je iz-
plačala takoj po smrti moje žene Tere-
zije Černe v polni izmeri. Radi tega je
moja dolžnost, da priporočam to pre-
koristno institucijo vsakomur, ki še ni

član tega človekoljubnega društva v ta-
kojšnji pristop.

Trbovlje, dne 20. maja 1928.

Matija Černe

žand. narednik v pok.

6526a

Je nekaj materinske ljubezni
v gojenju cvetic v lončkih
in nekaterih ljudeh. Imeli
boste sepo cvetje, ako upo-
sabljate Kampos cvetlični
manjšo količino, se pora-
vanilo. Iz dodanega navo-
stane se naučite pravilno go-
diti cvetje. Ovojček 1.50
in 42 Din.

Brez vsake škode za rejo po-
rutine se uporablja že 40 let
Koko prasek za živino. Če
pridetele jedni piti je naj-
manjša količina, se pora-
vanilo. Iz dodanega navo-
stane se naučite pravilno go-
diti cvetje. Ovojček 1.50
in 42 Din.

Prodaje se v lekarnah, drogerijah, trgovinah s cvetlicami
in semen. Proti predplačilu razpošiljamo franco. Po po-
vzetju ne pošljemo. Z. Šumaner, kem. farmaceutski labora-
torij, Cvetenka (SHS). 105

Obnavljamo

našo akcijo cene prodaje, s ka-
tero smo imeli v zimski seziji

najpopolnejši uspeh.

Nudimo Vam: 3 m modernega
blaga za damske plašče s la po-
logo do

bajno nizki ceni

Din 396—

In to na šestmesečne obroke!

Oblačilnica „ILIRIJA“

Ljubljana, Mestni trg šte. 17-1.

telef. 2825